

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
MÜCADELESİNDE

ÇÖZÜM

yeni

Aylık Siyasal Dergi 2000 TL (Kdv. Dahil) Yıl 3 Sayı 39

Selam Olun
Halkların Kurtuluşu İçin

ÖZGÜRLÜĞE KOSANLARA!

ARALIK '89

ÇÖZÜM'den

Merhaba;

Aralık sayımız oldukça yoğun oldu. Güncelle ilişkin gelişmeleri, gündemi kaplayan ideolojik-teorik tartışma konularını topladığımızda dergimizin 80 sayfa çıkmasından başka bir seçeneği de kalmamıştı.

Kapak konumuzu cezaevinde bulunan devrimcilerin "fırar hakkı" oluşturuyor. Yıllardır süren baskı ve-zulüm, 12 Eylül'ün haksız yargılamaları ve daha da önemlisi mücadelenin haklılığı fırar hakkını meşru kılmıştır. Konuya ilişkin gelişmeleri yaşayanlar anlattı. Coşkularıyla, bitmek tükenmek bilmeyen inançları ve kararlılıklarıyla...

"Kendimizi Yenilemede Israrlı Olmalıyız". Süreç geliyor, toplumsal muhalefetin ve mücadelenin ivmesi her geçen gün yükseliyor. Bizlere düşen görev ise sürece adapte olabilmek, gerisinde kalmamak için kendimizi sürekli yenilemek,

sürekli aşmak, eksiklik ve olumsuzluklarımızı sürekli olarak gidermektir. Yaşanan yeni sürece ilişkin nitelikleri üzerimizde toplamak başat görevimiz olmalıdır.

Aralık sayımızın orta sayfalarını "Sosyalist Demokrasi" konusu oluşturuyor. Yıllardır solun gündemini kaplayan bir konu. Özellikle son dönemde, yayılıp geliştirilmek istenen sosyalizm aleyhtarlığı ve bulanıklaştırılmak istenen sosyalizm konuyu bir kez daha ele almayı zorunlu kılmıştır. Sosyalist demokrasinin ne olup ne olmadığı, bizim yaklaşım yöntemimiz ve konuyla ilgili olarak sosyalist ülkelerin izledikleri revizyonist politikaların nedenlerini ve yol açtığı olumsuzlukları ortaya koyduk. Bu yüzden de orta sayfalarımızı sosyalizmin M-L bakış açısıyla yorumlanışına, sosyalist sistemin işleyişine ayırdık. Yazı, iki bölümden oluşuyor.

Oligarşi saldırganlaştıkça oportünizm de saldırganlaşıyor. Son süreçte, bir çok anlayış, özellikle de Çağdaş Yol bu saldırıya dört elle katılmaya çaballıyor. Buna ilişkin yazımızın başlığı "Çağdaş Yol Ya Da Siyasette Her Yol"...

"Oportünizmin", "Sektarizm", "Dogma-

tizm", "Grupçuluk", "Birlik" Çılgınlıkları ve Gerçekler" başlıklı yazımızda da oportünist anlayışların, yaşanan süreçteki karakteristik özelliklerini ve altında yatan gerçekleri ele aldık.

Ekim Devrimi'nden çıkartılması gereken dersler ve ülkemizdeki sınıflar mücadelesi açısından değerlendirilmesi önemli bir konu. Güncelle bütünleşen bu konu da dergi sayfaları arasında yer aldı.

24 Aralık, sınıflar mücadelesinin tarihine, oligarşinin en kanlı ve vahşice gerçekleştirdiği katliamlardan biri olarak geçti. Maraş, oligarşinin ne ilk, ne de son katliamıydı... Evet Maraş son olmadı ama katliamların yönetici ve aktörleri de halkın yargısından kurtulamayacaklarını bilmelidirler.

Tüm bunların dışında güncel gelişmeleri yorumlayan makaleler, haber-yorum yazıları ve okuyucu mektupları da her zaman olduğu gibi dergi sayfalarımız arasında yer aldı.

Yeni bir yılda, yeni bir sayıda buluşmak dileğiyle
Hoşçakalın.

İÇİNDEKİLER

Kendimizi Yenilemede Israrlı Olmalıyız	1-2
Faşizmin Zindanlarından Kaçmak Her Devrimcinin Hakkıdır	3-11
Katliamlar Halkın Mücadelesini Engelleyemez	12-14
Başbakanlık Sefahatından Sonra 7 Yıllık Cumhurbaşkanlığı Sefahati	15-17
Artık ANAP'ın da Bir Alternatifi Var	19-21
Haber/Yorum	22-23
"Zamanı Durdurabilmek" Adlı Kitapla İlgili Kamuoyuna Zorunlu Bir Açıklama	34-35
Çağdaş Yol Ya Da Siyasette Her Yol	36-39
Sosyalist Demokrasi Tartışmalarında Sapmalar ve M-L Tavır	40-47
Oportünizmin, "Sektarizm", "Dogmatizm", "Grupçuluk", "Birlik", Çılgınlıkları ve Gerçekler	48-53
Eikim Devriminin Dersleri Üzerine	54-59
İşçi/Sendika/Haber/Yorum	60-73
Haber/Yorum	74-77
Eğit-Der Kongresi	78-79
Savunma Tashih	80

Sahibi: Metin Yavuz

Yz.İş.Md.: Erdoğan Yaşar Kopan

Basım/Film: Ilıcak A.Ş.

Yönetim ve Yazışma Adresi: Binbirdirek

Mah. Terzi hane Sok. Kaleağası İşhanı No:

11 Kat: 1 Tel:51624 14

SULTANAHMET/İST.

Yurt içi Abone: 6 Aylık 10000, 1 Yıllık 20 000 TL.

Yurt dışı Abone: 60 DM.

BÜROLARIMIZ:

Adana Bürosu: Cemal Gürsel Cad. A.Hikmet İşhanı No:4/5

Ankara Bürosu: Marmara Sk. Kirmir Ap. No: 12/17 SİHHİYİ

Bursa Bürosu: Tahtakale Çelebiler Cad. Akarsu İpekçi İş Sarayı Kat: 2/89

Elazığ Bürosu: 1. Harput Cad. Korkmaz İşhanı Kat:2 PK: 24

Eskişehir Bürosu: Esnaf Sarayı Kat: 1 B-59

İzmir Bürosu: Fevzipaşa Bulvarı 1367. Sk.

Köseoğlu İşhanı No: 605-606 Kat: 6 Basmane

Kars Bürosu: Kazım Karabekir İşhanı. Kal:2 No:233

Kocaeli Bürosu: Hafız Şerif Sk. Demirsoy İşhanı Kal:4

Kocaeli Gebze Bürosu: Hacı. Halil Mah. 1218

Yasemin Sok. Yunus Umre İşhanı Kal:3 No:3

Gebze İZMİT

Samsun Bürosu: 19 Mayıs Mh. Talimhane Cd.

Bozholucay İşhanı No: 5/6

Amsterdam Bürosu: Boekhandelslagerzicht

Albertcuypstraat No: 1.0 Hollanda

Basel Bürosu: Pfëffinger Str. 59 4053 Basel

İsviçre

Franfurt Bürosu: Postlagerkarte Nr: 013388 B

6000 Frankfurt 90 Almanya

Paris Bürosu: 38 Rue D'hautville 2 Eme Etage/No Bureau: 201 75010 Paris/FRANCE

KENDİMİZİ YENİLEMEDE ISRARLI OLMALIYIZ

Yıllardır burjuva partilerinden solun hemen tüm kesimleri ne kadar herkes, halkın 12 Eylül'den bu yana nasıl depoiitize edildiği üzerine bolca yazıyor ve söylevler veriyor. Bu yazar ve söy-levciler her nedense depolitizasyon-dan kendilerinin ne kadar etkilendikleri veya etkilendilerse neden etkilendikleri üzerine bir şey söylememektedirler.

Halkın depoiitize edildiği ve mücadelenin ağır aksak da olsa gelişmesiyle birlikte bu cendereden çıkmaya çalıştığı görülüyor. Öyle ki hemen tüm toplum kesimleri büyük oranda kendiliğinden bir tarzda hak arayışlarına yöneliyor, bu doğrultuda eylemler geliştiriyor. Halkı örgütlemek, kendiliğinden eylemleri politize ederek iktidara yöneltmekle sorumlu olan sol ise adeta izleyici durumunda olup sadece gelişmeler olup bittikten sonra var olanı açıklamaya durumundadır. Genel olarak solun görünümü böyleyken, hareketimiz de çeşitli farklılıklara rağmen bu tablonun dışında değildir. Belirli bir kitlesellik sağlanmış, legal ve illegal örgütlenmede belirli mesafeler alınmış, sınırlı da olsa kitle hareketlerine müdahale edilip hak arayışlarına öncülük yapılmaya ve siyasi tavırlar alınmaya çalışılmaktadır. Ama asla bununla yetinilemeyeceği, mevcut durumun kanıksanamayacağı açık bir gerçektir. Mevcut sınırlı kitleselliği ve "en iyi" olanı kanık-sama marjinalleşmek, kısırlaşmak ve giderek devrim hedefini yitirmek-

ten başka bir anlama gelmez.

Genel olarak sapkın solun marjinalliğini anlamak güç değil... Çokça yazıldı, konuşuldu. Sorun devrimci hareketin tespit ettiği hedeflere ulaşmada geç kalınması, ağır, hantal davranılması ve bunun için yeterli performansın gösterilmemesidir. Hemen tüm kadroların yakıcı bir şekilde her gün yaşadığı sorunlar sürüp gitmektedir. Bölgelerde, birimlerde, iş alanlarında aynı sorunlarla boğuşmaktan, daha yetkin ve her geçen gün biraz daha gelişen programlar hayata geçememektedir.

Kolaycı ve silahlı mücadeleyi sihirli bir değnek olarak algılayan kafa yapıları kitleler içinde çalışma, onların istem ve ruh hallerini anlama konusunda gamsızdırlar. Bu anlayış sahiplerinin kitleleri örgütleme, onların kendiliğinden mücadelesini politize etme, ekonomik-demokratik mücadeleyi yönlendirme, hatta burjuva ideolojisine karşı savaşma gibi bir sorunları yoktur. Silahlı mücadele -nasıl olaksa- başlayacak ve sorunları bir çırpıda çözecektir. Bu sapkınlıklar geçmişte bazı gruplar tarafından teorileştirildi ve 12 Eylül sonrası tümünden iflas etti. Denilebilir ki, bugün bu türden anlayışta olanlar kalmamıştır. Keza saflarımızda da bu tür insanlar hep oldu. Özellikle geçmişte sürekli eylemden başka bir şey düşünmeyen, siyasi, ekonomik-demokratik, ideolojik mücadelenin tümünü silahlı eylemin propagandasına bağlayan bazı insanlar 12 Eylül sonrası "birdenbire" ne

kadar yanlış yaptıklarını, çok eylem yapmaktan dolayı yenildiklerini keşfediverdiler. Bu, düşüşün, devrim inancını yitirmenin ilk aşamasıydı... Giderek devrimci değerleri yitirme, yozluk ve devrimci safların dışına düşme kaçınılmaz sonlan oldu.

Diğer bir uç anlayış ise kitlelerin kendiliğindenci veya ekonomik-demokratik platformdaki eylemliliğini herşey sanma, temel mücadeleyi pratikte yadsıma anlayışıdır. M-L'ler ne silahlara tapan fokoculardır, ne de kendiliğindenciliği teorileştiren, ekonomik-demokratik mücadeleye hapsolan sağ reformist anlayışın savunucuları olabilirler. Silahlı mücadele ile diğer mücadele biçimlerinin birleştirilerek, hiçbir mücadele biçimini yadsımayan bir stratejik çizgiyi savunmak durumundadırlar.

Bu stratejik çizgi doğrultusunda her kadro kitlelerin istem ve ruh hallerini bilme, onlar içinde erime, yeni kadrolar yetiştirme, onlar gibi yaşama yeteneklerini gösterebilmelidir. Bu yeteneği sergileyecek kadrolara sahip olduğunda saptanan hedeflere ulaşma önündeki handikaplar büyük oranda aşılabacaktır.

Bunun için özellikle devrimci ter-cihimizde ne kadar samimiyiz; gerçekten devrimciliği bir yaşam tarzı olarak benimsemiş durumda mıyız; günümüzün 24 saatini devrime verebiliyor muyuz; kitlelerin çıkarlarını ne kadar düşünüyoruz; bencilliklerimizi, basitliklerimizi acımasızca sorgulayabiliyor muyuz; devrimci dü-

şüncemizi her yönüyle özümseyebildik mi; vb. vb. sorulara açık ve net cevaplar vermeliyiz.

12 Eylül sadece halkı değil, esas olarak devrimcileri depolitize etti. Halkı devrim rotasına sokacak, iktidarı alıp yeni toplumu kuracak olan devrimciler 12 Eylül ideolojisinin uzantıları olan sivil toplumculuk, kitlere güvensizlik, devrime inançsızlık, bireycilik, radikallikten yoksunluk ve daha birçok konularda etkilendiler. Bu durum 2-3 yıl önce çok daha yoğun ve hemen tüm solu sarıp sarmalamış durumdaydı. 12 Eylül ideolojisinin soldaki uzantıları olan ve hiçbir zaman halka ve devrime inanmamış bu devrim bezirganları "devrim bitti" tellallığına soyunmuşlardı. Devrimci hareketin bitmeyeceği ve Türkiye'nin geleceğinin devrimde olduğu gerçeği kendini bir kez daha dayattı...

O halde sorun nedir? Sorun, hala beyin hücrelerinde 12 Eylül yenilgisinin ve ideolojisinin sonucu oluşan yılgınlık, ürkeklik bireyciliklerin atılamaması ve gerçek anlamda devrim tercihinin yapılamamasındandır. Beynimizdeki, bünyemizdeki tüm pislikleri atmak zorundayız.

Her çalışma alanında, çok kez şu sözleri duyarız: Falanca iş neden zamanında yapılmadı?... Neden tespit edilen hedefe varılmadı?... Neden?... Soruları çoğaltmak mümkün, gerekçeler her zaman vardır. Aranırsa bulunur. Söyledim olmadı... A, B kişilerinin zaafı, hataları vb. sürüp gider. Zaafı, eksik insanlar hiç bitmez. Birileri hep olumsuz, birileriye hep olumludur. Bu kabul edilemez. Bilimsel olmadığı gibi gerçek de değildir.

Bir çalışma alanında, bir bölgede iyi yürümeyen bir şeyler varsa hata, eksik veya zaaf yönetilende değil, öncelikle yöneticide, sorumluda aranmalıdır. Kuşkusuz hareketin merkezi politikasında, program ve taktiklerinde de hatalar olabilir. Ama bunun da açık ve net ortaya çıkması için yaşama geçirilip sonuçları alındıktan sonra neyin doğru veya yanlış olduğu ortaya çıkar. Bu sonuçlar yeniden kolektif bir biçimde değerlendirilerek tekrar pratiğe geçirilir.

ÇÖZÜM 2

İnsanlar yapmadı, yapmıyor, zaafı tespitleriyle bir yere varamayız ve inandırıcılığı zayıftır. Tüm sorumluluk düzeyindeki kadrolar öncelikle kendi iç hesaplaşmalarını sağlıklı bir şekilde yapmak zorundadırlar. Sorunun çözüm anahtarı buradadır.

Tüm devrimci yaşamımızı sorgulamak zorundayız. Aile yaşamımızı, günlük tavırlarımızı, ahlakımızı, yoldaşlık ilişkilerimizi, harekete bağlılığımızı, zorluklar karşısındaki direncimizi, harekete karşı açık olup olmadığımızı, şimdiye kadar kendimizi ne kadar harekete sunup sunmadığımızı, sunmadıysak nedenleri?... Tüm bunlara açık ve doyurucu cevaplar vermeden, maddi temellerini saptamadan daha ileri bir örgütlülüğe doğru yol almamız çok zordur. İmkansız demiyoruz, zordur diyoruz. Çünkü açık yürekli olmayan, ağırlık, hantallık, bürokrasi, popülizm, bireycilik, tedirgin, ayak direyen, kendini herşeyiyle harekete sunmamakta ısrar eden ama sunuyor gibi gösterenlere karşı radikal tedbirler almak zorunlu hale gelmiştir.

Gelişmemekte ısrar eden, kendini sunmadığı gibi genç unsurları da atıl halde bırakan, gelişmelerin önünü tıkayan unsurlarla yıllar geçiremeyiz. Böylesi bir siyasi oluşum kendini yenileyemez. Kararları alan ama uygulayamayan bir siyasi oluşum tek tek insanlarla uğraşmaktan zaman bulup siyasi mücadeleyi örgütleyemez. Bu, siyasi mücadele yapmamak veya en basitinden sağalaşıma, giderek çürüme ve halktan soyutlanmadır.

Biz devrim yapacak bir hareket olacaksa, önce kendimize karşı radikal olmak zorundayız. Kendi hata ve zaafına karşı radikal olamayanların yönetmeye kalktığı insanlara karşı radikal olmalarında zaaf aranmalıdır. Öncelikle tüm sorumlu kadrolar, her derecede yöneticiler kendi iç hesaplaşmalarına yönelmek durumundadırlar. Hiç kimse "ben eskimiyim" söylemine sığınmamalıdır. Kaç yıllık devrimci olursa olsun, geçmişte ne kadar olumlu şeyler yapmış olursa olsun, biz bugüne bakmak zorundayız. Kuşkusuz insanların olumlu geçmişleri silinip atı-

lamaz, insan geçmişini üzerine yükselebilir. Ama geçmişte çok parlak bir pratik sergilemiş, hatta büyük karizması olan kimilerinin bugün hangi çöplüklerde süründükleri bir sır değil. Biz bugüne, geleceğe bakmalıyız. Bugün devrimcilik yapıyor muyuz? Veya ne kadar devrimciyiz, ne kadar özveriliyiz? Ancak bu noktada bir devrimcinin geçmişinin anlamı olabilir.

Her düzeyde sorumlular, tüm kadrolar içinde bulundukları pratiği kendini sorgulama ile birlikte değerlendirmelidir. Bölge ve iş esaslarındaki değerlendirmelerin odağına bireysel eleştiri ve özleştiriyi oturtturarak bunu kadro adaylarına, sempatanlara kadar yaymalıdır.

Kitlelerin, devrimci sempatanların sorumlularını eleştirecekleri platformları yaratmak görevinden kaçılmamalıdır. Otorite ve yönlendirme sadece görev veremeye sağlanamaz. Kitlelerde öğrenme ve öğretme ancak kolektif bir çalışma ve iletişimle sağlanabilir. Kitlelerin düşüncelerinden korkan, tevazu sahibi olmayanlar genellikle kendine güvenmeyen, zaafı, konumunu yitirme endişesi taşıyanlardır.

Eleştiri ve özleştirilerde hedef yenilemedir, kendini aşmadır. Devrimci bir hareket, hangi düzeyde olursa olsun, hiçbir insanı kaybetmek istemez. Herkesin yapabileceği görevler vardır. Bu noktada kadroların istihdamı önem taşır. Kadroların gerçekçi bir değerlendirmesi yapılamazsa yanlış istihdam da kaçınılmaz olur... Sorumluluklarını yerine getirmemekte ısrar edenlerin, gerekçelerinin, çeşitli biçimlerde statükoları korumakta ayak direyenlerin tasfiyesi veya hala düzelse umudu taşıyorsa daha alt görevlerde istihdamı ile yeni bir süreç yaşamaları kaçınılmaz olacaktır. Hiç kimse bulunduğu konumda kalıcı olduğunu düşünerek statükolar yaratmamalıdır.

Tüm kadroların sağlıklı bir biçimde iç hesaplaşmalarını yapacaklarına inanıyoruz. İç hesaplaşmalarımızı yapıp kendimizi yenileyelim, 12 Eylül'ün depolitizasyon rüzgarlarını saflarımızdan atalım...

FAŞİZMİN ZİNDANLARINDAN KAÇMAK HER DEVRİMCİNİN HAKKIDIR

12

Eylül sürecinin özgün bir yanı da baskı, işkence, ideolojik ve psikolojik olarak topyekûn

başlatılan kirli savaşa karşı binlerce tutsağın siyasal kimliklerini ve onurlarını koruma savaşıdır. Devrimci mücadelenin gelişkin olduğu koşullarda tutsaklık mücadelesinde de moral ögesi alabildiğine yüksektir. Böylesi dönemlerde genellikle çeşitli iç ve dış etkenler tutsakların direniş potansiyellerini dikkate alarak programlı ve etkili saldırılara girişmeye cesaret edemez. Ama yenilgi ve yarı yenilgi yıllarında devrimci mücadele gerilemiş, güç tüketmiş, halk kitlelerinde ki mücadele potansiyeli gerilemiştir. Yenilginin boyutları sadece devrimci ve yurtseverlerin cezaevlerine doludurumasıyla sınırlı değildir.

Oligarşi, bizim gibi demokrasilik oyununun hep gündemde olduğu ülkelerde, bu oyunun gereği olarak bir yargı mekanizmasını da yürürlükte tutmak zorundadır. Bu anlamda, on binlerce devrimcinin tutsak alınması yenilginin ortaya çıktığı nokta değildir. Faşizm yenilgiyi, devrimci bilinci dumura uğratarak, yok ederek sağlamayı programlamıştır. Nitekim bu politika belirli oranda başarılı olmuş, birçok tutsak devrimci düşüncelerini yadsıyarak, uzlaşmacı düşünceleri savunarak, örgütsel ilişkilerden uzak durarak adım adım

burjuva ideolojisinin etki alanına girmiş ve kendini inkar etmiştir,

Açık faşizmin yaşadığı birçok ülkede faşist güçler devrimci mücadeleyi etkisiz kılmak için "duvar dibi" diye ifade edilen toplu katliamlara yönelmiştir. Özellikle de tutsaklar bu uygulamanın ilk kurbanları olmuşlardır. Türkiye'de böyle olmamıştır. Açık faşizm kendi içinde demokrasicilik oyununa da başvurmak zorunda kaldığından "duvar dibi" yerine, tutsakları siyasal kimliklerinden soyutlayarak onları düzen unsurları haline getirecek, en azın-

dan düzen için tehlikeli unsurlar olmaktan çıkarak "hoş görülebilir" bir çizgiye gelmelerini sağlayacak program ve taktiklerini gündeme soktu. Bu koşullarda faşizmin saldırılarına karşı direnme yıllarca çeşitli biçimlerde sürecek, birçok devrimcinin yaşamına mal olacaktı.

Birey olarak siyasal kimliği korumak ve ayakta kalabilmek yeterli değildi. Direnişi kitleleştirerek ve oligarşinin "yok ettik, bitirdik, pişmanlar" propagandasına karşı halk kitlelerine, "tutsak da olsak binlercemiz faşizme karşı direniyor, devrimci de-

ÖZGÜRLÜK ELLERİMİZDEDİR

gederimizden hiçbir şey yitirmedik, faşizm devrimcileri teslim almayı başaramayacak" mesajını ulaştırıp, faşizmin tüm halkı sindirme politikasının önüne set çekilebilmeliydi. Devrimciler bunu başardılar. Oligarşinin tüm yıkıcı propaganalarına karşın, cezaevlerinden direniş sesleri dalga dalga yükseldi. Birçok devrimci, yurtsever, ilerici örgüt ağır darbeler yiyerek, büyük oranda etkisizleşirken, büyük çoğunluk da ya "geri çekilme taktiği" politikasıyla tüm siyasi faaliyetini durdurmuş ya da doğru-dan mülteci olmuştu.

Moral bozukluğunun, bozgunun beyinlere nüfuz ettiği, inançsızlığın yayıldığı ve herşeyin bittiği mesajının halka verildiği bu koşullarda devrimci tutsakların direnişleri cezaevlerinden, mahkeme kürsülerinden halka ulaştı. BAŞARAMAYACAKSINIZ şiarı dalga dalga yayıldı. Oligarşinin "çökerttik, yok ettik" yaygaralarına en etkili cevap tutsaklardan geliyordu.

Onlar içerdeydiler. Dört duvar, demir kapı, kör pencere, yastığım, ranzam, zincirim duygusallığını yadırsıyarak özgür tutsaklar olduklarını haykırdılar. Özgürdüler çünkü beyinlerini teslim alamıyorlardı. Tüm vahşete, entrikaya ve iğrenç komplolara rağmen, her koşulda 'biz M-L'yiz, devrimciyiz, er geç faşist düzeninizi yıkıp, halk iktidarını kuracağız' diyorlardı.

Faşizm, genel olarak devrimci harekete büyük darbeler vurmuş ve programlarının önünü düzlemişti. Ama direnen binlerce tutsak rehabilite edilemezse gelecek için tehlikeliydi. Kaba baskı ve işkenceyle amaçlarına varamamışlardı. Eski ve çokça denenmiş bir taktiğe başvurdular: Pişmanlık Yasası. Örgütlerine ihanet edenler, pişmanım diyenler ya af edilecek ya da çok az cezalar verilecekti. Saldırı kaba işkence, ideolojik-psikolojik baskıyla birlikte devrimcilerin bireyci yanlarına yönelerek teslim almayı hedefliyordu. "Örgütünü, inançlarını terk et ve özgürlüğe kavuş" diyordu faşist yetkililer. Ama artık çok geçti. Devrimciler, faşizmin oyununu baştan görmüş ve direnişin barikatlarını çoktan kur-

muşlardı. Tutsaklık koşullarında yığınlık, moral değerlerin yitimi yanında esas olarak devrimci direniş vardı. Tutsaklar çok küçük kayıplar dışında faşizmin pişmanlık yasasını reddettiler. Tutsaklar bir kez daha oligarşiyi yenilgiye uğratmıştı. Oligarşi şaşkıncı. Susan toplumda susmayan bu devrim odağı, her türlü saldırı yöntemi meşru gösterilerek susturulmalıydı. Devrimcileri aşağılamak ve kişiliksizleştirmek, teslim alındıklarını göstermek için tek tip elbise uygulamasını dayattılar. Faşizm her geçen gün biraz daha ilerlerken daha sinsi, görünüşte zararsız, kabul edilebilir gibi gözükten taktiklerle hedefine varmak istiyordu. Ama artık oligarşinin teslim alma taktiklerini anlamak için büyük çabaya gerek yoktu. Herşeye rağmen tek tip elbise giyilmedi ve sonuçta bu politika da iflas etti. Devrimci tutsakların direnişini lekelemek, küçük düşürmek için "af istiyorlar, onun için direniş yapıyorlar" dediler.

Devrimciler, Birinci Ordu Komutanlığı 2 No'lu Askeri Mahkemesine verdikleri 30.6.1984 tarihli 20 imzalı dilekçede şöyle cevap verdiler:

"(...)

"Af ancak suçlular için gerçekleştirilir. Bizler ülkemize ve halkımıza karşı görevlerimizi yerine getirdiğimize inanıyoruz. Bugün de aynı inancımızı koruyoruz, yarın da koruyacağız. Görevlerini yerine getirenlerin af edilmesi mümkün müdür? Af edilecek olanlar varsa, eğer birilerinin af edilmesi gerekiyorsa, bunlar insanlığa, halkımıza ve ülkemize karşı işledikleri suçların cezasını er geç çekecek olan vatan hainleri, işkenceciler ve faşistlerdir.

"Dünya tarihi, bağımsızlık ve kurtuluş için savaşanların düşmanlarından sadece hesap sorduklarına, mücadelelerinin bedelini ödemekten korkmadıklarına, yaptıklarından dolayı sadece halklarına karşı sorumlu olduklarına tanıktır. Türkiye'nin bağımsızlığı ve kurtuluşu için mücadele edip esir düşenler de, düşmanlarından kendilerini af etmelerini istemediler, istemeyeceklerdir.

"Bizler yaptıklarımızın ve yapamadıklarımızın hesabını Türkiye halkına veririz, veriyoruz."

Bu sözler faşizmin sözcülerinin suratına şamar gibi iniyordu. Onların özgürlük tutkuları, sıradan bir mahkumun ailesini, eşini, çocuklarını, dışarının özgür koşullarını düşünmesinden çok öte bir şeydi. Kuşkusuz onlar da et, kemik ve duyguyla yoğrulmuş birer insandılar. Eşleri, aileleri, özlemleri vardı, onları da düşünüyordular. Ama hepsinin üstünde ve hiçbir şeyle değiştirilemeyecek olan tutkuları halklarının kurtuluş mücadelesine katılmak, kentlerde ve kırlarda gerilla savaşını örgütleyip yaymak ve halkın devrimci iktidarını kurmak mücadelesine tüm enerjileriyle katılmaktı.

Adı baskı ve direnişle simgeleşmiş cezaevlerinde, düşüncelerini yaşatarak, teslim olmayarak, halk kitlelerine ölümler ve sakat kalma pahasına devrimcilerin teslim alınamayacağı göstererek özgür geleceği kişiliklerinde yaşattılar. Ama herşeye, özgür beyinlere, direnişe, onura rağmen dört duvar içerisindeki bir devrimci, halk kitlelerinden soyutlanmış ve sıcak savaşın atıl alanlarına atılmıştı.

Faşizm, "terörist", "vatan haini", "bölücü" diyordu onlara. Hayır, böyle olmadıklarını, gerçek terörist ve vatan hainlerinin kimler olduğunu halklara göstermeliydiler. Faşizmin, gerçek yüzünü göstermek için yargılandıkları davaya ek olarak ağır cezalar almayı göze alarak bunu başardılar. Neredeyse yazdıkları her dilekçeye, savunmaya ve konuşmalarına yeni davalar açıldı. Her biri 20-30 yıla varan cezalar aldılar. Tek suçları faşist terörü ve cuntayı teşhir etmek, bağımsız ve sosyalist bir Türkiye'yi savunmaktı. Boyunlarındaki idam sicimi ve ağır cezalar inançlarını yıkamazdı.

Oligarşinin kürsülerinde şöyle haykırdılar:

HİÇ UNUTMAYINI!

"İşkenceleriniz, zindanlarınız, ağır cezalarınız, idamlarınız haklılığımızı gölgelemeye, tarihin akışını değiştirmeye yetmeyecektir.

"Er ya da geç faşist diktatörlüğü

mutlaka yıkacak, işçilerin, köylülerin, emekçilerin devrimci iktidarını kuracağız.

"Siz, oligarşi ve emperyalizmi, köhnemiş düzeni; biz işçileri, yoksul köylüleri, tüm emekçi halkı ve ülkenizin geleceğini temsil ediyoruz.

"Yalnız değil! Tüm dünya halklarıyla birlikteyiz.

"Gücsüz değiliz, gücümüz inancı-mızda, tarihsel ve siyasal haklılığı-mızdadır.

"Biz kazanacağız! Çünkü biz halkız vs haklıyız.

"Biz yeni bir dünya için yola çıktık ve o dünyayı kuracağız!

"Oligarşi bizi tutsak etti ama yemedi.

(...)

"VE İNANIYORUZ.

"Egemen güçler adına kalemlerini kırarken eliniz titreyecek, diliniz sözcükleri telaffuz edemeyecek.

"Ama biz yüksek sesle yine haykıracağız:

"KAHROLSUN FAŞİZM, YAŞASIN MÜCADELEMİZ

"YAŞASIN BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM KAVGAMIZ

(....)

"Proletarya ve emekçi halk, kendine ve dünya halklarına karşı işlenmiş hiçbir suçu affetmeyecektir.

"Biz, Türk, Kürt ve tüm milliyetlerden Marksist-Leninistler olarak diyoruz ki:

"Boşuna çabalıyorsunuz.

"Emperyalizmle işbirliğini savunan, kapitalizmi koruyan düşünceleriniz çoktan tarihin çöplüğüne atıldı.

"Kararlarınız hiçbir şeyi değiştiremez!

(....)

"Elleriniz titremesin, kırım kalemlerinizi!

"Özgür ve sömürsüz bir ülke için acılara ve ağır bedellere katlanmak gerek.

"Zaferi elde edebilmek için on kez de olsa yenilmeyi göze alabilmek gerek.

"Bu düzen yıkılmaz değil, yıkılır.

"Ama bunun için mücadele etmek gerek.

"Bunun için cüret, cüret ve daha

fazla cüret gerek.

"Kaybedecek bir şeyimiz yok!

"Oysa kazanacak koskoca bir ülkemiz var!"

Evet, Devrimci Sol davasının savunmasında Dursun Karataş, Bedri Yağan ve 47 arkadaşı böyle diyordu. Bu coşku ve inançtaki insanları yaşam boyu tutsak kılmak mümkün müydü? Ne faşizmin işkenceleri, ne cezaevleri, ne de idam sehpaları onları yeniden sıcak mücadeleye katılmaktan alıkoyamazdı.

Özgürlüklerini dört duvarın dışına taşıyıp engin ufuklara açılabilmek için devrimci yaratıcılıklarını hayata geçirerek toplu firar için aylarca yoğun bir emek, devrimci disiplin ve özveriyle hazırlanan tüneller kazdılar. Düşman dahi yaratıcılıklarının karşılığında hayranlığını belirtmeden yapamadı. Ama bu girişimleri bilinmeyen nedenlerle sonuçsuz kal-

Devrimci bir hareketin her elemanı tutsak alınabilir. Öyle koşullar yaşanır ki, on yıllarca tutsak kalabilin*. Onurla, siyasal kimliğini koruyarak, her an sıcak mücadeleye katılmanın heyecan ve coşkusunu yitirmeden devrimci yaratıcılığını kullanmalıdır. Her zindanın mutlaka bir çıkış yolu olduğu unutulmamalıdır.

di. Geçici de olsa toplu çıkışın yolları tikanınca, devrimci örgütlerin kararıyla en uygun yolu seçerek başarılı, sessiz bir operasyonla sıcak devrimci mücadeleye katıldılar.

Tünellerimiz ortaya çıktığında sarı-sımadılar. Bir saat sonra gülüyor, arkadaşlarını coşkulandırıyorlardı. "Üzülmeğin bir dahaki sefere daha güzelini yaparız" diyorlardı ve tünele "Ama bir gün mutlaka..." dövizini bırakırken bunu bünyelerindeki her hücrede duyuyorlardı adeta. Ve onların devrimci irade ve yaratıcılığı olmazı olur kıldı. Ve başardılar. Hem de oligarşiyle alay ede ede, efsanelere özgü bir şekilde faşizmin zindan duvarlarını yarıp çıktılar. Oligarşi şaşkın, çaresiz onları cezaevi kuytuluklarında arıyor, asparagas haberlerle karalamaya çalışıyor ve inanmıyor kaçtıklarına. Kaçtılar, hem de içerden hiçbir gardiyan, ve per-

sonelin yardımını almadan. Nasıl mı? İşte o bizim sırrımız.

Devrimcilik bir yaşam biçimidir. Bunu böyle kavramayanların, mücadeleye çeşitli nedenlerle girip devrimci dönüşümü sağlayamayanların nefesleri uzun soluklu olamaz. Bu uzun soluklu mücadelede onlar en uzun ve hızlı koşanlardır. Bu koşullarına devam edeceklerdir. Vur emirleri, satılmış bazı basın organlarının yalan ve spekülasyon haberleri mücadelemizi engelleyemez.

Devrimciler devrimciliği bir yaşam biçimi olarak algıladıkları için defalarca işkence görmeyi, on yıllarca cezaevlerinde yatmayı, idam sehpasına çıkmayı devrimciliğin bir gereği olarak kavrarlar.

Devrimci bir hareketin her elemanı tutsak alınabilir. Öyle koşullar yaşanır ki, on yıllarca tutsak kalabilir. Onurla, siyasal kimliğini koruyarak,

M-L bir hareketin bir elemanı olma niteliğini yitirmeden, Mandela gibi yatmasını bilmek gerek. Koşullar olur, her an idam sehpasına çıkarılabilir her devrimci. Geleceğe destanlar bırakarak idam sicimi göğüslenmelidir; Deniz'ler, Yusuf'lar gibi. M-L'ler tüm bunları bir an dahi unutmadan, her an sıcak mücadeleye katılmanın heyecan ve coşkusunu yitirmeden devrimci yaratıcılığını kullanmalıdır. Her zindanın mutlaka bir çıkış yolu olduğu unutulmamalıdır.

İki M-L halk kurtuluş savaşçısı sıcak savaşın içindeler artık.

Selam Olsun

Halkların Kurtuluşu İçin Özgürlüğe Koşanlara! •

Devrimci Sol Davası Tutsaktan Adına Şiran KUKUL

ÇÖZÜM 5

ÖZGÜRLÜK ELLERİMİZDEDİR

"Lay lay laay la-lay lay.....laaay"
"Teeeee tey teeeey!!!"

İç içe üç halka biçiminde halay çekiyor doksan kişi. Sayıları doksan ikiye, doksana düştü. Eğer o sayıda kalsalardı, şimdi bu havalandırmada, seslerinin son perdesinde lay lay çekerek "kasap oyunu" oynamaları için bir neden olmayacaktı. Ama şimdi, birbirlerinin omuzuna öyle sıkı tutunmuşlar ve birbirlerinin omuzuna basarak zıplayıp ayaklarıyla yere öyle bir vuruyorlar ki, yer sarsılıyor adeta.

Halayın coşkusuyla yerleri döven bu insanlar, kendilerini çepeçevre saran demir ve beton yığınının öte yanına seslerini duyurmak istercesine neşelerini haykırıyorlar. Biraz daha bağırırsa seslerinin uzunca bir süre kısılacığı kesin. Üstelik ayaklarını yere betonu kırmak istercesine vuruşları sonucu birkaç gün ayak sızısı çekmeleri de olası.

Yavaştan başlayıp giderek hızlanan ritmiyle "kasap oyunu"nu o kadar çok oynayarak dönüyorlar ki, artık durmaları olanaksız gibi. Dursalar düşebilirler. Oyuna bir yenilik getirerek hem oynayıp hem slogan atıyorlar bu kez.

"Du-var-la-ı aş-tık a-şa-ca-ğız!"

Bu oyun ilk kez böyle oynanıyor olmalı. Bu slogandan sonra oyuncular duruyor. Doksan kişi daire şeklinde dizilerek sloganlarına devam ediyorlar.

"Öz-gür-lük el-le-ri-miz-deee-dir!"

Tam tamına üç saat süren "fırar eğlencesi" slogan atarak bitiriliyor. Herkesin üzerinde tatlı bir yorgun-

luk, yüzlerde gülümseme, dinginlik ve huzur var. Vücutlarına yapışan terli atletlerinin rahatsızlığını bile kullenmişler. "Böyle nice eğlencele-re!" diyerek, slogan atmak için çıktıkları havalandırmadan, koğuşun alt katındaki gazinosuna dönüyorlar. Halaydan horona, "Misket"ten Kafkas'a hemen tüm yörelerin oyunlarının oynandığı gazinoda üç saat boyunca türküler söylendi, çaylar içildi, çikolata ve kuruyemişler yendi.

Daha önceki özgürlüğe kaçış denemeleri başarısızlıkla sonuçlandığında da gülmüşler, eğlenmişlerdi, matem yapmak yerine. Bir yanılla içleri kan ağlarken gülüp eğlenemilmeferine zaman zaman kendileri de şaşmışlar, hatta "bizim bu halimizi gören 'şok oldular, ne yaptıklarını bilmiyorlar bunlar' diyebilirler" sözleriyle, dışarıdan bakan birinin pekala düşünebileceği bir şeyi de dile getirmişlerdi. Ama "yaşam sürüyor, bu defa olmadı diye dünya yıkılmadı ya, biz yenisine bakalım" diyerek bu darbelerden bir an önce kurtulmuşlardı. Özgürlüğe uzanan kapıyı kendi elleriyle açmaları gerektiğini biliyorlardı. Boşa geçirecek zamanları da yoktu. Hele hele ağlamaya, sızlanmaya hiç...

Her başarısızlığın ardından "...ama bir gün mutlaka" demeyi bildiler. "Yenilgiyi göze alamayan zafere erişemez" diyorlardı ve bu kez zaferi kazanmışlardı. Bunun, kazanacakları yeni yeni zaferlerin müjdecisi olduğunu biliyorlardı.

Sevincin ve gururun dışı vurumu olan "fırar eğlencesi", fırarın ol-

duğu anda başlamıştı. İki arkadaşlarının herkesle kucaklaşacak zamanı ve olanakları yoktu. Diğer arkadaşları adına bir-kaçıyla kucaklaşıp veda-taştılar. Bir daha görüşe-meyebilirlerdi. Mücadelede ölmek de vardı, karşılaşmamak da... "Bir isteğiniz var mı?" diye sordular. "Şu anda tek isteğimiz başarıyla duvarların ötesine geçmeniz, sonrasını biliyorsunuz zaten." dendi, yanıt olarak. Karşılıklı olarak iyi haberler beklediklerini söylediler. İçerisi dışarıdan, dışarıyı içeriden iyi haberler bekliyordu, ön beş yıla varan mücadele arkadaşlığının güvencesinde gözleriyle anlaşıtlar, söz verdiler.

Harekete geçme zamanı gelmiş, heyecan doruğuna ulaşmıştı. Diğer insanlar için sıradan bir andı bu. Onlar normal işlerine bakıyorlardı. Belki bir şeyler sezenler de vardı ama ne olduğunu bilmek gibi özel çabalan ve meraklan yoktu.

Zaman geçmek bilmiyordu. Ok yaydan çıkmıştı ama acaba hedefe vurmuş muydu? Beklemek, beklerken de sakin olmak gerekiyordu. Ya bu da başarısızlıkla sonuçlanırsa...? Hayır, hayır, bunu düşünmek bile istemiyorlardı. Bu kez olmama-ı! Bunca başarısızlığın üzerine bu kez başarmalıyız demişlerdi. Kılı kırk yarmışlar, bütün olasılıkları düşünmüş, tartışmışlardı. Bir savaş alanındaki tüm gelişmeleri haritada işaretleyerek detay hesaplar, planlar yapan kurmay heyetine benziyorlardı. Bu başarı sadece kendilerinin olmayacaktı. Yüzlerce siyasal tutsağı özgürlüğe taşıyacak üç tünel çalışmasının başarısızlığı üzerine, eğer bu eylem planlandığı gibi başarıyla sonuçlandırılırsa, bu, tüm devrimcilerin başansı olacaktı.

Zaman geçtikçe yüzler daha bir aydınlanmaya başladı. Etrafta hiçbir olağanüstülük yoktu ama emin olmak için biraz daha beklemeliydiler.

Artık emin olabiliyorlardı. Derin bir "oooooh!" çektiler. Özgürlüğe kavuşan arkadaşlarının da "oh" çektiğini düşündüler. Bu haberi herkese vermek isterlerdi ama şimdilik sadece koğuştakilerin bilmesi gerekiyordu. Koğuştaki olup da bilmeyenlerin kulaklarına fısıltıyla söylendi. Haberi duyanların gözleri sevinçle ışıldadı. "Taşkınlık yok, yaşantımızda hiçbir olağanüstülük olmayacak idare öğrenene kadar" tembihi yapıldı. Oysa yerlerinden sıçramak, şıkır şıkır oynamak, "heeeey!" diye bağırarak istiyorlardı. Acılarını gizlemeleri bu sevinci gizlemelerinden daha kolay olmuştur. Gazete okuyanlar gazetelerini ellerinden bırakmadılar, bulaşık yıkayanlar işlerine devam ettiler, voltalar da kesilmedi. Ama hiç kimse yaptığı işle ilgili değildi. Hayal dünyasında gibiydiler, sonunda başlamışlardı.

Akşam sayımı saati yaklaşıyordu. "Dikkat! B ve C blok, tam mevcut sayım nizamına geçiniz, sayım başlamıştır." Adli tutuklular yemekhanede tek sıra olarak "sayım nizamı" alacaklar, başgardıyanın "Allah kurtarsın" dileğine "sağol" diye yanıt verecekler. Siyasi tutsakların "nizama geçmek" diye bir sorunları yok; sayıma karşı çıkmıyorlar ama tek sıraya da girmiyorlar. Anonstaki 'tam mevcut' sözü çok kızdırıyor onları ve her anonstan sonra "bir gün göreceksin, 'tam mevcut' mu, 'eldeki mevcut' mu" diye kızanlar oluyor. İşte o fırsatı yakalamanın sevincini yaşıyorlar, "Şu tünel patlamasaydı 'hiç mevcut' bulamayacağımızdan işsiz kalacaktı bizim anonstaki." diye uzun süredir ah çekenler.

Kapı açılıyor, sayım ekibi içeri giriyor. Bir olağanüstülük olduğunu seziyor C-7 koğuştakiler. Sayım ekibi her zamankinden kalabalık olduğu gibi, çok sayıda başgardıyan da içeri giriyor. Posta başı da kapı önünde. Ekibin bir kısmı üst kata, yatakhaneye çıkıyor, diğerleri alt kata sayıyorlar. Her günkünden daha dikkatli ve sanki birisini arıyorlar.

"Burası on dokuz" diyor üst kata çıkan ekipten biri.

"Burası da yirmi üç... Toplam

kırk iki. Tamam" diyor başgardıyan. Üst kattakiler iniyor ama çıkışı ağır-dan alıyorlar, sanki bir şey sormak istiyorlar da soramıyorlar. Kapı kapanıyor, tutuklular derin bir nefes alıyorlar.

"Bir şey farketmediler"

"Acele etme! Baksana, hala kapı önündeler. Başgardıyan Servet diğerlerine bir şeyler soruyor."

Başgardıyan tekrar tekrar soruyor: "Bedri'nin yatağı dolu muydu?" "Evet" diye yanıt alıyor. Başgardıyan kuşkuyla;

"Peki yüzünü gördünüz mü?"

"Arkası dönüktü."

C-7 'nin önünden uzaklaşıyorlar. Birtakım görüşmeler oluyor ve tekrar sayım için C-7'ye geliyorlar.

"İyi akşamlar! Diğer koğuştakilerde yanlışlık yapılmış, sayımı tekrarlayacağız."

"Kimi eksik saydıysanız orayı sayın, burayı tamam saymıştınız."

"Biliyorsunuz, mevcut tutmayınca her yeri tekrar saymak zorundayız."

Tutuklular ısrarın yararı olmadığını ve kuşku üzerine tekrar sayım yapıldığını biliyorlar. Arkadaşlarının rahat hareket edebileceği yeterli zamana sahip olduğunu ve artık emin ellerde olacağını bildikleri için kenara çekiliyorlar. Bu kez başgardıyanlar bizzat kendileri sayıyor.

"Burası on sekiz"

"Burası da yirmi iki... Toplam kırk... İki kişi eksik, bir daha sayın!"

Sayım tekrarlanıyor. Sonuç aynı. Sayım ekibindekilerin yüzleri kireç gibi.

"Kim eksik?" diye soruyor başgardıyan.

"Ne bileyim? Eksik diyen sensin, kim olduğunu da sen bul!"

"Bedri nerede?"

"Hasta yatıyor."

"Yatağında yok. Biri Bedri de, öteki kim?"

"Tamam, arkadaşlarınız kaçmış. Sizin göreviniz kaçmak, bizimki de yakalamak." diyen bir başka başgardıyanı şöyle yanıtlıyor tutsaklar:

"Bizim görevimiz kaçmak da, seninki niçin yakalamak olsun? Sen 12 Eylül faşizmini savunuyor musun? Bizim yargılanma biçimimizi ve cezaevlerinde yaşananları des-

teklıyor musun ki bizi yakalamak görevin olsun! Hayır, sizin göreviniz bizi yakalamak olamaz. Bırakın, o işleri bizim düşmanlarımız yapsın!"

Görevliler bu yanıt karşısında şaşırıyorlar. Alışık olmadıkları bir yanıt ve çürütemeyecekleri bir mantıkla karşı karşıyalar...

Sayım ekibi çıkarken tutuklulardan biri başgardıyana:

"Videoya 'Duvarların Ardında' filmini koyar mısınız?" diyor. Başgardıyan bunu söyleyene ters ters, 'küfür mü ediyorsun?' der gibi bakıyor: "Allah aşkına, sırası mı şimdi?" Sayım ekibi çıkıyor. Ancak tutsaklar yine geleceklerini biliyorlar. Fıranın ortaya çıkışı üzerine siyasi tutsakların olduğu diğer koğuştakiler de bu olay haber veriliyor. C-7 koğuştakiler karşı koğuştaki aynı davadan arkadaşlarına da müjdeyi veriyorlar. Açıklama için gazinoda toplananlar arasında bir anda sevinç dalgası yayılıyor. Ortak duygularla bütünleşiyorlar. Aynı anda uzaklarında bulunan "bayanlar koğuştaki"nda da bayram havası oluşuyor ve bu sevinci erkek yoldaşlarıyla birlikte paylaşamamanın burukluğunu duyuyorlar. Ancak bu çabucak unutulup sevinç halaya dökülüyor.

Arka arkaya gelip giden sayımlar saat 23.00 civarında askerlerin de sayım almasından sonra bitince, iki koğuştaki pencere önleri doluyor. Gazino pencereleri açılıyor ve doksan kişinin sesi karanlık gökyüzünde bir top gibi patlıyor:

"Ya-şa-sın fi-i-rar ey-le-mi-miz!"

"Öz-gür-lük el-le-ri-miz-dee-dir!"

"Du-var-ta-rı a-aş-tık a-şa-caa-ğız!"

Boyun damarları fırlarcasına slogan atıyorlar. Sıcak solukları ılık havada buharlaşıyor. Göğüsler inip kalkıyor. Sloganların ardından bir marş söylemeye başlıyorlar:

"Selam olsun karanlığı şimşek çakıp yakanlara

Selam olsun bütün kardeş dünyaya halklarına

Selam olsun özgürlüğe bayrak bayrak koşanlara

Selam olsun Devrimci Sol savaşçılarına, BİN SELAM!"

ÖZGÜRLÜK ELLERİMİZDEDİR

Sloganlarla nefeslerini tüketen bu insanlar, tiz perdeden söyledikleri bu marş için nefesi nereden buldular? Marşla da bitmiyor. Bu kez içlerinden biri şiir okuyor:

"O duvaaaaar
O du-va-rı-nızz
Vıızz gelir bi-ze vız!"

Şiiri okuyan demir parmaklığı yerinden sökerek özgürlüğe koşacakmış gibi iki eliyle kavramış, sarsıyor. "Bize karşı koyanlar/karşı koymuş demektir/maddede hareketin, yürüyemeyen cemiyetin ezeli kanunlarına" derken de soluğuyla demir parmaklığı eriterek fizik kanunlarını alt üst edecek gibi. Ne soluğuyla demiri eritebiliyor, ne de o an özgürlüğe koşabiliyor. Ama bu parmaklıkların, bu demir ve beton yığınının onları orada tutmaya yetmeyeceği belli oluyor.

Şiir bitiyor, marş başlıyor. Marş bitiyor, şiir başlıyor... Bu coşkulu kutlama kendisine en güzel ifade yollarını açıyor.

"Umut yeşeriyor
Yürekləri sanyor
Ufukta gün ağarıyor
Al silahını
Öfkeni kuşan da gel
Kavga seni çağırıyor"

"Hoş geldin!/kesilmiş bir kol gibiyim/başımızdaydı boşluğun" dizelerini okuyan, "hoş geldin"i "hoş geldiniz" olarak okumak istiyor. Ve biliyor ki bu şiiri en iyi, firar eden iki mücadele arkadaşını özgürlüklerinde karşılayanlar okur. "Ama olsun" diyor, "onlar adına okurum".

Bu heyecan, bu sevinç bitmesin istiyorlar. Ama nefesleri yarın da gerekli. Ertesi gün düşman çatlatacaklar çünkü. İlk kutlamayı

"Ateşi üfle
körüğünü kullan
zamanıdır dağları delmenin Ferhat!"

dizeleriyle bitiriyorlar. Yine duvarların ötesindeki kavga arkadaşlarına sesleniyorlar bu dizelerle. Biliyorlar ki bu sevinç, bu coşku dalga dalga yayılacak İstanbul'a ve bütün Türkiye'ye.

Coşkulu kutlama sürerken cezaevi içine ve dışına asker yığılıyor. Operasyon için hazırlanılıyor. 16

Mayıs'ta tutsaklara yönelik intikam saldırısı yaptırılan olayı duyar duymaz cezaevine üşüşmüş durumdalar. Tutuklu temsilcisinin yanıtı meydan okurcasına: "Bir tek insanın burnu kanarsa bunun hesabını veremezsiniz!"¹¹ Arkadaşlarını mücadeleye uğurlayanlar her türlü sonuca hazırlar ve kararlılar...

Tutsaklar cephesinde sevinçli anlar yaşanırken idare cephesinde tam bir şaşkınlık egemen. Son sayımda bir gardiyan ranzaların altına eğilip "Bedri! Bedri! Dursun! Dur-suun!" diye sesleniyor. Saklambaç oynandığını ya da şaka yapıldığını mı sanıyor acaba?

"Başkası olsa inanırım ama Bedri ile Dursun'un kaçabileceklerine inandıramazsınız bizi" diyor sayım subayı.

"Sizi inandırmak diye bir sorunumuz yok. İster inanın, ister inanmayın" yanıtını alıyor.

"Buradan kimseye görünmeden nasıl gidebilirler? Herkes onları tanıır".

"Orasını siz düşünün! Cezaevleri politikanızın iflas ettiğini kabul edemiyorsunuz. Cezaevleri politikanızın iflasını sergileyen eylemimizin büyüklüğünü kabul etmek istemiyor, kaçamak yollara başvuruyorsunuz."

Cezaevi yönetimi ve dış güvenlik subayları kaçışa olasılık vermiyorlar. Daha doğrusu kaçmadıklarına ikna olmak istiyorlar. Kaçışa ilişkin tek bir ipucunun dahi olmayışı nedeniyle, durumu anlayamamanın çaresizliği içinde tutunacak bir dal arıyorlar. Kafalarında firar etmiş gözükken iki kişinin arkadaşlarıncı bir yerlerde, örneğin bir tünelde saklandıkları, açık görüşte ziyaretçilerin arasına karışıp firar edecekleri düşüncesi var. Firarda dış güvenliğin sorumluluğu yokmuş gibi, askerde kafa, cezaevinin kontrolünü jandarmaya devrediyor. Firarlere gardiyanların yardım etmiş olabileceği düşünülüyor. Gardiyanlar ise, firar edilmişse asker elbisesi giyilerek çatıdan kaçılmış olabileceğini düşünüyorlar. Jandarma gardiyanı, gardiyan jandarmayı suçluyor. Kimse suçu üzerine almıyor. Karavanaların dağıtımına kadar herşey askerlerin kontrolüne

geçince "Burası askeri cezaevi mi, sivil mi?" diye tepki gösteren tutuklular yemek almıyorlar. Tutukluların koridoru işgal etmesi kuşkusıyla koğuş kapılarının açılması yasaklanıyor. Bu arada bütün cezaevi hallaç pamuğu gibi atılıyor, un çuvallarından çöp yığınlarına kadar...

Un kamyonlarıyla kaçtılar... Çatıdan kaçtılar... Ziyaretçilerin arasına karıştılar... Devrimci Sol'un soygunlardan elde ettiği iki milyar lirayı gardiyanlara verip kaçtılar... Asker elbisesi giydiler... Hayır, kaçmadılar, cezaevinde saklanıyorlar... Arkadaşlarınınca öldürülüp gömüldüler... Tüneli ihbar ettikleri için öldürüldüler ve gömüldüler... Çatıdaki nöbetçi asker Bedri Yağan'ı arkadaşlarının arasında havalandırmada volta atarken gördüğünü söylüyor... Örgütü diriltmek ve dışarıdaki arkadaşlarına moral vermek amacıyla ve kamuoyunda isimlerinden söz ettirmek için firar etmiş gözüküyorlar... Adana yönüne giderken görüldüler... Bursa'da saklanıyorlar... Eskişehir'e gittikleri görüldü... Bütün Türkiye'de aranıyorlar... Polisi yanıltmak için Brüksel'de basın toplantısı yaptılar, zaman kazanmak istiyorlar...

"Yahu Brüksel'de midirler, Londra'da mı, her neredeseler şöyle zafere işaretlerle bir resimlerini çektiler de bitsin bu iş. Biz de kurtulalım, siz de" diyor subay. Günlerdir süren arama-taramalardan hiçbir sonuç ve iz yok.

Cezaevi içinde sürekli olarak bir yerlerde balyozlarla betonlar kırılıyor, tünel girişi ya da gizlenecek bir yer aranıyor. Dışarıda ise dozer tünel arıyor. Balyozla dozerin sesi ve yarattıkları sarsıntı birbirine karışıyor, koğuş durmadan sallanıyor.

"Binbaşı, sağı solu öyle bir kazdınız ki, alt taraf köstebek yuvasına döndü, yakında bina çökecek. Eskiden bizim yaptığımızı şimdi siz yapıyorsunuz" diyen tutsaklara binbaşının yanıtı:

"Ne yapalım, siz de saklandıkları yeri söyleyin" oluyor.

Her tüne! bulunuşundan sonra "siz tünel kazarsınız, biz buluruz" havasında tutuklularla şen sohbetler yapan ve "ne yapsanız bizim haberi-

miz olur" biçiminde kuşuklar yaymaya çalışan idare şimdi şaşkın. Tut-saklar "Binbaşı Halit Kayır'ın 'kuş'u haber alamamış mı, ne oldu?" diye soruyorlar. Değil olayı önceden haber almak, firara ilişkin tek bir ipucu sahibi dahi olamayan idare ve subayların yüzlerindeki o eski ifadeler, gülücükler yok olmuş; yerini kaygı, endişe, bozguna uğramış bir ruh hali almış. Ama işi şakaya vurmaya çalışıyorlar;

"O zaman gelin anlaşalım. Siz bize şu tünellerin nasıl bulunduğunu söyleyin, biz de size arkadaşlarımızın nasıl kaçtıklarını".

"Nasıl olsa bulacağız. O değil de, tünel üstlerine çökecek ya da havasızlıktan ölecekler yerlerini söylemezseniz".

"Bizim istihkamlar iyi tünel kazar binbaşı. Bugüne kadar tünellerimiz hiç çöktü mü? Ayrıca hava, su, yiyecek sorunlarını da çözdük, keyifleri yerinde, o yönden hiç merak etmeyin!"

Binbaşı ve diğer subaylar ve müdürler tutukluların nabzını ölçmeye çalışıyorlar. Öte yandan komutanının gözüne girmeye çalışan askerler de firarileri ilk önce kendileri bularak erken terhis ödülünü kazanmak için kahramanca çalışıyorlar. Her yer santim santim inceleniyor, araştırılıyor. Eline bir çekiç ya da balyoz geçiren sağa-sola vurup farklı ses veren yer arıyor. Uzmanlıklarına diyecek yok(!) ama şansları yok.

Her geçen gün idarenin umutları biraz daha kınılıyor. Bedri ile Dursun halüsinasyonları görenlerin sayısı artıyor. İkinci gün "Bedri'yi gördüm!" diye arama yaptıran askerin Bedri'yi tanımadığı anlaşıldıktan sonra bu kervana başkaları da katılıyor.

"Vallahi kendi kulaklarımla duydum, hem sadece ben değil, 4-5 kişi duyduk. Kanalizasyonda Dursun'un sesini duyduk".

"Başçavuş, tüneli ta Brüksel'e kadar kazsaydık dediğin belki olurdu ama insaf yani!"

Başçavuş 'bu adamların ne yapacakları belli olmaz' düşüncesiyle tutuklulara değil, kulaklarına inanıyor ve harekete geçiliyor. Kapaklan kay-

nakla sıkı sıkıya kapalı rögarlar açılıyor, halatlarla aşağıya askerler indirilip bir kez de rögarlar araştırılıyor.

"Bu kokular altında tünel-münel açmazdık, çalışma koşulları kötü" diye dalga geçiyor tutuklular. Subay bozuluyor ama renk vermemeye çalışıyor.

"Siz buraya dikkatlice baktığınıza göre burada bir şeyler vardır".

"Sizden de bir şey kaçmıyor." diyor tutuklular.

O günkü araştırmaların sonucuna çok güvenen subay ve müdürler elleri boş dönmüyorlar aslında. Adalet Bakanlığından İl Jandarma Alay Komutanlığına kadar her yere haber verilerek başlatılan "merdiven altı boşluğunu delme operasyonu"nda bir "zula patlatılıyor".

Merdiven altı boşluğunu kapatan tuğla duvara balyozlar vuruldukça bir delik ortaya çıkıyor. Bu durum karşısında içini sevinç kaplayan subay derin bir nefes alıyor ve sonuca yaklaşmanın umuduyla "Burada-lar mı?" diye soruyor. Tutuklular "Kim?" diye yanıtlıyorlar, anlamazlıktan gelerek.

"Bedri ile Dursun".

"Saklandıkları yeri bulduğunuza göre bize niye soruyorsunuz?".

Subay, koğuşun önündeki koridora çıkıyor hızla ve elindeki telsizle müjdeyi veriyor. Üç-beş dakika geçmeden bütün müdürler, savcılar, üst rütbeli subaylar C-7'ye doluşuyorlar. Hepsinin gözlerinde merak ve sevinç okunuyor. Zafer kazanmanın sarhoşluğu içindeler. Biraz sonra, duvar tamamiyle yıkılacak, Bedri ile Dursun oradan çıkarılacaklar!

Balyozlar iniyor, kalkıyor, koğuş sarsılıyor... Sonuç: Biraz kablo, biraz çimento; hepsi bu... "Zula" pek verimsiz. Ama ya burası başka bir yere açılıyorsa? Yıkıntı temizleniyor. Balyoz yine çalışıyor... Başka bir şey yok. "Bize de bir erzak yeri lazımdı. Sağ olun!" diyor tutuklular, görevliler koğuştan giderken.

"Tutuklular teknolojik olarak bizden daha ileri" şeklinde basına dert yanan Adalet Bakanı'nın teknoloji gösterisi olarak İstanbul Teknik Üniversitesi'nden getirdiği yer radarı da

bir tünel boşluğu tesbit edemiyor. Her tarafları ses alıcıları ve radarla "donatılan" tutuklular sanayileşmenin sevincini yaşarken idare teknolojiye de güvenmediğini gösteriyor ve 'ne varsa kaba güçte var' mantığıyla, Bedri ile Dursun'un saklandığını düşündükleri koğuş altındaki tüneli bulmak için çareyi koğuşu boşaltmakta buluyorlar. Jandarma Genel Komutanı koğuş taban betonunun kırılarak tünel aranması emrini vermiş. Koğuş boşaltılırken görevli subaylar ve müdürler kapıdan ayrılmıyor. Bedri ile Dursun'un ortaya çıkacağı umuduyla gözlerini dört açmışlar. Büyük bavullar ve dolaplar dikkatlice süzülüyor. 'Acaba içinde mi taşıyorlar?' diye düşünüyor. Tutuklular görevlilere "Siz kapıda durduğunuz için Bedri ile Dayı'yı çıkaramıyoruz dışarıya" diyorlar. Kapıda ne için durduklarının anlaşılmasına bozulan görevliler "Yok, onun için durmuyoruz" demek zorunda kalıyorlar ama oraya çakılmış gibi de oradan ayrılamıyorlar. Umut işte!

Çok bilinmeyenli denkleme dönüştürülen firar, cezaevi dışında da, binlerce insanın çikolata yiyerek kutladığı bir şenliğe dönüşüyor. Caddelerde, sokaklarda kimi insanlar gülen gözlerle kutluyorlar birbirlerini. Firarileri yakalama operasyonunu gece-gündüz sürdüren polisin tutumu 'sokakta gülme, polis alır!' deyişine yol açıyor.

Onlar "ama bir gün mutlaka" demişlerdi. Sözlerini yerine getirdiler. Ve giderken bıraktıkları imzalı mektuplarında şöyle dediler:

"Özgürlük kimseye bahşedilmez, özgürlük kazanılır! Biz özgürlüğü kazanma savaşının içinde olacağız!"

"Ve halkımız özgürlüğünü kazandığı gün, biz de kendimizi gerçek anlamda özgür hissedeceğiz!"

"Özgürlük ellerimizdedir!"

Bu sözleri, onları özgürlüğe ve mücadeleye uğurlayanlar tamamlıyorlar:

"Duvarları aştık aşağıya!" •

**Devrimci Sol Davası Tutuklularından
A.Tayfun ÖZKÖK**

FİRAR SONRASI SEVİNCİ

RÖPORTAJLARIMIZLA

PAYLAŞTIK

İki Devrimci Sol savaşçısının tutsaklıklarını kendilerinin noktlayıp Bayrampaşa Cezaevi'ni terk etmeleri yetkililerin eteklerini tutuştururken, olay halkta, özellikle tutuklu yakınları ve devrimciler cephesinde sempati, sevinç ve zafer duygularıyla çevrelenerek yaşandı. Bu duyguları aşağıdaki birkaç röportajla aktarıyoruz:

Tutuklu Ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği Başkanı Gülten ŞEŞEN:

Y. Ç: Bildiğiniz gibi bundan bir süre önce Sağmalcılar Cezaevi'nden iki tutuklu kaçtı. Siz tutuklu yakını olarak, olayı ilk duyduğunuzda neler düşündünüz, neler hissettiniz?

G.Ş: Sonsuz sevinç kaynağı oldu benim için. Daha sonra 9 yıllık dönem gözlerimin önünden bir şey gibi geçti.

Evet, 12 Eylül'ü yaratanlar 'ülkeyi kurtaracağız, yokluğu, yoksulluğu

yok edeceğiz' dediler. Evlatlarımız cezaevlerine atılırsa, idamlara ve ağır cezalara çarptırılırsa her yerin güllük gülistanlık olacağını söylediler.

Düşüncelerinden ve yaptıklarından öylesine emindiler ki kimisi "onları asmayıp da besleyecek miyiz?" dedi. Kimisi "sallandırmalı bir kaç yüz tanesini, ortalık düzeliyor" dedi. Ama onlar "Bir gün hakkımız olan özgürlüğe kavuşacağız" dediler ve bunu başardılar.

Y.Ç: Cezaevinde yıllarca kalmış, 12 Eylül mahkemelerinde yargılanmış tutukluların firarını nasıl karşılıyorsunuz?

G.Ş: Bizler TAYAD olarak, olağanüstü dönem olarak adlandırılan dönemin acılarını, haksızlıklarını en derin şekilde benliklerinde yaşayanlar, insanlık onurlarını her türlü baskıya rağmen koruyanlar ve özgürlükleri için haykıranlarız.

9 yıldır 'bağımsız mahkemelerde yargılanıyorlar' dediler. Kan revan içinde işkence tezgahlarında bırakıp adına bağımsız yargı denilen yerlere götürdüler. "Burada ıslah olacaksınız; pişman olacaksınız, dediklerimizi yaparsanız serbest kalacaksınız." diyorlardı evlatlarımıza.

"Tutanak", belgeler denilen ve işkencecilerin elleriyle düzenlenmiş hukuk kurallarına göre kanıt olamayacak kağıt parçalarıyla idam edildiler, ağır cezalara çarptırıldılar, mahkum edildiler.

Evet, birçok mahkemenin işkenceyi meşru gören kararları var. Bunlar biliniyor. Yüzlerce insanın işkencece öldürüldüğü, binlercesinin sakat kaldığı, birçoğunun kayıplar listesinde olduğu bir gerçek.

Yüzlerce, on binlerce dava tutanağında en önemli yeri işkence anlatımları kapsarken...

Ve hala zindanlarda binlerce insan işkenceyi ve insanlık onurunu çiğneyen uygulamaları, yaşamlarını ortaya koyarak dile getirmeye çalışırken ve cezaevi koşulları için ölürken...

Bizler onların özgürlükleri için çalışıyoruz çünkü geleceğin daha güzel olması, en zor koşullarda bile yaşamları pahasına da olsa, ülkenin ve halkların onurlu birer evladı olduğunu ispatlayanların acıları ve emekleri üzerinde kurulacaktır... •

Firar sonrası günlerde Bedri YAĞAN'ın annesi Nevin YAĞAN ile TAYAD'da görüştük. Amacımız onun duygu ve düşüncelerini öğrenmekti. Bir ana olarak ne düşünüyordu?

Fazla konuşmadı ama özlü duygularını şu şekilde dile getirdi:

"Onların kurtulmasına çok sevindim. Şimdiye kadar çok eziyet görmüşlerdi. Hayatlarının garantisi yoktu. Bunun bir anayı sevindirmemesi mümkün değildir.

Ama içerde kalan arkadaşları için de üzülüyorum. Onlar da çok eziyet çekti, acı çekti. Bir ana yüreği buna dayanamaz.

Kurtulmalarına sevindim ama dışarıda karşılaşılabilecek tehlikeleri de düşününce çok duyulanıyorum, üzülüyorum.

Dileğim bu acı ve eziyetlerin bitmesi ve hepsinin ordan kurtulmasıdır".

Demokrasi Mücadelesinde Avukatlar Grubu Adına Esin Fatma KULAÇ:

"Dursun KARATAŞ ve Bedri YAĞAN'ın firarından bir hafta önce, ortak savunmamızın son bölümünde, Demokrasi Mücadelesinde Avukatlar olarak şunları söylemiştik: 'Müvekkillerimiz suçsuzdur demeyeceğiz. Çünkü siyasal davalarda suç kavramı yoktur. Suç izafidir. Suçlu ve suçsuz ayrımına tarih karar verecektir. Tarih; sanık, yargıç ve savcı makamlarını kendi oluşturacaktır. Kısaca, yargı ve karar tarihidir.'

Anti-emperyalist ve anti-faşist mücadele veren, hukuk dışı siyasi iktidara ve 12 Eylül cuntasına direnen devrimcilerin, faşizmin zindanla-

rından firarlarını en meşru hakları olarak görüyorum. Ve haklıdan, tarihin gelişen yönünü temsil edenlerden yana tavır olan bir hukukçu olarak, bilim ve hukuk dışı 12 Eylül mahkemelerinde yargılanan müvekkillerimin, evrensel ve hukuki bir hak olarak direnme hakkını kullanmalarını düşünüyorum.

Reşat KARATAŞ

Firar haberini ilk duyduğumda müthiş sevindim. Onlar zaten her zaman bir gün mutlaka kaçacaklarını söylüyorlardı ve ben de buna inanmıştım. Çünkü onlar suçsuzdu. Eğer suçsa, insanı sevmek suçunu işlemişlerdi sadece. Suçsuz yere yıllar boyu dört duvar arasına tıklılmayı kim kabul edebilir? Elbette kaçacaklardı. Onlar gibi insanlar özgür olmalı diye düşünüyorum. Tüm tutsakların özgürlüğü yakalamaları en büyük dileğim. Özgürlük hiçbir şeye benzemiyor ve bu herkesten çok onların hakkı.

Çok büyük baskılara maruz kaldılar. Cezaevinde yapılan son operasyonlardan birinde "buradan ölü çıkacak" diye emir veriyor astsubay. "Ölü çıkartamazsanız..." diye küfürler yağıdırıyor askerlere. Yani can güvenliğinin lafı bile edilemiyor. Ayrıca mahkeme on yıldır sürüyor, hem de hukuk kurallarının gölgesinin bile olmadığı koşullarda. Bu durumda kaçmayı da ne yapacaklardı? Öldürülmeyi ya da haksız yere bir ömür boyu cezaevinde yatmayı ya da ipe götürülmeyi mi bekleyeceklerdi? Tercihleri kaçmak olmalıydı, oldu da. Buna çok seviniyorum. Bir

de diğer tutsaklar da kavuşsalar özgürlüklerine...

Devrimci Sol Davası Tutsaklarından A.Tayfun ÖZKÖK:

Söylenecek ilk söz cezaevinden kaçmanın her siyasi tutsağın en doğal hakkı olduğu. 12 Eylül yönetimine, onun hukuk anlayışına, cezaevleri politikasına karşı çıkan herkes de böyle düşünmek zorundadır. Bugüne kadar hep söyledik. 12 Eylül bizi yenilgiye uğratmadı çünkü bizleri teslim almayı başaramadı hiçbir zaman. Firar eylemimiz bunun güzel bir göstergesidir. En doğal haklarını kullanan yoldaşlarımızı duvarların ötesine uğurlamak, tüm bunlarla birlikte düşünüldüğünde, büyük bir mutluluk veriyor elbette. Oligarşi şunu anlamalıdır: Devrimcilerin tutsaklığa da, idam edilmeye, öldürülmeye karşı da başları diktir. Onları zamanı geldiğinde duvarların ötesine taşıyan bu aynı özgürlük bilincidir.

Firar eylemimiz oligarşinin hukuk ve cezaevleri politikasına karşı kazanılmış önemli bir başarıdır. Bu politikanın iflasının belgelenmesidir. Tutsaklık koşullarımız hep baskı, zor, işkence altında geçti. Mahkemelerde hep susturulmaya, sindirilmeye çalışıldık. Ama söyleyeceğimizi her koşulda söyledik. Bu yargılamayı tanımadığımızı, gerçek yargının tarihin olacağını söyledik. Özgürlüğümüzü bu hukuk dışı yargılamayla değil, kendi ellerimizle kazanacağımızın bilincindeydik. Bugün iki yoldaşımızın yaptığı budur.

KATLİAMLAR HALKIN MÜCADELESİNİ ENGELLEYEMEZ

Faşizm, Maraş katliamının hesabını vermekten kurtulamayacaktır.

Kan dökücülük sınıf diktator-
yasının özünde vardır. Ege-
menliklerini çoğunluğun gü-
cüne ve düşüncelerine
karşın sürdürmek isteyen azınlıklar,
şiddet yöntemlerini sistematik
biçimde uygulayacak bir araca,
devlete gereksinim duymuşlardır.
Kaba çerçevesiyle egemen sınıfın
baskı aygıtı olan devlet, egemen
sınıflara karşı gelişen her harekete,
düşünceye şiddetle saldırmış, her ne
pahasına olursa olsun onu yok etmek
istemiştir. Sonuçta, egemenlerin
zoru tarihsel gelişimi
durduramamış, tarihin ileriye dönük
değişim ve dönüşümünü
engelleylememişse de, bu gelişimin
hızında ivme kaybına yol açmayı,
hatta kimi zaman mücadeleyi

uzun süre durgunluğa hapsedmeyi
başarmıştır. Bu yanılla, ister doğru-
dan uygulanmış olsun, isterse "aba
altından sopa göstermek" biçimin-
de olsun, egemenlerin zoru toplum-
sal gelişmeyi durdurmaya, yok etme-
yi hedefler.

Ancak şunu da hemen eklemeli-
yiz ki, nasıl fizikte etki tepkiyi doğu-
rursa, toplumsal mücadelede de
şiddet karşı-şiddeti doğurur. Sınıflı
toplumlar tarihinde egemenlerin zo-
ru (ezilenlerin savaşımını, örgütlülü-
ğünü bir süre için engellemiş de ol-
sa) uzun erimde ezilen çoğunluğun
karşı-şiddetini engelleyememiştir.
Aynı araçlara ve aynı yöntemlere sa-
hip olmasa da, ezilenlerin şiddeti
ezenlerin egemenliğini yıkmayı ba-

sarmıştır. Toplumsal tarihinin diya-
lektiğidir bu.

Sınıfsız toplumu kurma, gerçek
anlamda eşitliğe, özgürlüğe ulaş-
ma, dolayısıyla sınıflar çatışmasın-
dan doğan devleti de ortadan kal-
dırma mücadelesi veren Marksist-
Leninistlere karşı uygulanan baskı,
zor, işkence ve katliamların tarihi -
araç ve yöntemleri değişse de-
sınıf ayrışmalarının başlangıcına ka-
dar uzanır.

Burjuvazi, devrimci güçlere karşı
uyguladığı baskı ve şiddeti köle sa-
hiplerinden, derebeylerinden miras
almıştır. Köleleri öldürme özgürlüğü
Ortaçağ barbarlığının koYku salan iş-
kence ve katletme yöntemlerine,
oradan da, halk hareketlerini imha

İbrahim CENGİZ

için her yolu kullanma özgürlüğüne, toplama kamplarının gaz odalarında ve fırınlarında insanları topluca imha etme ve tek bir bombayla yüz bin insanı bir kentle birlikte yok etme "hakkına, kısacası kendisinden başka hiç kimseye yaşam hakkı tanımama "uygarlığına devrolunmuştur.

Burjuvazi kendi öncülleri olan köle sahiplerinin ve derebeylerinin günahlarının taşıyıcısı olduğu gibi, şiddet kullanımında onları çok çok geride bırakmıştır. "Çağdaş" dünyanın olanaklarını ve bilimi, insanlığı yok etmede kullanım açısından burjuvazinin "deha"sına hiçbir diyecek yoktur!

Türkiye burjuvazisi de sınıfdaşlarından geri kalmamıştır.

Bugün hala, üç kıtada at koşturmuş olmaktan, Viyana kapılarından Bağdat kapısına, Kuzey Afrika ve Yemen çöllerinden Kırım'a akın düzenlenmesi fetihçiliğini karakterize eden tarihsel olayları tekrar tekrar anlatmaktan şovence bir tat alan Türkiye burjuvazisi, böylelikle katliamcı Osmanlı derebeyliğine de sahip çıkmış oluyor. O Osmanlı ki, "eşitlikçi" Şeyh Bedrettin hareketini, Babalar Ayaklanmasını ve diğer isyan hareketlerini on binlerce köylüyü katlederek boğmuştur. Osmanlı'nın, 19.yüzyılda ulusal devlet kurma peşinde koşan Bulgar, Yunan, Ermeni, Kürt, vb. yurtseverlerine kar-

Silopi'de de aynıydı: Vahşet...

Burjuvazinin katliamcı yüzü Dersim'de, Halepçe'de...

sı işlediği suçlarının, sürgünlerle, soykırımla halkları eritme politikalarının yolundan, bugün, işbirlikçi Türkiye oligarşisi yürümektedir. Osmanlı saraylarının "devletin varlığı için kardeşin kardeşi katli vaciptir" ilkelliğini 21.yüzyılın eşliğinde savunabilen işbirlikçi burjuvazinin tarihi katliam suçlarıyla doludur.

Bağımsızlık savaşı sırasında Sovyet halklarından maddi-manevi destek ve yardım gören Kemalistlerin, daha savaş içerisindeyken komünistleri imhaya yönelmeleri, M.Ke-

mal'in emriyle hazırlanan oyunda Mustafa SUPHI ve 15 yoldaşının Karadeniz'de boğdurulması, rakip olarak görülen Çerkez Ethem'in Yeşil Ordu'sunun imha planlarıyla dağıtılması oligarşinin devraldığı mirasın birer parçasıdır.

Emperyalizmin işgaline karşı Türk ve Kürt halkının desteğine gereksinim duyan Kemalistlerin, cumhuriyetin kurulmasından hemen sonra silahlarını Türk ve Kürt emekçilerine yöneltmeleri, özerklik vaat ettikleri Kürtlerin soykırımına gidilmesi burjuvazinin sahip çıktığı tarihin somut gerçekleridir. Kurtuluş Savaşı süresince "kardeşlerimiz" denen Kürtlere verilen özerklik vaatlerinin unutulması üzerine başlayan onlarca Kürt ayaklanmasının yüz binlerce insanın katledilerek bastırılması, Türkiye burjuvazisinin tarihinin en kanlı sayfalarını oluşturmaktadır.

1965 sonrası gelişen sınıflar mücadelesi oligarşiyi yeni katliamlara girişmeye yöneltti. Kimi zaman devletin resmi güçleri eliyle, kimi zaman da gerici ve faşist güçleri maşa olarak kullanarak katliamlara yenileri eklendi.

"Kanlı Pazar'da gerici, "Kahrolsun Amerikan Emperyalizmi", "6.Fi-Lo Defol" diye haykıran devrimci kitlelerin üzerine saldıran oligarşi, "din elden gidiyor" naraları altında geri-

BURJUVAZİNİN KATLIAMLARI

Oligarşinin '77'deki katliamını

ci-faşist güruhu, her fırsatta ilericilerin, devrimcilerin üzerine saldırttı, ırkçılığı, şovenizmi körükledi.

İşçi-emekçi düşmanı politikalar, 15-16 Haziran büyük işçi direnişinde üç, 1 Mayıs 1977'de 36 kişinin, 1 Mayıs 1989'da Mehmet DALCI'nın katledilmesi, yüzlerce insanın yaralanması ile sürdürülmüştür. Bu katliamlar bir geleneğin devam ettirilmesidir.

Elli yıldır icazet sınırında gelişmeye çalışan sol'un geleneğini, düzen alternatifi bir mücadele çizgisinde aşmaya yönelik silahlı devrim cephesini yok etmeyi birincil hedef olarak önüne koyan 12 Mart askeri faşist cuntası da burjuvazinin cinayetlerine yenilerini ekledi. Deniz, Yusuf ve Hüseyin'in idamıyla sol'un prestijini silmeyi amaçlayan cuntanın planlarını bozmak üzere harekete geçen THKP-C önderlerinin Kızıldere'de katledilmeleri bu planın bir parçası ise de Kızıldere bir manifesto plmuş, oligarşi hedefine ulaşamamıştır.

12 Mart sonrasında Kızıldere manifestosunu yaşatan mücadeleyi daha doğmadan boğmak için sivil faşist "beslemeler" halkın ve devrimcilerin üstüne saldırtılmıştır. Sivil ve resmi faşist güçlerin halka karşı açtığı savaşta, tek tek cinayetlerle sonuca gidemeyeceğini anlayan faşist hareket, kitlesel ölümlere yönelmiştir. Kahvehanelere, fabrika ve okul çıkışlarına pusu kuran devlet

eehanelerde, cezaevlerinde, dağda, sokakta süren "insan avı" ile doldurdu. Ancak şiddette sınır tanımayan 12 EylülPe rağmen, gerek işkencehanelerde ve cezaevlerinde, gerekse sınıf savaşının diğer alanlarında ömek direnişler, direniş geleneği yaratıldı.

Devrimci sol güçlerin mücadelesinin yükselişinden telaşa kapılan oligarşinin korkusu, önce Çengelköy'de teslim olmayıp çatışarak düşen Ali DEMİRALP'in daha sonra da Okmeydanı'nda çevrilen bir gecekondu direnen Öztürk ACARI ile Salih KUL'un sloganlarını ve marşlarını bomba, kurşun yağdırarak, evi ateşe vererek susturmak biçiminde yansımıştır.

24 Aralık'ta faşizmin K.Maraş'ta gerçekleştirdiği saldırı, geçmişten bugüne oligarşinin katliamlarının en kanlı ve vahşice olanları arasındadır. Emekçi halkın ve devrimcilerin belleğinde tazeliğini koruyan bu katliam faşizmin baskı, terör ve katliam politikasının doruk noktasıdır. Ülkeyi yönetemez duruma gelen oligarşi, bu politikayla halkımızın düzene yönelik mücadelesini engelleyebileceğini sanmıştı. Yanıldı. Yanılgısı halkın haklı mücadelesinin durarak bilmez gelişimi olmuştu.

Şimdi önümüzde duran görev, yeni Maraşların bir daha yaşanmaması için daha güçlü ve örgütlü bir mücadele hattının geliştirilip pekiştirilmesidir.

1 Mayıs '89'daki katliamı takip etti.

C.BAŞKANLIĞINA PROTESTO

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ EYLEM VE GÖSTERİLERLE PROTESTO EDİLDİ

Halka rağmen kurulan bu hanedanlık halkın tepkileriyle karşılaştı. Özal'm cumhurbaşkan, "seçilmesi" tüm kamuoyuna gündemini konusu oldu ve Özal'm cumhurbaşkanı seçilmesinin ardından çeşitli tepkiler protesto eylemleri birbirini kovaladı. Kamuoyuna yansıdığı kadıyla bu tepkiler-den ikisi Çemberlitaş DEMKAD'lı ve Okmeydanı'nda "devrimci sol güçler" kimliğiyle yapılan korsan gösterilerdi. Okmeydanı'nda, Salı Pazarının kurulduğu alanda kalabalık: bir grubun "Özal istifa, Yaşasın Devrimci Sol Güçlerin Mücadelesi" şeklindeki sloganıyla başlayan protesto gösterisi sırasında megafonla pazar esnafına ve halka sesleniliyordu: "Özal'ın cumhurbaşkanlığı dönemini oligarşinin çöküş yılları olacaktır."

Çemberlitaş'ta gerçekleşen gösteride ise caddede ateş yakılarak trafik kesiliyor, Özal'ın cumhurbaşkanı seçilmesini protesto eden pankartlar asılıp sloganlar atılıyordu

Kamuoyuna yansıyan bir diğer protesto haberi de İstanbul'da 30'u aşkın, Ankara'da 3, İzmir'de ise 1 yerde büyük tekeli kuruluşlara yönelik bombalamaların olduğuuydu. Bombalamaları DEVRİMCİ SOL örgütünün üstlendiği gazetelere geçen haberler arasındaydı.

C.BAŞKANLIĞI SEÇİMİ

"Yiyip bitiremeyen efendilerin" fotoğrafıdır.

GÖSTERMELİK DEMOKRASİYE SAM AMCANIN ATADIĞI BAŞKAN

Türkiye'de 'başkanlık sistemi' boşuna tartışılmadı. 12 Eylül cuntasıyla her kurumu yeniden açık faşizme göre restore edilen devletin cumhurbaşkanlığı makamının da bu restorasyonun dışında kalması düşünülemezdi. Nitekim bizzat Evren'in şahsı bu garantiyi veriyordu ve ek anayasal düzenlemelerle takviye edilmişti. Ancak 'başkanlık sistemi'ne Türkiye'nin geleneksel siyasi dengelerinin henüz hazır olmadığı da bir gerçek. Ne var ki Evren'den boşalan makama oligarşinin 12 Eylül ruhunun ve Amerikan politikasının hassas ilgi gösterdiği de açık. Özal Amerikan politikasıyla devletin başının doğrudan dirsek temasını sağlayacak sınanmış isim olarak cumhurbaşkanı seçildi. Kamuoyu desteği ve parlamento den-

çelerinin feda edilmesinin nedeni budur. Kişisel hırs su yüzündeki görünen yandır. Olay asıl kaynağını emperyalizm ve oligarşinin biçtiği açık faşizm kurumlarının riske sokulmaması endişesinden alıyor.

Böylece Türkiye'de başkanlık sisteminin zemini de hazırlanıyor. 'Tarafsız cumhurbaşkanı' imajını aşındıran şovların yaşanması tesadüf değildir. Oligarşi her kurumuyla politikanın göbeğine girmiş bir devletin uzun vadedeki risklerini hissedebiliyor, ancak yine de her kurumuyla denetim altına alınmış bir devleti göstermelik "demokrasi" yedekleriyle zedeleme tehlikesine karşı fazlasıyla hassas davranıyor.

Burası Türkiye. Pentagon'la takviyeli zorbarların-sömürücülerin istikrar isteği halkın iradesinden ve parlamento gösterilerinden önde geliyor.

DEVRİMCİ DAYANIŞMAYI YAŞATALIM

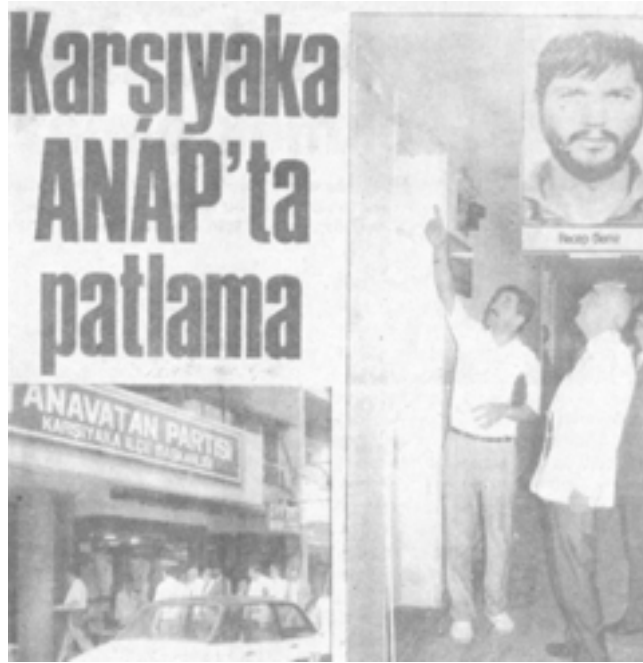
Geçtiğimiz aylarda İzmir ilginç ama acı bir operasyona tanıklık oldu. Bir polisin öldüğü, bir diğeri ise yaralandığı çatışma sonucu İzmir polisi alarma geçiriliyor, onlarca insan gözaltına alınıyor, evler basılıyor ve 36 saat sonra Recep Demir yaralı, nişanlısı ise sağ olarak yakalanıyordu.

Boyalı basın aracılığıyla hem olay şişirilmeye, hem de Recep Demir onlarca cinayetin faili, "azılı bir katil" olarak lanse edilerek açıkça bir cinayetin zemini hazırlanmaya başlandı.

Recep Demir'i yakaladığı anda yaralarına aldırıksızın ağır işkenceden geçirdi ve ölebileceğin! anladıkları anda "şubede değil, hastanede olsun" mantığıyla hastaneye şevkettiler. Doktor ve hemşirelerden Recep Demir'i kurtarmamalarını açıkça isteyebildiler.

Ve sonuçta Recep Demir hastanede, geç kaldırılması sonucunda şehit düştü...

Devrimci sol güçler, bu ve benzeri tüm olaylarda tereddütsüz devrimci dayanışmanın savunucusudurlar.

Bunu da güçleri oranında pratikte gösterdiler.

İçinde yaşadığımız süreçte, 12 Eylül'ün olumsuz etkilerini tüm solun üzerinden atamadığı, devrimciliğin düzen içi sınırlara indirildiği, örgütün, örgütlü mücadelenin, silahlı mücadelenin öcü gibi gösterildiği bugünkü koşullarda, tüm dezavantaj ve risklerine karşın devrimci mücadelede inanç ve kararlılıkla yerini alan tüm devrimcilere sahip çıkılmalı, 'bizim anlayışımızdan değil' man-

tiğiyle kısır reddetmeler aşılmalıdır.

Karşıyaka ANAP binasının Devrimci Sol tarafından bombalanması, Recep Demir'in katledilmesinin protesto edilmesine yönelikti.

Bu tür olaylara karşı devrimci dayanışmayı geliştirmeyi Türkiye devrimci mücadelesine mal etmek gerekiyor. Recep Demir'i katletmek faşizmi kurtaramayacaktır!

**YAŞASIN DEVRİMCİ
DAYANIŞMA!**

BİR İŞÇİ LİDERİNİN ÖRNEK MÜCADELESİ

Tez-Koop-İş Sendikası'nda yaşanan olaylar ve sınıf sendikacılığı çerçevesinde verilen mücadele, kamuoyunda yakından izleniyor.

İst. 2 No. lu Şube Kongresi'nde sahtekarlık ve usulsüzlük yapıldığı için kongrenin mahkemece iptal edilmesi ve genel merkez kongresine de "tedbir" konması ardından, bu gelişmelerin sorumlusu olarak 3 No. lu Şube yönetimini ve A.KARAASLAN'ı gören san sendika Tez-Koop-İş Genel Merkezi intikam almaya yöneldi.

A.KARAASLAN'ın savunduğu sınıf sendikacılığı anlayışını cezalandırmak için, başta sendika kasası olmak üzere tüm olanaklar seferber edildi. Hükümet, Çalışma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Türk-İş ve diğer "ileri gelen" kişi ve kurumlar etkin biçimde devreye sokuldu.

Bir taraftan da kendi yasa ve tüzükleri de hiçe sayılarak, keyfi kararlarla A.KARAASLAN ve temsilcilerinin yetkileri alındı. El altından işverene isim listeleri verilerek işten atılmaları talep edildi. Sendikanın masrafları ödenmeyerek mali baskı artırıldı. Yalan haberlere, demagoji ve çarpıtmaya, ihbarcılığa dayalı uyduruk broşürler işyerlerine ve işveren-

lere, polise postalandı.

Sarı sendikacılığın ve resmi güçlerin bu geniş çaplı saldırılarını boşa çıkarmak, sadece yasal-bürokratik zeminde mücadeleyle olanaklı değil. Bu nedenle gelişmeleri protesto etmek, Türk-İş Kurultayı arifesinde oynanan oyunlara dikkati çekmek ve sarı sendikacılığı teşhir etmek amacıyla Ankara'da, genel merkez binasında süresiz açık grevi başlatıldı.

27.11.1989 tarihinde bir yönetici ve bir temsilci arkadaşıyla birlikte başlatıldığı ve kademeli biçimde diğer şube üyelerinin de destek verecekleri açık grevini, "üyelerin ve tüm şubelerin, eşit ve demokratik bir şekilde temsil edileceği bir Tez-Koop-İş Kongresi toplanıncaya kadar protesto eylemim sürecektir" diye açıklayan A.KARAASLAN'ın örnek mücadelesi, yoğun ilgi ve destek görüyor.

Başta Şevket YILMAZ olmak üzere, sınıf sendikacılığının güçleneceği korkusuyla yaşayan tüm sarı ve reformist sendikacıların desteğinden de cesaret alan K.GÜRBÜZ, 2-3 Aralık'ta mahkeme kararlarına rağmen kongresini yaptı. Ve yangından mal kaçırmasına hemen, A.KARAASLAN'ı ihraç ve 3 No. lu Şube'yi de kapatma kararı çıkarttı.

Devrimci işçi önderleri ve sınıf bilinçli işçiler açısından fazla anlamı olmayan bu gelişme, Tez-Koop-İş' teki sarı sendikacılığa karşı mücadeleye ivme kazandırmaktan başka bir işe yaramayacak.

Türkiye'de sarı sendikacılığın işçi sınıfı üzerine ördüğü örümcek ağı er geç parçalanacaktır. Devrimci işçiler bunu başaracaktır. Kenan GÜRBÜZ ve benzeri sendika asalakları ihanetlerinin hesapsız kalacağını sanmasınlar. İşçilerin sınıf kavgasını kendilerinin ve işverenlerin çıkarı uğruna rezilce baltalama eylemlerinin hesabını devrimci işçiler mutlaka soracaktır.

İşçi sınıfı daha insanca, daha onurlu, daha özgür bir yaşam hakkı istiyor. Devrimci sınıf ve kitle sendikacılığı bu mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır. Ve işçiler kendi deneyimleri, kendi çabalarıyla bunun kavgasını veriyorlar. Burjuvazi, 12 Eylül'leriyle, işçi sınıfının nice zorluklarla elde ettiği birikimlerini toptan yok edeceğini sandı, yanıldı. Türk-İş'li sendika kuklaları da yanılıyorlar. İşçi sınıfının devrimci sendikal mücadelesi Türk-İş'in sarı çemberiyle birlikte onları da ezip geçecektir.

Aynur KARAASLAN ve Tez-Koop'lu işçiler bugün önemli bir mevzi savaşı veriyorlar. İşçiler terle, çabayla, mücadeleyle yani kendi bileklerinin gücüyle elde ettikleri kazanımları, egemen sınıflar cephesi ve onların sarı sendika işbirlikçilerinin gasplarına karşı savunma savaşı veriyorlar. Bu savaş bütün işçilerin, hepimizin savaşıdır. Aynur KARAASLAN ve Tez-Koop'lu işçiler bugün mevzinin önüne kendi bedenlerini koydular. Bütün sınıf düşmanları bilsinler ki, yalnız değiller. Arkalarında devrimciler, ilericiler ve bütün sınıf bilinçli işçiler vardır. Kaybeden mutlaka işçilerin haklarına, kazanımlarına el uzatma cesareti bulan Kenan GÜRBÜZ ve tayfası olacaktır.

İşçiler, ilericiler, devrimciler, bütün demokratik kuruluşlar!

İşçi sınıfının kazanılmış mevzilerini savunmak için, burjuvazi ve sarı sendika bloğunu sabotaj isteklerinde pişman etmek için,

Süresiz açık grevindeki Aynur KARAASLAN ve Tez-Koop'lu işçilerin mücadelesine hep birlikte destek olalım...

İŞÇİ SINIFINA DÜŞMAN

BİR ASALAK:

KENAN GÜRBÜZ

Sarı sendikacılar işçi sınıfı için en az sermaye sınıfları kadar, hatta daha Heri boyutta bir tehliktir.

Çünkü açıktan hedef oluşturan düşmana karşı mücadele etmek daha kolaydır. Sarı sendikacılar ise "işçi sendikası", "işçilerin temsilcisi", "işçi babası" gibi sahte ambalajlar taşıdıkları için teşhis edilmeleri, işçi sınıfına düşman yüzlerinin açığa çıkartılmaları daha zordur.

Görünüşte "bizden biri" gibi davranırlar. Bunun için olanakları, avantajları fazladır. Devlet yanlarındadır. TV, boyalı basın, tüm kitle iletişim araçları onların meşrulaştırması ve güçlendirilmesi yönünde hizmet verir.

Yasalar onları korumak için çıkartılmıştır. Hükümet ve bakanlarla içli-dışlı olur, içki masalarında işçilere karşı neler yapılabileceğinin, düzenlerini nasıl daha uzun sürdürebileceklerinin hesaplarını yaparlar.

"İş barışını sürdürme" ve "milli birlik ve bütünlüğe zarar vermeme" konusunda, işverenlerle her zaman "mutabakat" halindedirler. Bu konuda hiçbir fedakarlıktan kaçınmaz, cesur(!) davranırlar. Örneğin bir telefonla, "fazla ileri giden" işçilerin atılması için işverenden ricada bulunulur ya da gözaltına alınmaları sağlanır. Sözleşmeler ya bir gece yarısı ya da lüks bir restorantta işçilerden gizlice imzalanır. Satılan sözleşmeler, ertesi gün basın kullanılarak "zafer" gibi gösterilmeye çalışılır.

Devlet bürokrasisi, mahkemeler, bölge çalışma müdürlükleri, valilik ve kaymakamlıklar, emniyet güçleri her zaman hizmetlerindedir. Bir telefonla, çoğu zaman da içi dolu, kalınca bir zarf gönderilerek "ricalar" iletilir.

İşçilerin dişiyile-tırnağıyla kazandığı ve çok azı ellerine geçen paralardan kesilen milyonlarca liralık aidatlar sarı sendikacıların emrinde işçilere karşı kullanılır. Rüşvet, yolsuzluk, sahtekarlık, adam satın alma "olağan icraat"ındandır.

Sendikanın örgütsel işleyişinde keyfili, sahtekarlık egemendir. Sendikal de-

mokrasiyi hiçbir zaman uygulamayarak, işçilerin önüne barikat oluşturlar. Tabanın söz ve karar sahibi olması, sınıf sendikacılığı anlayışının güçlenmesi engellenir. Muhalefet eden hemen cezalandırılır, gözdağı verilir.

Yeri geldiğinde göstermelik "direniş hal" çıkırtkanlığı yapılır; el altından da, işverenlere ve hükümete, "böyle göründüğümüze bakmayın, biz yanlış yapmayız!" güvencesi verilir.

Bu sarı sendikacı tipinin somut bir örneği, Tez-Koop-İş Sendikası Genel Başkanı KENAN GÜRBÜZ'dür. Bu kişi, devlete ve işverenlere kusursuz hizmetini sürdürebilmek, işçilerin sırtından daha fazla saltanat sürbilmek için devrimci sendikacılığa ve devrimcilere karşı büyük bir kinle mücadele veriyor. Denilebilir ki, işçi sınıfına ve devrimcilere karşı sürdürdüğü mücadelenin onda birini işçi sınıfına hizmet için yapmış olsaydı, herhalde saygın işçi önderleri arasında yer alardı!

K.GÜRBÜZ ve çevresindeki "emirler", her zaman grev ve direnişlere karşı olmuş, engellemek için işveren ve polislerle birlikte çalışmış, devrimci sendikacıları ve önder işçileri sürekli ihbar etmişlerdir.

Örneğin, 1987 Migros Grevi'nde sürekli, "grev ideolojiktir" demagojisiyle işverenle aynı ağız kullanmış, ihbarcılık yapmış ve grevi kırmaya çalışmıştır. Grevden sonra da, "şanlı zaferimiz!" edebiyatına başlamıştır. '89 Migros Grevi'nde de el altından sürekli işverenle görüşmüş, şubenin düşünceleri ve kullanabileceği taktikler hakkında işverene bilgi vermiş, atılması gereken işçilerin listesini vermiş, yol göstermiştir.

Grev sırasında işverene verdiği bir sözü, 2-3 Aralık 1989'da yasalara rağmen gerçekleştirdikleri genel kurulda açık açık söylemekten çekinmemiştir: "Ben Migros Genel Müdürü Uğur ÇATBAŞ'a, şubeyi 6 Kasım'da kapatacağımız sözü vermiştim. Ancak yasal zorluk nedeniyle sözümü şimdi yerine getirebiliyorum!" Görüldüğü gibi K.GÜRBÜZ, iş-

verenlerle ilişkilerini açıklamakta sakınca görmeyecek kadar cesur ve pervasız!

Bir dergi, adı "İnsan ve Kainat". Kasım '89 sayısında, TÜBİTAK Başkanıyla yapılan röportajda, gerici "bilim adamlarını" bile şaşırtan olaylara değiniliyor ve Kenan GÜRBÜZ'ün nasıl "bu işçileri atın" diye liste verdiği yazılıyor.

Benzer şekilde, Ankara'da direniş yapan Spor-Toto işçileri, hükümetle işbirliği içinde cezalandırılıyor, sendikal hakları ellerinden alınıp "sözleşmeli personel" yapılıyorlar. Hemen hemen tüm sözleşmelerde işçilerin satışı, satamadıkları yerlerde de cezalandırılmaları gündeme geliyor.

Her telden oynamasını beceren Kenan GÜRBÜZ, bir bakarsın '87 milletvekili seçimlerinde ANAP'tan adaylık için başvurur, bir bakarsın ortam değişir "SHP'li" olur!.. Hükümetle içli dışlıdır, bakanlık koridorlarından ayrılmaz. Yetki almak için "hiçbir şekilde grev ve direniş yapmayacakları" sözü verir, taahhütlerde bulunur...

K.GÜRBÜZ'ün meziyetleri tabii bunlarla sınırlı değil, daha çok örnek var.

Sarı sendikacılığın böylesine geniş etki alanı elde etmesi, ülkemizdeki sınıf mücadelesinin özel ve nesnel koşullarıyla birlikte değerlendirilmelidir. Esas olarak sınıf mücadelesinin M-L çizgide yeterince güçlendirilemeyeşi ve devrimci sendikacılık anlayışının işçi sınıfı saflarında henüz ağırlık kazanamayışı sarı sendikacılar geniş hareket alanı sağlamaktadır.

Ancak 1+1 her zaman 2 etmez! Toplumbilimin, sınıf mücadelesinin yasaları basit bakkal hesabına uymaz. Sarı sendikacıların basit hesapları bundan sonra koltuklarında rahat oturmaları için yeterli olmayacak.

K.GÜRBÜZ gibi asalaklar, egemen sınıflar adına işçi sınıfına savaş açmakta özgürdüler! İşçi sınıfı da bu savaş kabul ediyor ve gereğini yerine getirecektir.

SARI SENDİKACILIĞA KARŞI MÜCADELE KAMPANYASI

Devrimci İşçi Hareketi, Türk-İş 15.Kurultayı nedeniyle, 4-11 Aralık tarihleri arasında, sarı sendikacılığa karşı mücadele kampanyası ilan etti.

Ülkemizde burjuvazi, kendisi gibi çarpık ve güdük olan, sözde demokrasi uygulamaktadır. Bu göstermelik demokrasi, sendikal alanda da ha da yozlaştırılmakta, şekilsiz ve içi boş bir olguya dönüştürülmektedir. 3 yılda bir yapılan kongreler mücadeleye ivme kazandıracak somut bir araç, ileri bir kilometre taşı olacağı yerde, sarı sendikacılar arasında kimin seçileceğinin, koltuk kavgalarının platformu olmaktan öteye gidememektedir.

Bu yüzden, reformistlerin de bu anlayışa gönüllü koltuk değneği oluşturduğu, "kongre komedisi" aşılmalı, teşhir edilmeli, devrimci kongre alternatifi gündemde tutulmalıdır. Bu yaklaşım, sarı sendikacılığın devletle ve sermayeyle bütünleşmiş konumu ve dayanak noktaları dikkate alınarak sınıf mücadelesinin tüm alanlarını kapsayan bir perspektife dönüştürülmelidir.

Sürdürülecek devrimci mücadele kampanyası, sarı-sendikacılığın ne olduğunu ve gerçek yüzünü açığa çıkarmada olumlu rol oynayacak, mücadele perspektifimizi zenginleştirecek, hareket alanımızı genişletecektir.

Aynı anda, reformist ve mücadele kaçkını akımların teşhir edilmesi gerçekleşecek, sarı sendikacılığa karşı mücadelenin lafda değil pratikte verilebileceği gösterilecek, işçi sınıfına örnek sunulacaktır.

İşçi sınıfı, devrimci düşüncelerle daha fazla tanışma olanağı bulacak, kitle ilişkilerini, mücadelenin araç ve olanaklarını geliştirme, kadrolaşmada adım atma sözkonusu olabilecektir.

Haydi görev başına!

Sarı sendikacıları koltuklarında rahat bırakmayalım.

Devrimci İşçi Hareketini fabrikalarda, işyerlerinde, hayatın her alanında bayraklaştıralım.

"ZAMANI DURDURABİLMEK" KİTABIYLA İLGİLİ KAMUOYUNA ZORUNLU BİR AÇIKLAMA

Açıklamalarımız Mecit ÜNAL'ın yazdığı, Belge Yayınları'nda çıkan, bizlerin de iki röportajının yer aldığı "Zamanı Durdurabilmek"

manı Durdurabilmek" isimli kitapla ilgilidir. Şimdiye kadar yazarın yayınevine vereceği cevabı bekledik. Yazar, yayınevinin, kitabı üzerinde bilgisi ve onayı olmadan yaptığı çıkarmalar karşısında gereken tavrı alabilmiş olsaydı, bizim kamuoyuna böyle bir açıklama-yapmamızın gereği kalmayacaktı.

Kıtapta yer alan röportajlarla ilgili olarak, yazarla, bunların nasıl yayınlanması gerektiği konusunda anlaşmıştık. Yazar da yayıneviye bir iki teknik-hukuksal değişiklik dışında, bizim de onayımızı alarak, tamamının yayınlanacağı konusunda bir anlaşmaya varmıştı. Buraya kadar herşey normal gelişim gösterdi. Bu noktadan sonra yayınevi üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmede. Bırakalım devrimci-demokrat ilişkisi ve değerleri, burjuva hukuk normları ve basın yayın ahlakıyla bağdaşmayacak biçimde, yayınevi, yazarın bilgi ve onayı olmadan, yazarla üzerinde konuştuğumuz bölümlerden, kendi subjektif ölçülerine göre çıkarmalar yaptı. Belge Yayınevi yazarın yazarlık onurunu çiğnemekle kalmadı, bizim de düşüncelerimize ambargo koymuş oldu. İşin ilginç yanı, röportajda çıkarılan bölümlerin Mamak ve "mamaklaşma" ile ilgili bölümler olmasıdır. "Mamaklaşma"yı özellikle anlatmak istemekteki amacımız, özel olarak bir siyasi çizgiyi ve kişileri mahkum etmek değil, yaşanan olumsuzluğa işaret ederek deney aktarmaktır. 12 Eylül faşizminin teslim alıp örnek tip cezaevi olarak diğer cezaevlerine de yaygınlaştırmaya çalıştığı "mamaklaşma"nın ne olup olmadığını ortaya koymaktır. Bir dönem cezaevi direnişlerinin kötü örneği Mamak'ı ve "mamaklaşma" olgusunu tarihe mal edip, gelecek kuşakların, yeni devrimcilerin ders almasını sağlamaktır. Yayınevi Mamak olayının bizim anlatımlarımızla kamuoyuna yansıtılmasını engellemekle, bu olanağı sansürlemekle, asıl bu tavrıyla Mamak'ta kalmış olanları rencide ettiğinin farkında değil mi? Burada yayınevi, subjektivizmini, yaşanan gerçekleri kamuoyundan gizleme anlayışını ortaya sermiş oluyor.

Belge Yayınevi röportajlarımız karşısında objektifliği bir kenara bırakarak taraf bir tutum takınmıştır. Böyle olmasa yayınevi yayın kurulu, bir temsilci aracılığı ile yazara sözlü olarak: "Çünkü bu insanlar (genel olarak içeridekiler) çok ezildiler, çok saldırılara maruz kaldılar. Bir de grupların birbirlerini böyle rencide edici, suçlayıcı açıklamalarda bulunmaları ve bizim de buna aracı olmamız yanlış olur." diyemezdi. Bütün bu açıklamalar yayınevinin uyguladığı sansür konusunda haklı gösteremez.

İradesinin çiğnendiğini söyleyen yazarın bu olay karşısında daha duyarlı ve kendisini ilgilendirdiği kadarıyla nesnel, dolayısıyla taraf olmasını beklerdik. Bizce, tarafsızlık zırrına bürünmekle yazar, hangi kaygılarla olursa olsun, yazarlık sorumluluğunu yerine getirmekten kaçınmıştır.

Yayınevi ilkel ve anlaşılmaya bağlı kalarak ya kitabı olduğu gibi yayınlamalıydı ya da "mamaklaşma" olayında taraf olduğunu söyleyerek kitabı yayınlamamalıydı. Çünkü kitabın yazarı bugün de aynı görüştedir ve kendisine sorulmadan röportajlardan bazılarının çıkarılarak yayınlanmasını iradesinin çiğnenmesi olarak görmekte ve kabullenmemektedir. Yayınevinin bu noktada ticari kaygıları gözetmediği kadar yazarın ve röportaj yapılan devrimcilerin rencide olabileceği kaygısını da gözetmesini isterdik.

Yine yayınevi tek tip elbise (T.T.E.) ile ilgili bir bölümü de kitaptan çıkarmıştır. Bu tutumuyla yayınevi bizlerin T.T.E. giymemesi, diğer bazı siyasi grupların giymesini anlatan bölümleri çıkarmakla tarihsel olarak geri bir konuma düşmüş, dolayısıyla objektif olarak T.T.E. giymesinden yana tavır koymuştur. Bu konuda da, direniş mevsisini koruyanlara değil, T.T.E.'ye teslim olanlara arka çıkmıştır. Cezaevlerinde cuntanın siyasi tutukluları örgütsüzleştirme, bağımsız bireyler haline getirme, daha, pişmanlık yasasıyla hainleştirme politikasını etkisizleştiren devrimci direnişin vurgulandığı bölümü de çıkarmanın, ilerici bir yayınevi açısından mantıklı bir izahı olmaz.

Bu nedenlerle, okuyucuyu bilgilendirmek, yayınevinin tavrını protesto etmek ve gerçeklerin ilerici kamuoyuna bilinmesini olanaklı kılmak için, kitaptan çıkarılan bölümleri olduğu gibi yayınlıyor ve yayınevinin izlediği sansürü, subjektif yayın politikasının değerlendirilmesini kamuoyuna bırakıyoruz.

Kitapta sayfa 99'da

Soru'dan önce şu bölüm;

"Çünkü oligarşi özellikle toptan örgütsüzleştirip bağımsızlaştırdığı, büyük ölçüde teslim aldığı cezaevlerinde çok hain ve muhbir devşirebileceğini umut etmiştir. İşte bu yasa öncesi şehitler bedeli yaratılan cezaevleri direniş gelenekleri bu umudu tüketici bir işlev görmüştür" çıkarılmış.

Kitabın 130.sayfasındaki;

"12 Eylül generallerinin halka..." diye süren paragraf sonrası şu bölüm;

"Biz, Metris'in İstanbul'un Mamak'ı yapılmak üzere açıldığı tarih olan 17 Nisan 1981'den başlayarak Ö.O tartışmalarını gündeme getirirken, hatırlardadır, bu gerçekler gözardı edilerek, Mamak fobisine kapılmış olmakla suçlanmış. Ama tarih, biz ve bizim gibi düşünen ve pratik adımlarını buna göre atanları haklı çıkarı. Metris, Ö.O.direnişimiz ve sonrası "statükocuların T.T.E. giyerek geri çekilmek üzerine kurdukları blok olan "platform"un yaptığı gibi T.T.E.(tek tip elbise) mevsisini terketmememizle mamaklaşmanın eşliğinden döndü. Bizce bu, çok yalın bir gerçeğin ifadesidir.

"1983 Ağustos talan-yağma araması sonrası, 27 günlük A.G.'nin (açlık grevi) yenilgisinin de yarattığı, direnişçi güçler açısından çok olumsuz koşullarda Metris adım adım mamaklaştırma cenderesine girmeye başladı. Bu gerçeklerin, hepimiz içinden geçtik. Bedenlerimizde, ruhlarımızda izlerini taşıdığımız bu gerçekleri her yönüyle birlikte yaşadık. Bunlar zaman tüneline kaldı ve unutuldu sanılmasın." çıkarılmış.

Kitapta sayfa 131'de son satırda,

"... yenilgiyi tattırdılar. Diyalogu bozmayalım. Statü iyi dir..." ki,

"... yenilgiyi tattırdılar. Dostlarımız, Metris'i tüm çabalarımıza rağmen bu tavırlarıyla, mamaklaşma tüneline A.G.'yi kırarak ittiler. Diyalogu bozmayalım...." çıkarılmış.

Kitapta sayfa 138'de Soru'dan önce ve

"Zaten Ö.O.'nun objektif koşullarının ..." paragrafın dan sonra şu bölüm;

"Demokrasi beklentisi içinde, statükoya razı bir havada hemen her direniş önerimizi olduğu gibi, Ö.O.direniş önerimizi de reddeden dostlarımız bu direniş için saflarımızdaki seferberlik durumunu da hiç mi hiç anlamadılar. Bu, temelleri 1981'lere kadar inen anlayışsızlık onları gerilete gerilete zamanında "mavi kefen" dedikleri T.T.E.'leri giymeye, suçluluk kimliği almaya, hatta bazılarını ahlak dışı, onur kırıcı aramaya boyun eğmeye, ön iliklemeye kadar sürüklemiştir. Bir kez daha sormaktan kendimizi alamıyoruz. Tabii ki sorunun özü tek başına T.T.E., kimlik taşıma değildi. Sorunun gerçek özünü göremeyenler gibi, gizlemek isteyenler "T.T.E. giymekle ne olacak" basit düşüncesinden vazgeçemediler, geçemediler. Sorunun özü teslim olup olmamakta yatıyordu. T.T.E. ise düşmanın teslim alma programında önemli bir dönemeci oluşturuyordu. Acaba Ö.O. direnişimiz sonucu düşmanın bizi teslim alma umudu büyük ölçüde kırılmasaydı, T.T.E. giysek, kimlik taksaydık, İstanbul cezaevlerinin durumu ne olurdu?

Reha İSVAN'lar, Metris'i böylesine saygınlığından kendilerine de pay biçmek için anlatabilirler miydi? Metris üzerine bunca şey yazılır, çizilir miydi? Metris edebiyatı doğar mıydı? Metris'in bu zengin mirasından pay kapmak için burjuva demokratları bile direnişçiliğe soyunabilirler miydi? Bu soruyu herkes, her direnişçi güç kendisine sormalı ve bu sorunun yanıtını açık yüreklilikle verebilmelidir. Ama şurası gün gibi açık ki Metris'in tarihi, direnişçi güçlerin, bizlerin ağzından öğrenilecektir." çıkarılmış.

Kitapta 264.sayfada son paragraf cümlesiyle öncesi paragraf arasında, yani,

Yeniden istediği biçimde işleyeceği malzeme olunacaktır.

İstanbul cezaevlerinin önemi bu aşamada ortaya çıktı." Bu iki cümle arasında şu paragraf;

"İşte bu savaşın bedelini ödemeyi göze alamayan, alma cesareti gösteremeyen, ilk anda bunları yerine getirse de sürdüremeyen, direnişi kiteselleştiremeyen cezaevlerini 12 Eylül yönetimi tek tek düşürdü. İradeleri

ZAMANI DURDURABİLMEK VE BİR YAYINEVİ

teslim aldı ve buralarda rahatlıkla rehabilitasyon programını uygulamaya koydu. Kötü örnek olarak rehabilitasyon merkezi "Mamak"ı yarattı. Siyasilik enine boyuna 12 Eylül silindiri ile ezildi, geçildi." çıkarılmış.

Kitapta sayfa 265'de,

"Metris'te toptan teslim olma....." diyen ikinci paragraf öncesi;

"İşte Ö.O. koşulları, her sosyal, siyasal olay gibi, bu nesnelliğin bir ürünüdür. Kitlesele SAG'lerin dahi Metris'te, "mamaklaşma"nın önüne geçemeyeceği, aşağı yukarı tüm direniş biçimlerinin denendiği bir aşamada olgunlaşan koşulların dayattığı bir direniş biçimidir." paragrafı ve,

"Metris'te toptan teslim alma...." paragrafının devamı şu bölüm;

"Toptan mamaklaştırma stratejisini direniş barajını aşamayarak 1982 28 günlük A.G. sonrası zorunlu terkedip yerine parça parça mamaklaştırma stratejisini koyan 12 Eylül'ün Metris zebanileri, 1983 Ağustos'undan sonra Ö.O. direnişimize kadar bu yolda çok mesafe katetmişlerdir. Metris, mamaklaşma uçurumuna parça parça dökülerek gelmiştir ki, bu durum her yolun Roma'ya çıktığı gibi bizi Ö.O.'ya götürmüştür." çıkarılmış.

Kitapta sayfa 266'da, son paragraf sonrası şu bölüm;

"Rehabilitasyonun zemini, mamaklaştırma politikası, en üst noktasına Ö.O. direnişiyle ulaşan Metris-Sağmalcılar direniş hatında parçalanmıştır. Bizi ateş ortasında kalmış akrep gibi görmeye ve göstermeye çalışanları Ö.O. direnişimizin siyasi sonuçları ve tarihsel önemi bir kez daha yanıltmıştır. İstanbul cezaevleri bugünlere Ö.O. direnişinden geçerek gelmiştir. Metris'in devrimin okulu olarak inşasındaki harcin Ö.O.cuların kanlarıyla karıldığı gerçeğini hiçbir şey unutturamaz. Metris'i devrimin okulu olabilir ilan edebilenler bu gerçekleri "Hafı-, za-ı beşer nisyan ile malûldür" diyerek unutmamalıdır! 12 Mart döneminde düzene, devlete karşı direniş zincirine eklenen halkalar olarak Mahir'ler, Deniz'ler anıldı, anılıyor... 12 Eylül döneminin bu zincire eklenen halkalarından en önemlisi olan yeni, yepyeni bir direniş geleneğinin zindanlardaki yaratıcıları olarak Diyarbakır, Metris, Sağmalcılar Ö.O. direnişçileri anılacak. Bu böyle bilinmelidir!" çıkarılmış.

Kitapta 274.sayfadaki birinci paragrafın ikinci paragraf arasında şu paragraf;

"Ö.O. direnişimizi karalamak, değerini alçaltmak, siyasi önemini köreltmek için birbirleriyle kıyasıya yarışmaya giren geçici yol arkadaşlarımız geri çekilme ve T.T.E. giyme üzerine yüzlerce değil, abartmadan toptan binlerce say-

fa tutan teori(!) üretirken, artık pratik bir değeri kalmayan "mavi kefen"i çıkartıp bizim mevimize taşınırken 10-15 satırlık bir "teori" ile yetinerek trajik durumlarını çok komik bir biçimde ifade etmek zorunda kaldılar. Şimdi sormak gerek: Ö.O. direnişi ve bizim bu geleneğe sadık kalan çizgimiz mi yenildi, yoksa "mavi kefen" giymek için üretilen geri çekilme teorilerinin yön verdiği direnişin en az direnme çizgisi mi? Yanıt ayrıca anlatmayacak kadar açık." çıkarılmış.

İbrahim ERDOĞAN
Tayfun ÖZKÖK

20. 11. 1989/ Bartın

Değerli İbrahim,

Mektubunu yanıtlamak için yayinevinin

mektubuma vereceği yanıtı bekledim. Ancak bugüne dek mektubuma yazılı bir yanıt gelmedi. Yayinevinden bu sorunla ilgili olarak Soysal (EKİNCİ) ile görüşebildim. Sana, onun bu konuyla ilgili olarak ilettiği yayinevinin görüşünü aktaracağım. Şöyle diyorlar:

Ödülün açıklanması kitabın yayınlanmasını hızlandırdı. En kısa zamanda piyasaya çıkması gerekiyordu. Çıkarılan bölümler hakkında senden görüş almaya zaman yoktu. Ya basılacaktı ya da çıkarmalar yapıldıktan sonra basılacaktı... Ve çıkarılarak basılmasına karar veriliyor. Çıkarılan kısımların, yanıtların bütünlüğünü bozmadığı görüşündeler. Çünkü yanıtların bütünlüğü içinde zaten söylenenler söylenmiş durumda. Çıkarılma gerekçesini de şöyle açıklanıyor: "Biz, gruplar arasındaki rencide edici tartışmalara aracı olmak istemiyoruz. Çünkü bu insanlar (genel olarak içeridekiler) çok ezildiler, çok saldırılara maruz kaldılar. Bir de grupların birbirlerine böyle rencide edici, suçlayıcı açıklamalarda bulunmaları ve bizim de buna aracı olmamız yanlış olur. Kaldı ki çıkarılan kısımlar yanıtların bütünlüğünü bozucu nitelikte değil!"

Ben de görüşümü şöyle dile getirdim: "Bana sorulmaması ve bu çıkarmanın bana rağmen yapılması yayinevinin güvenilirliğini sarsıcı bir nitelik taşımaktadır. Bana sorulsaydı, kalsın derdim. Çünkü benim iradem olmaksızın yapılan her türlü çıkarma eninde sonunda irademin çiğnenmesidir. Çıkarılan kısımlar yanıtların bütünlüğünü bozmayabilir hatta tek bir sözcük olsa böyle bir yaklaşım doğru bir yaklaşım değildir. Tek bir sözcük bile çıkarılacaksa bile yazarına sorulmalı, görüşü alınmalıdır. Bu konu özelinde benim yaklaşımım, bana sorulduğu durumda ya çıkarılmadan yayınlansın, bunu kabul etmiyorsanız o durumda yayınlanmasın olurdu. Bugün de bu görüşteyim."

Gelinen aşamada sizin tavrınızın ne olacağını bilemem ama benim tavrım sorunu ideolojik bir muhtevaya sokmamaktır. Çünkü o türlü yaklaşımın yanlış olacağını düşünüyorum. Arada kalmak istemem. Tavrım, onlara da söylediğim gibi, açık ve nettir. Yanıtların bütünlüğü bozulmamış bile olsa, ki bozulmamıştır, metne müdahale edilmesini doğru bulmuyorum. Bana sorulursa bu düşüncemi her yerde söylerim. Ancak yayinevinin teşhiri beni aşan bir tavır olur, yanlış olur.

Kısaca düşüncem budur.

Selam, sevgi ve dostlukla
Mecit ÜNAL

ÇAĞDAŞ YOL YA DA SİYASETTE HER YOL

Devrimci sol güçler oligarşiye karşı mücadeleyi her alanda yükselttikleri oranda, oportünizmin de şimşeklerini üzerine çekiyor.

Son aylarda bu gruplardan Çağdaş Yol çevresi, kendi "politik tükenmişliklerinin, açmazlarının, sınıf mücadelesi içerisinde önemli bir güç olamamalarının yarattığı sıkıntıları, THKP-C'ye, Dev-Genç'e ve Y.Çözüm'e ideolojik mücadele adı altında açıktan saldırarak dışa vuruyor.

Çağdaş Yol'cular küçük düşünülmüş hesaplarla, saldırılarında oldukça ileri gittiler ve işi devrimci sol güçlerin yönetiminde bulunduğu dernekleri basmaya ve şiddet kullanmaya kadar vardılar. Saldırıları bu noktaya kadar tırmandıranlar geline aşamada, suçluluk psikozuyla bütün oklarını Yeni Çözüm'e ve diğer sol güçlere çevirmek zorundaydılar. Ç.Yol'un, özellikle 9. sayısının neredeyse yarısının devrimci sol güçlere yönelik yazılarla dolu olması tamamen bu durumun yansımasıdır.

Hesapsız ve pervasız saldırıların ulaştığı boyut öyle bir noktaya gelmiştir ki, Y.Çözüm'ün her yazdığını çarpıtmak, demagoji ile olmadık şeyleri ona mal etmeye çalışmak ve onu mahkum etmek artık saplantı haline dönüşmüştür.

Bu saplantıyla hareket eden Ç.Yol her yola başvuruyor. Genelde devrimci harekete, özetle Ç.Yol'a ne getirip ne götürceğini hesap etmeksizin, sadece devrimci sol güçlere karşı olmak niteliğini Öne çıkararak hemen herkesi -muhterem mi, değil mi bakmadan kullanabiliyor. Birlik adına burjuva milliyetçisi, karşı - devrimci Aydınlık - Sağak çevresini Marksist-Leninistlere tercih edebiliyor. Marksist -Leninistlere karşı olma noktasında çok ikeli (!)

davranıp birlik oluşturma çağrısı yapıyor, işi kışkırtıcılık çığırkanlığına dönüştürebiliyor. Artık Ç.Yol deyince akla pragmatizm ve ilkesizliğin gelmesi şaşırtıcı olmamalıdır.

Yıllardır kitleselleşememenin, dar bir pratik içine sıkışarak solda bölgesel ve çok sınırlı bir güç olmanın, kendini yenileyememenin ve aşamamanın, ne kadar radikal gözükmek isterse istesin, reformizmin batağından çıkamamanın yarattığı bunalmırlarla, her gün gelişen, kitleselleşen, mücadeleyi iktidar perspektifiyle radikal bir çizgide yükselten Marksist -Leninistleri mahkum etmeye çalışarak Ç.Yol rahatlıyor olsa gerek.

Kendi ideolojik, politik ve örgütsel çapına ve pratiğine bakmadan, Marksist-Leninistleri politik olarak tükenmişlikle, ideolojik olarak iflas etmişlikle, teori üretememekle suçlamaya kalan Ç. Yol'a birileri komik duruma düşüğünü hatırlatmalıdır. Şu kadarını söyleyelim. Mahalli genel seçimlere katılan ve Ç.Yol'un da içinde olduğu "9'u bir yerde" siyasi güçler, çıkardıkları bağımsız adaylarla ilgili yürüttükleri kampanyada ne olup ne olmadıklarını ortaya koydular. İşin kötü yanı, kendi güçsüzlüklerini sergilemek yanında, objektif olarak kamuoyunda, genelde solun güçsüz olduğu imajını da yarattılar. Topu topu 2.500 oy toplayabildiler ve yaptıkları mitingde 500 kişiyi bile bir araya getiremediler. Konuya rekabetçi bir anlayışla yaklaştığımız sanılmasın. Amacımız "politik tükenmişliğin" kime uygun düştüğünü canlı, somut bir örnek üzerinde göstermektir.

Ç.Yol bizi, Marksizm -Leninizmin, doğru politikaların ve gelişmenin biricik kıstası olan sosyal pratikten örnek vermeye zorluyor. Bu basit bir "biz şu nu yaptık, siz bunu yaptınız" sorunu

değildir. Birilerinin sınıf mücadelesi ve proletarya adına ciddi hiçbir şey yapmayarak, bu yolda adım adım ilerleyen ve sağlıklı bir gelişim gösterenleri küçümsemesine, hatta yok saymasına zorunlu bir yanıtır. Evet, Ç.Yol sınıf mücadelesinde politik alternatif olacak şekilde ciddi hiçbir şey yapmazken, devrimci sol güçleri görmemek için bin dereden su getiriyor, onların 1 Mayıs'ta binlerce insanı *alanlara* yürütecek kadar politikada üretken, yaratıcı ve atak olabildiklerini görmezden geliyor.

Ç.Yol'cuların 2.500 oy içinde ve 500 kişiyi bulamayan mitingde kapladığı hacim ne kadardır acaba? İstatistik hesapları okuyucuya bırakıyoruz. Neden işçi sınıfı, "işçi sınıfı" edebiyatıyla ünlü olmuş Ç.Yol'cuların ve seçim ortaklarının çağrılarıyla harekete geçmez, bir mitinglerine bile gitmez? Haydi anladık, miting riskli diyelim, neden hiçbir riski olmayan ve gizli oy yöntemiyle yapılan seçime gidip de oyunu "proletarya sosyalisti" Ç.Yol ve genellikle uyverist seçim ortaklarına vermez? Yoksa seçim kampanyasının sonuçları biraz gecikerek de olsa, işçi sınıfının Nisan ayında sokağa dökülmesiyle tecelli etmiş olmasın?!

12 Eylül depolitizasyonunun etkilerini kıra kıra kitleleri radikal bir mücadele içinde eğiten, gittikçe daha fazla mücadeleye çeken devrimci sol güçler mi, yoksa bölünme üstüne bölünme yaşayarak küçülen, bir dergi çevresi olarak daralan ve bu yüzden de Türkiye solunda her kesimi kendisi gibi yok sayan Ç.Yol mu tükeniyor? Engin bir "tarih bilincine" sahip (!), "proleter sosyalizmini" (!) kendine rehber edinmiş binleriniz nerede? Çok merak ediyoruz, yoksa on binlerce emekçi, işçi sınıfı, "proleter sosyalizminin di-

linden mi anlamıyor da, bir türlü çağ-daş yola çıkamıyorlar?

Sınıf mücadelesi herşeyden önce olgunluk ister. Ç.Yol'a hatırlatmak isteriz. Bu üslup, edebiyat ve bu dar pratikle ve saldırganlıkla kimse bir yere varamamıştır, varamaz.

12 Eylül sonrası mücadele arenasında bizi yok sayan Ç.Yol'a ne diye-lim? Eylemlerimizi mi, kampanyalarımızı mı sayalım? Hayır, bu olmaz çünkü Ç.Yol tarafından hemen "biz şu-hu yaptık, siz şunu yaptınız" böbürlenme-siyle suçlanırsınız! Peki, hiç cevap ver-mezsek ne olur? Ç.Yol'un attığı çamu-run izi kalır, onlar da bunu istiyor za-ten. Kısacası, Ç.Yol şehrin göbeğinde öyle bir köylü kurnazlığı ile saldırıyor ki, sana kendini savunman için tek se-çenek sunuyor: Susmak! Bu durum-da da teori hazırdır. Sükut ikrardan ge-lir! Ama sınıf mücadelesi gerçeği hiç-bir kurnazlığa, sızlanmaya yer bırak-mayacak kadar acıdır. Ç.Yol istemese de bu gerçeği görüyor ve zaten bu yüzden bağırıyor, sızlanıyor. Oysa ba-ğırmanın, sızlanmanın hiçbir yararı yok. Yapılması gereken, gerçekleri ol-gunlukla kabul etmek ve ona göre davranmaktır.

ÇAĞDAŞ YOL'UN 1981-1983 ARASINDA TARİH BİLİNCİ YOK OLMUŞ!

Bize tarih bilinci üzerine ders ver-meye kalkan Ç.Yol'a bakın ki, bir tarihsel kesitin üzerinden nasıl da bir çırpıda atlayıp geçiyor. Devrimci sol güçlere karşı olma saplantısı gözlerini öylesine kör etmiş ki, gerçekleri değiştirmek için bir tarihsel kesit bilinçlerinden siliniveriyor. Haydi anladık, 1981-1983 döneminde Metris odaklı gelişen İstanbul cezaevleri direnişinde yoktular. Bunun için de bilmeden yalan yanlış şeyler yazıyorlar. Ama çok yazıldı, çok söylendi; (hatta kendi deyimleriyle "kabak tadı verdi") bu yazılan ve söylenenlerden de mi haberleri olmadı? Hiç mi yaşayanlardan dinle-mediler? Yoksa çok "uzaklarda" ol-dukları için mi bu kesitteki direnişlerin farkına varamadılar?

Diyarbakır da dahil birçok cezaev-inde teslimiyet yaşanırken Metris'te direniş bayrağı açılmıştı. Ve bu direniş-ler, cuntanın cezaevlerinde siyasi tut-sakları teslim alma ve rehabilite etme

programını bozduğu, siyasi tutsaklara direnme perspektifi sunduğu için, ce-zaevleri direniş tarihinde ayrı bir öne-me sahiptir. (Anlıyoruz, bu sözlerimiz de Ç.Yol'culara "kabak tadı" veriyor! Ama "kabağın" bile "tadını" algılatınca-ya kadar yazmak bir zorunluluk olu-yor.) Bu direnişlerde aktif olarak yer alan yaklaşık 1.200 civarındaki tutuklu-nun 420'yi aşan sayıdaki kesimini Devrimci Sol davalarından yargılanan-ların oluşturduğunu biliyorlar mı aca-ba? Gerçekleri değiştirmeye yani çar-pıtmaya kimsenin gücü yetmez! Hele bu gerçekler can ve kan bedeli kaza-nılmışsa... Ç.Yol'un yaptığı burjuva tarihçileri bile yapmaz, yapmıyor. Ve yine "devrim şehitleri sömürücülüğü yapıyorlar" gibi kapitalist-tüccar litera-türüne sarınılmasın! Çünkü devrim şe-hitleri üzerine en çok sözü, bu mekan-larda şehitler verme pahasına direnen-ler söyledi ve söylemeye hakları da var. En az konuşması gerekenler ise, devrimcileri "kahramanlar" edebiya-tyla sahiplenirken (!) onların devrimci misyonlarına saldıran Ç. Yol'cular ve onun gibileridir. Bir de şu ne olduğu belirsiz, hiç kimseyi beğenmeyen, ken-dileriyle birlikte herşeyin düzeleceği kerametinde olan "Konuk Yazarlar"ı var Ç.Yol'un...Hodri meydan, kitleler sizi bekliyor. Mültecilikten vazgeçip ülkeye gelirlerse herkes boyunun ölçüsünü görür. Her nedense çok konuşanlar, tevazudan yoksun olanlar, hiçbir şey yapmayanlar oluyor.

DEV-GENÇ'E SAHİP ÇIKMAK ONUN MÜCADELE GELENEĞİNİ SÜRDÜRMEKLE OLUR

Nasıl oluyor, anlamak kolay değil. Siyaset ciddiyet ve tutarlılık gerektirir, oysa Ç.Yol, Dev-Genc'e sözde sahip çıkarak kendisini basitleştiriyor. Ç. Yol'culara sormak istiyoruz: Dev-Genç'in yirmi yıllık mücadelesinin ne-resindeydiniz? Dev-Genç adına layık olabilmek (üstelik de "direnişçi Dev-Genç"!), öncelikle Dev-Genç'in mücadele geleneklerini sürdürmek ve kitlelerin mücadelesini radikalleştirmek-den geçer. Acaba Ç.Yol şimdiye kadar gençlik içerisinde Dev-Genç'in müca-delesini neler yaparak, nerede ve han-gi kitleleri harekete geçirerek sürdür-müştür? Ç.Yol kendisini ve kendisine inanmış çok sınırlı sayıda bir insan

topluluğunu avutuyor. Dev-Genç adı-na sözde de olsa sahip çıkmakla re-formculuğunu, Dev-Genç'in prestiji ve radikalliğinin ardına gizlenerek sak-lamaya çalışıyor. Ve bu noktada prag-matizmini bir kez daha gözler önüne seriyor.

Kuşkusuz Marksist - Leninist çizgi-ye geç de olsa sahip çıkmak suç de-ğildir ve bunu kimse de engelleye-mez. Eğer niyet bu ise, nerede kaldı tarihsel önemde özleştirilme? Yok! Bu türden isim kapkaççılığını daha önce de deneyenler oldu ama bu yöntem onların gençlikle kucaklaşmasını sağ-lamadı.

Ç.Yol eleştiriyi değil, saldırganlığı kendine yöntem bilmiş gözüküyor. Subjektivizmleri ve önyargıları onları öylesine serseme çevirmiş ki, okuduk-larını dahi anlayamıyorlar.

Dev-Genç'in "Özerk Demokratik Üniversite Programı"nı eleştirirken, işi iyice ileri götürüp Dev-Genç'in prog-ramını "devrim hedefinin devrimci pro-vokasyonu" diye niteleyip, kendilerinin ne kadar keskin devrimci olduklarını göstermeye çalışıyorlar. "Proleter sos-yalisti" geçinen bir siyasi harekete de-magoji yapmak hiç yakışmıyor doğru-su! Dev-Genç broşüründen alıntı yaptığınız yerde anlatılmak istenen çok açıktır. Tabii ki demokratik üniver-site gerçek anlamını, demokratik halk üniversitelerinde bulacaktır. Ama bu noktaya gelinece kadar üniversiteler-de akademik-demokratik, özerk üni-versite kavgasının verilmeyeceği anla-mına gelmez. Broşürdeki biçimiyle söylersek:

"Aksine özerk demokratik üniver-site mücadelesi demokratik halk üniver-sitesinin kurulması yolunda bir adım olarak ele alınması gereken, egemen sınıfların eğitim ve eğitim kurumları üzerindeki egemenliğini sınırlamaya yönelik bir mücadeledir."

Bu anlatımda devrim hedefi ve de-mokratik halk üniversiteleri hedefi na-sıl gözardı ediliyor? Cımbızlama yön-temiyle görüş aktarmak ve olmadık yorumlar yapmak Ç.Yol'un mahareti olmalı. İşin garip olan yanı, reformistle-rin bizi reformistlikle suçlaması! Ç.Yol yaptığı alıntılardan bir şey anlamamış ama inanıyoruz, okuyucu bizim neyi savunduğumuzu, Ç.Yol'un alıntıldığı kadarından bile anlayacaktır.

Dev-Genç'in, "özerk demokratik üniversite" formülasyonu ile, genel demokratik hak ve özgürlükleri genişletme mücadelesinin bir parçası olarak akademik-demokratik hakları genişletme mücadelesini anlatmak istediği bilindiği halde, neden ille de "Dev-Genç'e sormak gerekiyor, kaç tane hak kazanıldığında üniversiteye demokratik diyebileceğiz" gibi "zeka" ürünü cümlelerle gerçek çarpıtılmak isteniyor. Bu tür ironilere çok ihtiyaç duyan kendince eğlenip rahatlayabilir. Ama hatırlatmakta yarar var. Herkesi aptal yerine koyan en büyük aptallığı yapar. Hem merak etmeyin, siz ve bir kısım gruplar halk üniversitelerini Çözüm'den öğrendiniz, başkaları da öğrenecek. Tabii keskin bir üslupla eleştirmeyi ihmal etmeden...

ÇAĞDAŞ YOL BAŞKALARINI REFORMİSTLİKLE SUÇLAYARAK KENDİ REFORMİZMİNİ GİZLEYEMEZ

Ç.Yol, ne olursa olsun Yeni Çözüm'ü mahkum edebilmek için öyle yapıyor ki, Yeni Çözüm'ü reformizmin ağababası TBKP ile birlikte göstermeye kadar varıyorsa işi. Eleştirmiş olmak için eleştirmeyi, en keskin görünmeyi, demagojiyi, savunma kompleksi içinde saldırgan tutumları anlamak bir yere kadar mümkün. Ama göz göre göre çarpıtmayı ve çamur atmayı, bizim yazıp söylemediğimizi bize söyletmeyi hiçbir şekilde kabul etmek mümkün değil.

Ç.Yol yerel seçimlerde, Yeni Çözüm'ün TBKP ile birlikte SHP'nin desteklenmesine omuz verdiğini söylüyor. Konu ile ilgili olmadığı halde, öyle başarılı bir montaj yapıyor ki, okuyan, Yeni Çözüm'cülerin gerçekten sosyal demokratlara oy verdiğini sanabilir. Yazdıklarını aynen aktarıyoruz:

"Yeni Çözüm 'iyice araştırdıktan sonra' kaydıyla sosyal demokratlara oy verin diyor. "(Ç.Yol, sayı 9, s.36)

Bu yalanı açığa çıkarmak için Yeni Çözüm'den biraz uzunca bir alıntıyı aktarmak zorundayız:

"Emekçi halkın partisi olduğunu yüzleri hiç kızarmadan, miting alanlarında senin gözünün içine baka baka haykıran, parti içindeki devrimci ve demokratları tasfiye eden, seçimler öncesi kafasına puşi takıp, daha sonra da bu halkın gerçekliğini dile getiren mil-

letvekilini partiden ihraç edebilecek kadar ikiyüzlü olan, açlık grevlerini şiddet eylemleri olarak gören ve destekleyenleri polise teslim eden, bu baskı, sömürü ve zulüm düzeninin değişmesini değil de salt iktidar olmayı isteyen, oligarşinin emekçi halkımızın düzene tepkisini frenleme aracı olan SHP'ye... OY YOK!"

"Kuşkusuz bu partilerin adayları içerisinde az da olsa bu niteliklere sahip (Kastedilen devrimci-demokrat niteliklere sahip adaylardır. Dikkat edilsin, hiçbir yerde sosyal demokrat denilmiyor, -bn-) kişiler vardır. Her ne kadar oligarşinin partileri içinde yer almaları ve onun adına mücadele etmeleri halka zarar veren bir tutum olsa da, oligarşinin bu partilerini halka yanlış tanıma araçları durumlarına düşseler de, bu tür adaylar dikkatle ayıklanarak desteklenmelidir. Ancak bu destek verilirken halka açık ve net mesajlar verilmeli, bulanıklığa neden olunmamalıdır. Desteğin sadece adaya olduğu açıkça belirtilmeli, partilerin niteliği halka anlatılarak teşhir edilmeli, demokrat insanların yanlışlığı vurgulanmalıdır." (Yeni Çözüm, Özel Sayı 13)

Tek tek olaylar üzerinde durmak istemiyoruz ama Yeni Çözüm'ü TBKP reformculuğu ile aynı yere koyan, SHP burjuva seçeneğini desteklemekle itham eden Ç.Yol'un "Sosyalist Basın Susturulamaz" Kampanyası gündeme geldiğinde hangi tavrı aldığı unutulmadı henüz. Kampanyada burjuva basınının da yer alması gerektiğini, aksi halde katılmayacaklarını söyleyen ve bu tavrında büyük bir "tutarlılık" örneği sergileyen Ç.Yol platformundan kopmuş, daha sonra ise hiçbir şey yapmayarak dostlarıyla bir kenarda kampanyayı izlemekle yetinmiştir. Sonra da kampanyayı yürütenleri tam bir ikiyüzlülükle "oportünizmin danskasını" uygulamakla itham edebilmiştir. Bilmeyiz, bir şey söylemeye gerek var mı?"

BİR MUHBERDEN YENİ ÇÖZÜM'ÜN DEĞERLENDİRİLMESİNİ İSTEYENLER YARIN KİME BAŞVURACAK?

Ç.Yol pragmatizmini ve bize karşı nasıl bir mücadele içinde olduğunu göstermek için Hıdır Bal gibi muhbirliği ayyuka çıkmış birisini bile kullanmaya kalkıyor. Hem de Hıdır Bal ile ilgili

yazdıklarını hiç araştırma gereği bile duymadan ve muhbirlik olayı sıcaklığını korurken...

Fırsatçı, her yolu mubah sayan saldıracılarla Ç.Yol ne yapmak istiyor, nereye gidiyor? Muhbirle söyleşinin bir adım ötesinde, sırada kimler vardı, bunlar hiç düşünülüyor mu? Her sayfasında Yeni Çözüm'ü, sol içi birleştirici bir üslup yerine itici bir üslup kullanmakla itham eden Ç.Yol, Türkiye solu-na muhbirlerin ağzından yeni üsluplar sokuyor, yeni "gelenekler yaratıyor. Bu mudur solda Ç.Yolunuz?

Bizim eleştiri üslubumuz da, eyleşirlerimizdeki dayanaklarımız da devrimcidir; Ç.Yol'un ki gibi solun dışına düşmüş, ahlaksızlığı ve muhbirliği kendine yol bilmiş kişilerden oluşan dayanaklarımız olmadı ve olmayacak! Sınıflar mücadelesinde, kendine güvensizlikten kaynaklanan her türlü güçsüzlük bunalımı, herşey bir yana, sol safalarda yer alan bir gücü böylesi dayanaklara sarılmaya itmemeliydi...Yazık!

DEMOKRATİK KİRE ÖRGÜTLERİNDE GÜÇSÜZLÜĞÜN TEORİSİ: ÇOK BAŞULIK

Ç.Yol "Halkevlerinde Devrimci Tavrı" başlıklı yazısında hiç de devrimci bir tavır sergilemiyor. Tersine, ilkesizliğe, pragmatizme saparak demokratik kitle örgütlerinin işleyiş mekanizması olan demokratik merkezîyetçiliği kendi sübjektif durumuna göre teorileştirmeye çalışıyor. Bizi reformizmle eşdeğer bir yere oturtmaya çabalayan Ç.-Yol, DKÖ'lerin, Halkevlerinin işleyişine sıra geldiğinde kitle edebiyatı yaparak, kitle kuyrukçuluğuna soyunuyor. Görünüşte bizim DKÖ'lerle ilgili söylediklerimize katılıyor. Ama özünde katılmadığını daha sonraki satırlarda açıkça ortaya koyuyor ve bir tutarsızlık örneği sergiliyor. Ç.Yol da, kendi gücüne güvenmeyen, hemen hiçbir yerde tek başına yönetime gelemeyen tüm oportünist grupların yaptığı gibi, "her siyasi yoğunluk birer kişiyle yönetimde yer alsın" anlayışını savunarak kitle örgütlerinde sözde demokratiklik adına kitleden kopuk masa başı koalisyonları savunuyor. Yani yüzlerce üye-yonları temsil eden de, 1-2 kişiyi temsil eden de aynı hakka sahip olacak. Bu mu demokratiklik? Bu mu kitlelerin iradesine tabi olmak? Ç.Yol için kılıfını

hemen buluveriyor ve teorisinin gerekçesini güncel nesnel duruma bağlıyor. Kitlelilik yok, kitlelilik olsa homojen yönetimi savunacakmış havasına giriyor. Ne yapsınlar, onlara da "hak vermek" lazım! Her siyasi yoğunluğa bir temsilci verilirse kendilerine Halkevlerinin yönetiminde yer düşecek. Böyle olunca da "nesnellik" kendi günlük pragmatizmlerine ve subjektivizmlerine göre biçimlenecek. Ç. Yol'un "objektif koşulları hesaba katmadan yönetimde homojenlik kuralını koyması..." deyişi herşeyi açıklıyor: Güçsüzlük... Ve de sekterlik, dar grupçuluk, benmerkezcilik ekseninde "(...) Bu tehlike şu anda tüm DKÖ'leri ve Halkevlerini kuşatmaya çalışıyor." diyerek korkularını haykırıyorlar. Bu noktada her yol mubah oluyor.

Bir de bizim DKÖ'ler için önerdiğimiz anti-emperyalist, anti-faşist olma ilkesini bir türlü anlayamamışlar. Bu ilkenin anti-şovenist olmayı da içerdiğini açıkça belirtme gereği duymadığımız için bizi şovenistlikle suçlayabiliyorlar. Bundan da, ulusal sorun konusunda da reformist bir yol izlediğimizi çıkarıyorlar. Ç. Yol'un yazdıklarına şaşırmıyoruz artık. Neredeyse bizim, ulusların kendi kaderini tayin hakkı ilkesinden bihaber olduğumuzu söyleyecek! Bırakalım kelimelerin arkasına sığınmayı, pratikte Ç. Yol olarak Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını savunma yönünde ne yaptınız? Ç. Yol devrimci sol güçlere bu konuda akıl vermeye kalkacağına, pratikte bir şeyler yapsın da, gerçekten anti-şovenistliğinin düzeyini anlayabilelim. Biz, Dev-Genç mücadelesine geleceğimizin herşeyiyle mirasçısıyız. Anti-emperyalist ve anti-faşist olma nitelikleri Dev-Genç'in örgüt ilkesidir ve bu ilke anti-şovenizmi de içermektedir. Açm Dev-Genç'in 20 yıllık tarihini, okuyun! Dev-Genç'in ulusal soruna, Kürt halkının haklarına nasıl sahip çıktığını ve Kürt halkına yönelik millî baskı ve asimilasyona karşı pratikte neler yaptığını göreceksiniz. (Ç. Yol, bir yandan Dev-Genç'e sahip çıkmaya çalışıyor ama daha Dev-Genç'in mücadele tarihinden haberi yok! "Direnişçi Dev-Genç cahillikle mi yaratacak?")

Ç. Yol'un "bilmediği" bir gerçeği daha istemeden anımsatmak istiyoruz. Devrimci sol güçler ulusal sorunu Ç.

Yol gibi sadece dayanışmacı bir mantıkla değil, kendi halkının temel sorunlarından biri olarak görmekte, buna göre örgütlenmekte ve mücadele etmektedir. Kaldı ki, Ç. Yol dayanışma anlamında da sözü edilir bir şey yapmamış ve yapmamaktadır. O sadece lafızda keskindir.

FAŞİZM YERİNE DEVRİMCİ SOL GÜÇLERE YÖNELTİLEN BİÇAKLAR VE KABA GÜÇE BAŞVURULUYOR ÇIĞIRTKANLIĞI

Ç. Yol, yüzü hiç kızarmadan "Yeni Çözüm çözümsüzlüğünü dayak ile çözmeye çalışıyor." diyor. Ve bunu Yeni Çözüm'ün politik tükenmişliğine bağlıyor. Bir kalem darbesiyle gerçekleri tersyüz etmek ve baskın çıkmaya kalkmak kolay gibi görünüyor. Ama yanılıyor, Ç. Yol gerçekleri gizleyemez. Ortada devrimci sol güçlerden bıçakla yaralanmış bir kişi vardır ve bunu bıçaklayanlar kendilerine Ç. Yol'cu diyenlerdir. Bir Halkevinin bir gürürla basılması ve izinsiz AG yapılması vardır. Dahası, yayınladıkları bildiride Zeytinburnu'ndan, Ümraniye'den, Küçük Çekmece'den püskürtüldüğünü yazıyorlardı. Kafa yapısı açıldı... Olayların detayına girmek istemiyoruz, bunlar bildirilerde yazıldı. Ç. Yol ve onun gibi sınıf mücadelesinde varlıkları güçlük seçilebilen bazı grupların, sol içi çatışmayı hortlatma girişimlerinin sonucu olarak gündeme gelen saldırıdan dolayı halen yaralar kabuk bağlamamışken, "kaba güç" çığırktanlığı yapanlara bir çift sözümüz var: Devrimcileri yaralayacağınıza gidin faşizmin güçlerine saldırın! Sahi, yeri gelmişken, siz faşizme karşı 1975-1980 tarihsel kesitinde verilen mücadelede ne yaptınız, neredeydiniz? Hangi fabrikaları faşizmin karşısına diktiniz? Ya cunta sonrası? Cunta sonrası Çağdaş Yol'cuların mücadelesine tanık olmadık. Eğer gerçekten bir şeyler yaptıysanız, anlatın da öğrenelim. Ç. Yol, cunta karşısında sınıf mücadelesini gücü oranında bulduğu her alanda sürdüren Marksist - Leninistleri küçümsemeye kalkarken, ne kadar basitleştirdiğini farkında mıdır? O "bildiri", "pankart", "yazılama", "tek tek eylemler" diye küçümseyip burun kıvrılan, alay edilmeye çalışılan eylemlerin sürdürüldüğü 1980-1984'lü yıllarda, Ç. Yol, bırakın

bunları yapmaya, ülkede kalmaya bile cesaret edemezken** şimdi ortaya konan alaycı tavra "bu ne cesaret!" mi diyelim, yoksa üzülelim mi? Siz karar verin! Ne demişler, işi kendi kendine batır, çuvaldızı başkasına!

Ayrıca sağa sola çamur atıp, "Görev başına!" gibi tumturaklı ama boş laflarla bir yere varılamaz. Aynı sözleri tekrarlaya tekrarlaya siz de inanmaz olacaksınız. "Görev başına!" demeden önce, görevler doğru saptanmalı ve göreve sahip çıkılmalıdır.

Dipnot

(*) Burada yeri gelmişken bir Konuya daha değinmek istiyoruz. Bir okurumuzun Zeytinburnu'ndan gönderdiği mektupta, Ç. Yol'cularla ilgili yazılan "Ç. Yol kadın kullanarak örgütleniyor" deyişinden hareketle fevran ediyor, dostlarından yardım istiyor. Sosyalist basın ve kamuoyuna açıklanan bir bildiri ile, Yeni Çözüm. Günaydın Gazetesi ile aynı kefeye konuluyor. Öncelikle şunu söyleyelim. Ülkemiz solunda sosyalist ahlak kuradan hiçe sayılarak hareket edildiğine birçok kez tanık olunmuştur. Bunları tek tek örneklemeyi gereksiz buluyoruz. Yeni Çözüm'de yayınlanan mektupta da, bir okurumuz Zeytinburnu'nda tanık olduğu olayları aktarmıştır. Burada öncelikle Ç. Yorun böyle olup olmadığını araştırarak somut verilerle söyleneni yalanlamasını beklerdik. Bunun yerine kamuoyu nezdinde bizi teşhir etmeye ve kadın cinselliğini burjuva değer sistemi çerçevesinde aşağıladığımızı söylemeye kalkması, doğru bir tutum olmayıp demagojidir. Bizi Günaydın Gazetesi ile aynı kefeye koyanlar, bizim söylediklerimizi ve yazdıklarımızı çarpıtarak Günaydın vb. (erinden hiç de farklı bir yol tutuyorlar. Çünkü onlar çarpıtmada ustalasmışlardır.

DKD'nin bildirisindeki "hazmedememe", "tükenme" vb. söylediklerini ise ciddiye almak gerekmez. Çünkü OKD'nin nasıl kurulduğunu kimse unutmadı. Kendileri de unutmamış olacaktı ki basit rekabet duygularını yansıtırıyorlar. Kadın derneğinin birkaç siyasetle birlikte kurulması tartışılırken ve DKO ismi de o platformda saptanmışken, bir yandan platforma katılıp, bir yandan da platformdan habersiz -hem de DKD ismiyle- DKD'nin kuruluş çalışmalarını yapmaları tam bir burjuva politikacılığydı. Eleştiri karşısında ise bir ilkesizlik örneği sergileyerek "POLİTİKA BU" diyebilmişlerdir.

(**) Yurtdışında "cephes" örgütlemeye gibi büyük çabalarınız vardı. Çok iddialıydınız. "Sınıf mücadelesi keskinleştikçe, küçük burjuva halk kesiminin düzene karşı en radikal, en devrimci tepkisi olan D. Yol siyaseti, işçi sınıfıyla daha sağlam ittifaklar kurmanın yoluna çıkmıştır." diyordunuz, ifadelerdeki sırttan kendini beğenmişlik bir yana, şu cephe ne oldu? Neler yaptı, neden dağıldı? Siz bu boş hayaller peşindeyken de hep 'birlikçi' ve mücadele dışındaydınız. Yine 'sekterler' diye sağ solu suçluyordunuz. Bugün de farklı değilsiniz.

ARTIK ANAP'IN DA BİR ALTERNATİFİ VAR(!)

*Şu muhalefetle de alıp veremediğin ne
Niye öyle hışımla yürüyorsun üstüne?*

*"Kan aktı, hesabı sorulmalıdır" mı dedi? Orduyu
emrimize verdin, ses çıkardı mı? "Olmaz olsun"
mu dedi Amerikan yardımı?*

*Zavallı, sımsıkı sarılmış demokrasiye; "Başvekil
merasimsiz karşılanmalı" diyor, Bir de bazan
çoşarak "Hayat pahalı" diyor Bu aksoylu
muhalefeti ezilir görmek Türkün batılı dostlarını
pek üzüyor pek.*

Nazım HİKMET

trazburg'daki konferansta Kürt sorununa ilişkin yaptığı konuşmadan dolayı partisinden ihraç edilen Malatya Milletvekili İbrahim Aksoy bu nedenle SHP'den ihraç edilen ilk milletvekiliydi belki ama son olmadı. Bugün de kamuoyuna "7'lerin tasfiyesi" olarak yansıyan olay SHP'nin gerçek niteliğini gözler önüne seriyor. Olay bilindiği gibi Madam Mitterand'ın ön ayak olduğu ve bazı Avrupalı, Amerikalı parlamenterlerin de katıldığı, Paris'te yapılan "Kürt Konferansı"na SHP'li 7 parlamenterin de davetli olarak katılmasıyla patlak verdi. Sorunu sadece insan hakları boyutuyla ele alan konferansın, emperyalist

güçlerin konuya demagojik ve ikiyüzlüce yaklaşımlarının bir ifadesi olduğu da gözardı edilmemelidir. 7 parlamenterin konferansa sadece davetli ve izleyici olarak katılmaları bile ülke kamuoyunda "ulusal bir sorun" haline getirilirken SHP kraldan daha kralcı olma mantığıyla bünyesindeki demokrat seslere neşter vurdu... SHP'nin tutumu niteliğine denk düşmektedir... SHP içinde ne zaman demokrat bir ses yükselse biliniyor ki, bu sesi ilk boğmaya çalışan kendisi olmaktadır. SHP alternatif olmanın yolunu oligarşiye yaranma tavrında görmektedir. Bu yöntem SHP'yi belki ana muhalefet partisi yapabilir hatta ikti-

dara bile getirebilir ancak halka hesap vermekten kurtaramaz...

İhraç edilen milletvekilleri tutarlı bir demokrat olmanın gerektirdiği zeminde bulundukları sürece yanlarında halkı ve devrimcileri bulacakları bilinci içerisinde olmalı, halka güvenmelidir. Zaten önlerinde başka bir seçenek de kalmamıştır. Ya kişiliklerinden ödün vermeyi göze alıp karşılığında SHP'nin "suskun" ve "hizaya gelmiş" neferleri olacaklardır ya da demokrat bir politikanın dürist insanları olup doğrudan ve haklıdan yana olmanın onuruna sahip olacaklardır.

Konuyla ilgili olarak SHP'den ihraç edilen milletvekillerinden Mahmut Almak, Salih Sümer ve İbrahim Aksoy'la yaptığımız söyleşi aşağıda yayınlanıyor.

SORULAR

1- Sizce Kürt sorununun çözümü nasıl sağlanacak?

2- SHP'nin Kürt sorununa ilişkin görüşü nedir?

3- Kendilerine sol kanat denilen bir grup milletvekili SHP içinde yer almakta. Bu grubu nasıl değerlendiriyorsunuz? Gelişen son olaylar karışındaki tavırları nedir?

4- Sizce SHP neye hazırlanıyor, kimlere güven vermeye çalışıyor?

Mahmut ALINAK

Kürt sorununun Türkiye'deki çözümü demokratikleşme sorununun bir parçasıdır. Mevcut koşullarda olabildiğince demokratikleşme, Kürt sorununa getirebildiği oranda çözüm getirecektir. Bu aynı zamanda emekten ve özgürlükten yana olanların eşitliğini de sağlayacaktır.

SHP'nin Kürt sorunu hakkındaki görüşleri egemen çevrelerin istediği şekilde biçimlenmektedir. Birçok insan SHP'nin politikasızlığından söz etmekte. Hayır, SHP'nin politikası var. Bu da egemen çevrelerin politikasıdır. Son günlerde yeniden gündeme alınan Kürt sorunu ise tamamen parti içi sorunların gündemden uzak tutulmasına yöneliktir. Parti içinde ilerici ve demokrat unsurları tasfiye etmek için başlatılan bir operasyon var. Kürt sorunu bu amaçla kullanılmaktadır ve tasfiyeler SHP'yi düzenle bütünleştirmek için yapılmaktadır.

12 Eylül gibi karanlık bir dönemden sonra her renkten demokratlar baskı gördü. Demokratikleşme sorununun kendini bütün yakıcılığıyla gündeme getirdiği bu dönemde, demokrasi sorunu olan herkes SHP'de toplandı. SHP kısa zamanda kitlesel bir nitelik kazandı. Bundan rahatsız olan egemen çevreler SHP'yi elde tutmak için partiyi yeniden düzenlemeye başladılar. '80 öncesi yeterince kullanılan Demirel'in yerine Özal'ı piyasaya süren egemen güçler, Özal'ın yıprandığını görünce yeniden demokratlık misyonu ile Demirel'i piyasaya sürerken, diğer bir alternatif olan SHP'nin dizginlerini de toplamaya başladılar. Bunun için SHP'nin içinde yer alan demokrat unsurlar tasfiye edilmek istenmektedir. Böylece düzen-

ÇÖZÜM 28

le uyumlu, istenildiğinde oyuna sokulacak uslu çocuk haline getirilmiş olacak. Yüzlerce il ve ilçe örgütünün feshi, tüzük değişiklikleri ve bize yöneltilen ceza uygulamaları, halktan yana unsurların tasfiyesi bu oyunun birer halkasıdır.

Genelde yürütülen bu temizleme operasyonu birçok çevrede hayal kırıklığı yaratmıştır. Dolayısıyla SHP oylarının düşmesinde büyük etken olmuştur. Halka dayalı politika üretmediği için -ki bu operasyon bir politikasızlık değil, bir politikadır- halk yığınları bize güven duymamaktadır. Halkın politika içine sokulmaması SHP'nin umut olma durumunu ortadan kaldırmaktadır. Bunun sonucu olarak halkın kendi gücünün farkına varması engellenmektedir. Diğer yandansa iktidarın teşhiri yeterince yapılamamaktadır.

Salih SÜMER

Ben Kürdüm ama Kürtçü değilim. Bana göre bu, insanın insanca çözeceği bir meseledir. Kürt sorunu artık tabu olmaktan çıktı. Başbakan (Cumhurbaşkanı) "Benim kanımda Kürt kanı dolaşüyor" diyor. Diğer yandan Kürt Devletinin kurulmasına karşıyım. Türkler ve Kürtler şimdiye kadar beraber savaşmış, eşit yaşamıştır. Bir Kürt sorunu değil, ekonomik sorunlar vardır. Bugün Bulgaris-

Sol kanat olarak adlandırılan milletvekillerine ilişkin sorunuza gelince... Bu grup içinde yer alan bazı milletvekilleri dar kalıpları zorlayarak halka ulaşmaktan yanayken, bazıları ise bu dar kalıplar içerisinde kalıp halktan yana sol sloganlar arkasına saklanarak politika yürütmeye çalışıyor. Burada kastettiğim, kişiler değil, kişiler üzerinde durmuyorum. Bunun yanında, bu grup içinde nitelikli insanlar da var. Diğer yanda, halkın duygularını sömürerek parsa toplayanlar da var. Yani homojen bir yapılanması yok. Aslında sol kanat dağılmıştır. Varlığından söz etmek mümkün değildir. Tasfiye hareketi kimilerini tamamen partinin yeni politikasına yaklaştırırken, diğerlerini ise tek tek bireyler ya da ufak gruplar olarak bırakmıştır.

Buna göre SHP ikiye ayrılarak incelenmeli. Birincisi merkez yönetim, ikincisi ise halk ile birlikte hareket eden unsurlar. Yönetimin sorunu mümkün oldukça sermayeye yaklaşmak, sermayeye güven vermek. Geriye kalan unsurlar ise partiyi halkın yanında tutarak ülkenin demokratikleştirilmesine etkin katılmak isteyenlerdir.

tan'dan gelen insanlara kucak açılıyor, buradaki insanlarımız sokaklarda dileniyor. Bütçeden büyük meblağlarda para cezaevi yapımı için ayrılıyor. Eğer bu paralar ile fabrika açılmış olsa sorun kalmaz. Bu sorunları açtığımızda, sesimiz çıktığında Kürtçü deniliyor. Misakı milli sınırları içinde başka bir devlet kurulmasını istemiyorum. Ama eşit muamele istiyorum.

İbrahim AKSOY

Paris'teki toplantıda bulunan yedi milletvekili konuşmamıştır. Hiçbir kanun dinleyicisi suçlamazken SHP'nin şimdiki mantığı bunu suç sayabilmiştir. Bu yapılan mantık değil, mantıksızlıktır. Amaç Kürt sorununa ilişkin bir cezalandırma değildir. SHP'nin yeni mantığı, bu sorunları kullanarak ilerici unsurları tasfiye etmektir. Kürt sorununun yanında başka konular da bu amaç doğrultusunda kullanılmaktadır. Bunlardan birisi de Alevilik olmaktadır. SHP'nin yeni mantığı, bir yerlere güven vermek için demokrat-ilerici olan insanları, bir bahane bularak tasfiye etmektir.

Bugünkü Türkiye Cumhuriyeti yetmemektedir. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti tekler üzerine kurulmuştur. Tek dil, tek din, tek millet artık bir halklar mozaigi olan Anadolu'ya hitap etmemektedir. Bugün Anadolu'da 36'dan fazla dil bulunmaktadır. Çeşitli milletler vardır. Bunları inkar ederek bir yere varılmaz. Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı Devletinden daha teokratik, daha tutucudur. Çünkü Osmanlı Devleti'nde dinler, diller, milletler daha özgürdü. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti demokratikleştirilmeli, laikleştirilmelidir. Hedef bu olmalıdır. İşte T.C.'nin bugünkü hali... İster milletler sorunu olsun, ister din konusu olsun tekler cumhuriyetidir. SHP de bu politikadan büyük oranda etkilenecektir. Tasfiyeler de bu politikaya ayak uydurma çabasının bir parçasıdır. Çünkü egemen çevrelere güven vermek buralardan geçmektedir. SHP bir yandan sermaye çevrelerini memnun etmeye çalışırken, diğer yandan tabanın desteğini kaybetmektedir. Bu nedenle SHP bir politikasızlık yaşamaktadır. Politikasızlık SHP'yi iktidara götürmez. Bu politikasızlık SHP'nin içinde bulunan bazı unsurların işine yaramak-

ta, siyasi nüfuz ve özel meseleler için kullanılmaktadır. Bunun birçok örnekleri vardır. Bunun yanında kitleleri iktidara götürecek çabaları yok. İktidara götürmüş olsa bile oy verenlerin durumunu gördük. Malatya, Çorum, Maraş katliamları aynı mantığın iktidarda olduğu dönemde oldu. Kayseri Komando Alayı 6 saatte gidebileceği yere 3 gün sonra girdi. Yani katliama seyirci kaldı. Bugünkü MYK'da bulunan Erol Çevikçe, Deniz Baykal o günkü bakanlar kurulunda bulunuyordu. Yani SHP Kürtlerin ve Alevilerin işgalinde değil, Deniz Baykal mantığının işgalindedir. Yeni yönetim işbaşına geldiğinden bu yana 10-15 il yönetimi görevden alındı. İşgalci olarak gösterdikleri insanlar seçimle gelen ve merkez tarafından görevden alınanlardır. Benin gözümde ve di-

ger yönetici arkadaşların gözünde İnönü yalan söylemez imajı yıkılmıştır. Üç ay önce, SHP Kurultayı'nda, binlerce delege önünde "Bize yetki verin, kimseyi görevden almayacağız." diyordu. O günden bu yana yüzlerce ilçe yönetimi, seçimle geldikleri halde görevden alındılar.

Bugünkü yönetim sermayeye güven vermeye çalışıyor. Baykal, katılmış olduğu işverenler toplantısında "Ali Tigril'i görevden almayacağız, Rüştü Saraçoğlu'nu görevden almayacağız." diyor. Düşünün ki bu insanlarla çalışan insan, tabanı ile ve seçimle gelen yöneticileri ile çalışmıyor.

"Sol kanat" konusunda görüş belirtmem. Ancak demokrasi sorunu vardır. Kürt sorunu da demokrasi sorunudur. Bu da emekçilerin so-

runlarından ayrı değildir. Bunun açık örneği, hala savaş hali yasalarının varlığıdır. Savaş hali yasalarının olduğu bir ülkede enflasyon düşmez. Doğuda çift maaş ödenmektedir. Savaş halinin getirdiği ek mali yükümlülükler için durmadan yenden para basılmaktadır. Büyük oranda enflasyonun kaynağı budur. Enflasyon demek yoksulun ekmeğini çalmak demektir. Biz Anadolu'da birlikte yaşadık, bir sorunumuz olmadı. Savaş durumunu ne Türk, ne de Kürt halkı yaratmadı. Sermaye çevresi yaratmıştır. Bugün demokrasi ortadan kaldıran da onlardır. Demokratikleşme sağlanmadan ne Kürt sorunu çözülür, ne de laiklik sorunu. Demokrasiye giden iki yol da buradan geçmektedir.

SHP'nin şovenist yüzü bir kez daha kendini gösterirken SHP, kendi milletvekillerine bile sahip çıkamayarak onları partiden uzaklaştırıyor.

Şimdiye kadar ortaya koymaya çalıştığım sorunların kaynağı 1925'te Şarkı Islahat Planı ile atılmıştır ama kamuoyuna açıklanmamıştır. 1925 bütçesi 133 milyonken Islahat Planı'na ayrılan bütçe 7 milyon liradır. Şarkı Islahat Planı yürürlükten kalkmalıdır. Bu Türkiye'nin ekonomik gelişimi için gereklidir.

Diğer ilginç bir nokta ise bu sonbahardaki AGİK (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konseyi) Toplantısı'nda tüm dünyanın silahsızlandırılması ve silah indirimi tartışılıp kararlaştırılırken Doğu bunun dışında tutulmuştur. Bu, Doğu'nun, dünya çokuluslu sermayesi için de ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Alınan bu karar dünya için yüz kara-sıdır.

ÖLÜM MANGALARINA ADIM ADIM

Sezgin TEMEL

Dünyanın dört bir yanında oligarşiler gelişen devrimci mücadeleleri önlemek için yeni baskı metotları geliştiriyor. Yeni kıyım makineleri üretiyor, terör mekanizmaları oluşturuyor, özel timler yetiştiriyor. Hedef halk ve halkın devrimci güçleri. Devrimci avına çıkılıyor. Geniş kitle üzerinde katliamlara girişiliyor. Bazen de halk halka karşı savaşa zorlanıyor. İşte Guatemala, Honduras, Salvador. Ölüm mangalarının en iğrenç yöntemleri uyguladıkları yerler. Ve Türkiye. Bir dönem Hamidiye Alayları kuruluyor. Halkın içinden silahlı güçler oluşturularak halk halka kırıdırılıyor. Ordu ve polis kullanılıyor; sıkıyönetim, olağanüstü hal adı altında kirli savaş on yıllar boyu işgal ediyor ülkeyi. Cuntalar cuntaları kovalıyor. Zamanı geliyor, sivil faşist güçler devreye sokuluyor. Mezhep ayrıklarından faydalanarak katliamlar düzenliyor. Baskı ve terör aygıtları mü-

cadele ile birlikte yenileniyor, yenilendikçe daha da vahşileşiyor. Çok değil, bir-iki sene önce yeni bir sistemi uygulamaya soktu oligarşi: Köy koruculuğu. Para karşılığında, paranın kabul görmediği yerde işkence ile, tehdit ile silah verdi köylülerin eline. Bu da çok sürmedi. Tehditlere rağmen köylüler çoğunlukla devlete silahlarını geri verdiler.

Koruculuk sisteminin iflasından sonra şimdi de aşiretten silahlandırıyor oligarşi. Hamidiye Alaylarının benzerini oluşturan bu mekanizma ile köylü, karşısında yine kendisini buluyor.

Ordunun içinde oluşturulan özel hareket timleri, anti-gerilla güçleri Türkiye Kürdistanı köylerinde terör estiriyor. Dışkı yediyor, toplu işkence yapıyor, öldürüyor, cesetleri yakıyor. Ama mücadele eden yurtsever güçlere ulaşamıyor. Çünkü bölgenin her yerine hakim olacak örgütlenmeye sahip değil. Çünkü halka

sahip değil. İşte bu örgütlenmeyi yaratmak için aşiretleri yeniden canlandırıyor. Onların gerici unsurlarıyla ittifaka girerek sivil muhafız güçlerini yaratmaya çalışıyor. Gerçi aşiretlerin büyük çoğunluğu silahlanmaktan ve devlete işbirliği yapmaktan yana değil. Yine de belli aşiretlerden yerel silahlı birlikler oluşturuyor. Özel Harekat Timi denen kıyım görevi yapan profesyonel komandolar komutasındaki bu sivil-askeri güçler teritoryal birlikler esprisiyle çıkışmaktadır. Bir yıl öncesinden teritoryal (yerel) savunma diye ortaya atılan proje yavaş yavaş pratiğe geçiriliyor. Bugün Türkiye Kürdistanı'nda oluşturulmaya başlanan bu birlikler, yarın devrimci mücadelenin yükseldiği, önlenemez noktaya geldiği durumda kırıyla, kentiyle tüm ülkede yaygınlaştırılacaktır.

Nikaragua, Salvador gibi dünyanın birçok ülkesinde toplu katliamlar yaratan ölüm mangalarının tohumları atılmaktadır. Belli çevreler dışında, halkımızın hiç duymadığı ya da ne anlama geldiğini bilmediği teritoryal birliklerle oligarşi ordusunu iç savaşa hazırlıyor. Ulusal kurtuluş savaşı veren ülkelerde yetiştirilen bu tür ölüm mangaları, bol para ile kandırılan serserilerden, lümpenlerden, faşistlerden, çıkarı oligarşisi ile uyuşan gruplardan, psikopatlardan, anti-komünist eğitimle beyni yıkanmış tiplerden oluşuyor.

Teritoryal birlikler, sivil savunma birlikleri, özel hareket timleri, kontr-gerilla, ölüm mangaları... adları ne olursa olsun, oligarşinin ve emperyalizmin halka karşı özel katliam birlikleridir. Bu birliklerin işi 'kelle avcılığı'dır. Ancak her yerde görüldüğü gibi, sonuçta kelle derdine düşen yine onlar olmaktadır. Halkın öfkesine yakalanan önce onlar olacaktır. Oligarşinin geliştirdiği bu tür kirli yöntemlere karşı uyanık olmak, tepki göstermek gerekir.

Bilinmelidir ki halkın mücadelesi engellenemez. Küba'da, Nikaragua'da, Salvador'da engellenemiyor. Ülkemizde de engellenemeyecek...

Silahlandırılan aşiretler halkın üzerine salınan ölüm mangaları oluyor.

EMPERYALİZMİN DUVARINA VURULAN BİR KAZMA: EL SALVADOR

"Duvardan atlayan atlayana"
"Duvardan kırmızı gül uzatan küçük kız"
"Doğu Almanya çatırıyor"
"Ve Berlin Duvarı açıldı"
"Jivkov da gitti"
"Tarih yeniden yazılıyor"
"Gorbaçov 'Doğu Berlin'i destekliyoruz"
"Sofya'da yaprak dökümü"
"Çeklerin ikinci baharı"
"Vurun duvara"

Bugün emperyalist basın te-
kellerinin körüklediği esen
anti-komünizm rüzgarları
solculuğunu amentü gibi
tekrarlayanlardan önüne sıfat
getirme meraklılarına kadar
herkesi etkiliyor. Bir anti-komünizm
heyulası dolaşıyor. Taklitçilik, Batı
hayranlığı tarihimizin Tanzimat
kesiminde aydınlarımıza öyle
musallat oldu ki bir türlü sökülüp
atamıyorlar. Batıda duvara vurulur
da bizde sesleri gelmez mi? Bozuk
akorttan çıkan sesler gibi bir yığın
zirvalığı renkli basından takip
ediyoruz.

12 Eylül faşizmi döneminde cun-
taya tek bir laf dahi söyleyemeyen-
ler devrimcilere bolca küfür ettiler.
Emperyalizmin insana ait olan her-
şeyi yakıp yıktığı dönemde emper-
yalizme karşı mücadele eden ezilen
halkların tek bir sesini dahi yansı-
tmayanlar, bugün Doğu Avrupa ülke-
lerinde olanları şaşaklıyor, bayrak
sallıyor.

Ezilen halkların
moral değerlerine
emperyalizm
bombardıman
ateşiyle saldırıyor.
Uzlaşmacılık,
sosyalizmin tarihine
saldırma, önderleri
sorgulama,
zirvelerin revaçta
olduğu bir kesiti
yaşıyoruz.
Emperyalizm ezilen
halkları moral olarak
çökertmek istiyor. '80
lere kadar bunu
başaramıyordu.

Çünkü

her gün dünyanın ezilen halkları
emperyalizmin duvarına vurarak
onu yıkmaya çalışıyordu. '80 sonra-
sı süreçte dünya konjonktüründeki
gelişmeler, 27. Kongre raporlarıyla
'Orta-Doğu ve Latin Amerika'daki
ulusal kurtuluş savaşları dünya barış-
şını tehdit eden birer kıvılcım odak-
ları' haline dönüşünce birden barış
rüzgarları esmeye başladı.

Doğu Almanya'da üslenmiş milli
mültecilerimiz dün duvarı savunur-
ken, bugün duvarı yıkmaya ellerin-
de kazmayla koşuyorlar. Siyamalı
ikiz kardeşi de boş durur mu? Du-
vara Bir Kazma da Bizden Mitingi'y-
le koroyu seslendirmeye çalışıyor.

Doğu Almanya'da halk duvara
kazma vuruyor. Aslında iflas etmiş
olan revizyonist politikaların mezarı-
na kazma vuruyor. Tepkisini dile ge-

tiriyor. Sosyalist kültürle eğitileme-
yen halk, sosyalizmin nimetlerini gö-
rememiş, sosyalizmin kendisi için
ne anlama geldiğini kavrayamayan
insanlar duvardan atlayarak kapita-
lizmin nimetlerine koşuyor... Kapita-
lizmi de görecekler... Revizyonist po-
litikalar sonucu değeri anlaşılamay-
an sosyalizm tüm gerçekliği ile
gözler önüne serilecektir.

Peki, size ne oluyor duvara alkış
tutan solcularımız?

Ne çabuk unuttunuz taraf oldu-
ğunuzu?

Evet, biz tarafız! Berlin Duvarı'na
vurulan darbelerin seslerini duymu-
yoruz.

Biz emperyalizmin duvarına vuru-
lan sesleri duyuyoruz.

El Salvador'dan sesler geliyor.
Tüm dikkatimizle o sesleri dinliyoruz.

EL SALVADOR

FMLN gerillaları savaşı başkentte sürdürüyorlar. Amerikan güdüm-lü iktidar karşısında etki gücünü her geçen gün artırarak onu köşeye sıkıştırmaya çalışıyor, saldırılarıyla yeni dengeler kurmak, onu yıkmak ni-hai zafere giden yolun kilometre taş-ları oluyor.

Bir mermi de bizden FMLN geril-laları, bir mermi de bizden...

Emperyalizmin moral olarak yık-maya çalıştığı günlerde, sizin mermi-lerinizin sesine ihtiyacı var ezilen halkların.

Emperyalizm Berlin Duvarı'na vu-rulan kazmaları alkışlıyor...

"Sosyalistler" Berlin Duvarı'na vu-rulan kazmaları alkışlıyor...

Her taraftan abluka altına alınma-ya çalışıyoruz. Hangi niyetle olursa olsun, sosyalizme inançsızlık gelişt-iilmeye çalışılıyor. Şimdi daha fazla inanca, daha fazla morale ihtiyaç var. Dünyanın neresinde olursa ol-sun, en küçük bir isyan kıvılcımı he-mimizin yüreğinde çakmalı.

Bizler hangi şart altında olursa ol-sun, emperyalizmle aynı safta hiçbir şeye alkış tutamayız. O duvar binler-ce komünistin kanyla sulanmıştır. Biz şehitlerimizin üstünden atlaya-mayız.

Emperyalizmin duvarlarını dört bir yandan parçaladıktan, özgür bir dünya yaratıktan sonra, halklar ara-sındaki tüm çitleri kaldıracacağız. Çün-kü biz enternasyonalistiz.

Gorbaçov Berlin'i destekliyor-muş, varsın desteklesin. Bizler komünizm davamızda yola çıkarken; halklarımızdan başka kimseye güve-nerek yola çıkmadık. Bugün halklar olarak uzakta yaşıyorsak da, sıkıtığı-nız mermide bizlerin sıkıştırılmış kını öfkesi var.

Berlin Duvarı'nı şakşaklayanlar...

Salvador'da emperyalizmin çatır-dayan duvarını duymayanlar...

Vurun duvara...

Bir damla yüreğiniz varsa, vurun emperyalizmin duvarına.

**PATRİO O MUERTE
VENCEREMOS**

**YAŞASIN PROLETARYA
ENTERNASYONALİZMİ**

ÇÖZÜM 32

Ulusal kurtuluş hareketlerinin her başarısı emperyalizme vurulan bir darbedir.

EMPERYALİST SÖMÜRÜ ZİNCİRİNİN BİR HALKASI DAHA KOPMAK ÜZERE

Afrika da yüz yıla varan bir savaşı yürüten Namibia halkı gerçek kurtuluşa doğru önemli bir adım attı. 1892'lerden bugüne kadar sömürgecilğe karşı verilen bu savaş, SWAPO'nun önderliğinde artık ülke parlamentosunu ele geçirebilecek düzeye geldi. Üstelik seçim öncesinde % 25'i aşamayacağına inanan emperyalist güçlere karşın, SWAPO (Güneybatı Afrika Halk Örgütü) oyların % 51'ini, meclis-teki sandalyelerin de 72'sinden 41'ini al-dı.

1905-1907 yıllarında Alman sömür-geciliğine karşı savaşıyla, Afrika'da sö-mürgecilğe karşı başkaldırının bayrak-tarlığını yapan Namibia halkı, birinin egemenliğinden kurtulurken diğerinin sömürsü altına girdi tarihte hep. Al-manya, İngiltere, ABD ve son olarak em-peryalizmin Afrika'da jandarmalığını üs-tlenmiş olan ırkçı G. Afrika Cumhuriye-ti'nin işgalini yaşadı Namibia halkı.

Birinci paylaşım savaşından sonra Al-man işgalinden kurtulan Namibia halkı-na İngiliz-ABD mandası kurtuluşmuş gibi sunulmuş ve 1945'e kadar bu halk avutılmaya çalışılmıştır. Tarihi başkaldırı olan bu halk 10 yıl kadar kendiliğ-in-denci ayaklanmalarla kendini savundu.

Emperyalizme karşı savaşımında tüm halkın örgütlenmesi ise 1966'da SWA-PO ile sağlandı. Silahlı halk savaşını ör-gütleyen SWAPO vermiş olduğu müca-dele ile uzlaşmazlığın, boyun eğmezli-ğin ve doğru devrimci savaşımın bir ör-neğini sunuyor 23 yıldır. Bu süre içe-risinde Namibia halkı baskının, zulmün en koyusunu yaşadı. Katliamlarla karşı-laştı. 100,000'e yaklaşan G. Afrika ordu-sunun yanı sıra, G. Afrikalı sivil faşist güçler, PLAN kontr-gerilla örgütü ile 1971'den bu yana sayısız katliam ger-çekleştirdi,

Bütün bu karşı - devrimci güçlere karşı gerilla mücadelesi veren SWAPO halkın yoğun desteğini almayı başar-mış ve bugün Birleşmiş Milletler'e seç-mi kabul ettirmiştir. Fakat bu seçim za-feri bir son değildir. Halk iktidarının ku-rulması yönünde önemli bir adım ola-rak görülmeli ve nihai hedefe varmanın yolunun silahlı mücadeleyi sürdürmek-ten geçtiği unutulmamalıdır.

**ZAHER SAVAŞAN NAMİBİA
HALKININ OLACAKTIR!
KAHROLSUN EMPERYALİZM!
YAŞASIN DÜNYA HALKLARI-
NIN KURTULUŞ MÜCADELESİ!**

SOSYALİZM ALEYHTARLIĞINA SOYUNMAK DEMOKRAT SAVLI BİR GAZETENİN GÖREVİ OLAMAZ

12 Eylül açık faşizmi, darbe sonrası meşruluk bunalımını aşmak için burjuva basınına kullandı. Burjuva basını, faşizmin politikalarını meşrulaştıran aygıt haline gelirken, ne askeri cunta, ne de onun sivil uzantısı ANAP döneminde herhangi bir güçlük çıkarmadı, halen de çıkarmıyor. Burjuva basını bir yandan kendini "büyük basın" ilan ediyor, bir yandan da haklarında 2500 yıla ulaşan hapis cezaları verilen 32 yazı işleri müdürünü, basın emekçisini kendisinden saymıyor. Faşist diktatörlüğün ve 12 Eylül devletin politikalarını meşrulaştırıcı ve aklayıcı konumdaki basın, haberleriyle, sayfalarıyla; her satırıyla yozlaşıyor, çürüyor. Yozlaşma, MiT'in önlerine "ite kemik atar gibi attığı" haberleri kullanma, asparagas haberciliği ilke edinme öylesine yaygınlaşıp kalıcılaşıyor ki, basın emekçileri bu yüzden canlarından oluyor. Geçtiğimiz ay içinde ard arda iki basın emekçisinin yaşamını yitirdiği; birinin ise kıl payı ölümden döndüğü olaylar kendiliğinden gelişmiş, olgunlaşmış olaylar değil, bir birikimin, basının oligarşiye teslim olmasının getirdiği bir sonuçtur. Basın öylesine teslim olmuş ki, İzmir'de, arkadaşlarının öldürülmesinin hemen ardından, ancak zorlamalarla kısa bir süre yürüyebiliyor, kara çelenk bile bırakamıyor; Atatürk Anıtı'na rengarenk bir çelenk bıraktıktan sonra oligarşinin bekçilerini kızdırmamak için kaçarcasına dağılıyor. Olayı yorumlayan bir "köşe yazarı" ise 12 Eylül faşist diktatörlüğünün-pençesindeki basının neden böyle davrandığını garipsiyor ancak yanıtını yine kendi veriyor: "En küçük bir öğrenci eylemini, en haklı

Cumhuriyet, sosyalizme olan kayıtsızlığı bir yana; sosyalizm aleyhtarlığını körükliyor.

bir işçi talebini bile şimdiye kadar basının nasıl yorumladığı ortada. Öyleyse basının şimdi böyle bir eyleme kalkışmasını gerçekten de içlerine sindiremiyorlar."

BASIN DÖNEMEÇTE

Türk basını dönemeçte, ama nasıl bir dönemeç bu?

Gelişen politik süreçte ANAP, 141-142'de göz boyama değişikliklerle TBKP'yi kurdurma yanlısı gözüke dursun, AET'ye girmeye uğraşan, gırtlığına kadar 12 Eylül'e batmış T.C. Devleti'nin ideolojik meşruluk sorununu halletmek kaygısı, basına da yeni "mevziler" getirdi: Asil NADİR.

Asil NADİR uluslararası alanda irili ufaklı ve 16 değişik ülkeye yayılmış 40 firmaya sahip. Türkiye'de 15, KKTC'de ise 15 şirketin patronu. Basın alanında ise hızla ilerliyor. Şu ana kadar Gelişim Yayınları'nın yanı sıra aralarında Günaydın, Tan

ve Güneş'in de bulunduğu 6 günlük gazeteyi satın aldı. Hürriyet Gazetesi'ni de satın alacağı yolundaki tahminler bir ara iyice güçlenen Asil NADİR, Kıbrıs basınına da köşeye sıkıştırıyor.

GÜNEŞİN "MİSYONU"

Asil NADİR'in gazetelerinden Güneş'in yaptığı son transferler ve izlediği yayın politikası, "sol görünümü" bir gazete olma yolunda olduğunu gösteriyor. Bu doğrultuda Güneş'e özellikle Cumhuriyetin eski kadroları aktarıldı. Bunlar kimdi? Mehmet ATABERK'in, Alev ER'in başını çektiği ve halen Aydınlikçi olarak bilinen kişiler. Yazdığı her haberle "sosyalizm ölüyor" çığırknlığına soyunan eski Aydınlikçılardan Hadi ULUENGİN. MiT ajanı olduğu iddia edilen, Cumhuriyet'te bir süre istihbarat şefliği yaptıktan sonra birkaç ay önce de Hürriyet Haberler

CUMHURİYETİN 1C YÜZÜ

"Glasnost güzelleri"ne, "sarışın yamyam"lara, "sopranonun erotiği"ne ayrılan yerden birazda halkımız yararlanamaz mı?

Müdürlüğünü bırakan Erhan AKYILDIZ. Ve tabii ki islamcı bilindiği yıllarda Cumhuriyet'te çalıştıktan sonra Hürriyet'e geçerek "meslek yaşamı"nı sürdüren Cengiz ÇANDAR. Eksik olanı söyleyelim; Ufuk GÜLDEMİR. Güneş Gazetesi yetkilileri eğer gerçekten Cumhuriyet'e alternatif, "sol bir gazete" çıkarmayı hedefliyorlarsa Ufuk GÜLDEMİR'i unutmamalılar. GÜLDEMİR ki uzun yıllardır Cumhuriyet'te Amerikan lobiciliği yapar ve Türkiye'nin politik sürecini ilgilendiren konuları neredeyse öngörücü bir biçimde duyurur; sizin "sol gazetenize" layıktır! "Amerikalıdan daha Amerikancı" olarak bilinen GÜLDEMİR'siz bir "sol"cu Güneş'in olamayacağını bilin!

Görünen, Güneş'in ciddi bir "misyon" ile yola çıktığıdır. Bu "misyon" süreç içinde daha da belirginleşecektir ancak hedeflenenin çok açık olduğu ortada: Görece bağımsız ve "sol" görünümlü, SHP'li Cumhuriyet'in okur potansiyelinin erozyona uğratılması... "Misyon" pekiştirildikçe, belki de Cumhuriyet'in tümünden ortadan kaldırılmasının düşünüldüğü düşünülmediğini de, süreç ortaya koyacaktır.

CUMHURİYET CEPHESİNDE DEĞİŞEN-DEĞİŞMEYEN

Cumhuriyet'te basın emekçileri,

bundan bir süre önce toplu işten çıkarma gündeme gelince direnişe başvurdular. En azından 50 kişinin işten çıkarılması kararına hemen tüm Cumhuriyet çalışanları karşı çıkarken İş-Sendika Servisinin şefi ve "işçi-insan hakları savunucusu" Şükran KETENCİ birdenbire bu direnişi anlayamadığını söyleyerek, "ÖZAL'ın ekmeğine yağ sürüyorsunuz, atılan atılın" demişti. Direniş sonucunda basın emekçileri işlerini yitirmekten kurtulurken "işçi-insan hakları savunucularının" da gerçek yüzleri ortaya çıkmıştı. Cumhuriyet'ten son istifalar üzerine ise gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Hasan Cemal KAYA, Cumhuriyet'in basın emekçilerine, işçi haklarına gerçek bakışını ortaya koyuyor ve şöyle diyor: "Nereye giderlerse gitsinler. Benim, gazetesinin onlara ihtiyacı yok. Ben bu gazeteyi Uğur MUMCU ile İlhan SELÇUK ile çıkarıyorum."

Kendisini "sol" gazete olarak lanse etmek isteyen Cumhuriyet, değil "sol", yayımladığı çoğu haberlerle demokrat bile olamıyor, sınıfta kalıyor. Bir süre önce Aydınlıkçı olarak bilinen Şahin Alpay'ın hazırladığı bir dizide, sosyalizm ile ilgileri sosyal demokrasi kadar ilgili olan bazı zatlara sosyalizm adına konuşurarak "sosyalizm öldü" borazanlığına

başlayan gazete, görev bellediği anlaşılan bu kampanyasını sürdürüyor. Revizyonizmin yenilgisini sosyalizme mal eden bu anlayış, haberlere, "köşe yazılarına" yansdı. Berlin Duvarı'nın ortadan kaldırılması sonrası Batı'ya geçen milyonlarca Demokratik Almanya Cumhuriyeti (DAC) yurttaşını "iltica ediyorlar, Doğu Almanya boşaldı" diye yorumlayan gazetede, birkaç gün sonra ise DAC yurttaşlarından yalnızca 700'ünün Batı'da kaldığını, geri kalan milyonların hafta sonunu Batı da geçirdikten sonra evlerine, işlerine döndüğünü haber olarak geçmek zorunda kaldı. Dış Haberlerin "yetenekli" yazarı Ergun BALCI ise Afganistan Halk Cumhuriyeti'ni yönetme karşı savaşan gericilerden önce devirmeye ant içmiş benziyor. BALCI, Afganistan Halk Cumhuriyeti'nin yüzde 90'ının gericilerin elinde olduğu yolundaki yalan haberleri ile Cumhuriyet'in yazarı İlhan SELÇUK'un bile tepkisini çekmişti.

Cumhuriyet'in iç gelişmelerini de merak edenler için Zeki SARAL'ın Yurt Yayınları'ndan yayımlanan "Biz Bir Aileyiz" önerilebilir.

SONUÇ

Burjuva basını artık sürecin değiştiğini görmeli, devrimcilere, devrimci örgütlere, halkın kitle örgütlerine ilişkin yazılan asılsız haberler ve 12 Eylül faşist ideolojisiyle doldurulmuş yorumlardan vazgeçmelidir. Yazılan en küçük bir yalan haberin dahi günü geldiğinde hesabının sorulacağı akıldan çıkarılmamalıdır. "Koyunun olmadığı yerde keçi Abdurrahman Çelebi olur" misali, kendilerine "sol" ve "demokrat" gazete imajı vererek, sosyalizme, Marksizm-Leninizme kara çalanlar da şunu bilmeli: Devrimci, demokrat, yurtsever, ilerici kitleler bu aldatmacanın ve sürecin gerçekten halkın sesi niteliğini taşıyacak bir gazete ihtiyacını belirginleştirdiğinin farkındalar. Sahtekarlığın maskesi er geç düşmüştür. Basın dünyasında istediğiniz gibi at koşturmayacaksınız.

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE BASIN EMEKÇİLERİ

SUÇLU GAZETE PATRONLARI

ÖLDÜRÜLEN GAZETECİLER

"Gazeteci öldürüldü"
"Gazeteciye yine kurşun"
"Alçakça saldırı"
"Basma yine kurşun"
"Basında acı gün"

Bunlar geçtiğimiz günlerde Babıalı'da Gazete Gazetesi'ne yapılan 2 ayrı saldırı sonucu bir gazetecinin ölümü, 2 gazetecinin yaralanması olayları üzerine yazılı basında yer alan başlıklar. Tüm bu başlıkların içerisinde biri Babıalı'nın büyük çoğunluğu tarafından çok tutuldu, beğenildi.

"Habere kurşun" başlığı...

Hayır, kurşun "habere" değildi...

Kurşun basın emekçisine idi...

Gazetelerde gördüğümüz "haberler" kolektif bir çalışmanın ürünüdür. Bu çalışmanın en alt basamağında muhabir, en üst basamağında ise patron yer alır. Aralarda ise servis şefleri, haber merkezi, yazı işleri, yazı işleri müdürleri, yayın yönetmenleri vardır.

Gazetelerdeki haberler patronun yayın politikasına göre şekillenir ve bu yayın politikası yayın yönetmenleri ile yazı işleri müdürleri tarafından hayata geçirilir.

Gazete Gazetesi'ne yapılan saldırıların 2 ayrı yazıdan kaynaklandığı öne sürüldü. Biri asparagas (uydurma) haber, diğeri hakaret içeren bir yazı.

Bizce basın emekçisine kurşun sıkılmasının nedeni ne asparagas haber, ne de yazıda hakaret. Kurşunların nedeni gazetelerin yayın politikası ve hükümet politikasıdır.

Gazeteler kadrosuz eleman bulmakta sıkıntı çekmemektedir. Çok düşük ücretle, hatta ücret bile almadan gazetelerde çalışmaya hevesli pek çok insan vardır ve gazeteler bunu yayın politikaları doğrultusunda iyi kullanmaktadır.

Saldırıdan yaralı kurtulan gazete-

cilerden Ahmet Altınkaya'nın kadrosu da Babıalı dedikodularından kurtulmak için hastanede yapıldı.

Öte yandan "halk bu tip gazete istiyor" görüşü aslında halkın ne istediği dikkate alınmadan gazete yöneticileri tarafından halka empoze edilmiş ve "renkli basın" dediğimiz gazetecilik anlayışı tüm çarpıklığı ile Babıalı'ya sarmıştır.

Kadrosuz ya da kadrolu olsa bile çok düşük parayla çalışan muhabirlerin gazetenin yayın politikası dışına çıkma şansları hiç yoktur. Gazetelerin çoğunluğu göğüsleri, bacakları görünen kadın fotoğrafları veya magazin dünyasından haberler istemektedir ve muhabirler de bu haberleri bulmak zorundadır. Bunlar çoğu zaman "haber" olarak bulunamaz...

Muhabir tarafından "haber" yaratılır... Bu tip haber yaratamayan muhabir ise işinden olur ve yerine bu tip haber yaratabilen bir başka kişi rahatlıkla bulunur.

Haber yaratan muhabire ise yöneticiler -keyifleri çok yerinde olduğu zaman- bir aferin derler.

Haber yaratılmış, gazetede yerini almış ve "halk istediği gazeteye" kavuşmuştur. Ancak yıllardır bu tip gazete görme alışkanlığı ite halkın çoğunluğunun "gazeteciler yalan haber yazar" görüşü gözardı edilmiştir.

Bu arada gözardı edilmemesi gereken bir başka konu da; muhabir uydurma haber yapmadan dürüst habercilik yapsa bile, bu "doğru haber" de çoğu zaman gazetenin yayın politikası doğrultusunda çarpıtılır. Zaman zaman muhabir bile haberi gazetede çıkınca "kendi haberini" tanıyamaz. Artık o doğrultuda haber yapar.

Halkın "gazeteciler hep yalan haber yazar" görüşünün kaynağı ise

sadece gazetelerde yer alan haberler değildir. Basında hem yozlaşmayı, hem de güvensizliği pompalayan bugünkü düzenin kendisidir.

Polis tarafından dövülen gazetecilere "karate öğrenin" diyen ve her fırsatta gazetelere dava açan bir başbakanın, mecliste kürsüden "gazetecilerin hepsi terörist" diyen bir milletvekilinin bulunduğu bir ülkede Basın emekçilerinin yapacağı tek şey birlikte hareket etmektir.

Basın emekçileri saldırılar karşısında anlık tepkilerle (sessiz yürüyüş, panel düzenlemek vb.) devletin basına bakış açısını değiştiremezler.

Devletin basındaki politikasının ikinci yanını oluşturan polis ve MİT'de bir zamanlar çalışmış olanlar veya onların işbirlikçisi, uzantısı durumundaki kişilerdir. Bunlar gazetelerde yazdıkları uydurma haberlerle devrimcilere karşı başlatılacak provokasyonun kamuoyunu yaratmaya çalışırlar. Bunların başlıcalarından bir kısmı: Ercüment İŞLEYEN, Togay GÖZÜTOK, Ali ÖNCÜ, İrfan ÜLKÜ, Emin DEMİREL, Ali BİRLER, İrfan TAŞTEMUR, Bedir SEFEROĞLU, Alaattin DEMİRTAŞ, Burhan AYERİ, Mevlüt YÜKSEL, Servet KABAĞLI, Ahmet ALPAK, Ali Fuat DOĞATEPE...

Basının tekelleşmesine, gazetelerin kapatılmasına ve herşeyden önce basın emekçilerinin hedef olmasına ancak ve ancak gazete emekçilerinin örgütlü mücadelesi son verecektir. Yoz, asparagas haberlere karşı mücadele etmeli, teşhir etmeli, bunun için devrimci yayın organları kullanılmalı ve en önemlisi basın emekçilerinin birliği sağlanmalıdır. O zaman halk da basın emekçilerine sahip çıkacaktır.

Dem. Müc. Basın Emekçileri

ÇGD İSTANBUL ŞUBESİ KONGRESİNDE: **D.M.B. EMEKÇİLERİ DEMOKRASİ DERSİ VERDİ**

Çağdaş Gazeteciler Derneği
(ÇGD) İstanbul Şubesi'nin I.Kuruluş
Genel Kurulu 12 Kasım
1989 günü İstanbul Tabip Odası toplan-

tı salonunda yapıldı. Genel merkezi Ankara'da bulunan ÇGD, 12 yıllık bir geçmişi olmasına karşın, geçen bu süreçte içinde tüzüğünde belirtilen ilkeleri haya-

DEĞERLİ BASIN EMEKÇİLERİ

Demokrasi sorunu ve demokrasi mücadelesi ülkemizin tarihi ve sosyo-ekonomik koşullarından ötürü büyük bir önem taşır. Yıllardır anti-demokratik uygulamaların dolaysız muhatapları olarak bırakılmak istendik. İyiden, güzelden, doğrudan yana olmak ve doğru bildiğini tavizsiz savunmak ağır baskılarla, sansür giyotiniyle, yıllarca süren ceza ve hapisle eşdeğer hale getirildi.

Toplumun hemen tüm kesimlerini etkileyen bu süreç mesleğimizin niteliği gereği çağının en yakın takipçileri olan biz gazetecileri çok daha fazla etkilemekte. Toplumun gözü, kulağı, dili olmamız gerekirken dilsiz, sağır ve kör olmamız istenmemektedir. Gittiğimiz haberlerde joplanmakta, kurşunlamakta ve hatta öldürülmekteyiz. Siyasi iktidarların "boy hedefi", "istenmeyenleri" olarak afişe edilmemiz bunun zeminini hazırlamakta, demokratik hak ve özgürlükler için adeta Godot'un gelmesi beklenmektedir... Daha verimli olup üretkenliğimizi artırmamız "özgür yaratım ortamı" toplumumuzdan ve bizden esirgenmektedir.

İşte tüm bunlar için Ezop diliyle değil, sesimizin olanca gürlüğüyle haykırabileceğimiz, söylediklerimizin, yazdıklarımızın anlaşılabilirliği bir ortam için, mesleğimizin, yazdıklarımızın anlaşılabilirliği bir ortam için, mesleğimizin onurunu, saygınlığını koruyabilmek için demokrasi mücadelesinin başat görevimiz olduğuna inanıyor, haklarımızı kazanıp koruyabilmenin yolunun bu doğrultudaki örgütlü bir katılımı gerçekleştirebileceğini savunuyoruz. Bizim örgütlülüğümüz basın keşöründeki tüm emekçileri kapsamalı ve kucaklamalıdır. Demokrasiye gönül vermiş, demokarsi bilincinin gelişmesine yürekten inanmış herkes bu katılım içinde yer almalı, yüreğini yüreğimizin yanına koymalıdır.

Bugün "Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin İstanbul Şubesi'nde yan yanayız. Çağdaş her şeyden önce yaşanan süreçle tanıklık etmeyi, tanık olunanları dile getirmeyi gerektirir. ÇGD demokratik meslek örgütü olma niteliği gereği basın emekçilerinin ekonomik- mesleki sorunlarıyla olduğu kadar, yaşadığımız toplumun bir parçası olmamız dolayısıyla da demokrasi mücadelesinin etkin bir odağı olmak durumundadır. Bu da onu, diğer mesleki örgütlenmelerden belirli niteliklerde de olsa işlevinin de sorumluluklarını yüklemektedir. Bizler halkımıza ve mesleğimize olan saygımızı göstermek, mesleğimizin yozlaştırılıp dejenere edilmesine kayıtsız kalmamak, giderek tekelleşen sektörümüzün cenderesine girmemek, siyasi iktidarların değil, toplumsal gerçeğin sözcüsü olarak baskı rüzgarlarına direnerek eğilip bükülmek istiyoruz.

"Fırlı fırlı alıcı kuşlar" tepemizde dolaşırken "benden geçti" deyip "kollarını iki yana açmış korkuluk" olmamalı, mesleğimizin gerçek niteliğini yerine getirerek onurlu bir çalışma yaşamı paylaşılmalıdır.

"Bağımsızlık ve demokrasi, insan hakları ve özgürlükler için cesaret, özeveri ve kararlılık" diyoruz.

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE BASIN EMEKÇİLERİ

ÇÖZÜM 36

ta geçirmekten uzak kalmaktadır. Basın işkolunda yaratılan statüye karşı mücadele etmek yerine onları kabullenip uzlaşma yoluna gitmektedir. İstanbul'da değişik basın yayın kuruluşlarında çalışan basın emekçilerinin örgütlenme yönündeki girişimleri '88 başında gündeme geldi. Yaşanan tartışmalar sonucu ÇGD'nin şubesini açmanın hukuki açıdan daha kolay olması vb. nedenlerle şube açma fikri benimsendi ve bu yönde çalışmalar yürütüldü.

Şubenin kuruluş süreci 12 Kasım günü tamamlanırken genel kurula katılan insanlar ilginç gelişmelere tanık oldu. Şubenin kuruluş sürecinde atanan geçici yönetim kurulu üyeleri yeni dönemde de görev almak düşüncesindeydiler. Bu onların en doğal hakkıydı. Doğal olmayan yön, aday olduklarını açıklamalarına rağmen, herhangi bir çalışma programı ve anlayışlarını ortaya koymamalarıydı. Genel kurulda, mevcut yönetime karşı, Demokrasi Mücadelesinde Basın Emekçileri (DMBE) grubu da bir liste ile çıktı. DMBE grubu üyelere yönelik, anlayışlarını genel hatlarıyla ifade eden bir metin ve aday listesini dağıtırken mevcut yönetim tüm "popüler" isimlerin çabasına rağmen bir liste oluşturamıyordu. Genel kurulun ilerleyen saatlerine rağmen aralarındaki tartışmalar sokağa kadar taşıyordu. Bir yanda koltuk kavgası, diğer yanda DMBE'ye yönetimi "kaptırmama" çabası. DMBE'ye karşı yürütülen çirkin propaganda yöntemleri de denenmiyor değildi.

Genel kurulda DMBE adına kürsüde konuşan konuşmacılar anlayış ve ilkelelerini açıklayarak, seçim sonuçları ne olursa olsun dernek içinde mücadelelerini sürdüreceklerini dile getirdiler.

Milliyet'ten Koray DÜZGÖREN ve Ekonomik Panorama'dan Mustafa SÖNMEZ'in başına çektiği karşı listedeki adaylar seçim saati gelip çıktığı halde listelerini bir türlü oluşturamamışlardı. Daha önce yönetim kurulunun 7 kişiden oluşması konusunda hemfikir olunmasına rağmen, kendi aralarında uzlaşma sağlayamayan karşı liste sayıyı 9'a çıkartıyordu. Sonuçta ilkesiz, programsız liste seçimi kazanırken, DMBE listesinden Halil NEBİLER de listeyi delerek yönetime giriyordu.

Demokrasi Mücadelesinde Basın Emekçileri adına genel kurulda okunan anlayışımıza, programımıza, ÇGD'nin bugüne kadarki sürecine ilişkin metnin bir bölümünü yanda yayımlıyoruz.

"DOĞA KATLIAMINA ve TERMİK SANTRALE HAYIR" MİTİNGİ

Oligarşi Gökova'dan sonra Ali-
ağa Gencelli'deki yeşil alanı
da tekellere peşkeş çekiyor.
Japon tekelleriyle
oligarşinin temsilcileri arasında
kurulacak anonim şirket Aliğa'ya
termik santral yapacak. Kendisi için
kâr üreten santral doğaya, insanlara
karşı kir, pas, hastalık üretecek.

Yöre halkı ve devrimci-demokrat
grupların yanı sıra, devrimci sol güç-
lerin katıldığı "Doğa Katliamına ve
Termik Santrale Hayır" Mitingi, 19
Kasım'da Aliğa'da yapıldı. Mitinge
yaklaşık 3 bin kişi katıldı.

Tekelci Sermayenin Çıkarları İçin
Doğanın ve İnsanların Katline Son!

Doğal Güzelliklerimizin Tekelci
Sermayeye Peşkeş Çekilmesine Ha-
yır!

Ekmeğimizi Kestiniz, Havamızı
Kesemeyeceksiniz!

Doğa Kırımcısı Santral İstemiyö-
ruz!

Bu slogan ve pankartlarla yapı-
lan yürüyüş ve konuşmalardan
sonra termik santral alanına gidi-
lerek ağaçlar dikildi, halaylar çekil-
di.

Emekçi halkın gecekondularını yı-
kan SHP'li belediye başkanları ve
milletvekilleri, sorunun gerçek çözü-
münden uzak SHP propagandası
yapmaktan öteye gitmediler.

Türkiye'de çevre sorunlarına
damgasını vuran yoğun sınıf çelişki-
leridir. Yeşiller gibi Batı demokrasisi-
nin taklidi marjinal grupların bunun
altından hiç kalmayacakları derin-
liktedir.

Mitinge pankartları ve sloganları-
la katılan devrimci sol güçler çevre
sorununu emperyalizme ve oligarşi-
ye karşı her cephede savaşın ama
özellikle iktidar savaşının bir parçası
olarak görüyorlar.

Temiz bir ülke, emperyalizmin ve
oligarşinin zorbalık ve pis kârlardan
başka bir şey üretmediği kirlî elleri-
nin halkın ve ülkenin üzerinden sil-
kip atıldığı gün olacaktır.

EMEĞİN VE KAVGANIN KADINLARI

*İnce küçük çeneleri,
kocaman gözleriyle
Anamız avradımız yarımız*

Ellerinde tenekeleri ve kerevit ağlarıyla bu kadınlar nereye gidiyorlar, kerevit avlamaya mı? Ne balık, ne de kerevit avlıyorlar. Sayfalarını bu kadınlara ayıran Fransız Le Figaro Dergisi'nin başlığında ifade edildiği gibi "Zonguldaklı kadınlar kömür avlıyorlar". Ellerinde balık ve kerevit ağlarıyla "kömür avlayan" kadınların resmidir bu gördüğümüz. Kömür madeninden sahile, çamurlu ve sulak araziye atılan kömür atıklarını topluyor kadınlar. Çamurlara bata çıka, sulak arazide ıslak kömür karasına boyana bulana ekmek ve yaşam kavgası veriyorlar. Sırtlarında kömür çuvallarının ağırlığıyla iki büküm, yaşam kavgası sürdürüyorlar. Kömür karasından ak umutlar üretiyorlar. *"Ve kadınlar Bizim kadınlarımız Korkunç mübarek elleri"*

Bizim kadınlarımız"

Onlar ki egemen sınıfların kendilerine ezilmişlik yazgısı biçmek istemelerine rağmen Kybele'yle bereketin ve analığın, Jeanne D'arc'la bağımsızlığın sembolü, Paris komünarlarının saflarında savaşçı, Clara Zetkin, Rosa Luxemburglarla işçi sınıfı mücadelesinde önder, ulusal kurtuluş savaşında bağımsızlığın cephanesi taşıyıcıları, Filistin halkının bağımsızlık kavgasında Sena Mehaydli ile ölüm fedaisi, gençliğin devrimci mücadelesinde Çiğdemlerle, Haticelerle egemenler adına yazılan resmi statüleri ters yüz eden, herşeyiyle yaşamın içinde, emekçi halkın kurtuluş yazgısını paylaşan kadınlar. Bizim kadınlarımız...

Yine onlar ki pahalılığı, işsizliği protesto eden, cezaevlerinde direnen oğullarına, kızlarına direnişleriyle katılan, 1 Mayıslarda alanları dolduran, devrim mücadelesinde ön

saflarda savaşan kadınlar.

Erkek yoldaşlarıyla omuz omuza tarihi onlar yazacak.

"Kömür avlayan" Zonguldaklı kadınların yüzünde ezilen insanın öfkesini, yaşam kavgasına katılmanın onurunu ve bütün bu güzellikleri görüyoruz.

Alın teri ile ekmeğini taştan çıkaran analarımıza, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde yer alan yol arkadaşlarımıza

SELAM OLSUN!..

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE KOCAELİLİ KADINLAR

PARALI EĞİTİME SON

Demokrasi İçin Kadın Derneği eğitimdeki sorunları içeren kampanyasını dernek binasında yaptığı basın toplantısıyla erdirdi. Kampanyanın amacı çıkarıcılığın, bir-birinin kuyusunu kazmanın kaçakçılık-ğın, rüşvetin, talanın hüküm sürdüğü bir ortamda fırsat eşitliği adı altında yerleştirilen paralı eğitimi ve ailelerin üzerine yıkılan okul masraflarını teshir etmek-

ÇUVALDIZI KENDİNİZE İĞNEYİ BAŞKASINA...

Sayın çuvaldızlı feminist hanımlar!

Siz yüzde otuzu işsiz, insanlarının bir Avrupalıdan on kat daha geri bir yoksulluk içinde yaşadığı, konut bulamadığı, doktora gideemediği, eğitim göremediği, beslenemediği, binlerce insanın işkenceden geçirilip hapsedildiği veya özgürlük istediği için katledildiği bir ülkede Kadıköy vapuruyla seyahat etmeyen başka kadınlar olduğunu biliyor musunuz?

Siz 15 yaşında girdiği fabrikadan emekli olmadan kapı dışarı edilen, üç kuruşa sefil gibi çalıştırılan 'kadın işçilerle aynı soydan mısınız?'

Karakollarda işkence ile ırzına geçilen kızların, 70'inde işkence gören ihtiyarların öfkeli onurları sizi hiç ilgilendiriyor mu?

Sokak başlarında, dağlarda katledilen, ana-babaları işkenceden geçi-

rilen kız-erkek devrimcilerin parçalanmış cesetleri sizin bir bakıştan rahatsız olan narin ruhlarınızı daha mı az etkiliyor?

Siz hiç evlatları kayıp analar gör-dünüz mü?

Yüz binlerce fahişe yaratan bu düzenin sizin o çok 'etkil' namus koruma iğnelerinizden pek hoşlandığını renk renk burjuva basınının fotoğraflarından anlamıyor musunuz?

Yoksa siz bu ülkenin halkıyla dalga geçen meyhane muhabbetçileri misiniz?

DEMKAD Demokrasi İçin Kadın Demeği

OMUZ OMUZA HAYKIRARAK GEÇİYORLAR KARARMIŞ MUTFAK, GRİ FABRİKA ÇATISI...

DEMKAD (Demokrasi İçin Kadın Demeği) Ankara Şubesi, "Yap-İşlet-Devret" modeli genelev girişimleriyle yeni bir boyut kazanan "resmi fuhuş politikası"na karşı sürdürdüğü kampanya içinde "KADIN BEDENİNİN PAZARLANMASINA HAYIR Gecesi" düzenledi.

18 Kasım'daki gecede açış konuşması için kürsüye gelen DEMKAD Ankara Şube Başkanı Hatice ARI KAN, ülkemizde fuhuşun yaygınlığına ve özellikle 12 Eylül sonrasında gündeme getirilen ekonomik ve sosyal politikaların fuhuşun yaygınlaşmasında ne denil etkililiğine ilişkin istatistik! bilgileri sunarak başladı konuşmasına. Fuhuşun sadece bir yönünü oluşturduğu, halkımızın değer yargılarını hiçe sayan tüm sosyal politikaların, ekonomik çöküntünün yarattığı yozlaşma ve çürümenin nedeninin, içinde yaşadığımız düzen olduğunu dile getiren Ankan herkesi kadın-erkek omuz omuza mücadelede çağırarak bitirdi konuşmasını.

DEMKAD Tiyatro Grubunun sergilediği genelevlere ilişkin oyun büyük beğeni kazandı. Yine DEMKAD Halkoyunları Dinar Ekibi ve TAYAD Halkoyunları Azerbaycan ve Artvin ekipleri gösterilerini sundular.

Halk ozanı Yılmaz Şahin'in söylediği türküler ve marşlar, konukların katılımıyla daha da gürleşti.

DEMKAD Korosu "Omuz Omuz" adını verdikleri DEMKAD Marşını seslendirdi.

Grup Ekin sevilen şarkılardan ve kendi bestelerinden örnekler sundu. Herkes ayakta büyük bir coşkuyla eşlik ediyordu kavganın ezgilerine.

Geceye ayrılan süre çoktan geçtiği halde herkes bitmesin diyordu. Gece bitmişti ama bu geceyle belki de insanlar bir şeylerin devinmeye başladığı anı yakalamıştı.

Gecenin bitiminde polisin dergimiz muhabirini almaya kalkışmaları ne yapacaklarını bilememelerinin bir ifadesi oldu. Ancak kitlenin karartı tavn bu amaçların gerçekleştirmelerini engelledi. Yaştı başlı analar, bacılar kendilerinin de gözaltına alınma olasılığına karşın, bir kişiyi vermemek için direniyorlardı ve bunda da başarılı oldular. •

ti. Bu amaçla önce öğrenci velileriyle birlikte 9 Kasım'da Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gidildi. Müdürün toplantıda(1) olduğu öğrenilince, Gazi İlköğretim Okulu, Oruçgazi İlköğretim Okulu, Alibey-köy İlköğretim Okulu, Anadoluhisar Ortaokulu velilerinin yazdığı 200 imzalı dilekçe müdür vekiline verildikten sonra, kampanya Küçükköy Gazi Mahallesi'ndeki Gazi İlköğretim Okulu'ndaki gösterilerle sürdürüldü. Sağanak yağmura ve çamurlu yollara karşın okul bahçesinde toplanan kadınlı-çocuklu coşkun kitle "Gerici Eğitime Son", "Paralı Eğitim İstemiyoruz" sloganlarıyla kapıya gericiliği simgeleyen kara kitap bıraktı. Eylemin coşkusuna kapılan kadınlar diğer okullara da gidelim" diyerek yürümeye, evlerin kapılarını çalarak diğer kadınları saflarına katmaya başladılar. Artan katılımı diğer okullara gelindiğinde ilkokullu miniklerin ellerinde tuttuğu dövizlerle burada da tepkilerini dile getiren kadınlar ertesi gün yapılacak basın toplantısına daha fazla insan getirmek için sözleşiyorlardı son olarak.

"B azı sosyalistler son zamanlarda, otorite ilkesi diye adlandırdıkları şeye karşı düzenli bir haçlı seferine girişmişlerdir. Şu ya da bu eylemin otoriter olduğunu söylemek onu mahkum etmeye yetmektedir."(1)

Engels'in sözünü ettiği anlayış, bugün, içinde "proletarya diktatörlüğü", "zor", "Stalin" geçen herşeyi "mahkum eden" bizim sivil toplumcu sosyalistlerimizin anlayışıdır. Sivil toplumsuluğun hemen tüm solu şu ya da bu biçimde kemirdiği son yıllarda "proletarya diktatörlüğü", "parti", "disiplin", "otorite", "zor", vb. kavramlardan söz etmek adeta suç oldu. Bu kavramlara sahip çıkanlara uzaydan gelmiş garip yaratıklar gibi bakılıyor ve Marksizmin dogmatik yorumcuları, muhafazakarlar vb. olarak damgalanıyorlar.

Marksizmi herkes için kabul edilebilir "makul ölçüler" çekmekle meşgul olanların bizleri muhafazakar, dogmatik vb. diye eleştirmelerinden zerre kadar rahatsızlık duymuyoruz. Aksine, Marksizm-Leninizmin temel ilke ve kavramlarına sahip çıkmanın huzurunu duyuyoruz.

Bütün enerjisini soyut tartışmalara ve özellikle sosyalist demokrasi tartışmalarına harcayanların yıllardır hiçbir yere varamadıkları gibi, sorunu tarihselliğinden kopararak herşeyi birbirine karıştırıp anlamsızlaştırdıklarına (bilinçli ve bilinçsiz) dikkat çekerek bu konunun üzerinde kısaca durmak istiyoruz.

Sorunun bu noktaya gelmesi, hiç kuşkusuz emperyalist-kapitalist sistemin ideolojik-psikolojik saldırılarının beyinlerde yarattığı tahribatin sonucudur. Dolayısıyla bu tartışma pratik ihtiyaçtan veya devrimci bir bakış açısıyla süreci yönlendirme ihtiyacından doğan bir tartışma değildir. Zaten sorunun tartışıldığı zaman ve mekana bakıldığında bu kolaylıkla görülecektir.

Bugünkü soyut ve yapay sosyalist demokrasi tartışmalarının temelinde, Avrupa'da 1968 devrimci kabanışına sırt çeviren ve düzenle kaynaşan Avrupa KPlerinin "tarihsel uzlaşma" önerileri ve "Avrupa komünizmi" teorileri vardır. Tartışmanın yaygınlaşması ise bürokratlaşan, kitlelerden kopan, sosyalizmi idari ve teknik örgütlenmeye indirgeyen sosyalist iktidar partilerinin tikanıklıklarla karşılaşmaları, giderek devrimci düşünüş ve yöntemlerden uzaklaşmaları ve burjuva düşünce biçimlerine yönelmesiyle oldu. En uç noktasına da "Gorbaçov reformları" ile geldi.

Diğer yandan, bu tartışmanın ülkemize yansıma koşulları benzer olduğu kadar ilgi çekicidir de. "Sosyalist demokrasi" tartışmaları, 12 Eylül yenilgisi koşullarında, inkarcılık ve yılgınlığın boy attığı bir ortamda, Avrupa 'cafe'lerinde, mücadele ateşinden uzak yıllar geçiren sol'un ithal etmesiyle başladı ve halen de sürüyor.

Sosyalist demokrasi kavramını ne kadar çok kullanır, ne kadar çok tartışılırsa o kadar çok demokrasi yanlısı olduklarını sananların, proletarya diktatörlüğü, parti ve zor ile sosyalist demokrasiyi birbirine karşıt şeylermiş gibi gösterme çabaları ve kavramları eğip bükererek subjektivizmlerine uydurmaya çalışmaları nihai ola-

SOSYALİST TARTIŞMALARI VE M-L

rak boşa kürek çekmek olsa da, hiçbir etkisi olmadığı söylenemez. Aksine sosyalizmle yeni tanışan, 12 Eylül'ün depolitizasyonundan şu veya bu oranda payını almış genç unsurlarda ideolojiye güvensizliği, bir dava uğruna özveride bulunma gibi erdemler yerine, toplum-sallıktan uzak bir bireyselleşme tutkusunu yayıyor.

Gelişme koşulları ve vardığı boyut düşünüldüğünde, bu tartışmanın burjuvaziye karşı mücadele barutunu tüketmiş olanlarca, sosyalist teori ve mücadeleyi burjuvazi nezdinde "kabul edilebilir" mevzilere çekme ve statüler oluşturma amaçlı bir tartışma olduğu kolayca anlaşılabacaktır.

Bu noktada sosyalist kavramları yerli yerine oturtmak ve Marksist-Leninist yaklaşımı bir kez daha hatırlatmak zorunluluk olmuştur.

DEMOKRASİ DİKTATÖRLÜKTÜR

Çağımızda en çok iğdiş edilen ve üzerinde en çok demagoji yapılan kavramlardan biri de "demokrasi'dir. ABD'nin bile kendini demokrasinin ve özgürlüklerin kalesi olarak lanse ettiği, halk düşmanı faşist çeteleri özgürlük savaşçıları olarak yutturmaya çalıştığı bir dönemi yaşıyoruz. Gerici faşist diktatörlüklerin "demokrasi", sosyalist yönetimlerin ise en azılı "diktatörlük" olarak göste-

DEMOKRASİ NDA SAPMALAR TAVIR-I

Arif SOYLU

rıldığı bir rol dağıtımının dünya halklarına onaylatılmaya çalışıldığı günümüzde, sosyalist sistemin zaafılarından ve eksikliklerinden yararlanan emperyalistler, "demokrat" görünmeye, imajlarını değiştirmeye özel bir önem veriyorlar.

Bu tartışmaya sol da bütün cepheleriyle katılmış bulunmaktadır. Emperyalizmin demagogik temelde geliştirdiği ideolojik-politik saldırıları sosyalistlerin inançsızlığı, kendine güvensizliğiyle birleşince yüz yıllık suçlarıyla tarihe gömülmekte olan burjuva demokrasisi yeniden diriltiliyor. Halkların kanları üzerinde yürüyen G.BUCH, Polonya'da demokrasi kahramanı kesiliyor ve "solcularımız da sosyalist demokrasi tandanslı söylemleriyle bu kutsamaya soldan katılmaktan geri durmuyorlar.

Tartışmanın olduğu boyutta, kavramlar bilinçli olarak anlamsızlaştırılmış ve olgunun sınıfsal özü yok sayılmıştır. Bu noktada "demokrasi" tartışmasına konunun abecesinden başlamak, öncelikle herşeyi yerli yerine oturtmak, yıllardır yazılan, tartışılan şeyleri tekrarlamak kaçınılmaz olmuştur.

Demokrasi Grek kökenli bir kelime ve "halkın yönetimi" anlamına geliyor. Antik Yunan sitelerinde, halkın, si-tenin yönetimine ilişkin tüm kararların oluşumuna katılmasını ve bu şekilde biçimlenen yönetimi ifade eder de-

mokrasi. Ancak bu bile, bugün bizim sivil toplumcularımızın anladıkları anlamda sınırsız ve sınıfsız bir demokrasi değildir. Sitenin çoğunluğunu oluşturan kölelerin dışlandığı, yer almadığı bir demokrasidir, köle sahiplen için demokrasidir.

M-L'ler, demokrasi sorusuyla her karşılaştıklarında "kimin için?" sorusunu sormuşlardır. Bugün unutturulmaya çalışılan bu soru, demokrasinin sınıf içeriğinin kavranması açısından önemlidir.

Evet, "kimin için demokrasi?" Burada, M-L'lerin yanıtı kesin ve nettir. Sorunun yanıtı "sınıf için demokrasi" kapsamı dışında ele alındığında varılan yer kaçınılmaz olarak sınıf pusulasını yitirmişlerin durağı, soyut bir demokrasi tanımı ve burjuva demokrasisidir.

Demokrasinin de bir devlet biçimi olduğu, tarihsel anlamı kavranmasa da herkesin kabul ettiği bir gerçekse, demokrasiyi sınıfsal özünden soyutlamak, devleti soyutlamayı da getirir ki, bu, felsefi idealizmin batağında kulaç atmak demektir. O halde, demokrasiyi devlet olgusuyla birlikte ele almakla işe başlamak birinci adım oluyor.

Bu anlatım biçimi bazılarında kaba ve şematik gelebilir. Ancak, kavramların tarihsel anlamlarından koparıldıkları günümüzde bu, kimi zaman bir gereklilik olmaktadır. Bu nedenle devam edersek;

Demokrasi, "bir devlet biçimi, çeşitli devlet biçimlerinden biri(...), zorun örgütlenmiş olarak, sistemli biçimde uygulanması..."(2) olarak bir diktatörlüktür. Çünkü devlet bir sınıfın baskı aygıtıdır ve demokrasi de bir devlet biçimi olarak kimin elindeyse onun için kullanılan bir baskı aygıtıdır. Bu noktada burjuvazinin, bayatlamış demokrasi tanımlamaları olan "halkın yönetimi", "tam demokrasi", "ideal demokrasi"nin olamayacağı da görülecektir. Bir sınıf için söz konusu olan demokrasi, diğer sınıf için diktatörlük, "örgütlenmiş zor"dur.

Lenin, sınıflar mücadelesi tarihinin engin deneylerinden hareketle bu durumu şöyle ifade ediyor:

"Sağduyu ve tarihi küçük görmüyorsak, **değişik sınıflar var olduğu sürece** 'saf demokrasi'den söz edemeyeceğimiz açıktır. Ancak sınıf demokrasinden söz edebiliriz. 'Saf demokrasi' nin hem sınıf mücadelesini, hem de devletin niteliğini kavrama eksikliği gösteren belirsizce bir deyim olmakla kalmadığını, aynı zamanda boş bir söz olduğunu çünkü komünist toplumda değişkenlik ve alışkanlık haline gelmesi süreci içinde erişeceğini ama hiçbir "saf demokrasi" olamayacağını burada söylemeliyiz."(3)

Tekrarlarsak, sınıflı toplumlarda bir sınıf için demokrasi, diğer sınıf (ve sınıflar) için diktatörlüktür. Köleciler toplumda demokrasi köle sahipleri içindir ve köleler için diktatörlük anlamına gelir. Aynı şey kapitalizmde burjuvazi ve proletarya (ve emekçiler) açısından geçerlidir.

"Çok küçük bir azınlık için demokrasi, zenginler için demokrasi: Kapitalist toplumun demokratizmi işte budur."(4)

Bütün bu tespitlere karşı söylenenler bilinçsizlikten doğmuyorsa, iflah olmaz bir oportünizmdir.

"Saf demokrasi" özlemi sınıf farklılıklarını körükleyen; demokrasi, eşitlik ve özgürlük kavramlarını yadsıyan bir işlev görür.

Öğrenmek isteyenler için, yaşam fazlasıyla öğreticidir. Bugün ülkemizde kimilerinin solculuk adına özendikleri, herşeyin merkezine konan "Avrupa demokrasisi" İngiliz maden işçileri için cop ve yoksulluk, İrlanda ulusu için asimilasyon, kurşun, bomba, radikal silahlı hareketlere karşı katliam, işkence ve hapisanelerde provokasyondur. Emekçilere karşı en organize saldırıların sürdüğü "Avrupa demokrasisi", tekellerin örgütlenmiş zoru olarak, proletarya ve emekçiler için diktatörlüktür.

Lenin'in de belirttiği gibi, "saf demokrasi" peşinde koşmak (ki ülkemiz solunda "batı demokrasisi" olarak da anlaşılabilir) devlet olgusunun inkarıdır. Bu anlayış burjuva idealizmine, devletin "sınıflarüstü" olduğu safsatasına götürür ki, Marksist tarih anlayışının temelden yadsınmasıdır.

Burjuva demokrasisi, tarihsel olarak burjuvazinin feodalizme başkaldırısı ve siyasal iktidarı fethetmesiyle doğdu, aşağıdan gelen, işçi sınıfı ve emekçi halkın mücadelesiyle gelişti. Ekonomik liberalizmden ayrı düşünülemeyecek olan burjuva demokrasisi 18.yy. da doruğuna ulaşırken, tekelleşmeyle birlikte siyasal gericiliğe doğru evrildi. Bugün batı demokrasisi olarak anılan ve "en iyi yönetim biçimi" olarak gösterilen burjuva demokrasisi, işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesinin yarattığı bir "denge" üzerinde yaşamaktadır. Mücadelenin boyutlandığı hallerde faşizme evrilme potansiyeli taşıyan siyasal gericiliktir.

Tekelci devlet kapitalizminin en üst boyutta yaşandığı günümüzde, işçi ve emekçilerin sistem üzerindeki rolleri deyim yerindeyse "figüranlıktan öte değildir. Tekellerin tamrçek anlamda yönetime katılmalarından söz edilemez. amen egemen olduğu bu ülkelerde kitlelerin gePeriyodik aralıklarla yapılan seçimler ise, Marks'tın deyişle, "birkaç yıllık zaman için halkın, kendilerini so-

yacak olanları belirlemesi" dışında bir anlam taşımaz. Partiler de burjuvazinin siyasal yönetim ve yönlendirme mekanizmalarıdır ve kitlelerin inisiyatiflerini taşımazlar.

Kapitalist-emperyalist sistemde bugün özgürlüklerden söz edilebiliyorsa, bu, işçi ve emekçilerin mücadelesinin ürünüdür. Çünkü burjuvazi, burjuva demokratik devrimin hemen ertesinde elde ettiği siyasal iktidarın silahlarını işçi ve köylülere yönelterek hak ve özgürlükleri rafa kaldırmış, bu hak ve özgürlükler uzun bir süreçte kanlı mücadeleler sonucu kazanılabilmektedir.

Tüm bu söylenenlerden, burjuva devlet biçimi olarak demokrasi ile faşizm arasında hiçbir farkın olmadığı, emekçiler için hiçbir anlam ifade etmeyeceği sonucu çıkarılamaz. M-L'ler reformları reddetmezler, demokrasi mücadelesinin en solunda yer alırlar

ama reformlar için mücadeleyi amaç edinmezler, iktidarın fethine bağlı olarak ele alırlar.

Tarihsel olarak çağını doldurmuş burjuva demokrasisinden alacak bir şeyimiz yoktur. Burjuva demokrasisinde var olan olumlu yanlar ise zaten işçi ve emekçilerin mücadelesinin kazanımlarıdır ve zaten emekçilerin malıdır. Proletarya demokrasisi (diktatörlüğü) bu kazanımların üzerinde yükselecek ve gerçek demokrasinin kuruluşuna hizmet edecektir.

Demokrasi ile diktatörlüğün birbirini dışlamadığını, karşıtların birliği ve çatışmasını içerdiğini, sınıflı toplumlarda saf demokrasinin olamayacağını belirttikten sonra, komünizmin alt aşaması (geçiş evresi) olan sosyalizmde ve komünizmde demokrasiye nasıl baktığımıza derinelim kısaca.

ileride üzerinde duracağımız gibi, proletarya diktatörlüğü (demokrasisi) proletarya, halk sınıf ve tabakalarına demokrasi, geçmiş toplumun temsilci ve kalıntılarına ise diktatörlük (zor) anlamına gelir. Bu anlamda proletar demokrasi de sınıf demokrasisidir. M-L'ler, sosyalist toplumda herkes için demokrasinin sağlanacağı, saf demokrasinin kurulabileceği gibi sahte umutlar yaratmaz. Çünkü proletarya diktatörlüğü de bir devlet biçimidir. Ve her devlet gibi bir sınıf diktatörlüğü (ve demokrasisi)dür.

Sınıf farklılıkları tümüyle ortadan kalkmadıkça (yani komünist topluma kadar) gerçekten tam bir demokrasi, özgürlük ve eşitlikten söz edilemez. Ancak bundan sonradır ki, demokrasi, özgürlük ve eşitlik gerçekten sağlanır. Bu aşamada sınıfların ortadan kalkması nedeniyle diktatorya uygulanacak bir sınıf kalmadığından demokrasi de 'sönmeye' başlar. Devlet biçimi olarak demokrasinin sönmesi esprisidir bu. Lenin'in Devlet ve İhtilal adlı eserinde konuya ilişkin uzun anlatımını buraya almak-

ta yarar var:

"Ancak komünist toplumda kapitalistlerin direnci kesin olarak kırıldığı, kapitalistlerin ortadan kalktığı ve sınıfların yok olduğu (yani toplumsal üretim araçlarıyla ilişkileri bakımından toplum üyeleri arasındaki ayırım silindiği) zaman, ancak o zamandır ki, devlet ortadan kalkar ve **özgürlükten söz etmek olanaklı duruma gelir**. Ancak ve ancak o zaman gerçekten tam, gerçekten hiçbir istisna tanımayan bir demokrasi olanaklı duruma gelecek ve uygulanacaktır. Ancak ve ancak o zaman demokrasi **sönmeye** başlayacaktır."(5)

"SOSYALİST DEMOKRASİYE MARKSİST-LENİNİST BAKIŞ

Sosyalist demokrasi tartışmalarının genelde tek partililik, çok partililik, monolitiklik ya da çok seslilik olarak, yani parti etrafında döndürülmesi konunun parti sorunları ile sınırlı olduğu gibi bir imaj yaratabilir ancak **sosyalist demokrasi tartışması parti tartışması değil, sistem tartışmasıdır**.

İlk kez egemen sınıf olarak örgütlenen proletarya, sosyalist demokrasiyi altyapıda ve üstyapıda yeni bir ilişkiler bütünü yaratma sorunu olarak algılar. Sosyalizm, yeni bir iktisadi şekillenmenin üzerinde toplumun yeniden örgütlenmesidir.

Proletaryanın, toplumu nasıl ve hangi araçlarla yöneteceği, kitleleri yeni bir toplumsal yapının kuruluşuna nasıl ve hangi araçlarla katacağı, kitlelerin yaratıcılığını nasıl açığa çıkarıp kullanacağı vb. tüm sorunların yanısı sosyalist demokrasinin içinde gizlidir.

Sosyalist demokrasi, yönetimde çoğunluğun iradesinin geliştirilmesi ve pekiştirilmesi sorunudur. Marksist-Leninistlerle her türden reformist arasındaki ayırım noktalarından birisi de sosyalizmin iradi bir süreç olduğudur. Bu iradiliği bozmadan, tam tersine, kapitalist kuşatma koşullarında daha da pekiştirerek kitlelerin yönetime katılımını sağlamaktır. İşçi sınıfını ve emekçileri partinin disiplini ve önderliği altında, gönüllü ve yargıcı bir biçimde sosyalizmin kuruluşu sürecine sokmak, kendi yaşamlarında söz ve karar sahibi yapmak; işte sorunun temelinde bunlar vardır. Yani sorun, kaç partinin olduğu, parti içinde muhalefet ve kanatların olup olmadığı değil, kitlelerin iradesinin iktidarda gerçekleştirilmesi sorunudur. Eğer tartışılacaksa, sosyalizmin iradi, merkezi bir süreç olduğu, burjuvaziye karşı sürekli şiddet içermesi gerektiği dışlanmadan bu irade birliğinin nasıl sağlanacağı tartışması olmalıdır. Tersine yaklaşım mutlak olarak burjuva, küçük burjuva kavrayışlara götürür ki, sınıf pusulasını yitirmek demektir/Sorun böyle anlaşıldığında görülecektir ki, proletarya diktatörlüğü içeriğiyle her türden burjuva demokrasisinden bin kez daha demokratiktir. Çünkü proletarya diktatörlüğü çoğunluğun demokrasisi, en geniş demokrasidir, halk kitlelerinin yönetime doğrudan katılımıdır. Bu katılım, her şeyden önce işçi sınıfının ileri unsurlarının öncü örgütü olan parti, mesleki ve demokratik örgütleri, ideolojik ve eğitim kurumları, mücadelenin biçimlendirdiği toplum-

sal örgütlenmeler (Sovyetler, savunma komiteleri vb.) ile gerçekleşecektir.

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN (SOSYALİST DEMOKRASİNİN) YÖNETİM ORGANI OLARAK PARTİ

M-L'ler, partinin, proletarya diktatörlüğünün kumanda merkezi olarak önemini ve vazgeçilmezliğini her zaman savunagelmışlerdir. Bu anlamda, partinin önemini küçümseyen ya da parti otoritesini zayıflatan tüm düşünceler ve davranışları reddeder, bunun burjuvaziye hizmet etmek demek olduğunu vurgularlar. Çünkü parti olmadan sosyalizm kurulamaz.

Proletarya diktatörlüğünün yürütücüsü ve güvencesi olan partiyi böylesine vazgeçilmez kılan, onun proletaryanın on yıllar süren mücadelesine kumanda ederek kazandığı öncü müfreze özellikleri, deneyim ve kadro birikimi ile kitlelerin güvenini kazanıp yığınların nabzını elinde tutan yapısıdır. Parti, sınıfın en ileri, en bilinçli, yeni bir toplum kurma heyecanını, coşkusunu taşıyarak her türlü özveride bulunabilen ve mücadele içinde çelikleşmiş unsurlarını bünyesinde toplar. Tüm bu özellikleriyle **proletarya partisi, çekirdek bir yapı olmasına kar-**

Çünkü proletarya diktatörlüğü çoğunluğun demokrasisi, en geniş demokrasidir, halk kitlelerinin yönetime doğrudan katılımıdır. Bu katılım, her şeyden önce işçi sınıfının ileri unsurlarının öncü örgütü olan parti, mesleki ve demokratik örgütler, ideolojik ve eğitim kurumları, mücadelenin biçimlendirdiği toplumsal örgütlenmeler (Sovyetler, savunma komiteleri vb.) ile gerçekleşecektir.

sın tüm topluma kumanda edebilecek yetenekleri ve zeminde kazanmıştır.

"Proletarya partisinin disiplini; öncünün sınıf bilinci ve kendini devrime adanmasıyla, ikincisi, çalışan insanlığın en geniş yığınlarıyla bağ kurma ve onların içinde erime yeteneğiyle, üçüncüsü önderliğin doğruluğu ve yığınların bunu özdeneyimleriyle görmeleri kaydıyla sağlanır."(6)

Proletarya partisinin toplum üzerindeki etkinliği zora dayanmaz. Kitleleri ikna temeldir. Bu anlamda kitlelerin özdeneyimleriyle gerçekleri görmesi ve sosyalizme inanması, katılım göstermesi için sabırla çalışılır. Toplumlar yönergelerle idare edilemezler. Proletarya partisinin toplum üzerindeki etkinliği yönergelerle değil, kitlelerin gönüllü katılımına dayanır. Aksi durumda parti kitlelerle ne bağ kurabilir, ne de politikanın yaşama uygulanmasında destek ve onay alabilir. Proletarya diktatörlüğünün gerektiğinde zor kullanacağı gerçeği, zorun mutlaklaştırılacağı, herkese karşı ve her zaman kullanılacağı gibi bir anlayışa vardırılmamalıdır. Zorun mutlaklaştırılması onun etki gücünü yok eder çünkü.

"Zor'u inandırma temeli üzerine oturabildiğimiz zaman, onu, doğru ve başarılı olarak kullandık."(7)

Kitleleri ikna etme, eğitime ve onların hem öğretmeni, hem öğrencisi olma özellikleriyle yeni toplumun vazgeçilmez kurumu olan proletarya partisi herşey demek midir? Parti ile devlet birbiriyle özdeş midir? Hayır! Proletarya partisi yönetimde olmadan proletarya diktatörlüğü düşünülemese de, bu, parti tek başına ve herşeyden bağımsız olarak ülkeyi yönetir anlamına gelmez ve parti ile devletin özdeşliği demek de değildir. Stalin, partinin "iktidarın çekirdeği" olduğunu söylerken, onun, "devlet iktidarı" olmadığını, "onunla özdeş" tutulamayacağını özellikle belirtir.

Sosyalist toplum sınıflı bir toplumdur ve sınıf savaşımları çeşitli görünümde ve şiddette devam eder. Bu savaş devlet iktidarını almanın avantajları ile sürdüren proletarya partisi, "iktidarın çekirdeği" olarak devlet ile kaynaşmıştır. Bütün devrim deneyleri göstermiştir ki, proletarya partisinin "doruğu" ile devletin "doruğu" birbirine kaynaştırılmadan bir devrim yürütülemez, o devrim önderlik edilemez. Devlet, daha geniş bir örgütlenmedir ve salt partiden, partililerden oluşmaz. Parti ile devlet ilişkilerine örnek olması açısından SBKP 8. Kong-

Parti ile devlet birbiriyle özdeş midir? Hayır! Proletarya partisi yönetimde olmadan proletarya diktatörlüğü düşünülemese de, bu, parti tek başına ve herşeyden bağımsız olarak ülkeyi yönetir anlamına gelmez ve partiyle devletin özdeşliği demek de değildir. Stalin, partinin "iktidarın çekirdeği" olduğunu söylerken, onun, "devletiktidarı" olmadığını, "onunla özdeş" tutulamayacağını özellikle belirtir.

re (1925) Karân'ndan bir bölümü aktarmak konuya ışık tutacaktır:

"Partinin kolektiflik görevleriyle, devletin Sovyetler şeklindeki organizmalarının görevleri hiçbir zaman karıştırılmamalıdır... Parti, kararlarını Sovyet Anayasası çerçevesinde, Sovyet organizmaları kanalıyla uygulamalıdır. Parti Sovyetlerin etkinliğini yönetmeye çalışmalı fakat hiçbir zaman kendini onların yerine koymamalıdır."(8)

Parti, sosyalizmin kurulması ve geliştirilmesi mücadelesinde vazgeçilmez olan fonksiyonlarını yerine getirirken kendi otoritesini, disiplinini ve merkeziyetçiliğini demokrasi ile çelişmeyen bir bütün haline getirir.

Parti, bir tartışma kulübü ya da disiplinsiz, ilkesiz bir şekilsiz yapı, hizipler-gruplar karmaşası değildir. Kendi içinde en geniş demokrasiyi, eleştiri-özeleştir mekanizmasını işleten partide, azınlık çoğunluğa, alt organlar üst organlara bağlıdır. Kararların alınması sürecinde en geniş demokrasiyi işleten parti, karar aşamasından sonra en katı disiplin ve bağlılıkla, alınan kararın yaşama geçmesi için merkeziyetçiliği uygular. Hiçbir disiplinsizli-

ğe göz yumamaz. Parti üyelerinin ve partililerin politika-ya en geniş ve doğrudan katılımı için birçok kanal açar, politikaların oluşumu öncesinde kitlelerin tartışması, görüş ve öneri belirtmesi, oluşacak politikayı kavraması için çaba harcar. Parti içinde ise, üyelerin söz ve karar sahibi olmasını güvenceye alır. Karşı-devrimci ideoloji dışında hiçbir düşünce ve görüşü bastırmaz, Marksizm-Leninizm içi tartışmalarda ideolojik mücadeleyi kullanır. Çeşitli düşüncelerin tartışılmasından sonra oluşan kararlara herkesin saygılı olması ve kararın en iyi biçimde uygulanması için disiplin ve bağlılık ister.

Partinin kendi içinde demokrasiyi uygulaması, çekirdeği olduğu topluma da örnek olur. Kitlelere güven vermenin dışında, partinin, en yetkin elemanların yönetiminde olması için partinin tüm organları seçimle oluşturulur. Tüm üyelerin, organları seçme ve buralara seçilme hakkı vardır. Ayrıca, görev ve işlevlerini yerine getirmeyen veya getiremeyen organların ve üyelerin bu sorumluluktan uzaklaştırılması ilkesi benimsenmiştir. Tüm görevliler ve organlar çalışmalarından dolayı sorumlu oldukları organa hesap vermek zorundadır.

Parti içi demokrasi konusunda SBKP-MK 1937 Şubat Toplantısı'nda alınan kararlardan bazı örnekler vermek konuya açıklık kazandırmakta yararlı olacaktır. Toplantıda şu ilke kararlar alınıyor:

-Parti içi demokrasi ilkesinin tam ve kesin uygulanması,

-Parti komiteleri için içerden tayin uygulamasına son verilmesi ve yönetici organların seçimle gelmesi ilkesinin hakim kılınması,

-Parti organları için seçimlerde aday listelerine değil, adaylara oy verilmesi, parti üyelerinin adayları eleştirmek ve her konuda onlara soru sormak haklarının sınırsız olması,

-Seçimlerde gizli oyun esas alınması,

-En alt organlardan MK'ya kadar tüm parti organlarının seçilmesi,

-En alt parti örgütlerinde, mülki ve şehir örgütlenmelerinde yılda bir, eyalet ve cumhuriyet örgütlenmelerinde on sekiz ayda bir seçim yapılması,

-Parti örgütlerinin, parti komitelerini genel fabrika toplantılarında seçmeleri sistemine sıkı sıkıya bağlı kalınması ve genel fabrika toplantıları yerine delege toplantılarının konulmaması vb. vb...

Alınan bu karar ve ilkeler çerçevesinde, 12 Aralık 1937'de genel seçimler yapılmış ve ilk defa bu seçimlerde komünistler ile parti dışındaki adaylar ortak blok oluşturarak uygulanan demokrasinin sınırları genişletilmiştir. 94 milyon seçmenden 91 milyonunun oy kullandığı seçimlerde ortak blok listeleri 90.4 milyon oy almıştır.

Bugün burjuva parlamentarizmine özenenlerin kendi tarihlerinden ders alma gibi bir düşünceleri olmadığından, gözleri sosyalizmin demokrasi deneyimlerini görmüyor.

Sosyalist demokrasi, burjuva demokrasisi gibi temsili bir sistem değildir. Kitlelerin politika ve yönetime doğ-

rudan katılımını içeren sosyalist demokrasi, proletarya partisinin etkinliği dışında, sendikalar, kooperatifler, gençlik örgütlenmesi gibi toplumda örgütsüz tek bir insan dahi bırakmamayı içeren demokratik örgütlenme zenginliği yaratarak kitleleri bu örgütlerde toplama ve yönetime katılmalarını sağlamayı, etkin kılmayı hedefler, işte bu noktada, partinin parti dışı örgütlenmelerle ilişkisi, partinin kitle bağları ve kitle katılımının nasıl sağlanacağı sorusu gündeme gelir.

PARTİNİN KİTLE BAĞLARI VE KATILIMCILIK

Burjuva demokrasisinin biçimsel bir demokrasi olduğu, kapitalist sistemde kitlelerin politikadan uzak tutuldukları ve 'genel oy ilkesi'nin de kitleleri demokrasicilik oyununa katma aracından başka bir şey olmadığı, bu anlamda da göstermelik olmaktan öteye geçmediği bilinir.

Proleter (sosyalist) ise burjuva demokrasisinin biçimsel (temsili) demokrasisini reddeder ve doğrudan demokrasiyi, giderek genişleyen bir tarzda kurar. Sosyalist demokrasi, geçmiş toplumun üzerinde kurulacağından, geçmişten kalan temsili kurumların hepsini reddetmez, onları yeni bir içerikle yeni toplumun, kuruluşuna katar. Ancak esas olan kitlelerin kendi örgütüllükleri ile yönetime katılımıdır. İşçiyi sendikada, köylüyü kooperatifinde vb. etkin kılmak, üretimin yönetiminde söz ve karar sahibi düzeyine yükseltmek esastır. Bu anlamda kitlesel örgütlenmelerin işlevlerine kısaca değinmekte yarar var.

Proletarya iktidarı koşullarında sendikaların önemi büyüktür. İşçi sınıfının üretimin yönetimine ve politikaya katıldığı, kendi kaderi üzerinde söz sahibi bulunduğu sendikalar doğrudan demokrasi araçlarının en önemlilerinden biri olduğu gibi, işçilerin çalışma koşullarını düzeltme, işçilerin eğitimi gibi vazgeçilmez görevleri de vardır. Ancak sendikalar tüm yönetimi üstlenemez. Yönetimi sendikalara devretmeyi savunan anarko-sendikalist anlayışlar ortaya çıkmışsa da, partiyi dışlayan ve proletarya diktatörlüğünü partisiz unsurların yönetimine veren bu sapma akım pek fazla taraftar bulamamıştır. Çünkü sendikalar sadece partililerin yer aldığı örgütlenmeler değildir. Parti, üyelerinin etkinliğiyle sendikaları yönlendirir, etki sağlar. Ancak sendikalar partiden bağımsız kitle örgütleridir. Bu durumda ekonominin yönetimini sendikalara devretmek düşünülemez.

Sendikalara yaklaşım konusundaki bir diğer yanlış anlayış da, sendikalarda demokrasinin genişletilmesine ve sendika organlarının seçimle işbaşına gelmesine karşı çıkan Troçki'nin anlayışıdır. 5. Tüm Rusya Sendikalar Konferansı (Kasım 1920) için delegeler toplantısında bu görüşü savunan Troçki, "vidaları sıkma ve sendikaları sarsma" sloganı ile ortaya çıkar. Bugünlerde sosyalist demokrasinin şampiyonu olarak gösterilmeye çalışılan Troçki'nin "demokrasisi" buraya kadardır!

Kooperatifler köylüleri saflarında toplayan en geniş kitle örgütlerindendir. Köylülerin kolektif harekete katılımı, eğitimi ve köy ekonomisinin sosyalist ekonomi

ile bağlantılarının kurulmasında ve planlanmasındaki rolleri ile kooperatiflerin önemi büyüktür, köylülerin yönetime katılım organlarındandır.

Sendika ve kooperatiflerin yanı sıra, her ülkenin kendi tarihsel, siyasal, kültürel vb. özellikleri ve devrim sürecinde yarattıkları organların yansıması olarak gençliği, kadınları, aydınları, öğrencileri vb. örgütlenme, onları eğitme, onların sosyal, kültürel, sportif etkinliklerini düzenleme, yönetime katma araçları olan dernekler, kulüpler, federasyonlar, birlikler... vardır. Tüm bu örgütlenmeler aracılığıyla sosyalist toplum kitlelerin etkinliklerini sağlar. Böylece emekçi yığınlar için demokrasi bir hayal ve şekilden ibaret olmaktan çıkar, en geniş demokrasi özelliklerini kazanır. Bu, gerçek demokrasidir, çoğunluğun demokrasisidir.

Sosyalist toplum için yaşamsal önemdeki kitle örgütleri ile partinin ilişkileri nasıldır?

"Partinin yönergeleri dışında kitle örgütleri önemli hiçbir karar alamazlar(..) Ama bu, proletarya diktatörlüğü parti yönergelerine indirgenebilir demek midir?(..) Elbette hayır. Proletarya diktatörlüğü 'parti yönergeleri' ve buna bağlı olarak bu yönergelerin proletaryanın kitle örgütleri yoluyla uygulanması ve halk tarafından gerçekleştirilmesiyle meydana gelir. (...) Partinin yönergeleriyle onların gerçekleşmesi arasında, yönetilenlerin irade ve eylemi, sınıfın irade ve eylemi, bu yönergeleri destekleme (ya da red) eğilimi, bunları uygulama yeteneği (ya da yeteneksizliği) bunları durumun gerektirdiği biçimde uygulayabilme yeteneği (ya da yeteneksizliği) vardır. (...) Partinin yönetici rolü ile proletarya diktatörlüğünü özdeş saymak, sınıfın irade ve eylemleri yerine, partinin yönergelerini koymak olur."(9)

Stalin'in sözlerinden de anlaşılacağı üzere parti ile kitle örgütleri ve kitleler arasındaki ilişki basit bir amir-memur ilişkisi değildir. Karşılıklı etkileşim içinde yürür. Parti, kitleleri yönlendirirken, kitlelere öğretir, eğitir ama bu arada kitlelerin irade ve eylemleri de partiyi etkiler. Kitle örgütleri, yönetici güç olan parti ile kitleler arasında bağ ve iletişim kuran volan kayışlarıdır. Bu kayışlar koptuğunda "partiden kitlelere, kitlelerden partiye" akış durur.

Lenin, "Tüm halk üretim araçlarının demokratik yönetimi için örgütlenmedikçe, tüm emekçi örgütlenmeleri ve devlet işlerine katılmaları için seferber edilmedikçe devrimci önlemler uygulanamaz" der.(10) Bu sözlerde kitle-parti ilişkisinin önemi ve kitle katılımının can alıcılığı ortaya konulur.

İşte bu noktada, proleter kültür devriminin ve "yeni insan"ın önemi bir kez daha kendini dayatıyor. Kitlelerin politikaya, sosyalizmin kuruluşuna katılımı konusunda Lenin ve Stalin döneminde Sovyetler Birliği'nde, Kültür Devrimi döneminde Çin'de yaratılan örnekler sosyalizmin kazanımları olarak önemli deneyimlerdir. Böylesi katılımlar ve özveriler gösterilmedikçe sosyalizme hızlı bir ivme ile atılım yaptırmak olanaksız hale gelir.

Bu noktada bütün itirazların kaynağı olumsuz deneyimler oluyor. Ama diyalektik düşünce, olumsuz dene-

SOSYALİST DEMOKRASİ

yimlerden hareketle, olgunun bütününe yadsımayı değil, onu yeniden ve en üst düzeyde üretmeyi getirir.

SOSYALİST DEMOKRASİ ÇOĞUNLUK DEMOKRASİSİDİR

"Proletarya demokrasisi, herhangi bir burjuva demokrasisinden milyon kez daha demokratiktir. Sovyet devleti, en demokratik burjuva demokrasisinden milyon kez daha demokratiktir."

(11)

Lenin'in bu sözleri yeni Kautskycilerimiz için hiçbir şey ifade etmiyor. Çünkü onlar, Ka-utsky'yi 'dönek' haline getiren tezleri yeniden keşfediyorlar. Her yenilgi sonrası Amerika'nın bir kez daha keşfedilmesine tanık olan bizler için bu şaşırtıcı bir durum değil. Yeni 'dönek'le-rin çıkması hoşumuza gitmiyor ama eşyanın adını da koymak gerekiyor.

Yeni Öncü yazarlarından A.Ural da "utangaç" Kautskycilerden. Bugün Avrupa'da Kautsky'ye önemli bir dönüş varsa, bu onu doğrulama da boşa sayılmamalıdır diyor.

Biz çoğunluğun demokrasisini, milyonların demokrasisini kurmayı amaçlıyoruz ve bu saatten sonra burjuva parlamentosunun, 'burjuvazinin ahır'ı mı, yoksa 'demokrasinin beşiği' mi olduğunu tartışacak değiliz. Yanlış uygulamaların ve revizyonist sapmaların faturasının Marksizm-Leninizme çıkarılmasına izin vermeyeceğiz.

Sosyalist demokrasiinin maddi temeli kolektif mülkiyet ve onun üzerine oturan yeni bir toplumsal ilişkiler sistematiğidir. Burjuvazinin emekçilerin kullanımına kapadığı basın-yayın kurumları, sanatsal-kültürel etkinlikler, eğitim olanakları vb. ile tüm bunlardan yararlanma hakkının eşitlenmesi, fırsat eşitliğinin yaratılması, proletarya ve diğer emekçileri düşünsel yönden de geliştirerek sosyalist demokrasiye sahip çıkmaya ve onun sınırlarının genişletilmesi için gerekli ortamı yaratmaya yol açacaktır. Burjuva toplumun bayrağında yazan 'para'nın egemenliğini yıkacak olan sosyalist toplum, burjuva hak ve özgürlüklerinin kağıt üzerindeki varlığının aksine, bu hakların emekçi halk tarafından eşitçe kullanılabilmesi için gerekli maddi koşulları (sosyo-ekonomik yapıyı), hukuki düzenlemeleri (anayasayı, yasaları), örgütlenmeleri, diğer üstyapı değişikliklerini gerçekleştirerek hak ve özgürlükleri ete kemiğe büründürür, güvenmeye alır. Sosyalizmin gerçekleştirdiği bu demokrasi, çoğunluğun demokrasisidir ve bundan karşı-devrimci güçler, eski sömürücü sınıfların artıkları yararlanamaz. Ancak, sosyalizm eski sömürücü sınıf temsilcilerine de bir şans tanıır ve karşı-devrimci çabalarından vazgeçtik-

Emperyalizm sürekli olarak sosyalizm aleyhtarlığını körükliyor. Buna karşı, sosyalizmi, sosyalist değerleri ve sosyalist kafa yapısını savunmaya her zamankinden daha çok ihtiyacımız var.

leri, sosyalizmin kuruluşuna gönüllü olarak katıldıkları oranda bu hak ve özgürlüklerden herkes gibi yararlanabilirler. Bu anlamda sosyalist toplum 'zor' ile 'ikna'yı birlikte kullanır.

Zaferi elde eden proletarya, eksiksiz bir demokrasi kurmayı hedefler. Çoğunluğa demokrasi, yeni toplumun kuruluşuna yaratıcı yetenekleriyle katılım ve yönetime gücü veren yeni toplum ayak bağlarından kurtuldukça, burjuvazinin direncini kırdıkça ve yeni insanı, yeni toplumsal ilişkiler bütünü yarattıkça, tam ve eksiksiz demokrasiye doğru hızlı adımlarla yürüyebilecektir.

Geriye, yeni kurulan "dev" mekanizmanın nasıl ortadan kaldırılacağı ve gerçek özgürleşmenin nasıl sağlanacağı sorunu kalıyorsa, M-L teori buna da yanıt vermiştir. Sivil toplumculuğa saplanmaya, inançsızlık içinde başını sağa-sola vurmaya gerek yok. Çözüm M-L teyoriyi kavramaya çalışmak, kavranılanları bilince çıkarmaktır.

PARLAMENTARİZMİN VE BÜROKRASİNİN ORTADAN KALDIRILMASI

Lenin, "Devlet ve İhtilal" adlı eserinde parlamentarizm ve bürokrasiye Marksistlerin bakışını inceler. Bugün sosyalist ülkelerde çok partililik tartışılır hale geldiği ve bürokratlaşma üst boyutlarda yaşandığı için sosyalist demokrasiyle bağdaşmayan bu iki olguya değinmek gerekiyor.

Sosyalist demokrasiinin, revizyonizmin bürokratlaşmış katı kalıplarında tam olarak uygulanmamasını fırsat bilen sapma akımların burjuva parlamentarizminden hiç de farklı olmayan bir 'çok seslilik' (kaldı ki, burjuva demokrasiinin gerçek anlamıyla bir 'çok seslilik' olmadığı, tekeli devlet kapitalizminin 'tek sesliliği' olduğunu

bilmek için Marksist olmak bile gerekmiyor) arayışı içinde olduklarını görüyoruz. Bu görüşlerine kanıt olarak, Paris Komünü'nü ve 1917 Ekim Devrimi sonrası Bolşevik Partisi dışında başka partilerin de kısa bir dönem varlığını sürdürmesini göstermek istiyorlar. Ancak dayandıkları yapı çöküyor. Çünkü Marks, Komün deneyini incelerken şöyle diyor:

"Komün parlamenter bir örgüt değil, aynı zamanda hem yürütücü, hem de yasamacı, hareketli bir gövde olmak zorundaydı."(12)

Yine herkes tarafından bilinir ki, Marks, Komün'ün yenilgisini değerlendirirken, düzen partisinin gücünü bir de seçim sandıklarında denemesine izin verdikleri için komünarları eleştirir. Burjuva parlamentarizmi 'ahır'ından söz eden Marks, parlamentarizmin eleştirisinin sadece anarşistlere bırakamayacağını belirtir ve parlamentarizmin devrimci eleştirisini yapar. Parlamentonun (halk temsilcileri meclisi anlamında) temsili bir kurum olarak varlığını koruyacağını belirten Lenin, ancak bunun burjuva parlamentosundan farklı, yasama ile yürütme birleşti "hareketli bir kurum" olacağını söyler. Bu kurumların özelliklerini Lenin şöyle anlatır:

"Bu örgenliklerde düşünce özgürlüğü ve tartışma, yutturmaya halinde yozlaşmaz. Çünkü parlamenterler (Lenin parlamenter ile halk temsilcilerini kastediyor-bn.) kendileri çalışmak, yasalarını kendileri uygulamak, bu yasaların etkilerini kendileri denetlemek, bunlar üzerine seçmenlerine karşı doğrudan kendileri yanıt vermek zorundadırlar. Temsili örgenlikler kalır ama özel sistem olarak, milletvekilleri için ayrıcalıklı durum olarak parlamentarizm **artık yoktur**. Bir demokrasiyi, hatta bir proletarya demokrasisini, temsili örgenlikler olmaksızın düşünemeyiz ama eğer bizim için burjuva toplumun eleştirisi boş bir söz değilse, eğer bizim burjuvaziyi alaşağı etme isteğimiz(...) işçilerin oylarını avlamaya özgü 'seçimlik' bir söz değil de, ciddi bir istekse, demokrasiyi parlamentarizm olmaksızın düşünebiliriz ve düşünmek zorundayız da.(13)

Lenin, biz ütopyacı değiliz, tepeden tırnağa 'yeni' bir toplum üretmeyeceğiz, yeni toplum eskisinin üzerinden yükselecektir der. Aksi düşünceyi anarşistçe bulur ve böyle düşler, "sosyalist devrimi insanların değişecekleri güne dek ertelemekten başka bir işe yaramaz" diye ilave eder. Bu sözleriyle Lenin, toplumun çoğunluğunu değiştirdikten sonra sosyalizme geçme hayalleri içinde olanları küçümser. Toplumu tüm yönetim organlarından ve devlet mekanizmasından bir anda kurtarmayı düşleyen anarşist eğilimlerin boş sözler olduğunu belirten Lenin, "Biz **sosyalizmi**, altın üste bağımlılığından, denetimden, gözetimci ve muhasebecilerinden vazgeçmeyecek **bugünkü insanlarla yapmak istiyoruz**" sözleriyle sosyalizmi ete kemiğe büründürür.

Biz Marksist-Leninistler ütopyacı insanlar değiliz ve yeni toplumun da bir disipline, otoriteye, denetime vb. gereksinimi olduğunu, yeni toplumda da devlet memurlarının (bürokrasi) olacağını biliriz ve ham hayaller yaymayız. Ama yeni toplum tüm bunlara yeni bir kimlik ve

rir ve her geçen gün bunlara biraz daha az gereksinim kalması için çabalar.

Marks, idari personelin (memurların) görevlerinden söz ederken şöyle der:

"Memurculuğu birdenbire, her yerde ve büsbütün ortadan kaldırmak söz konusu edilemez. Bu bir ütopyadır. Ama giderek tüm memurculuğun ortadan kalkmasını sağlayacak yeni bir yönetim makinesinin kurulmasına başlamak için, eski yönetim makinesini hemen parçalamak bir ütopya değil, Komün deneyinin ta kendisi; devrimci proletaryanın geciktirilemez, ivedi görevinin ta kendisidir." (14)

Lenin, bürokrasinin giderek ortadan kaldırılması için memurların görevlerinin 'işçi ücretleri'ni aşmayan bir para karşılığı herhangi insanların yapabileceği basit işler düzeyine indirgenmesiyle başlanabileceğini ve, giderek de memurların işlerinin sırayla herkes tarafından yapılabileceği bir düzene koyulabileceğini söyler. Görevlilerin seçimi ve sorumluluklarını yerine getirmediklerinde görevlerinden ajınmaları, hesap vermeleri ilkesi de bürokrasiye karşı alınacak önlemler arasındadır.

Amacımız geleceğin toplumuna ilişkin ayrıntılı şemalar çıkarmak değil ancak gerek bürokrasi, gerekse parlamentarizm çokça tartışma konusu olduklarından Marksist-Leninistlerin bu konulara nasıl baktıklarının bilinmesi, gelecek toplumun ana hatlarının çizilmesi de gerekiyor, en azından yönelimlerimiz bilinmeli, tartışılmalıdır.

Burjuva parlamentarizminin ve bürokrasinin kısılcından kurtulmak sosyalist demokrasinin kuruluşu açısından da önem taşıyor çünkü bunlar sosyalist demokrasinin işleyişi önünde ayak bağıdır. Sosyalist ülkelerde yaşanan sorunların birçoğunun kaynağında bürokratik hantallık ve kitle bağlarının kopması, katılımcılığın gerçekleştirilememesi olduğu, ancak sorunların çözümünün başka yerlerde arandığı, burjuva yöntemlerin tartışıldığı biliniyor. Oysa çözüm, burjuva yöntemlerde değildir, Marksist-Leninist çizgide kalındığı ölçüde çözüm bulmak zor değildir. • SÜRECEK

Dipnotlar:

- 1-F.Engels, Otorite Üzerine, Seçme Yapıtlar Cilt II, syf.448
- 2-Lenin, Devlet ve İhtilal, syf.132
- 3- Lenin, Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky.
- 4- Lenin, Devlet ve İhtilal, syf.H 16
- 5- Lenin, Devlet ve İhtilal, syf.118
- 6- Stalin, Leninizmin İlkeleri, syf. 146
- 7- Stalin, Leninizmin İlkeleri, syf. 155
- 8- Marksizm-Leninizmin İlkeleri, C.4, syf.41
- 9- Stalin, Leninizmin İlkeleri, syf.142
- 10- Lenin, Dönek Kautsky
- 11- Lenin, Dönek Kautsky, syf.96-97
- 12- Aktaran Lenin, Devlet ve İhtilal, syf.62
- 13- Lenin, Devlet ve İhtilal, syf.64-65
- 14- Lenin, Devlet ve İhtilal, syf.67

OPORTÜNİZMİN "SEKTERİZM", "DOGMATİZM", "GRUPÇULUK", "BİRLİK" ÇİĞLİKLARI ve GERÇEKLER

Türkiye sol hareketinde çarpıtılmış anlamlarıyla kullanılan, çoğu kez küfür yerine geçen ve de küfür olarak algılanan bazı kavramlar vardır. Bu kavramlar, genellikle kullananlar ve hedef olanlar tarafından, bu çarpıtılmış anlam-larıyla kavrandığı için sol içi anlaşmazlıkların, daha da ötesi çatışmaların nedeni olabilmektedir. Örneğin, bu kavramları kullananların çoğu, yönelttikleri kesime hakaret etmek, küçük düşürmek amacıyla hareket etmektedir. Muhatap olan kesim de aynı biçimde kavradığı için ideolojik-siyasi tartışmanın seviyesi bir basamak daha aşağıya inmekte ve süreç daha da olumsuz bir eğri çizerek devam etmektedir. Herkesin "yavuz hırsız" olduğu bu süreç, çoğu kez kaçınılmaz biçimde fiili çatışmalarla sonuçlanmaktadır.

Burada durup "neden?" sorusuna bir yanıt aramamız gerekiyor. Evet, neden Türkiye solu ideolojik-siyasi tartışmanın seviyesini koruyamıyor?

Çünkü Türkiye soluna damgasını vuran OPORTÜNİZM'dir. DOGMATİZM'dir, SEKTERİZM'dir, GRUPÇULUK'tur, "BİRLİKÇİLİK'tir.

Ama Türkiye solu bu niteliklerini M-L literatürdeki kavramları, anlamları çarpıtılmış bir biçimde başkalarına yamayarak gözlerden gizlemeye çalışır. Bugün oportünizm bu anlamlarını çarpıttığı kavramları diline

pelesenk etmiş ve M-L'lere karşı dogmatik, sekter, grupçu, birlik düşmanı gibi ithamları peşpeşe sıralamaktadır.

Gerçekler ise hiç de oportünizmin sunmaya çalıştığı gibi değildir. Oportünizmin tüm "gerçeği", çarpıtmalara ve olguların tersyüz edilmesine dayanmaktadır. Sosyal pratiğin her geçen gün kanıtlarıyla ortaya çıkardığı bu durumu, oportünizmin "yavuz hırsız" misali M-L'lere yönelttiği suçlama ve saldırılar değiştiremeyecektir.

Oportünizmin yarattığı bu kavram kargaşasına bir son vermek gerekiyor. Bunun yolu da bu kavramların M-L literatürde sahip oldukları anlamları ortaya koymaktan geçiyor. Tabii bunu yaparken de en büyük kılavuzumuz sosyal pratik olacaktır.

Diğer yandan bu kavramların gerçek anlamlarının ortaya konulmasını gerektiren ikinci bir neden de, bu kavramları kullanmasına bağlı olarak M-L'lerin üslup yönünden eleştirilmesidir. Daha önce defalarca değinildiği gibi üslup konusunda ki tavrımız "eşyanın adını koyma" anlayışımızdan kaynaklanmaktadır. Amacımız suni çelişkiler-anlaşmazlıklar yaratmak değil, teorik ve pratik tavırlarını eleştirdiğimiz grup ve yapıların bu teorik-pratik tavırlarıyla sol içerisinde sahip oldukları konumu sergilemektir.

OPORTÜNİZMİN PANZEHİRİ M-L TEORİ VE PRATİKTİR

Oportünizm, bir sapma olarak yüz yılı aşkın bir süredir dünya sosyalist hareketinin gündemindedir. Küçük burjuva sınıf yapısının ideolojik-siyasi plana yansımalarının bir görünümü olan oportünizm bir küçük burjuvalar ülkesi olan Türkiye'de de sol hareketin gündeminden hiç inmemiştir. Bu yönüyle oportünizmle mücadele, ülkemizde her dönem M-L'lerin önündeki en önemli görevlerden biridir. Çünkü oportünizmin teorik ve siyasal tezleri M-L hareketin gelişiminin önüne bir engel olarak çıkmakta, sınıflar mücadelesinin hedeflerinde bulanıklık yaratmaktadır.

TBKP'nin bile, sosyal demokrasinin dahi gerisine düşmüş bir programla kendini gerçek Marksist-Lenistler olarak sunmaya çalıştığı bu ortamda bu sapma akımların yarattığı tehlikeyi görmezden gelemeyiz. Evet, tehlike büyüktür ve görevimiz öncelikle bu tehlikeyi yaratanların en büyük silahlarını etkisiz hale getirmektir. Bu noktada "teorinin gri" olduğu gerçeğini iyi kavramamız gerekiyor.

Gerçekten de Goethe'nin "Teori gridir ama hayat ağacı yeşildir." sözünü ülkemiz sınıflar mücadelesinde her gün, her saat doğrulanan bir özdeyiş olarak belleklerimizden çıkarmamız gerekiyor. Çünkü

oportünizmin yarattığı pratik ve teorik sorunların çözümü de böyle bir bakış açısıyla mümkündür. Herşeye yaşamdan koparılmış bir "teori"nin "at gözlüklerinden" bakmak çıkmazlarla örülü bir yola girmekten başka bir anlam taşıyor. Bunu daha iyi kavrayabilmek için Lenin'in oportünizm konusundaki uyarısını dikkatle okumalıyız. Şöyle uyarıyor bizleri Lenin:

"... Oportünizmin belirgin özelliğini unutmamak gerekir; belirlenmişliği, bulanıklığı ve kaypaklığı. Tüm doğası gereğince oportünist her zaman sorunu açık ve seçik olarak koyma yolundan kaçır; sonuç verici bir şey arar, birbirini çürüten görüşler arasında kıvrılarak dolaşır, birisiyle olduğu gibi başka birisiyle de 'aynı görüşte olmaya' çalışır, kendi görüş ayrılıklarını küçük değişiklik önerileri, kuşuklar, saf ve masum dilekler vb., vb. çerçevesinde sunar." (İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, Syf.25) (Bir Adım İleri, İki Adım Geri-Tüzüğü'nün 1. Maddesi)

Lenin'in bu uyarısı, oportünizmin en önemli özelliği konusunda kesin bir belirleme yapmamızı sağlıyor. O da oportünizmin her yönüyle bir belirsizlik olmasıdır. Lenin'in deyimiyle "O 'ateşli bir aşk' ve aşâğılık bir ihanet arasında dönüp dolaşan bir tutumla" (Marks, Engels, Marksizm, Syf.305) varlığını sürdürmeye çalışır.

Gerçekten de oportünizmin ideolojik tezlerine yakından baktığımızda, onun Marksizmin lafızları arasında cambazlık yaptığını görürüz. Ancak Marksizmi kavrayışı lafız düzeyindedir ve tüm Marksist-Leninist literatür dogmatize edilmiştir.

İşte tüm siyasi yaşamını bu dogmatize ettiği Marksist-Leninist literatür üzerine kuran oportünizmin gerçek niteliğini anlamının yolu, onu pratiğin şaşmaz ölçütleri içinde değerlendirmekten geçer.

Devrim anlayışında olsun, örgüt anlayışında olsun, mücadele anlayışında olsun oportünizm kendisini dogmalarla donatmıştır ve bu dogmalar zırhının içinde kendini korumaya aldığını zannetmektedir.

Ancak oportünizmin unuttuğu en

önemli şey olan yaşamın zenginliği, sınıflar mücadelesinin geliştirici, yetkinleştirici etkisi, oportünizmin tüm zırhlarını parçalar. Ve soruna bu açıdan bakıldığında görülür ki, oportünizmin devrim anlayışı bir başka ülke devriminin şablonudur, örgüt anlayışı tekkeciliktir, mücadele çizgisi kendiliğindenciliktir.

Evet, yaşamın zengin pratiğinden, sınıflar mücadelesinin kızgın alanlarından yola çıktığımızda görürüz ki, oportünizmin özü kendine güvensizlik, uzlaşmacılık ve mekaniklikler.

Fazla uzağa gitmeye de gerek yok. Türkiye sınıflar mücadelesi tarihine kabaca bir göz atmak yeter. Hatta daha da yakına gelip 1 Mayıs '89'u ele alalım. Oportünizm tüm özellikleriyle karşımıza çıkacaktır.

Yaşamın zengin pratiğinden, sınıflar mücadelesinin kızgın alanlarından yola çıktığımızda görürüz ki, oportünizmin özü kendine güvensizlik, uzlaşmacılık ve mekaniklikler. Oportünizmin panzehiri sınıflar mücadelesinin kızgın pratiğidir ve doğru bir bakış açısına sahip olduğumuz takdirde bu kızgın pratiğin dışladığı kesimleri çok kolay tanıyabiliriz.

Öncesi ve sonrasıya 1 Mayıs 1989 sürecinde nelere tanık olmadık ki. Boşluğa fırlatılan en keskin sloganların yanı sıra, işbirlikçi sendikacıların peşine takılmaktan 1 Mayıs sabahı ortalıkta görünmemeye, olayın ertesinde herşeyi üstlenip başkalarına çamur atmaktan mahkemelerde 1 Mayıs'ı savunmama acizliğine kadar her türlü kaypaklığı, bulanıklığı hep birlikte yaşadık.

Daha önce gerektiği şekilde işlenen bu konular yeniden gündeme getirmek gibi bir niyetimiz yok. Bu nedenle ne tek tek olayları yeniden ele alacağız, ne de oportünizm konusunda derin teorik tahlillere gireceğiz. Çünkü bugüne kadar oportünizm konusunda Marksist-Leninist literatürde söylenmedik söz, yapılmadık tahlil kalmadı. Tüm bunları buraya aktarmanın da tek başına bir anlamı yok. Sadece şunu söylemek is-

tiyoruz: Oportünizmin panzehiri sınıflar mücadelesinin kızgın pratiğidir ve doğru bir bakış açısına sahip olduğumuz takdirde bu kızgın pratiğin dışladığı kesimleri çok kolay tanıyabiliriz. Ancak yine de burada oportünizmin belli başlı niteliklerini kısaca da olsa incelemeye devam edelim.

MARKSİZM BİR DOGMA DEĞİL EYLEM KILAVUZUDUR

Yukarıda, yazımızın başlangıcında, oportünizmin "yavuz hırsız" misali, olguları tersine çevirmekte pek mahir olduğunu vurgulamıştık. Bu "mahirlik" dogmatizm konusunda da kendini gösterir ve oportünizm kavrayamadığı, işine gelmeyen her teorik tahlili dogmatizm olarak niteler.

Özellikle Marksizm-Leninizm karşı bir haçlı seferinin yürütüldüğü, her türlü liberalizmin ve tasfiyeciliğin geçer akçe olduğu günümüz koşullarında (bilinçli bir çabanın ürünü olarak) ilkelerle dogmaların birbirine karıştırılmasına daha fazla tanık oluyoruz.

M-L hareket de bugün bu saldırılardan payını almakta, Türkiye somutuna uygulayarak savunduğu M-L düşünce ve ilkeler nedeniyle dogmatizm ile sulanabilmektedir. Bu suçlamayı yapanların dogmatizmin ne olduğunu bilmediklerini söylemek mümkün değildir. Ancak M-L hareketi dogmatizmle suçlamak, onların M-L ilke ve düşünceyi savunulamaz hale getirme amaçlarına varmanın bir aracı olarak gündeme gelmektedir.

Oysa Marksizm-Leninizmin dogmatlaştırılması diye bir sorun varsa,

OPORTÜNİZM VE GERÇEKLER

bu, oportünizmin Marksist-Leninist ilkeleri kılavuz edinmek yerine çeşitli deneyleri mutlaklaştırması ve tarihsel deneyleri birer dogma haline getirerek her koşulda geçerli kabul etmesidir.

Marksist-Leninist hareket yüz yılı aşkın bir mücadele deneyine sahiptir ve her koşulda değişik politik strateji ve taktiklerle gelişimini sürdürmüştür. Her değişik tarihi, ve sosyal koşulda farklı şekillerde biçimlenen bu strateji ve taktikleri ve yaşanan deneyleri değişmez kabul etmek dogmatizmin temelini oluşturur ve bugün oportünizmi fasit bir daire içinde kısır bir döngüye mahkum eden de bu dogmatik kavrayıştır.

Nitekim Lenin bu deneylerin dogmatlaştırılması konusundaki tehlikeyi görerek uyarıda bulunma gereğini duymuştur:

"Marks, devrimin şekilleri, metodları, tarzı ve niteliği konusunda kendinin ve sosyalist devrimin gelecekteki önderlerinin elini kolunu bağlamıyordu. Çünkü o zaman bir yığın yeni problem ortaya çıkacağını, devrim boyunca bütün şartların nasıl değişeceğini, bütün bunların kargaşası sırasında ne kadar sık ve çok değişeceğini çok iyi biliyordu. (Lenin, Aktaran Stalin, Sağ ve Sol Sapmalar)

Lenin'in üzerinde durduğu bu noktaları göz önüne alarak Türkiye soluna baktığımızda, Lenin'in bu tehlikeye işaret etmekte ne kadar haklı olduğunu bir kez daha görürüz. Ülkemizin tarihi ve sosyal koşullarından hareket ederek oluşturduğu bir devrim, örgüt ve mücadele anlayışı yoktur oportünizmin. Tüm teoriler daha önceki deneylerin aynen tekrarlanması üzerine yükselir. Ve işte bu dogmatizmdir. Marksizm-Leninizmin kısırlaştırılmasıdır, yaratıcı özünün yok edilmesidir.

Her türlü sapmada olduğu gibi dogmatizmin temelinde de somut koşulları göz önüne almama vardır, yaşamdan kopukluk vardır. Bunu en iyi biçimde Türkiye sol hareketinin dogmatik tezlerinde görürüz. Bütün yayın organlarının ajitas-yon-propaganda metinlerini taradığı-

mızda somutu yansıtan bir şey bulamayız bunlarda. Söylenenler soyut, nesnellikten uzak ve dogmalaştırdıkları M-L ustaların sözleridir.

Bu noktada dogmatizmin "alıntı hastalığı" sırrıdır. Senin bütün söylediklerin, somut önerilerin, karşıt tezlerin oportünizmin bu marazi hastalığı karşısında havada kalır. M-L ilkeler ışığında yaptığın her tespit "kitapta yok" gerekçesiyle orijinallik, küçük burjuva ideolojisi diye suçlanabilir. Önerdiğin her mücadele yöntemi ve aracı terörizmle, maceracılıkla suçlanabilir çünkü bunlar da "kitapta yok"tur.

Ve arkasından "kitapta" olanlar karşına çıkarılmaya başlanır. Bunların Türkiye ile, yaşanan somut gerçeklerle bir ilgisinin olup olmaması önemli değildir. Önemli olan bunların kitapta olmasıdır. Ve oportünizm kitaplardan aktardığı bu ilgisiz alıntılarla M-L olduğunu kanıtladığını sanır. Oysa durum hiç de öyle değildir. Bakın Lenin, bu alıntı hastalığından kurtulamayanları nasıl değerlendiriyor:

"Marksizm alabildiğine derin ve çok yönlü bir öğretiler. Bu yüzden Marks'dan alıntılara -hele yerinde kullanılmayan alıntılara- en fazla Marksizmle ilişkilerini kesenlerin "kanıtları" arasında rastlanır. Ve buna da şaşmamak gerekir." (Lenin, Düşünceler, Aforizmalar. Syf. 25)

Marksizm, Lenin'in de belirttiği üzere, alabildiğine derin ve çok yönlü bir öğretiler. Bu derinliği ve çok yönlülüğü kavrayamayanlar için Marksist demek çok zordur. Ve bugüne kadar oportünizmin Marksizmi derinleştirici, zenginleştirici tek bir katkısı olmamıştır. (Yalnız burada oportünizmin neden olduğu olumsuzlukların M-L'lere sunduğu dersleri ayırmak gerekir. "Bir musibet bin nasihatten iyidir" misali, oportünizmin Marksizme tek yaran, yarattığı musibetler vasıtasıyla olmuştur.)

Dogmatizm, devrimci mücadeleye büyük zararları dokunan bir sapma akımdır. Ve alınan her türlü önleme karşın, devrimci mücadeleye zarar vermeye devam edecektir. Dogmatizmi engellemenin, zararsız hale

getirmenin yolu yok mudur? Elbette vardır. Ancak çözüm bir reçete değil, yine mücadelenin, yaşamın kendisindedir. Yine Lenin'e dönmek zorundayız:

"Toplumlar ve ekonomik gelişmenin gerçek süreci ile uyuşmanın, bu doktrinin en yüce ve biricik ölçütü sayıldığı yerde, hiçbir dogmatizm olamaz." (İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, Syf.153)

OPORTÜNİZM, KENDİ SEKTERLİĞİNİ GİZLEMENİN İÇİN ANLAYAMADIĞI HER POLİTİK TAKTİĞİ SEKTERLİKLE SUÇLAR

Bugün oportünizmin M-L hareketi yönelttiği suçlamaların başta gelenlerinden biri de sekterliktir. Ancak sekterliğin gerçek anlamıyla yapılan bir suçlama değildir bu. Oportünizmin literatüründe sekterlik salt politik taktiklere tekabül eder. Oysa sekterlik hiçbir zaman politik taktiklerle özdeşleştirilemez. Sekterlik bir bütün olarak ideolojik-siyasi çizgiye bakılarak ele alınması gereken bir kavramdır. Politik taktikler ideolojik-siyasi çizginin ürünüdürler ve sadece bir parçasını oluştururlar.

Sekter kelimesinin kökeni, feodal dönemde, bazen dogmaların yorumunda egemen kiliseyle farklı düşünceler taşıyanların oluşturduğu "sektlere" dayanır. Sektler fanatik, içe kapalı, toplumla ilişkilerini kesmiş, belli müritlerden oluşan dar gruplardır ve bizdeki tekkelere tekabül eder.

Bu dinsel kökenli kelime daha sonra siyasal literatüre de girmiş, dogmatik, kitlelerle ilişkisi olmayan, dar bir çerçevede sıkışıp kalan grup ve yapılar sekter olarak nitelenmiştir. M-L literatürde de sekter kelimesi bu anlamıyla kullanılır.

Sekter örgütlenmelerin özelliklerini ve devrimci hareket içinde sahip oldukları işlevi Marks ve Engels "Enternasyonal içindeki Sahte Bölünmeler" isimli makalelerinde ortaya koyarlar:

"Proletaryanın burjuvaziye karşı mücadelesinin ilk evresi sekter bir hareket olarak belirir. Proletaryanın bir sınıf olarak davranacak kadar gelişmediği bir sırada, bu, akla uy-

gündür. Bazı düşünürler toplumsal karşıtıkları eleştiriyorlar ve işçi yığınlarına, kabul etmekten, yaymaktan ve uygulamaya koymaktan başka bir şey bırakmayan hayali çözümler öneriyorlar. Bu girişimcilerin kurdukları tekkeler, doğaları gereği, tarafsızlıkçılardır yani her türlü gerçek harekete, siyasete, grevlere, birleşmelere ya da tek sözcükle, her türlü birleşik eyleme yabancıdır. Proletarya yığınları bunların propagandaları karşısında her zaman kayıtsız, hatta düşmanca bir tutum takınır(...) Bu tekkeler başlangıçta, hareket için bir manivela görevi görürler ama hareket bunları aşar aşmaz da bir engel haline gelirler ki bundan sonra da gerici olurlar. (Seçme Eserler Cilt-II, Syf322-323)

Devrimci hareketin başlangıç aşamasını yaşamadığını ve dünya çapında büyük ilerlemeler kaydettiğini belirtmeye gerek yok. Keza Türkiye'de de devrimci hareket özellikle son 20 yılda, dönem dönem ağır darbeler alsa da önemli aşamalar kaydetmiştir. Bu nedenle günümüzde de sekterliğin özellikleri Marks ve Engelsin anlatımından farklı bir muhtevadadır. Ancak yine de kafa yapısı olarak Marks ve Engels döneminden beri değişmemiştir. Bugün oportünizm de, sosyalizmin çocukluk dönemindeki ütopyacı bir avuç düşünür ve müritlerinden oluşan sekter yapılar gibi toplumsal karşıtıkları eleştirip, işçi yığınlarının bunları kabul edip yaymasını, uygulamaya koymasını bekliyor ve masa başında ürettikleri "hayali çözümleri", "kitleler, ayaklanın!", "görev başına!" feryatlarıyla emekçi halkın sırtına yüklemeye çalışıyor. Evet, kafa yapısı aynı ama biçimde epey değişiklikler gösteriyor bu tekkeler.

Bugünkü sekter yapıları (tekkeleri) tüm yönleriyle kavramamız için, Marks ve Engels döneminden biraz daha beriye, Lenin dönemine gelmemiz gerekiyor. Burada, Lenin'in de sekterlik karşısında oldukça duyarlı olduğunu, tekkelerle mücadelesini sürdürürken sekterizme düşmemenin yollarını da gösterdiğini görürüz.

Lenin'e göre, diğer sapmalarda

olduğu gibi sekterizmde de sorunun can alıcı noktasını teorik ve pratik çalışmalar arasındaki ilişkide görürüz. Öncelikle teorik-pratik çalışmalar arasındaki ilişkiyi ele alan Lenin şunları söyler:

"Burada sosyal demokratların teorik çalışmasının gerekliliğini, önemini ve taşıdığı büyük anlamı belirtirken, bu çalışmanın birinci plana, PRATİK çalışmanın önüne konması gerektiğini asla söylemek istemiyorum. İkincisinin birincisi bitinceye kadar rafa kaldırılmasını ise hiç söylemek istemiyorum." (İşçi Sınıfı Üzerine, Syt 151-152)

O halde hangisi birinci plandadır? Lenin bu soruya açık bir yanıt verir. Şöyle söyler:

"Tersine, birinci planda her zaman mutlaka pratik propaganda ve ajitasyon çalışması bulunur. Ve çün-

gelip kitle çizgisinde düğümlenmiştir.

Sorunun kitle çizgisinde düğümlendiği sekterlik konusunda oportünizmin M-L'lere yönelttiği suçlamaların gerçek niteliğini anlamak için Türkiye solunda kitleliliğin nerede olduğuna bakmak gerekir. Bu açıdan baktığımızda oportünizmin hiçbir dönem ülke koşullarına, mücadelelerine uygun bir kitle çizgisine sahip olmadığı açık bir şekilde anlaşılacaktır. Çünkü oportünist grup ve yapılar hiçbir zaman kitleli bir hareket olmamış, kitleden kopuk tekkeler olmaktan kurtulamamışlardır.

Bu noktada, oportünist tekkelerin M-L harekete yönelttikleri sekterlik suçlamasının, kavramın gerçek anlamıyla değil, çarpıtılmış anlamıyla yöneltildiği ortaya çıkmaktadır.

Teorik ve pratik çalışma arasındaki ilişkiyi kavrayamayanların, devrimci önderliği salt teorik görevlerin yerine getirilmesiyle sınırlayanların kaçınılmaz sonu sekterizmdir. Bundan kurtulmanın yolu ise teorik ve pratik görevler arasındaki ilişkiyi kavrayan, bu konuda netlik taşıyan bir kafa yapısına sahip olmaktır.

kü, birincisi, teorik çalışma yalnız 'ikincisinin öne sürdüğü' sorulan yanıtlar." (age, Syt 152)

Teorik ve pratik çalışma arasındaki ilişkiyi kavrayamayanların, devrimci önderliği salt teorik görevlerin yerine getirilmesiyle sınırlayanların kaçınılmaz sonu sekterizmdir. Bundan kurtulmanın yolu ise teorik ve pratik görevler arasındaki ilişkiyi kavrayan, bu konuda netlik taşıyan bir kafa yapısına sahip olmaktır. Lenin de bunu söyler:

"Bu görevlerin belirlenmesi, sosyal demokrasi, sosyalist grupları çoğu zaman karşılaştıkları eksikliklerden -dogmatizmden ve sekterizmden- korur." (age, syf. 152-153)

Gerek Marks ve Engels'te, gerekse de Lenin'de sekterlik pratik mücadeleden ve kitlelerden kopukluk olarak tanımlanmıştır. Yani sorun

M-L'lerin, her türlü sapmanın M-L ilkeleri dejenere etme çabaları karşısında uzlaşmaz tutum takınmaları sekterliğin değil, Marksist-Leninist ideolojiyi herşeyin üstünde tutmalarının göstergesidir. Bu tutumdur ki, M-L hareketi, her türlü sapmaya olduğu gibi sekterizme karşı da konumlanmaktadır.

Oportünizmin ideolojik-siyasi çizgisinin bir ürünü olarak ortaya çıkan sekterlik ise pratikte kendini iki biçimde gösterir. Birincisi dar anlamda, örgütsel sekterliği ifade eden grupçuluktur.

Sekterizmin pratik yansımalarından biri olan grupçuluk, tam anlamıyla grupsal çıkarları devrimin çıkarlarının üstünde tutmaktır.

Bu grupçu yapıların sosyal pratikte bir varlıkları da yoktur. Ve sosyal pratiğin zengin ortamıyla da karşılaşmak istemezler. Çünkü sosyal

pratiğe girdikleri anda asalaklıkları, gereksizlikleri ve çürümüşlükleri bir anda ortaya çıkacak, bir anda dar-madağın olacaklardır.

Bu grupçu yapıların ideolojik-siyasi açıdan da birbirlerinden farkları yoktur. Nüanslarla hemen hemen aynı şeyleri savunurlar ama yine de ayırdırlar.

Grupçu tavrın en önemli özelliklerinden biri de Türkiye'de 26 Mart 1989 yerel seçimlerinde yaşanmıştır.

26 Mart seçimlerini kendi grup çıkarları için uygun bir platform olarak değerlendiren 9 sol derginin bağımsız adaylarla seçimlere katılması ve sosyalizm maskesiyle parsa toplamaya kalkması sosyal pratik karşısında tam bir fiyaskoya dönüşmüş ve grupçu tavırlarını kendileri de sonuçta "marjinal kaldık"¹¹ diye itiraf etmişlerdir. Ancak kaybeden yine sosyalizmin genel çıkarları olmuş, alınan 2500 oyla sosyalizmin prestijine büyük bir darbe vurulmuştur.

Somut koşullardan, mücadeleden kopukluğun sonucu olarak gündeme gelen bu grupçu tavrın sahipleri yine de "yavuz hırsız" rolüne soyunmadan edememiş, "Düzen Partilerine Oy Yok" diyen ve halkı devrimci sol güçlerin göstereceği tutarlı, mücadeleden yana devrimci-demokrat adayları desteklemeye çağıran Yeni Çözüm'e saldırmaktan geri durmamışlardır.

Sosyalizmi kendilerine maske yaparak sektirliklerini, grupçuluklarını gizlemeye çalışan bu dergilerin saldırıları da, onların Türkiye'nin siyasal sosyal koşullarını ve mücadelesinin gereksinimlerini kavramaktan ne kadar uzak olduklarını gösteren diğer bir kanıt olmuştur.

Oysa 26 Mart seçimlerinde sorun ne sosyalistlerin güç gösterisiydi (biraz akli başında olan herkes bunun olanaksızlığını kavrayabilir), ne de 3-5 şehirdeki belediye başkanlığıydı. Tüm ülkede yerel yönetimlerin belirlendiği, düzen partilerinin kendini pazarladığı koşullarda devrimcilere düşen görev yürütülecek geniş bir teşhir kampanyasının yanı sıra devrimci mücadeleye yararı olabilecek kazanımlar elde etmektir. Grup çıkarlarının dışında bir şey

göremeyenlerin bunu anlamaları biraz zordur. Bazen de düzenlenen bir yasal mitinge veya kampanyaya bile katılmazlar. Gerekçe olarak ise "katılırsak sizin propagandanız olur" derler. Güçleri ya hiç yok ya da sınırlı olduğundan grupçuluk ve ilkesizlik kaçınılmaz oluyor. Bu noktada 15-20 grup birleşince az bir güç oluyor ve birbirini destekliyorlar. Kader birliği! Çözüm "Sosyalist Basın Susturulamaz" Kampanyası mı açmış, ilk yapacakları iş bu kampanyaya katılmamak için "birlik" oluşturmaktır. Çünkü etkisiz, çapsız ve de grupçudurlar. Onları kampanyanın oligarşisiyle ilgili olan yanı fazla ilgilendirmez. Kendi ifadeleriyle, 'Çözüm'ün peşine takılmak istemezler.' Birlikte bir kampanyada herkesin gücü görülecektir. Bunun için telaşla anti-Çözüm birlikler oluşturulur, yapay alternatif öneriler getirilir. Tabii yıllar geçer, kendi önerileri doğrultusunda da bir şey yapmazlar. Ama olsun, Çözüm'ün peşine takılmamışlar ya! Şu "Demokratik Basın Birliği" ne oldu? Ne iş yapar?

Sektirizmin pratikteki diğer yansıması ise sınıfsal plandadır. Bunu "işçi sınıfı fetişizmi" diye de adlandırabiliriz.

Sektirizmin bu biçiminin temelinde yatan da pratikten, somut koşullardan kopukluktur. Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısını tahlil edemeyen, bu yapı içerisinde sınıfların konumunu belirleyemeyen oportünizmin böyle bir fetişizm yaratması ve devrimci mücadeleyi pratikte sendikal mücadeleye indirgemesi kaçınılmazdır.

İşçi sınıfı fetişizmi işçi-köylü ittifakını, emekçi halkı oluşturan çeşitli sınıf ve tabakaların örgütlenmesini, mücadelesinin yönlendirilmesini reddeder. Çünkü işçi sınıfı dışında tüm sınıf ve tabakalar küçük burjuvadır, güvenilmezdir, gericidir.

Bu anlayış Lassalle'in anlayışdır ve Marks, Lassalle'in Gotha Programı'nda yer alan "işçi sınıfının karşısında bütün öteki sınıflar gerici bir kitle oluştururlar" (Gotha ve Erfurt Programının Eleştirisi, Syf.32) sözüne karşı çıkarak bunun bir saçmalık olduğunu söyler. Devamla, Marks,

Komünist Manifesto'da da böyle bir şey olmadığını, orada proletarya için "gerçekten devrimci bir sınıftır" denildiğini, bunun ise diğer sınıf ve tabakaları gözden çıkarmak ve gerici olduklarını söylemek anlamına gelmediğini söyleyerek, giderek proleterleşmeleri kaçınılmaz olan orta sınıfların da bu bakımdan devrimci olduklarının Komünist Manifesto'da belirtildiğini vurgular.

Marks döneminin önde gelen sektör yapılarından birinin "şeyhi" olan Lassalle'in anlayışı, bugün de müritleri tarafından savunulmaktadır.

Sektirizmin bu anlayışının aksine, bir devrimci örgüt başta işçi sınıfı olmak üzere ezilen tüm sınıf ve tabakaları örgütlemek ve mücadele içerisinde yönlendirmek zorundadır. Bu aynı zamanda bir örgütün sınıflar mücadelesindeki güçlüğünün de koşuludur.

Lenin'in proletarya partisinin sağlamlığını ve güçlüğünü sağlayan şartlardan birisi olarak bu konuya değinmesi de oportünizm için pek fazla önem taşımıyor:

"İkincisi, çalışan insanların en geniş yığınlarıyla, başta proletarya ile ama aynı zamanda çalışan insanların proleter olmayan yığınlarıyla belirli ölçüde bağ kurma, en yakın ilişkiler sürdürme ve -eğer dilerse- onları içinde erime yeteneğiyle" (Marks, Engeis, Marksizm, Syf.99)

Evet, Lenin'in bu söylediklerinin pek bir önemi yoktur oportünizm açısından. İstese de tüm ezilen sınıflara yönelik bir çalışmayı yürütemez çünkü onun bu geniş halk yığınlarını toparlayıp örgütleyecek ne siyasi bir çizgisi, ne de örgütsel yapısı vardır. Onun korumak zorunda olduğu bir tekkesi vardır ve çıkardığı fetvalarla, attığı isterik çılgınlarla işçi sınıfının örgütlenip ayaklanmasını beklemekten başka elinden bir şey gelmez.

GÜÇSÜZLÜĞÜN, ÇARESİZLİĞİN BİR SONUCU: "BİRLİKÇİLİK"

Marks, Alman Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Lassalle ile birleşme-

siyle ortaya çıkan Gotha Programı'nın eleştirilerini gönderdiği W.Bracke'e yazdığı mektupta, bu birleşmenin doğru olmadığını belirtirken Marksistlerin birleşmelere nasıl baktığını da ortaya koyar.

Marks'a göre, komünistler birleşmenin gerekli olduğu koşullarda, ortak düşmana karşı hareketi geliştiren anlaşmalara girebilmeli, bunun dışında, ilke ve programlardan ödün vermeyi getirecek birleşmelerden kaçınılmalıdır. Lassalle ile yapılan birlik ikinci türden olduğu için de yanlış ve hareketin çıkarlarına zarar veren bir birlik olmuştur.

Bugün Türkiye'de de her türden oportünist, revizyonist ve reformist kesimler en keskin birlikçi kesilmiş durumdadır. Somut duruma baktığımızda, getirilen birlik anlayışı hareketin pratik amaçlarına hizmet etmekten çok, ilke ve siyasi çizgiler temelinde kalan ve bu durumuyla mevcut koşullarda ütopyadan öteye gitmeyen bir içeriğe sahiptir.

Aslında bu durum her yenilgi sonrası, oportünizmin içine girdiği kendine güvensizlik, çaresizlik ve tasfiyecilik anlayışının bir sonucudur. Somutun yarattığı problemlere çözüm bulamayan oportünist ve revizyonist kesimler iş yapıyor görünmek amacıyla ve pratik mücadelesinin sorunlarından uzaklaşmanın kolay bir yolu olması nedeniyle birlikçi kesilmiştir. Ve hepsi iflas etmiştir. 12 Eylül sonrası oluşturulan Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi (FKBDC) ve Sol Birlik'in esamesi bile okunmuyor. Şimdilerde yurtdışında ve içinde süren "Sosyalist Birlik" toplantıları da iflas etmek zorundadır. Ve bu 'Sosyalist Birlik'çiler öylesine birlikçiler ki, kimi çağırıp çağırmayacaklarını biliyorlar. Kimi neden çağırmadıklarını açıklama dürüstlüğü bile gösteremiyorlar. Amaç iş yapıyor görünmek olunca da gerçekten birlikten yana olan M-L'leri yarım saat bile dinlemeye tahammül edemediler. Çünkü M-L'ler 'evet, "birlik" ama pratikte birlik yapalım, halkın çözüm bekleyen sorunları için birlikte mücadele edelim' diyorlardı... Bu işlerine gelmedi. Yıllardır birbirini tekrarlayan boş konu-

şularla yılları öldürmek daha risksiz ve kolaydı. Sonucu hep birlikte göreceğiz. Şimdilerde anti-sekter, anti-grupçu birlikler oluşturulmaya çalışılıyor. Hangi hesaplarla kurulduğu açık. Sonucu hep birlikte göreceğiz. Birbirlerine hakaret ve küçük hesaplar suçlamasıyla son bulacak, derin teorik tahlilleri ve birlik söylemleri hiç bitmeyecektir. Ta ki mücadele boyutlanana kadar.

Pratiğe, mücadelenin geliştirilmesine hizmet edecek bir sonuç yaratma ihtimali olsa, bu çabalar belki hoş karşılanabilir, destek verilebilir. Ancak sorun tamamen bunun dışındadır. Ve oportünizm varlığını devam ettirecek bir dayanak bulma çabasıdır, sonuçta zararlı çıkan devrimci mücadele olacaktır.

Oportünizm ve revizyonizmin bu boş ve aldatıcı çabaları karşısında

humlarını en çok ekenlerdir. Bu birlik fanatikleri ya herşeyi belirsiz bir bulamaç haline getirmeye çalışan kaz kafalılardır -ki bunun gerçekleşmesine bir kez izin verildi mi ayrılıkları çok daha katı zıtlıklar halinde tekrar ortaya atarlar çünkü o zaman hepsi aynı kefeye gireceklerdir (...) ya da bunlar bilmeden ya da bilerek hareketi çarpıtmak isteyenlerdir. İşte bundan ötürü en büyük sekterler ve en büyük kavgacılar ve sahtekarlar, belirli anlarda, birlik için en fazla bağırıp çağıranlardır. Yaşamımız boyunca kimse bize birlik çığırkanları kadar yük olmamış ve oyun oynamamıştır" (F.Engels, Seçme Eserler, Cilt-II, Syf.515)

Sonuç olarak, bugün oportünizmin "sekterizm", "dogmatizm", "grupçuluk", "birlik" diye çığlıklar atması boş bir çabadır. Sınıflar mücadelesi

Bugün Türkiye'de de her türden oportünist, revizyonist ve reformist kesimler en keskin birlikçi kesilmiş durumdadır. Somut duruma baktığımızda getirilen birlik anlayışı hareketin pratik amaçlarına hizmet etmekten çok, ilke ve siyasi çizgiler temelinde kalan ve bu durumuyla mevcut koşullarda ütopyadan öteye gitmeyen bir içeriğe sahiptir.

gerekenleri söylemiş ve doğru olanı göstermiş olmanın rahatlığıyla, bundan sonrasını -bugüne kadar olduğu gibi - mücadelesinin rayına sokacağına inanıyoruz.

Bu noktada oportünizmin M-L'leri "birlik düşmanı" olarak suçlamasını da pek önemsemediğimizi belirtmeliyiz. Çünkü oportünizmin savunduğu "birlik" anlayışının ülkemiz sınıflar mücadelesinde emekçi halk kesimlerine sağlayacağı tek bir yarar yoktur. Bu türden "birlikçi" anlayışların yüz yıl öncesinden Marksizm tarafından mahkum edildiğini bildiğimiz için, oportünizmin bu türden "birlik" çığırkanlıkları karşısında "birlik düşmanı" olmaya devam edeceğiz. Marksizmin büyük önderi Engels de bize bunu söylüyor zaten:

"Birlik" çığlıkları insanı yanıltmalıdır. Bu sözcüğü dillerinden düşürmeyenler (...) çoğu kez ayrılık to-

her geçen gün oportünizmin sekterliğini, dogmatikliğini, grupçuluğunu ve aldatıcı birlikçiliğini daha açık bir şekilde gözler önüne seriyor.

M-L'lere düşen görev, tüm bu çığlıklara aldırış etmeden, mücadelenin önlerine koyduğu görevleri duraksamadan yerine getirmektir. Arkamıza bakmadan, bataklıkta çırpınanların çığlıklarına aldırmadan yolumuza devam etmeliyiz çünkü oportünizmin boş gevezeliklerine uğraşmaya vaktimiz ve ona harca-yacak enerjimiz yoktur. Tüm vaktimiz ve enerjimiz girdiğimiz sürecin karşımıza çıkardığı zorluklara hasretilmelidir. Herkesin bir görevi vardır. Onlar M-L'lere, mücadele edenlere küfür ve hakaret etmek için, biz emperyalizme ve oligarşiye karşı mücadele etmek için, halkı her alanda örgütleyip mücadeleyi yükseltmek göreviyle karşı karşıyayız. •

EKİM DEVRİMİ'NİN DERSLERİ ÜZERİNE

*"Her genel tarihsel usamlama, ti-
kel bir şıkka, bu özel şıkkın göreli
koşulları analiz edilmeden uygula-
nırsa, bu lafazanlıktan başka bir
şey olmaz."*

Yeni bir çağın, sosyalizm çağı-nın, insanlığın kurtuluşuna gi-den o büyük yolun açıldığı, tarihsel bir dönüm noktasını oluşturuyor Ekim Devrimi.

Sosyalizm salt bir "hedef olmak-
tan çıkıp gerçekliğe yönelen bir ol-
guya dönüşüyor. İktidar -gerçek
anlamda- tarihte ilk kez ezilenlerin,
sömürülenlerin oluyor. İlk kez bir
komünist partisi, iktidarı almanın de-
ğil, yeni bir toplumu inşa etmenin
zorlu yoluna atılıyor... İlk kez, kapita-
lizmin "mezar kazıcıları", kapitalizmi
bir ülkeyle sınırlı da olsa kazdıkları
mezara gömüyorlar.

Tarihsel anlamı böylesine büyük
olan bir devrimin, elbette, kendin-
den sonraki süreç üzerindeki etkisi
de büyük olacaktı ve öyle de oldu.

Ekim Devrimi'nin üzerinden 72
koskoca yıl geçmesine karşın bu et-
ki sürüyor.

Ama nasıl?

Bu soruyu sormak gerekli olu-
yor.

Dünyanın yeni-sömürgelerinde,
temelini Ekim Devrimi'nin şablonlaş-
tırılmasında bulan "ayaklanma"cıla-
rın, yıllardır bir türlü iktidarın yakını-
na dahi ulaşamamalarına, öte yan-
dan şimdilerde "dogmatik olmayalım"
diyerek temelini Ekim Devrimi'nin ev-
rensel tezlerinin yadsınmasında bu-

lan "inkarcıların devrimden tümüyle
uzaklaşmalarıyla karakterize olan iki
eğilimin varlığı karşısında bu soru-
yu tartışmak özellikle önemli ve ge-
reklidir.

Bu iki eğilim -şablonculuk ve in-
karcılık- 'bir yanıyla birbirinin zıddı
gibi görünüyor. Ama diğer yanıyla
birbirleriyle bağlantılıdır. Ve bu-
gün, "inkarcılık" şablonculuğun yeni
yüzüdür.

ŞABLONCULUĞA DÜŞMEMENİN ÖNKOŞULU: EVRENSEL OLANLA ÖZGÜL OLANI AYIRIŞTI RABİLMEK

Ekim Devrimi'nin 72. yılında, bu
büyük devrimin büyük mimarının,
bizzat Lenin'in, kendi ülkesindeki
devrim ve diğer devrim deneyleri
karşısındaki tutumunun özellikle
kendi değişleriyle bir kez daha altı-
nın çizilmesi, günümüz tartışmaları
açısından anlamlı olacaktır. Çünkü
bu tutum, Ekim Devrimi öncesi de-
neyimlerin ve teorinin dogmatikleşti-
rimesine karşı olduğu gibi, Ekim
Devrimi örneğinin şablonlaştırılma-
na karşı bir tutumu da içerir.

Diğer ülkelerdeki sınıf mücadele-
si deneyimleri teoride mutlaka içeri-
miş olmalıdır ona göre. Çünkü;

"Sosyal demokrat hareket özün-
de uluslararası bir harekettir. Bu, sa-
dece ulusal şovenizmle savaşmak
zorunda olduğumuz demek değil,
genç bir ülkede yeni bir hareketin
ancak öteki ülkelerin deneyimlerin-
den yararlanacak olursa başarılı ola-
bileceği demektir de, -Ve yararlan-

manın ölçütünü de şöyle belirterek
sürdürüyor- Bu deneyimlerden ya-
rarlanmak için bunları salt tanımak
ya da yalnızca son kararlarını kop-
ya etmek yetmez. Gerekli olan bu
deneyleri eleştirici bir tutumla ele al-
mak ve bunları bağımsız olarak sı-
namadan geçirmektir."(1)

Teori, bazen, yerinde olarak "bü-
tün ülkelerdeki işçi sınıfı mücadele-
lerinin, bunların deneyimlerinin bir
sentezi" olarak da tanımlanın M-L
bir hareket, savaşımlı içinde böylesi
bir teoriye sahip olmak zorunda-
dır. Eğer teori böylesi bir senteze te-
kabül etmiyorsa, muhtemelen şu iki
biçimden birine sahip olacaktır:

Birincisi, kendi somutuyla sınırlı,
yalnızca kendi özel koşullarını tahlil
ederek oluşturulan bir teori. Ki bu
teori, kendi farklı koşullarını hiçbir
"genelleme"ye sığmamacasına abar-
tarak, kendi dışındaki tüm deneyim-
leri "yerel" görerek, örneğin bir za-
manlar çokça rastlandığı gibi "Türki-
ye'ye özgü sosyalizm", "Afrika'ya öz-
gü sosyalizm" türünde sonuçlara va-
racaktır.

İkincisi ise kendi somutunu yad-
sıyarak, yalnızca dışındaki somutluk-
ların ve deneyimlerin bir ürünü
olan, yalnızca yazılmış oldukları dö-
neme kadarki deneyimleri içeren te-
orilerle yetinilmesidir. Ki bu da, ülke
gerçeklerinden kopuk olacağı için,
kendi somutunda sınıf mücadelesi-
nin gereksinimlerine yanıt vermeye-
cek, kelimenin tam anlamıyla "so-
yut" kalacaktır.

Bağımsızlık savaşındaki Cezayir

Komünist Partisi'nden, Latin Amerika'daki komünist partilere kadar tümünün somut olarak yaşadıkları açmaz ve iflaslar bunun sonucudur. Onlar, kendi somutlarını tahlil etmek yerine genel, soyut bir teoriyi kendi topraklarına **aynen** oturtmaya kalkmışlardır.

Aynen oturtulmaya çalışılan modelin odağında da, genellikle Ekim Devrimi vardır. Kimileri için yaşanmış tek örnek, aktarılacak tek deneyim Ekim Devrimi olmuş, tarih ve teori orada dondurulmuştur. Çin'den Doğu Avrupa devrimlerine, Küba'dan Nikaragua'ya değin bir dizi yaşanmış örnek yok sayılıyor bu anlayış sahiplerince. Kimi bunu, "onlar gerçek devrimler değil", "küçük burjuva hareketler örneğimiz olamaz" vb. sözüm ona değerlendirmelerle, kimi de bu devrimleri **tümüyle** "istisnai" koşulların ürünü sayan değerlendirmelerle yapıyor. Neresinden bakılırsa bakılınsan yanlış.

Bir kere, bu devrimlere ilişkin yapılan bu türden nitelendirme ve değerlendirmeler nesnel temellerden yoksundurlar. Ve genellikle, yalnızca "kendi kafalarındaki modele uyup uymaması" çerçevesindeki öznel yargılardır.

İkincisi, sıkça söylendiği gibi, her devrimin temel meselesi iktidar meselesidir. Öyleyse, devrimin belli bir biçimde nitelendirilmesinden ayrı olarak, devrimci, ilerici karakterdeki tüm halk hareketlerinin mücadele biçimleri, iktidara yürüyüş yolları, tüm ülkelerdeki M-L'lerin incelemesi, sonuçlar çıkarması gereken deneyimlerdir. Sovyet Devrimi de, Cezayir, Çin, Bulgaristan, Küba, Nikaragua, Filistin vb. de ve hatta sosyal dönüşümü sağlayamamış bir İran örneği bile kendi sınırları içerisinde bu incelemenin konusudurlar. Ama işte bu tek koşulla: Şablonlaştırmamak.

Tüm bu devrimlerin her birinin yaşandığı kesitler açısından -geleceği de etkileyen- tarihsel bir değerleri vardır kuşkusuz. Ve bazıları, yaşandıkları süreç açısından karakteristik olan yanları daha büyük ölçüde kendilerinde toplarlar ve bu anlamda da tümünün içinde "dönüm noktası" olma gibi bir nitelendirmeyle ayırt edilirler. Ama en karakteristik olanı, "evrensel"! kendi üzerinde en yaygın bir biçimde temsil edeni bile, bir başka ülke için bütünüyle uyarlanabilecek kapsamda olamaz. Çağımızın muzaffer proleter devrimcilerinin hiçbirisi de kendi örneğini böyle görmemiş, bunu önermemiş, tersine, onlar diğer ülkelerdeki M-L'leri hep böylesi bir tehlikeye karşı uyarılmışlardır. Kendi eserlerini yadsıdıkları, küçümsedikleri için değil elbette, yalnızca Marksizm-Leninizm ve onun yöntemi böyle gerektirdiği için.

Emperyalizmin üç ayrı döneminde gerçekleştirilen ve bu dönemler açısından karakteristik olma özelliğini taşıyan üç devrimin -Sovyet, Çin, Küba devrimlerinin- muzaffer önderlerinin, bu noktayı değerlendirmelerini yan yana getirmek öğretici olacaktır sanıyoruz.

"Bütün uluslar sosyalizme varacaktır. Bu kaçınılmaz bir şey. Ama hepsi bunu aynı yoldan yapacak değildir. Her biri... kendisinden bir şeyler katacaktır. Teorik bakımdan hiçbir şey, geleceğin bu yönünü 'tarihsel materyalizm' adına tekdüze griye boyamaktan daha ilkel değil-, dir."(Lenin)(2)

"İki öğrenme tarzı vardır. Biri dogmatiktir. Ülkenin koşullarına uysun uymasın, bütün herşeyi içine alır. İyi bir tarz değildir bu." "Bir devrim bilimi olarak incelemeliyiz Marksizm-Leninizmi."(Mao)(3)

"Sizlere örnek olacağımız iddiasında değiliz, yalnızca size bu örneği sunuyoruz ve bunu bir tarihi olgu olarak cömertçe veriyoruz. Eğer birisi yaptıklarımızdan, az da olsa dünya nüfusunun bir başka kesimini iyiye götürmeyi sağlayacak dersler çıkarırsa, bu bizi tatmin edecektir." (Che, "Uluslararası Gönüllü Emekçi Müfrezelerine Söylev'in-den)(4)

Kısacası, bu sorunda hareket noktamız, deneylerin gerçekten tümüne bakabilmek, baktıklarımızda eleştireci olabilmek ve bu deneylerin ortaya koyduğu olgular arasında evrensel olanla özgül olanı ayırtılabilmek olmalıdır. Her devrimin, kendinden önceki örnekleri değerlendirme

noktasında, verdiği ilk ders de budur.

TEORİ KENDİ GERÇEKLİĞİMİZİ İFADE ETMELİDİR

Ülkemiz için öngördüğümüz devrim teorisini neye dayandırıdığımız, nasıl açıkladığımız, yalnızca bir "tercih" sorunu değildir elbette. Doğrudan, "bilgi"nin elde edilmesindeki diyalektik süreç açısından ve "teori"nin oluşumundaki tarihsellik açısından, bir yöntem sorunudur. Bu anlamda, eğer şu ya da bu ülkenin (Sovyet, Çin ya da bir başkası) deneyiminden çıkanlar, ülkemiz koşullarının tahlili için özel bir zahmete girilmesizin, ülkemiz devriminin teorisi olarak öngörülüyorsa, burada "dogmatiklik, şablonculuk'tan öte, biraz daha kökenine inerek Marksist yöntem açısından bir eleştiri gerekiyor. Çünkü dogmatiklik-şablonculuk bu noktada doğrudan Marksist yöntemin yadsınması anlamına geliyor.

Türkiye devriminin yoluna ilişkin öngördüklerimiz, Marksizm-Leninizmin evrensel ilkeleri **işığında**, Türkiye'nin somut ekonomik-sosyal-siyasal koşullarının tahlilinin bir sonucu olmalıdır. Marks'ın, Lenin'in devrim, devrimin yoluna ilişkin söylediklerini tekrarlayıp durmak ve bu kez de tersinden zaten onların söylediklerinin tekrarından başka bir şey olmayan teorilerini, Lenin'e Marks'a uygunluğunu (!) göstererek kanıtlamak, diyalektik yöntemin içişi edilmesidir. Ve öte yandan ülke devrimi hakkında hiçbir şey öngörmekle eşdeğerdir.

"Hiçbir Marksist, sosyal demokrat görüşlerini, teorisinin gerçekliğe ve belli toplumsal ve ekonomik ilişkilerin yani Rusya'nın toplumsal ve ekonomik ilişkilerinin tarihine uygunluğundan başka bir şeye dayandırmamıştır."(5)

Oysa ülkemiz solundaki yaygın ele alış bundan ne kadar uzak. Bu ele alış, özellikle mücadele metodlarının tartışılmasında kendini net olarak ortaya koyar: Önerilen herhangi bir mücadele metodu karşısında doğru yaklaşım, önce bu mücadele metodunun ülke koşullarına uyup uymadığı, ülkemizdeki sınıf mücade-

leşinin gereksinimlerine yanıt verip vermediği de bakmaktır kuşkusuz. Ancak oportünizmin yaklaşımı, bunun yerine "Lenin'de var mı, yok mu"ya bakmaktır. Ve eğer "mazal-lah" önerdiğiniz Lenin'de yoksa, anında "mahkum" edilmeniz işten değildir!

Elbette önerilenler, somutta sınıf mücadelesinin gereksinimlerine yanıt verip vermediğiyle birlikte, Marksizm-Leninizmin evrensel tezleri açısından da değerlendirilecektir ve bu ikisi birbirini dışlayan değil, değerlendirmenin birbirini tamamlayan iki yönüdür. Ancak bu noktada sorunun özü, genel teori açısından yapılacak değerlendirmenin, Marks'da, Lenin'de böyle bir formülasyon var mı yok mu biçiminde değil, onların sorunları* inceleme ve çözme için kabul edip uyguladıkları yöntem ve somutluklar açısından yapılabileceğidir.

Yukarıda, teorimizin "Marksizm-Leninizmin ilkeleri ışığında, artı, kendi somutumuz" bütünselliğini içermesi gerektiğini belirtmemiz de bu anlayışın bir ürünüdür.

Bunun kavranması, ideolojik mücadelenin, sol içi tartışmanın "Lenin'de var mı yok mu" gibi kısır bir alandan çıkılarak, ülke pratiğine hizmet edecek, ülkemiz somutunda teorisi zenginleştirilecek bir içeriğe kavuşturulması açısından da önemlidir.

Lenin, biraz önceki aktarmayı yaptığımız yerde, yine yöntem sorununa ilişkin olarak, sosyal demokrat teoriye dair tartışmalarda, doğrudan ülke ekonomisine ilişkin verileri, örnekleri kullanmasının nedenini "eğer 'Halkın Dostları'nın görüşlerini eleştirirken, onların fikirlerini Marksist fikirlerle karşılaştırmakla yetinseydim, bu, materyalist yöntemden ayrılmak olurdu" diyerek açıklıyor. (6)

'65-70'li yıllarda, kimilerinin buram buram tercüme kokan "programlar peşinde koştuğu, kimilerinin Çin örneğini -tek farklılık olarak- bunu Türkiye toprakları üzerinde yapıyor olmalarıyla- savundukları, kimilerinin tersinden, tüm diğer deneyleri, evrensel ilkeleri yadsıyarak "Türki-

ye'ye özgü..." masalı peşinde koştukları bir ortamda, M.ÇAYAN'ın ayırt edici yanı ve bugün çoğunlukça teslim edilmek zorunda kalınan "teorisyen"liği, diğerlerinden farklılığı- bu materyalist yöntemi hayata geçirmiş olmasındadır. Tesbit edilen çizginin tanımlanması da bu perspektifin açık bir örneğidir:

"Partimizin çizgisi Marksizm-Leninizmin dünyanın ve Türkiye'nin şartlarına uygulanması sonucunda ortaya çıkmış olan uluslararası devrimci hareketin çizgisidir."

Teori, sınıf mücadelesinin gereksinimlerinin kimi yanlarını abartmak ya da yadsımak sonucunu veren yapay ikilemlerle sınırlandırılmaz. Sorunun açtığımız bütünsellik içinde ele alınması, şu ya da ülkede belli bir biçimde uygulanan mücadele metodlarının, bir başka yere "ikilemler biçiminde yansımaya da engeldir.

Ülkemizde M-L'ler, hiçbir zaman sorunları, mücadelenin yol ve yöntemlerini, **biri diğerini yadsıyan** ikilemler içinde koymadılar. Oysa oportünizm ve revizyonizm, esas olarak şablonculuğun-dogmatizmin sonucunda, yol ve yöntemlerin tesbitini böyle bir platforma indirgemişlerdir.

Silahlı mücadele mi banşıl mü-

cadele mi; gerilla savaşı mı kitle mücadelesi mi; legal çalışma mı illegal çalışma mı gibi, "ya o, ya bu" anlamına gelecek ikilemlerle tartışmak diyalektik yöntem değildir. M-L'ler soruna, temel-tali ilişkisine, güçlerin istihdamına, mücadelenin gelişme rotasına yol gösterecek bir perspektifin saptanması açısından bakmışlardır. Bunlardan birinin "temel" olarak saptanması, diğerinin yadsınması değildir. Bu ve benzeri tüm "ikilemlerin iki yanı da, mücadelenin, örgütlenmenin, çalışma tarzının içermesi gereken yönleridir. Ve bunlar arasındaki ilişkilerin nasıl, hangi ağırlıklarla biçimleneceği de, tüm diğer konularda olduğundan daha fazla, ülke somutunun belirleyici olacağı bir yandır.

Şablonculuk hastalığının bir başka yanı da, diğer ülkelerdeki gelişmeler, deneyimler karşısında seçmeci, eklektik davranmaktır. Yakın kesitin örnekleri olarak İran'daki politik devrimin biçimleniş ve Filistin'deki "taşlı ayaklanma" karşısındaki tutumlar, bu eklektik, seçmeci mantığı bütünüyle açığa çıkarması bakımından özellikle vurgulanmaya değerdir.

Kafada bir şablon vardır -Ekim Devrimi'nin "ayaklanma" şablonudur bu- ve dünya genelinde sınıf-

lar mücadelesi, ancak bu şablona uygun örnekler ortaya çıktığı sürece "kayda değer"dir. Elbette bu bakış açısı, dünya devrim mücadelesi-nin zenginliklerini ülkemiz devrim mücadelesine aktarmakta yetersiz kalacak, beklenen "Ekim" koşulları da bir türlü olgunlaşmayacaktır.

Sorun, Filistin'e bakıp, "hah işte, dememiş miydik, silahlı mücadele-nin yaratmadığını taşı AYAKLAN-MA yarattı" demek değildir. Çünkü birincisi, Filistin'de ayaklanma silahlı mücadelenin karşıtı değil, onun bir sonucu ve bütünleyicisidir ve bundan sonrasında, ikisi tam bir bütün oluşturabildiğinde Filistin Devri-mi'ni ilerletebilecektir. İkincisi, M-L'ler sınıflar mücadelesinin ortaya koydu-ğu biçimlere, bunun ülkemiz devri-mi açısından içerdiği potansiyel ve olanaklar açısından, kendi mücade-le pratiklerini zenginleştirmek açısın-dan bakıyor. İş övgü düzmek de-ğil, aynı pratiği mücadeleye taşıya-bilmektir. Üçüncüsü, sınıflar müca-delesi, yalnız Filistin'de değil, örne-ğin Peru'da, örneğin El Salva-dor'da, örneğin Filipinler'de de -belki oportünizmin kafasındaki şablona uymuyor ama buna ra-ğmen- sürüyor. Doğru bakış açısı bu deneyimlere de bakmayı gerekti-riyor. Ama oportünizm ve revizyon-izmi, bunlara karşı gözlerini kapa-mayı ve suskunluğu tercih ediyor.

Oportünizm ve revizyonizm, yal-nızca "görmek istediklerini göste-ren" bir gözlükle bakıyor olsa gerek dünyaya. Şablonculuk işte tam da budur. Ve o gözlük çıkartılmadıkça, ülkemiz sınıflar mücadelesinin ge-reksinimlerine yanıt vermek, devrimi ilerletmek olası değildir.

ŞABLONCULUĞUN YENİ YÜZÜ: İNKARCILIK

"Oportünizmin, Marksizm-Leniniz-mi tahrifte iki metodu vardır." der M.ÇAYAN; "biri, ustaların başka tari-hi şartlar için öngördüklerinin her zaman geçerliymişçesine doğmalaş-tırılması, diğeri de, Marksizm-Leni-nizmin evrensel geçerliliği olan tez-lerinin, zaman-mekan değişmiştir denilerek reddi."

Bugün, oportünizmin bu iki biçi-

mi arasındaki çizginin pek de kalın olmadığını görüyoruz.

Düne kadar, birinci biçimiyle (ve artı SBKP şablonculuğuyla) "siya-set" yapanlar, bugün zaman-mekan değişmiştir, "dogmatik olmayalım" nakaratiyle yürütüyorlar bunu (pa-rantez içi aynı kalmak koşuluyla).

"Dogmatik olmayalım". Bu sözün anlamı, bugün onların ağzında Marksizm-Leninizmin inkarıyla so-nuçlanan bir içerik kazanıyor. "Dog-matik olmayalım" adı altında, Mark-sizm-Leninizmin evrensel tezleri ve dahası tarihsel-toplumsal gelişme-nin yasaları "sorgulanıyor" ve "sorgu-lar hep aynı sonucu veriyor: İNKAR.

İnkarcılığın hangi noktalarda so-mutlandığına geçmeden önce bir başka belirleme daha yapmak gere-kiyor: Bu çizginin şablonculuğu, hiç-bir zaman "doğrudan" Ekim Devri-mi'nin "ayaklanma stratejisinin şab-lonculuğu olmaması ve bunlar hiçbir zaman "ayaklanma stratejisinin ge-rektirdiği bir çalışma ve mücadeleyi dahi hayata geçirmemişlerdir. Onla-rın şablonculuğu esas olarak SBKP şablonculuğudur. Bu çizginin sa-vundukları, ülke somutunun tahlille-riyle değil, SBKP'nin ne söylediğiyle belirlenmiştir bugüne değin. Ve bu-gün de durum farklı değildir.

"Dogmatik olmayalım" diyorlar ve bunun içini de "belli bir biçimde" dolduruyorlarsa, bu SBKP'nin teoris-yenleri öyle söylediği içindir. Bugün "açılım"ını yaptıkları düşüncelerde ne "yeni" olan bir şey vardır, ne de bu düşüncelerde kendilerine ait olan bir şey.

Dogmatik olmamak gerekliliği, Marksist-Leninist teoriyi kavrama-nın, onun, yaşadığımız süreçleri de açıklayan bir eylem kılavuzu olma işlevini yerine getirebilmesinin önemli kriterlerinden biridir. Düşün-cenin ve toplumun gelişmesine, di-yalektik yöntemin ve tarihsel mater-yalizmin ışığında bakıldığı için böyle-dir bu. Yani "dogmatik olmama"nın bu zeminde bir anlamı vardır. Mark-sizm-Leninizmin dışına düşüldüğün-de bu söz de boş bir avantuya dö-nüşür ancak. Örneğin, burjuva ide-ologları çoğu durumda -sözcük anlamıyla- hiç de dogmatik değil-

lerdir (tersine "dün dündür, bugün bugündür" pragmatizmi vardır) ama bundan dolayı onları alkışlayacak değiliz.

Evet, bu çizgide de dogmatik ol-mamanın karşılığı kopkoyu bir inkar-cılıktır. Vardıkları nokta devrimden bütünyle uzaklaşmadır. Bu sözün ardına sığınarak söyledikleri "çağ değişmiştir, insanlığın önünde yeni sorunlar vardır, bu sorunlar sınıf ba-kış açısıyla bakılarak çözülemez" vb. deyişler Markizm-Leninizmin "devlet, devrim ve parti" başlıkların-da özetleyebileceğimiz evrensel tez-lerinin inkarından başka bir şey de-ğildir.

Uzunca alıntılar aktarmayı gerek-siz buluyoruz. İnkarcıların dergilerin-de yer alan her makale, inkarı bel-geleyen yüzlerce satırı içeriyor ve hemen her derginin eleştiri yazılarında seçilmiş pek çok örnek var. Hep-si "zor"a dayalı devrimin, proletarya diktatörlüğünün, "proletaryanın ön-cü müfrezesi" olarak partinin, devri-min objektif şartlarının varlığının be-lirlenmesi olarak emperyalizm çağı tesbitinin reddinde özetleniyor ve tüm bunların yerine, yine Leninist devlet teorisinin reddi temelinde, "ne için, kim için devrimi" sorusu-nun yanıtı bırakıldığı bir "demokra-si" ikame ediliyor. Ve bu demokrasi, kapitalizm koşulları altında "**bütün sınıf ve katmanların** ulusal ve toplumsal güçlerin kendilerini poli-tik ve ideolojik olarak **özgürce ifa-de edebilecekleri...** bir politik re-jim"(abç)(7) olarak tanımlanabiliyor.

Ancak "değişen dünya", "nükleer tehdit", "ekolojik sorunlar", "karşılıklı ilişkilerdeki gelişmeler", "teknolojinin getirdiği yenilikler" vb. hiçbir, Leni-nizmin bu evrensel tezlerinin niçin artık geçersiz olması gerektiğini açıklayamıyor. Ve bütün bunların gerçekte de, böylesi bir değişikli-ğe-geçersizleştirmeye temel olması da mümkün değil.

Bugün, inkarcılığın kullandığı mo-tifler yalnızca bunlarla ve inkarcılık batağına sürüklenenler de yalnızca bu deyişlerin sahipleriyle sınırlı de-ğil kuşkusuz. Leninist devlet teoris-i-nin reddi anlamında sivil toplumcu-luk, proletarya diktatörlüğünün red-

di anlamında "sosyalist demokrasi"cilik, "dışarıdan bilinç" sorunu da partinin reddi anlamındaki yaklaşımlar bütün olarak Leninizmin reddi anlamını içeren sözüm ona Stalin eleştirileri; bütün bunlar inkarcılığın bugünkü değişik yüzlerini, değişik yanlarını oluşturuyor. Ve inkarcılığın bu türüsünde de, getirilen gerekçeler Leninizmin bu temel tezlerinin niçin geçersiz olması gerektiğini açıkla- lama gücüne sahip değil. Çünkü he- men hepsi, yaşadığı süreçte Le- nin'in ve sonrasında tarihin mah- kum ettiği Troçki'den, Kautsky'den, Bernstein'dan ve onların günümüzde- ki çömezlerinden aktarma görüşler.

M-L'ler, toplumsal biçimlenme- re donmuş bir kalıp olarak bakmaz, tersine, her yeni gelişmeyi tahlil ede- rek, teoriyi zenginleştirip derinleştirir- ler. Marksizm-Leninizmin gücü de buradadır. Bu noktada önemli olan belli bir çağın, bir sürecin, bir olgu- nun temel niteliğini belirleyen etken- lerle ikincil olanları ayırt edebilmek- tir. Neyin geçerli, neyin geçersiz ol- duğunu doğru bir biçimde saptaya- bilmenin önkoşuludur bu.

Emperyalizm bir sistem olarak ve Lenin'in belirttiği tüm nitelikleri ta- şıyarak varlığını, dünya halkları üze- rindeki baskı ve sömürsünü sürdür- rüyor. Kapitalist devlet, metropoller- de ve yeni-sömürgelerde, demokra- tikleşmek, uzlaşmaya daha yatkın hale gelmek bir yana, baskıcı yönü- nü, ekonomik rolünü artırarak bi- çimleniyor. Hiçbir ülkenin egemen sınıfları, iktidarlarını parlamenter, ba- rışçı yoldan devretme gibi bir eğilim içinde görünmüyor. Tersine, ege- men sınıfların, metropoller dahil her yerde daha çok baskıya, şiddete başvurmaları gerçeği, işçi sınıfının iktidarı ancak zorla devralabileceği öngörüsünü kanıtıyor yeniden. Dü- zene alternatif, iktidara yönelmiş devrimci örgütlenmelere, legal, ba- rışçıl alanlar giderek daha fazla ka- patılıyor ve bu gelişmede Leninist parti anlayışı bir kez daha gerekliliği- ni dayatıyor...

Yaşadığımız çağın genel tablosu ve M-L'lerin doğrultusunu belirle- yen temel olgular bunlardır. Daha başka türde gelişmeler, sorunlar

yok mu? Var. Nükleer tehdit, ekolo- jik sorun vb. Var, ancak bunların da nasıl bir perspektifle değerlendirile- ceği önem kazanıyor burada.

Şu ya da bu durumu tesbit et- mek ayrı şey, bundan hangi sonu- çların çıkarılacağı ayrı şeydir.

Lenin, "emperyalist ekono- mizm'in savaş koşullarında geliştirdiği düşüncelere ilişkin şu yorumu yapıyor: "Emperyalist savaşın ne- denleri ve önemi, böyle bir savaşa ilişkin sosyal demokratik taktikler vb. üzerinde ciddi olarak düşün- mek başka şeydir, savaşın düşünce- nizi baskı altına almasına izin ver- mek, onun yarattığı korkunç izlenim- lerin ve azap verici ağırlığın altında düşünmekten ve tahlil etmekten vazgeçmek başka şeydir."(8)

Evet, bugün "yeniden yapılanma- cılar"ın, onların basit bir tekrarıdan başka bir şey olmayan TBKP ve benzerlerinin, sivil toplumcuların, proletarya diktatörlüğüne, "tek par- ti"ye reddiye düzenlerin durumları, tam da Lenin'in tarif ettiği ekono- mistlerin durumuna benziyor. Em- peryalizm bir türlü yıkılmıyor, sosya- list ülkelerde sorunlar çıg gibi, üste- lik nükleer tehdit de var. Bu nokta- da, bu tahlillerden devrimci sonuç- lar çıkarmak yerine, o halde diyor- lar, yeryüzünde sınıf mücadeleleri

yumuşatılmalı, herşey "barışçı", "de- mokratik" yola dökülmeli, proletarya .diktatörlüğü gibi şeyleri bir daha ağı- zımıza almamalıyız. Gerçekte bu du- rum, "barış içinde bir arada yaşa- ma" vb. teorilerle temelleri atılan re- vizyonizmin, dünyanın yeni-sömür- gelerinde yıllardır devrim için savaşı- maya bir türlü cesaret edemeyen re- vizyonist KP'lerin vardığı, varmak zorunda olduğu noktadır ve inkarcı- lığın her türünün içinde yeşerdiği or- tam da budur.

Emperyalizmin baskı ve şiddetini giderek arttırmasının, dünyamızı her yönüyle giderek daha fazla yaşan- maz kılmasının, M-L çözümlemeye -içereceği farklı taktiklerle birlikte, nihai açıdan- yaratacağı, yarattığı bir tek sonuç vardır. Bu sonuç, tüm ülkelerin M-L'lerine, dünya ölçeğin- de ve toplumsal düzeyde hiçbir so- run karşısında duyarsız-tavırsız kal- madan, tüm bunları bir noktada yo- ğunlaştırarak, devrim mücadelesini geliştirme görevini yükler. Çünkü M-L'ler bilirler ki, "insanlığın kurtulu- şu" işçi sınıfının kurtuluşuyla müm- kündür.

INTERNASYONALİZM "TEK MERKEZ ŞABLONCULUĞU" DEĞİLDİR

Görülüyor ki, şablonculuk, belli

bir devrim modelini taklit etmekten öte, belli bir "merkezi taklit etme biçiminde de ortaya çıkabiliyor. Türkiye solu hakkında uzaktan da olsa bir gözlemi olan herkesin tanık olduğu gibi, TKP ve türevlerinin, yıllar boyu tüm teorik-politik üretkenlikleri(!) SBKP'nin teorisyenlerince yazılıp çizilenleri yinelenmekten Öteye geçmemiştir. Ne var ki, bu durum yalnız bununla, bu çizgiyle sınırlı değildir ülkemizde. ÇKP, AEP çizgileri ve onların ülkemizdeki savunucuları açısından da -çeşitli siyasi hareketlerde farklı düzeylerde olsa da- yaşanan bir olgudur.

Bu ilişki, bu yaklaşım tarzı, genellikle "enternasyonalizm" anlayışına sığdırılmaya çalışılıyor. Enternasyonalizm bu değildir. Tüm nesnel ölçütlerin, sosyalist sistemdeki gelişmelerin, dünya genelinde sınıf mücadelesinin değişik biçim ve içerikler kazanmış olmasının dışında bir "merkez" saptanması ve bu "merkezin tesbit ve tahlillerinin birebir ülke

somutuna uyarlanması değildir. Bir anlayış olarak enternasyonalizmin içeriği, bu yazının en başında Lenin'den yaptığımız aktarmada oldukça açık bir biçimde tanımlanmıştır.

Ancak bu anlayışa pratikte farklı bir biçim atfedilmesi, bu yaklaşımın sahiplerinin sık sık çizgi değiştirmesini, dün gerekçesiz savunulanların bugün gerekçesiz reddedilmesini -ve yerine de çoğu zaman bunların tam zıddını oluşturan bir çizginin geçirilmesini - 'beraberinde getirmiştir. İkinci olaraksa, üretilen politika ve taktiklerin ayakları ülke topraklarında olmadığı için de, öngörülenler sosyal pratikle çelişmiş, kaçınılmaz açmazlarla karşı karşıya gelmişlerdir.

Dünya ölçeğinde devrimci mücadeleyi merkezileştirilebildiği oranda, bir örgüt (ya da örgütler organizasyonu) böylesi bir işlevi yüklenabilir kuşkusuz. Ama sınıf mücadelesi tarihinde örnekleri yaşandığı gibi (ister komintern gibi bir örgütlenme açısından ele alınsın, ister aynı süreçte SBKP'nin önder işlevi açısından) bu "merkez" bile, dünya ölçeğinde global politikalar üretip öngörürken,

KP'lerin kendi ülkelerine ilişkin politika ve taktiklerinin saptanmasında, özgölün içerilmesini öngörür. Komintern'in tüm ülkeler bazında yöneleceği hedeflerin "strateji" başlığında toplandığı "Komünist Enternasyonalin Strateji ve Taktiği" başlıklı yazıda şu söyleniyor örneğin: "Komünist partisi taktik çizgisini saptarken, mevcut iç ve dış durumu, sınıf güçlerinin karşılıklı oranını, burjuvazinin sağlamlık ve güçlülük derecesini, proletaryanın mücadeleye hazır olma düzeyini, orta tabakaların tutumunu, vb. hesaba katar."(9)

M-L'ler, enternasyonalizmi, tüm ülke devrimci hareketleriyle dayanışma içinde olmak, giderek "enternasyonal bir ideolojik ve politik çizgi yaratmaya çalışmak" ve tüm dünya devrimci deneyimlerinden ülkemiz devriminin teori ve pratiğini zenginleştirecek sonuçlar çıkarmak gibi noktalarda özetleyebileceğimiz bir perspektifle ele alırlar.

Ne herhangi bir modelin taklit edilmesi, ne de sübjektif bir "merkezin takipçisi olarak ele almazlar. Böyle bir ele alışı yarattığı sonuçlar ortadadır. Şablonculuğun bu biçimi, kaçınılmaz bir biçimde iflah olmaz bir oportünizmle sonuçlanmak durumudur. Lenin'in belirttiği gibi, her formüle kolayca imzasını atan ve onu aynı kolaylıkla terkeden bir tutum ancak böyle tanımlanacaktır.

Bugüne değin gerçekleşmiş her devrim, aynı zamanda şablonculuğa, dogmatizme, inkarcılığa karşı, Marksizm-Leninizmin yeni zaferleri demektir.

Devrim ancak Marksist-Leninist ideolojinin yol göstericiliğinde ve ancak Marksizm-Leninizmin ülke koşullarına doğru bir biçimde uygulanabilmesiyle gelişip zafere ulaşabilir. Ekim Devrimi herşeyden önce bunu kanıtlamıştır. Menşevikler karşısında Bolşeviklerin zaferinin anlamı budur.

Bugün kimileri, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, sosyalist ülkelerde yaşanan sorunları, Ekim Devrimi'ndeki "hatalar"a, Lenin'in, Stalin'in politikalarına bağlamaya çalışıyorlar. Tarihsel gerçekler çarpıtılmaksızın böylesi sonuçlar çıkarmak

mümkün değildir. Ve mümkün olmadığı içindir ki, oportünizm-revizyonizmin her türü, Ekim Devrimi'nin geliştiği koşullar ve oluşum biçimi de dahil olmak üzere, tarihi çarpıtarak başlıyorlar işe.

Sorunların kaynağı, ne Ekim Devrimi'nin gerçekleştiriliş biçiminde, ne de Lenin'in, Stalin'in proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmin inşasına ilişkin tezlerindedir. Kaynak, revizyonizmin ekonomi politikasında, kültür devrimini ele alışı, enternasyonalizm anlayışında, dış politika alanındaki ilişkilerinde aranmalıdır. Ve esas olarak söylenmesi gereken şudur ki; yaşanan sorunlar Marksizm-Leninizmin değil, Marksizm-Leninizmin doğru ve yaratıcı bir tarzda kavranıp uygulanamamasının iflasıdır. "Mahkum" olan, dogmatiklikten inkarcılığa uzanan bir çizgide Marksizm-Leninizmden sapılmasıdır.

M-L'lerin görevi, Ekim Devrimi'nin açtığı yolda, onu şablonlaştırmadan ama onun evrensel derslerini de yadsımadan, emperyalizmin baskı ve şiddetini artırıyor olmasının, sosyalist ülkelerde yaşanan sorunların çokluğunun devrimci bilinci dumura uğratmasına izin vermeden, değişen ilişki ve çelişkiler ışığında Marksizm-Leninizmi derinleştirip geliştirerek, devrim yolunda kararlılıkla yürümektir.

Ekim Devrimi, dün olduğu gibi bugün de, işçi sınıfının, ezilen dünya halklarının kurtuluşunun ışığıdır. Ve yarın da sınıflar mücadelesinin doruğunda parlamaya devam edecektir. •

Kaynakça:

- (1) Lenin, Ne Yapmalı, syf.35
- (2) Marksizmin Bir Karikatürü ve... syf.85 (3) İhtilalin Özü, syf.151
- (4) Sosyalizm ve İnsan, syf.79
- (5) Lenin, Halkın Dostları Kimlerdir... syf.81
- (6) Lenin, age, syf.121
- (7) Yeni Açılım, sayı.15, syf.53
- (8) Marksizmin Bir Karikatürü ve ... syf.19
- (9) III. Enternasyonal Belgeleri, syf.190

ALTERNATİF DEVRİMCİ İŞÇİ HAREKETİNE DOĞRU 15. TÜRK-İŞ KURULTAYI

Türkiye'de yaklaşık 40 yıldır, işçi sınıfı ve sendika kelime-leriyle anılan bir isim var: TÜRK-İŞ. Ancak bu isim etrafında yazılan tarih, ne yazık ki özünde işçi sınıfı düşmanlığının, uzlaşmacı-devletçi sarı sendikacılığın tarihi...

11-17 Aralık 1989 tarihleri arasında Ankara'da yapılacak 15. Genel Kurul da bu sürecin devamı olmaktan öteye gidemeyecek. Bu tespiti, önceden yapmak kahinlik değil. Çünkü "görünen köy kılavuz istemiyor!"

Kuruluş amacı, örgütlenme ve çalışma tarzı, ilkeleri, destek aldığı güçler dikkate alındığında düzenin parçası haline gelmiş, devletten güç ve destek alan bir sarı sendikacılık sözkonusudur. Örgütlenme ve çalışma tarzı, geniş olanakları nedeniyle kendi iç dinamiklerinin de sürekli önünü kesmeye çalışan, ortaya çıkan alternatifleri en kötü olasılıkla kendi dışına atarak rahatlatma avantajına sahip TÜRK-İŞ'te, değişme sorununu uzun vadeli ve geniş boyutlu ele almak zorundayız.

Öncelikle de "değişim"den ne anladığımızı net biçimde ortaya koymalıyız. Değişimi yönetim kurulunda birkaç kişinin değişmesi ya da sarı sendikacılar arasında koltuk kavgası temelinde ortaya çıkan "muhalefetler olarak algılıyorsak, bunun sınıf sendikacılığı açısından hiçbir anlamı yoktur.

Bir değişimden söz edilecekse,

bu, program, amaç ve örgütlenme ilkeleri düzeyinde nitel değişiklik olmalıdır.

Sarı sendikacılığın karargahında, "15. Kongre" adıyla bir kere daha tekrarlanacak olan şey gelecek umudunun, mücadele ve zafer inancının zayıflatılmaya, sınıf gerçeklerinin gizlenmeye çalışılması olacaktır.

Türk-İş kongrelerindeki gelişmelerin, yönetim kademelerindeki sistemi ayakta tutmaya yönelik "nöbet değişimi" ya da koltuk kavgası çerçevesini aşamayışı, program ve ilkelerin değil de delege sayılarının oluşturduğu güç dengelerinin belirleyici oluşundandır. Örneğin Şevket Yılmaz'ın Teksif'ten gelmesi dışında, yıllardır tüm Türk-İş başkanları Tek-Gıda-İş'ten gelmiştir. Tek-Gıda-İş, Teksif, Belediye-İş, Petrol-İş, Yol-İş ve Türk Metal gibi delege sayısı fazla olan 4-5 sendika, Türk-İş kongrelerinde belirleyici olmaktadır.

Bu nedenle Türk-İş'te, sendika içi demokrasinin, tabanın söz ve karar hakkının, program ve ilkelerin pek önemi kalmaz. Belli başlı sendikalarından oluşan bir hanedanlık sözkonusudur.

Buradan hareketle, Türk-İş'te hiçbir değişim yaşanmadığı, yaşanmayacağı sonucuna varmıyoruz. Kendiliğindenciliğin dışına taşamayan bazı anlayışların yaptığı gibi, "sarı sendikacılık merkezinde bir kongre" diyerek "nasıl olsa bir şey değişmez" tavrına düşmek savunulamaz.

Her olumsuzluk kendi içinde alternatifini taşır. Türk-İş'te de her koşulda devrimci sınıf sendikacılığı alternatifini sunmanın koşulları vardır. Yeter ki hedefimizi ve atacağımız adımları doğru tespit edelim.

Türk-İş kongresinde devrimci tavır -eğer delege gücüyle salona girip burayı kullanmanın koşulları yoksa- sadece kongre salonuyla sınırlı tutulamaz. Burada önemli olan alternatif program ve ilkeler, alternatif politikalar sunabilmek ve sarı sendikacılığı bu temelde teşhir etmektir. Kongreleri kürsü olarak kullanmak ya da yönetimlere aday çıkarmak, alternatif politika-program sunmanın araçlarından bir tanesidir.

Türk-İş Kurultayı'nı, kongre salonu ve dışarıyla bir bütün olarak ele alıp bir kampanya şeklinde, devrimci alternatifin gündeme getirildiği platforma dönüştürebiliriz. İşçi sınıfının kendi örgütlü gücüyle, bunun araç ve olanakları yaratılarak sarı sendikacılık yoğun biçimde teşhir edilmeli, program ve ilkeler tartışılmalı, sendikal demokrasi tartışılmalı, hedef netleştirilmeli, işçi sınıfı mücadelesini bir adım daha ileri götürmenin yolu açılmalıdır.

Türk-İş Kurultayı'nı devrimci bir platforma dönüştürelim! •

Türk-İş'te Sarı Sendikacıların Koltuklarını Sarsalım! Yaşasın Demokratik Sınıf Ve Kitle Sendikacılığı!

TEZ-KOOP-İŞ'TE SARI SENDİKACILIĞIN DÜŞME KORKUSU VE GELİŞMELER

Bugün işçi sınıfı önündeki en büyük engellerin başında sarı sendikacılık geliyor. Bu nedenle siyasi iktidar, sermaye ve sarı sendikacılığa karşı mücadelenin, bir bütün olarak ve aktif biçimde sürdürülmesi sürekli kendini dayatıyor.

Tez-Koop-İş Sendikası'nda sarı sendikacılığa karşı İstanbul ağırlıklı olarak sürdürülen mücadele, dikkate değer bir örnek oluşturuyor. İstanbul 3 No.lu Şube merkezli olarak, sınıf sendikacılığı perspektifiyle sürdürülen sendikal çalışmalar, -henüz yeterli düzeye ulaşamamış olsa da- genel merkeze çöreklenmiş sarı sendikacıların sürekli korkulu rüyası olmuştur.

Öyle ki, 30 bin üyeli sendikanın yönetimi, örgütlenme, eğitim, başarılı toplu iş sözleşmesi gibi konularda politikalar oluşturacağı yerde, asıl programını, İstanbul 3 No.lu Şubeye ve sendikal anlayışına karşı koltuklarını koruma kaygısıyla oluşturmuştur.

Buna rağmen, -kendilerinin her geçen gün daha fazla teşhir olmalarına paralel olarak- sınıf sendikacılığı temelindeki çalışmalar sendika tabanında ilgi ve sempati yaratmış, muhalefeti güçlendirmiştir.

Bu gelişmelerin bir boyutu da İstanbul 2 No. lu Şube tabanında gözlemlendi. Burada tabandaki işçilerin sınıf sendikacılığı yönünde sürdürdükleri çabalar, koltuklarını koruma telaşındaki sarı sendikacıları tedirgin etti.

3 No.lu Şubenin yanında yeni bir çıban başı istemeyen ve bunun zincirleme etkilerinden çekinen genel merkez, ne pahasına olursa olsun kazanma amacıyla senaryo hazırladı. Akla gelebilecek tüm sahtekarlık ve usulsüzlük yöntemleri denenecek, mevcut yasa ve yönetmelikler de bir kenara atılarak, korsanca ve işçilere rağmen gerçekleştirilen

kongre bugünkü gelişmelerin başlangıcını oluşturdu.

2 No.lu Şube üyelerini temsilen 2 işçinin "şube kongresinin tüm sonuçlarıyla iptal edilmesi" istemiyle açtıkları dava, mevcut iddiaların bilirkişi raporuyla da doğrulanması üzerine işçiler lehine sonuçlandı. İstanbul 1.İş Mahkemesi'nin, önce Tez-Koop-İş Genel Merkez Kongresine "ihtiyati tedbir" kararı koyması ve arkasından da usulsüz yapılan şube kongresini tüm sonuçlarıyla iptal etmesi sarı sendikacıların hesap edemedikleri bir gelişme olmuştu.

Sarı sendikacı K.GÜRBÜZ yönetimi Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan da olmuş, kendilerini korumak için hazırlanan 12 Eylül yasaları bile kurtulmalarına yetmemişti.

K.GÜRBÜZ'ün, Ş.YILMAZ'ı da devreye sokarak kendini kurtarma formülleri araması, mahkeme kararına rağmen usulsüz kongre yapma niyetlenmesi de geri tepti.

Genel merkez kongresinin mahkemece engellenmesi, çok ender rastlanan bir olay olması ve Türk-İş kongresini de etkileyecek oluşu açısından önem taşıyordu.

Türk-İş kongresine katılamamanın doğuracağı prestij kaybı ve tabandaki tepkiler, bir taraftan da Ş.YILMAZ'ın Tez-Koop-İş delege oylarını alamayacak oluşu nedeniyle baskı yapması K.GÜRBÜZ yönetimini ne yapacağını bilemez hale düşürdü. Bazen düzensiz ve zavalıca tekliflerle, bazen de tehditle dava sahiplerini vazgeçirmeye çalışırken, asıl öfkesini İstanbul 3 No.lu Şube Başkanı A.KARAASLAN'dan çıkartmaya çalıştı.

"Nasil olsa perde arkasından bunlar vardır" mantığıyla, önce şube başkanları toplantısında "ikna" yoluyla herkese belge imzalatırdı. A.KARAASLAN'ın toplantıya alınması ve protesto edilmesi(!) sağlan-

dı. Arkasından da aynı yöntemle, kesin ihraç istemiyle disiplin kuruluna şevkine karar verildiği ve sonuç açıklanmaya kadar görevden el çekirildiği bildirildi. Genel merkezün tüzük ve yönetmeliklere aykırı olan bu kararı gerçekte disiplin kuruluna aitti. Gerekçe ise "sendikayı kamuoyunda küçük düşürmek, sendikayı zayıflatmak..." idi.

Sahtekarlıkları, üçkağıtlıkları varlıklarını sürdürme koşulu haline gelmiş sarı sendikacıların yaptıkları, bilirkişi raporuyla ve mahkeme kararıyla açık biçimde belgelenmişken, "sendikal demokrasi" talebiyle haklarını arayan insanların suçlanması tam bir utanmazlık ve yüzüstlük örneği idi.

Bu örnek, ülkemizde sarı sendikacılığın hangi yöntemlerle ayakta durabildiğini ve nasıl kurumlaştığını göstermesi açısından dikkat çekici... Özellikle kendisine "demokrat" sıfatını layık gören ve muhalefet olduğunu söyleyenlerin, nasıl K.GÜRBÜZ'ün paralı askerleri durumuna düşükleri, kişisel onurlarını koruyacak cesareti bile gösteremeyişleri ders alınması gereken bir durumdu. Ortamını bulunca sosyalizm ve işçi sınıfı edebiyatı yapma cesareti bulan, eski DİSK'lilerden akıl hocaları tutan, sonra da sarı sendikacılarla sarmaş dolaş olup devrimcilere saldıranın adı alçaklıktır, ihanettir. Herkesin safı belirlenmiştir.

Bu durum gösteriyor ki sarı sendikacılığa karşı muhalefet, sınıf sendikacılığını pratikte savunmakla, inanç, özveri ve cesaretle, örgütlü ekip faaliyetiyle gerçekleştirilebilir. Bireysel, programsız ve sözde karşı çıkışların da adı "muhalefet" olmaz. Tersine bu tür çıkışlar çoğu zaman sarı sendikacıların "incir yaprağı" olur. Örneğin K.GÜRBÜZ, seçim taktiği olarak, bu tür bir-iki "demokrat" listesine alır, o kesimin oylarını da alarak işlerini daha rahat yürütür.

A.KARAASLAN ve yönetimi, intikam duygularıyla kendilerine karşı alınan tavır sınıf sendikacılığına karşı bir tavır olarak değerlendirdi ve teşhire yöneldi. Kamuoyuna yönelik açıklamalar yanında, Tez-Koop-İş tabanında da tartışılması sağlandı.

Özellikle İstanbul'da, Tez-Koop-İş'e bağlı 3 şubenin tabanındaki işçilerin ortak katılımıyla düzenlenen işçi toplantısında, sendikaların durumu ve genel merkez kongresindeki tartışıldı. Her olayı işçileri eğitime ve bilinçlendirmede bir araç olarak değerlendirmeye çalışan sınıf sendikacılığı anlayışı, kalabalık bir katılımın olduğu bu toplantıyı da aynı şekilde ele aldı. Toplantıda oybirliğiyle, tüm işyerlerinden imza toplanarak Türk-İş'e protesto için gönderilmesi, genel merkezin de çeşitli biçimlerde protesto edilmesi kararı alındı.

Kongrenin iptal edildiği süreçte, K.GURBUZ yönetiminin gerçek yüzünü açığa çıkaran bir gelişme de "İnsan Ve Kainat" isimli derginin Kasım '89 sayısında yer alan röportaj

oldu. Gebze Tübitak işçilerinin bizzat K.GURBUZ tarafından nasıl satıldığı işverence de açıklanıyor, resmen belgeleniyordu.

Gericiliği tescillenmiş "prof. unvanlı TÜBİTAK işverenlerinin, farkında olmadan K.GURBUZ gibi gerçek dostlarının "olağan icraatlarını" açığa vurmaları, herhalde dostlar arasındaki diyalog eksikliğinden olmalı(!)

Geri işverenlerin bile şaşkınlıkla karşıladığı, sarı sendikacıların bu tür davranışları, aslında olağan ve kanıksanmış uygulamalar durumunda...

Ancak kamufle etmesini iyi becermeleri ve çoğu işverenin karşılıklı çıkar ilişkisi nedeniyle -TÜBİTAK işvereni gibi "akılsızlık" yapmayıp olayları gizlemeleri bilinmesini engelliyor.

Tez-Koop-İş'te yaşanan gelişmeler sarı sendikacılığa karşı etkin ve tutarlı bir mücadelenin gerekliliğinin bir kere daha ortaya koyuyor. Çünkü sözkonusu gelişmeler tek tek kişilerle sınırlı, kişilerin etrafında dönen olaylar değildir. Yaşanan gerçekler sarı sendikacılık cephesinin tüm olanaklarını kullanarak mevzilerini korumak ve sınıf sendikacılığının gelişimini engellemek istemesinin ifadesidir. Sorun bu gerçeğin farkında olarak politik olarak oluşturabilmek, günlük ayrıntıların, küçük hedeflerin peşin de boğuşmamaktır. Bulunduğumuz her alan, kullanabileceğimiz her araç, sarı sendikacılığı teşhir faaliyetinde devreye sokulmalı ve sınıf sendikacılığı alternatifini somut biçimde sunulmalıdır. •

TERSANELER VE DOK GEMİ-İŞ

Bugün DOK GEMİ-İŞ Sendikasının örgütlü olduğu tersanelerde, yaklaşık 7000 işçi

çalışmaktadır. Bunlar KİT bünyesinde bulunan İstanbul'daki Haliç, Camialtı, İstinye, Pendik tersaneleri, İzmir'de Alaybey Tersanesi, Tattvan'da bir işletme; özel sektörde ise İstanbul, İzmir ve Çanakkale'de birkaç küçük tersanedir.

Haliç Tersanesi'nde ağırlıklı olarak şehir hatları yolcu gemisi, araba-

lı vapur, yangın söndürme botları, römorkör gibi ufak çaplı, kıyılarda kullanılan gemilerin onarım ve bakımı yapılmaktadır.

Camialtı Tersanesi'nde daha çok kuru yük gemileri ve bunun yanında ihtiyaca göre arabalı vapur vb. yapılırken Pendik'te -tersanenin daha gelişmiş teknolojiye ve daha geniş kapasiteye sahip olmasından dolayı- büyük tonajlı yük gemileri yapılmaktadır. (75 bin ton)

İzmir Alaybey Tersanesi ve Tattvan İşletmesi'nde ise, bölgede ihtiyaç duyulan ya da çalışan gemilerin bakım, onarım ve imalatı yapılır.

KİT bünyesindeki tersaneler, Türkiye Gemi Sanayii A.Ş.(T.G.S.A.Ş) adı altında toplanmakta ve Türkiye Ağır Sanayi Hizmet İşverenleri Sendikası (TÜHİŞ) bünyesinde örgütlü bulunmaktadır. "Ekonomik Bülten Gazetesi'nin 160.sayısında, en başarılı 500 kamu kuruluşunun içinde 63.855.051.000 TL'lik üretimden satışlarıyla, 152. sırada T.G.S.A.Ş. bulunmaktadır.

Çalışan işçi sayısı ise gerek emeklilik, gerekse de son aylardaki tazminatlı gönüllü ayrılmaları (buna son dönemde yoğunluk kazanan muhalif ve devrimci oldukları gerekçesiyle atılan arkadaşlarımızı da dahil etmek gerekir) nedeniyle hızla azalmaktadır.

Anlaşılabacağı üzere tersaneleri egemen sınıflar açısından stratejik kuruluşlar statüsündedir. Bu nedenle resmi güçlerce, sürekli denetim altında tutabilmek için özel bir dikkat ve çaba gösteriliyor.

Ancak tersanelerin stratejik konumu ve ağır sanayi kuruluşları özelliği, emperyalizme bağımlılık ve uluslararası tekellerin dayattığı işbölümü çerçevesinde değişkenlik gösterebiliyor. Emperyalist tekellerin progra

mına göre şekillenen çarpık, cılız ve güdümlü sanayileşme ve özel sektörü teşvik politikası, 12 Eylül ve ANAP programıyla daha bir netlik kazanmıştır. Geçmişte stratejik önem taşıyan "ağır sanayi" kuruluşlarına kısmen özen gösterilirken, 12 Eylül sonrası "özeleştirme" ya da ihaleye verme ve taşaronluk statüsüyle yerli-yabancı tekelere peşkeş çekilmişlerdir.

Buna paralel politikayla da, '82 Anayasasıyla yok edilmiş durumdaki işçi haklarını tümüyle kullanılmaz duruma getirmek için sendikasıztırmak, köle gibi çalıştırmak amacıyla KİT'lere taşaronluk ve sözleşmeli personel uygulaması iyice yerleştirilmiştir. Ayaklarını sağlam yere basamamanın sürekli korkusunu yaşayan egemen sınıflar kendi çıkar- dıkları yasalara bile güvenmemekte, "kanun gücünde karamameler" vb. yöntemlerle açıkları kapatmaya çalışmaktadırlar.

Tersanelerde bilinçlice gündemde tutulan işçi açığı taşaron firmalara zemin yaratmak için gerekçe yapılmakta, bir yandan KİT bünyesindeki tersaneler sistemli şekilde özelleştirilirken, öte yandan sosyal güvenceden yoksun ve sendikasızt işçilerin çalıştırılmasıyla işçilerin üretimden gelen gücü ve örgütlülüğü zayıflatılmak istenmektedir. Bu tezgah, siyasi iktidar çevreleriyle iç içe çalışan taşaron firmalara, yerli-yabancı tekelere milyonlar sağlıyor.

Tersanelere verilen önem ve bu yönde alınan önlemlerden bir tanesi de, geçmişte olumlu işlevler gören Gemi Yapım Teknik ve Meslek Lisesi'nin (GYTML) kapatılmış oluşudur. Tersanelere kalifiye eleman yetiştiren ve Denizcilik Bankası bünyesinde bulunan bu lise, 12 Eylül'den kısa bir süre önce, çeşitli teknik gerekçeler bahane edilerek, özünde ise "komünist yetiştirdiği" gerekçesiyle kapatılmıştır.

12 Eylül öncesi yükselen anti-emperyalist, anti-faşist mücadelenin etkisi, tüm kesimlere olduğu gibi, GYTML'ye de yansımış, lisede demokrat-devrimci bir hava ve anti-faşist potansiyel doğmuştur. Bura- dan mezun olan insanların tersane-

lerde devrimci-demokrat muhalefeti örgütlemeye başlaması işvereni ve faşist sendikayı rahatsız etmiş, kalifiye eleman yetiştiren bu okul kapatılarak kendilerince soruna çözüm bulmuşlardır.

Son çözüm olarak, okulun kapatılmasından önce, bir taraftan da faşist kadrolaşma çabaları gündem de tutulmuştur. Örneğin okula öğrenci ve işyerine işçi alınmasında büyük fonksiyonu bulunan Sendika Başkanı faşist Asian SİVRİ, hemşericilik vb. ilişkilerini kullanarak buralara taraftarlarını doldurmuş ve faşist kadrolaşmanın temellerini atmıştır.

Okulda yetişen kalifiye elemanların tersanelere aktarılmasıyla işçilerin ortalama eğitim düzeyi giderek yükselirken, okulun kapatılması ve sözleşmeli personel, müteahhit (taşaron) elemanı uygulamalarıyla eğitim düzeyi tekrar gerilemeye başlamıştır.

12 Eylül'den sonra solun, devrimci sendikal örgütlenmelerin yediği darbelerden tersaneler de nasibini almış, devrimci-ierici unsurların işyerlerinden ayrılmak zorunda kalmaları örgütlenme ve mücadeleyi zaafa uğratmıştır.

Bugün devrimci-demokrat muhalefet toparlanma ve mücadeleyi yükseltme çabasıdadır. Bir yığın güçlüklerle karşın, bunun azimli, sabırlı, kararlılık ve özveri dolu bir çalışmayı gerektirdiğinin de bilincindeyiz. Çünkü hedefin birçok boyutu bulunmaktadır. Bir yanda gerici-faşist kadrolardan oluşan sarı sendika, polis ve işveren ittifakı, bir yanda da reformist anlayışlardan kaynaklanan ve mücadeleyi zaafa uğratan uzlaşmacı tutumlar, bir yanda da, geçmişte olduğu gibi sol maskesiyle ortalıkta dolaşan ve '80 öncesinde PDA, TİKP olarak bilinen, bugün "Sosyalist Parti" adı altında toplanan burjuva milliyetçileri...

Kabaca bu özelliklere sahip işyerlerinin işçi sendikası(!) cephesi, kuruluşundan beri (1947) faşist-gerici sendikacıların denetiminde bulunan DOK GEMİ-İŞ'ten oluşur. DOK GEMİ-İŞ, sürekli "yukarıdan aşağıya" bir örgütlenme anlayışına sahip olmuştur. Yakın zamana göz attığı-

mızda, Aslan SİVRİ'nin başkanlığı bitince, Başkan Yardımcısı Cemal ÇAVUŞOĞLU başkan olmuştur. Daha sonra da Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Nazım TUR iktidarı alır. Tam bir hanedanlık yaşanır.

Genel merkezin 5 yönetim kurulu üyesi profesyonel sendikacılık, bağlı 5 şubesi ise amatör sendikacılık konumundadır. Şubeler bu anlamda, siyasi ve ekonomik olarak genel merkeze göbekten bağımlıdır. Genel merkezden izinsiz adeta nefes almak bile olanaksızdır. Ayrı politikalar üretilmesi ve muhalefet edilmesi söz konusu olmamaktadır. Şubelerin bu yapılanması önemli bir engel oluşturmakta, genel merkeze karşı çıkabilmek çok büyük kararlılığı, bilinci ve kolektif, örgütlü tavrı gerekli kılmaktadır. (Kastedilen, genel kurullardaki çıkar çelişkileri değil, alternatif devrimci sendikal politikalar ve uygulamalarıdır.)

Açıktır ki böyleli konuma sahip şubelerde çalışmak, neredeyse tamamen devrimci bir kararlılığı, perspektifi gerektiriyor. Demokrat, iyi insan olmak bile, böyle bir yapılanmada yeterli olmuyor. İşçi sınıfının çıkarlarını kişisel çıkarlardan üstün tutacak ve işçilere bilinç taşıyacak bir devrimci örgütlülük olmadığı sürece yani devrimci bir bakış açısı yaratılmadığı sürece şube yönetimlerini ele geçirme ve oralarda kalma bireysel bir amaç haline dönüşecektir.

Doğru politikalar üretmek, sarı sendika genel merkeze karşı çıkabilmek ve işçileri bu doğrultuda eğitmek, harekete geçirmek ancak "herşeyi göze almakla" mümkündür. Şube yönetimini, bir makama yerleşmeyi yalnızca amaç değil, işçi sınıfının çıkarları için araç olarak görebilecek bir devrimci perspektif ve kararlılık gereklidir.

Biz bu anlamda sadece dürüstlüğüne ve iyi niyetin, hatta demokrat olmanın yetmeyeceğini söylüyoruz. Amacımız, sendikal yapıdan kaynaklanan gerçeklerin altını çizmektir.

Daha çok DOK GEMİ-İŞ'i ve örgütlü olduğu alanı tanıtmak amacıyla güttüğümüz yazımızı şimdilik burada noktalıyoruz. •

GREV ALANLARINDA İŞÇİYE SAVAŞ İLANI

Ülkemizde sermaye sınıfları çarpık ve cılız bir gelişim yaşamıştır. Kendi ayakları üzerinde durabilecek, kendi özgüçüyle varlığını sürdürebilecek durumda değildirler. Emperyalistlere göbeğinden bağımlıdırlar.

İçerde emekçi sınıflara karşı dizginsiz bir sömürü ve baskı politikası uygulamak zorunda kalırlar. Yoksa düzenlerini sürdürmeleri zorlaşır. Bunun için ipleri elden hiç bırakmamaları, açık kapı bırakmamaları, "gerekli önlemleri" almaları gerekir.

Örneğin yaklaşık her 10 yılda bir "kurtarıcı güçler" göreve davet edilir. Sınıf mücadelesini bastırmaları, egemen sınıfları rahatlatarak ekonomik-siyasi önlemleri almaları istenir. Sonraki zamanlarda da -mevcut yasalar yetersiz kaldıkça- yeni yasalar, "kanun gücünde kararname-ler" çıkartılır. Çoğu zaman da "yasal boşluk" güvenlik güçleri ve hükümetin keyfi uygulamalarıyla doldurulur. "Ülkemizin milli bütünlüğü, birlik ve beraberliği" sağlanmış olur!

Eylül ayında yürürlüğe giren "Grev Ve Lokavtlarda Mülki İdare Amirlerince Alınacak Önlemlere İlişkin Tüzük" de bu olağan prosedürün bir parçası... 12 Eylül'le oluşturulan ve '82 Anayasasıyla da resmileştirilen program gereği, "çalışma hayatı" en küçük ayrıntılarına kadar sermaye sınıflarının isteği doğrultusunda madde madde düzene sokulmuştu. Egemen sınıflar bu düzenlemeyle, grev ve direnişlerin, insanca yaşam koşulları ve iyi ücret talepleri-

nin olmadığı, devletle bütünleşmiş "milli tip" bir sendikaların (Türk-İş) gü-dümünde ve yukarıdan aşağı emir-komuta işleyişi bulunan, suskun, düzenlemektir. Daha açık anlatımla "ekmek kavgası" dışında bir şeyle hükümet, işçilerin grev ve lokavtlarını rahatça kullanabilmesini ilgilendirmeyen, sınıf olduğunun bile haklarını rahatça kullanabilmesini farkında olmayan "işçi sürüsü" sağlamak, işlerini kolaylaştırmak istiyormuş! Bunu nasıl yapmak istedik-

1983 yılında yürürlüğe giren Bu tüzükteki uygulamalarla ilgili, vali 2822 sayılı yasanın 50.maddesine dayanarak hazırlanan tüzük, Özal ve kaymakamlar "grev ve lokavtlar" Hükümetinin 3-4 yıllık beklemesi ar-danışma kurulu" kuracaklar. Bu ku-dından çıkarılabildi. Ancak Danışta-rullarda il emniyet müdürleri, jandarma ya gönderilen tüzük, 1987 yılında ip-alay komutanları, Çalışma Bakanlığı tal edildi. Tepkiler bilindiği için uy-bölge müdürleri; ilçeler düzeyinde ise 9.8.1989'da yeniden karar altına alacaklar.

alındı ve Danıştayın onayıyla Grev ve lokavtlar danışma kurullarının 5.9.1989'da yürürlüğe girdi. hazırlayacakları planlar vali ve

işçi sınıfının yaşamsal ve siyasal talepleri uğruna verdiği savaşı oligarşinin baskı ve terörüyle durdurulmaya çalışılıyor.

İşçi sınıfı oligarşinin açtığı cihada grevleriyle yanıt veriyordu.

kaymakamlarca ilgili tüm görevliler ve güvenlik güçlerine, ayrıca kendilerinden yardım istenebilecek en yakın askeri kuvvet komutanına gönderilecek! Bunların dışında, ayrı bir güvenlik kuvveti, gerektiğinde kullanılmak üzere sürekli hazır bulundurulacak, sürekli veya geçici güvenlik ve inzibat noktaları kurulacak, kuvvetlerin kullanılmasında mahalli güvenlik güçlerine öncelik verilecek arkasından jandarma komando birlikleri çağrılacak!

İşçinin grev hakkını sağlıklı kullanabilmesini sağlayacak güvenlik önlemleri bunlar! Acaba grevci işçilere, dışardan tam teçhizatlı birlikler halinde saldırı tehlikesi var da bu önlemler onun için mi? Başka türlü, işçi kimden, nasıl korunabilir böyle önlemlerle?

Gerçek çok açık. Amaç işçinin korunması değil, işçiden korunmaktır söz konusu olan... İşverenlerin direnişten, grevden korunmasıdır. Bunun için grev alanlarında işçiye karşı savaş ilan edilerek bunun koşulları hazırlanıyor. Tüzüğü hazırlayan 12 Eylül ve Özal Hükümetinin mantığına göre, grev alanı ile savaş alanı arasında pek fark yoktur. Savaş alanındaki "düşman" taraf ise işçilerdir. İşçiye suç işlemeye hazır potansiyel tehlike, grevi de suç sayan bir mantıkla hareket edilmektedir. Söz konusu tüzükteki önlemler de gre-

ve karşı, işçinin suç işlemesini önlemeye" karşı önlemlere dönüşmüştür.

Bu tüzükle mevcut tablo biraz daha netleşti. Bir toplu iş sözleşmesi görüşmesinde bir tarafta, işçiler, bir tarafta da işverenler, güvenlik güçleri, vali ve kaymakamlar, bölge çalışma müdürlükleri ve doğrudan ya da dolaylı biçimde bizzat hükümetin oluşturduğu "güç birliği". Toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde güçler dengesi böyle oluşuyor. İşçiler tek silahları olan grevi kullanabilmek için mücadele ediyor, karşısındaki güçler de grevi engellemek için gerekli önlemleri alıyor! Vali ve kaymakamların da resmi grev kırımları pozisyonuna kavuştuğu, güvenlik güçlerinin toplu sözleşme görüşmelerinde açıktan devreye girdiği bu statü, somut biçimde 12 Eylül koşullarının işçi sınıfı üzerinde varlığını sürdürmesidir.

Tüzükte yer alan "grev yerinde gözcülerden başka kimseyi bekletmeme", "resim, afiş ve benzerlerinin, suç işlemeye kışkırtan söz ve görüntü içeren elektronik araç ve gereçlerin engellenmesi", "keyfi şekilde sık sık üst-baş araması yapılabilme", "işçilerin tuvalet vb. ihtiyaçlarının bile nasıl çözümleneceğinin çıkarılacak yönetmeliğe bağlı tutulması", "grevcilerin heyecanını artıracak sazlı-sözlü eğlencelerin yasaklanma-

sı" ve en önemlisi de resmen grev kırıcılığı anlamına gelen "...halkın günlük yaşamı için zorunlu olan ve grev dolayısıyla sağlanmasında güçlük çekilen ihtiyaç maddelerini, mülki idare amirleri il veya ilçe sınırları içinden veya dışından getirebilirler..." gibi maddeler, tüzüğün mantığını ve amacını ortaya koyan diğer maddeler... Kısacası, işçinin tek silahı olan grevin işçi lehine başarılı ve moral verici yapılması için akla gelebilecek her türlü önlem alınmış. Siyasi iktidar temsilcileri, 12 Eylül yasalarıyla zaten özünü yitirmiş grev hakkını hemen hemen hiç kullanılamaz duruma getirecek, başarısız kılacak neler akıllarına geldiyse önem olarak tüzüğe yerleştirmişler.

Kapitalistlerin geneldeki ölçülerine göre bile, çağdışı ve ilkel bir anlayışı yansıtan bu tüzük Avrupa tekelininin pazarıyla bütünleşmek, "Avrupalılaşmak" amacı peşinde koşan egemen sınıfların insan hakları, demokrasi ve emeğe saygı konusunda bulundukları düzeyi de gösteriyor.

Kısacası bu tüzük, baştan sona bir korkunun ve buna önlem olarak gündeme getirilen tipik faşist bir mantığın ürünüdür. En kestirme deyimle "aslında grev yasadır ama siz serbestmiş gibi kabul edin, oyalanın..." yaklaşımı bu tüzükte ifadesini buluyor.

Egemen sınıflar bu tüzükle ve benzeri uygulamalarla işçi haklarına saldırmayı, toplumsal gelişmenin önüne set çekmeyi her zaman isteyebilirler.

Ancak bunun bir de başka cephesi var. Tarihin ve toplumbilimin, sınıf mücadelesinin yasaları her zaman belirleyicidir. Zorla toplumsal gerçekler ters yüz edilemez. "Açız" diye sokaklara dökülen, "haklarımızı alacağız" diye grev pankartına sıkı sıkıya sarılan işçi için çıkardığınız tüzüğün, kağıt üzerindeki yasaların, "bu sizin anayasanız" diye gösterdiğiniz belgenin fazla bir anlamı yoktur.

Bu yasalara rağmen, işçi sınıfının mücadelesi yükselecek, egemen sınıflara korku salmayı sürdürecektir. •

DEVİRİMCİ TAVIR VE BELEDİYE-İŞ GENEL KURULU

Türk-İş'e bağlı sendikaların genel kurulları bini. İki eksikle 11-17 Aralık tarihlerinde Türk-İş 15. Genel Kurulu da yapılacak. Ancak bu genel kurulda isim değişiklikleri dışında bir değişiklik beklemek hayal olur.

Sendika genel kurullarında, tabanın tüm çabalarına ve mücadelesine rağmen, yönetimlere ve Türk-İş delegelerine tabanın istemleri pek yansımadı.

12 Eylül yasaları, sarı sendikacılığın her türlü "tezgahları, SHP faktörü ve asıl olarak da örgütsüzlük ile sendikal mücadeleye doğru bir perspektifle yaklaşımdaki yetersizlik başlıca faktörlerdir.

Diğer sendikalardaki gelişmelerden farklı bir süreç izleyen ve buna uygun sonuçlar elde eden bir genel kurul yaşandı: Belediye-İş 3. Olağan Genel Kurulu (3-4-5 Kasım 1989)

Kurulduğundan bu yana işçilerin tabandaki Örgütlenme çalışmaları ve mücadelelerine rağmen, iki genel kurulda da şube yöneticilerinin uzlaşmacı anlayışları nedeniyle muhalefet yapılamadı. Çalışmalar şubelere bile yeterince yansıtılmadı. Ama bu çalışmalar 1989 şube kongrelerinde kısmen ürün veremeye başladı. İst. 1. No. lu Şube yönetimi böyle bir değişiklik yaşadı.

Sendika genel kurulundan bir ay önce yönetime gelen bu arkadaşlar, ilk iş olarak sarı sendikacılığa karşı bayrak açtılar.

Tüm şubelere gönderdikleri "Tavrimiz" başlıklı yazıyla ve ardarda yayınladıkları bültenlerle Türk-İş ve Belediye-İş genel kurulları için bir muhalefet oluşturmaya çalıştılar. Bu ça-

lışmaları başlangıçta tepkiyle karşılanırken, giderek kabul edildi ve tüm muhalefeti bir araya getirmeyi, blok tavrı konulmasını ve kongre salonunun devrimci sendikacılığın kürsüsü olarak kullanılmasını sağladı.

Aslında bir muhalefet zaten vardı. Ama açıkça muhalefet etmekten kaçınıyor ve daha çok eski yöneticilerin bir bölümüyle "ittifak" etme eğilimi ağır basıyordu.

Doğru devrimci tavrın sarı sendikacılığa ve sarı sendikacılara karşı topyekün tavrı alınması, muhalefet anlayışının "seçim" kaygısından kurtularak örgütlenme ve mücadeleyi yükseltme temelinde ele alınması olduğunu ve tabanın da bu çalışmalara katılması gerektiğini savunan 1 No. lu Şube, çalışmalarını bu yönde yaptı.

Başkan adayını baştan açıkladı ve blok tavrı konulması yönünde birliği sağlamaya çalıştı. Yıllardır sessizliği ve uzlaşmayı tercih edenler, 1 No. lu Şube'nin ve kendi tabanlarının baskısı karşısında "ittifak" anlayışından vazgeçmek zorunda kaldı.

İstanbul ve Anadolu şubelerinin oluşturduğu ama uzun süre işlevini yerine getiremeyen komite, son günlerde 1 No. lunun programı çerçevesinde aktif bir çalışmaya girdi. Ve muhalefetin hem anlayış birliği, hem de ortak liste çıkarması sağlandı.

Başından beri uzlaşmayı reddeden, muhalefeti sarı sendikacılığın mahkum edilmesi ve sınıf sendikacılığı yolunda mücadelenin yükseltilmesi şeklinde ele alıp bunu taban hareketi haline getiren bu arkadaşlarımız, Belediye-İş'teki örgütsüzlüğü

kısa zamanda -eksiklikleriyle beraber- örgütlülüğe dönüştürdüler.

Nitekim, İstanbul'da yıllardır sağlanamayan birliği mücadeleye açık bir perspektifle sağlamaları;

Uzlaşmacı mantığı kırarak yerine açık ve blok tavrı konulması şeklindeki mücadelecilik anlayışı kabullenmelerini;

Muhalefet çalışmalarını birkaç yöneticinin güdümünden çıkarıp bir taban hareketi haline getirmeleri vb. Sonuçlar bu başarının birer göstergesiydi.

Bununla da yetinilmedi. Devrimci anlayışın programını hem kongre öncesinde, hem de kongre salonunda yaşama geçirdiler.

Kongrenin ilk gününden itibaren kongre salonunun hakimiyeti 'Demokratik Muhalefet'in elindeydi. Delege ilişkileri, sarı sendikacıları telaşa düşüren birlik, yapılan konuşmalar, kongre kararına dönüştürülen öneriler ve sunulan alternatiflerle tam bir sınıf sendikacılığı anlayışı hakim kılındı. Sarı sendikacılığın kongre salonu sınıfın geleceğe mesajlar ileten bir dönüm noktası oldu.

Cunta sonrasında ilk kez kongre sonrası olarak kabul edilen şu öneriler bunun en iyi kanıtıdır:

-1 Mayıs'ın her yıl ve her koşulda kutlanması,

-Memurların toplu sözleşmeli-grevii sendikalaşma hakkı için verdikleri mücadelenin desteklenmesi,

-İşçi sınıfının sendikal hak ve özgürlükleri kazanmaya dönük mücadelesine veya var olan sınırlı demokratik kazanımların daha da kısıtlanmasına dönük yapılacak her türden saldırıya, sınıfın üretimden gelen gücüyle karşı konulması,

-İşyeri temsilcilerinin her koşulda seçimle işbaşına getirilmesi...

Belediye-İş gibi sarı sendikacılığın kalesi olan bir sendikada bu sonuçlar çok önemliydi. Tabinın kendine ve mücadeleye güveni sağlamış, daha ileri adımlar için gerekli zemin herşeye rağmen yaratılmıştı. Sendikalara ve işçi sınıfına önemli mesajlar iletilmişti.

Bu başarı, 'Demokratik Muhalefet'in listesinin (delinmesine karşın) kazanmasıyla daha da pekiştirildi.

Listenin delinmesinde belirleyici faktörler şunlardı:

-Muhalefetin geç toparlanması ve bazı şube yöneticilerinin kongre salonunda bile net tavır koymaktan kaçınmaları;

-SHP'nin kendi etki alanındaki kimi delegeleri "Aşırıları kesin ve DYP'ilerle işbirliği yapın" şeklinde yönlendirip muhalefetin başkan adayı yerine eski yönetici ve sağcı başkan adayını desteklemesi,

Sarı sendikacıların devlet güçlerini, yasaları ve sendika kasasını iyi kullanan klasik "tezgahları..."

Bütün bunlara rağmen, 9 kişilik Yönetim Kurulunun 5'i, 3 kişilik Denetim Kurulunun 2'si, 5 kişilik Disiplin Kurulunun 4'ü ve 29 kişilik Türk-İş delegesinin 26'sı 'Demokratik Muhalefetin 'alternatif listesi' tarafından kazanıldı.

Bu sayısal üstünlük ve kongredeki egemen havaya rağmen, başarı tam değildir. Çünkü sendikanın örgütlenme ve mücadele anlayışı henüz tam olarak değişmemiş, tüzük neredeyse eskisi gibi kalmıştır. Ancak bu eksiklikleri giderme yolunda kararlı adımlar atılacağına işaretleri verilmiştir.

Bunun ilk örneği 25 Kasım'da yapılan ve ilk kez gerçekleştirilen taban toplantısıydı. Yeni seçilen genel merkez yöneticilerinin de katıldığı ve genel kurul değerlendirmesiyle birlikte "Türk-İş'te Tavır" konularının tartışıldığı bu toplantıda, sendika içi demokrasinin ilk örneği verildi.

Katılan işçilerin, delegelerin ve yöneticilerin yaptığı konuşmalar, verilen önergenin kabulü bir tek sonuca varıyordu: 1 No. lu Şubenin daha önce sunduğu devrimci muhalefet anlayışının onaylanması...

İst. İtfaiye Şubesi Başkanı Ahmet GÜVEN, yaptığı kapsamlı konuşmasıyla bu programı genel hatlarıyla ortaya koyarken, tüm işçiler ve yöneticiler tarafından kabul gördü. Kısaca özetlersek:

-Mevcut yönetime ve aynı anlayışı paylaşanlara karşı tüm demokrat-ilerici delegelerin, sendikaların birliğini sağlamak,

-Genel kurulda sarı sendikacılığı mahkum eden ve sınıf sendikacılığı

anlayışını ortaya koyan bir tavır sergilemek,

-Blok tavır koymayı sağlamak için sendikalar arası komiteler kurmak ve bu yönde çalışmalar yapmak,

-Muhalefet hareketini tabanın gücüyle bütünleştirmek...

Ortaya çıkan bu programla birlikte Tez-Koop-İş'teki anti-demokratik uygulamaların protestosu ve Aynur KARAASLAN'ın haklı eyleminin desteklenmesi kararı da alındı. Verilen bir önergeyle de Belediye-İş Sendikası'nın Türk-İş Mali Sekreterliğine aday olarak Ahmet GÜVEN'i göster-

mesi ve Çetin GÖÇER'in sendikanın adayı olmadığını açıklanması istendi. Kabul edildi.

Bütün bu gelişmeler, Belediye-İş'in doğru bir çizgide yürümeye ve sınıf sendikacılığı anlayışı yönünde daha ileri kazanımlar sağlamaya başladığını gösteriyor. Bunda devrimci işçilerin ve 1 No. lu Şubenin yadsınamaz bir payı var. Daha ileri mevziler kazanacaklarına inanıyoruz. Çünkü bunun mayası atıldı... *

**İSTANBUL BELEDİYESİNDEN
DEVRİMCİ İŞÇİLER**

KARARLI BİR DİRENİŞÇİ: HÜSEYİN ASLAN

18 yıllık Pancar Motor işçisi H.ASLAN, Taksim'de 1 Mayıs direnişine katıldığı için 3 aydan fazla bir süre tutuklu kalmıştı. Şubede ve cezaevindeki kararlı tavrını mahkemede de 1 Mayıs'a katıldığını coşkuyla savuna-narak sürdüren H. ASLAN, tahliye olduğunda işverenin beklenen tavrıyla karşılaştı.

"Tutukluluk süresi, sözleşme hükümlerinde belirtilen 90 günlük süreyi aştığı için" iş aklı feshedilmişti. "1 Mayıs'ta başkaları gibi rastgele alınsaydın olurdu ama sen bilerek gittin, işe alamayız." sözleriyle, ideolojik düşmanlık ve cezalandırma mantığı güttüğünü açıkça ifade eden işveren, başlangıçta sendikanın ve temsilcilerin ilgisizliğinden de cesaret alarak tazminatını bile ödememeye çalıştı.

Henüz yargılanması sürdüğünden mevcut yasaların bile "suçlu" ilan edememesine rağmen, keyfi şekilde işten atılan H.ASLAN bu duruma tavırsız kalmak istemedi. Sendikaya ve işçi arkadaşlarına düşüncesini anlatarak 10 Ekim'de eşyle birlikte fabrika önünde açlık grevine başladı.

H.ASLAN, yaptığı basın açıklamasında amacını "keyfi uygulamanın düzeltilerek haklarının verilmesini sağlamak ve demokratik haklara yönelik saldırıları protesto etmek" olarak açıklıyordu. Esas olarak da bu tür olaylara tavırsız kalmama ve teşhir etmeyi, demokratik hakları koruma mücadelesinde, küçük çaplı da olsa bir örnek sunmayı amaçlıyordu.

H.ASLAN ve eşi, yağmura, soğuğa, sürekli polis tehditlerine ve sık sık karakola, şubeye götürülmelerine rağmen direnişlerini kararlılıkla sürdürdüler. Beklemedikleri bir direnişle karşılaşmanın şaşkınlığı içinde ilk girişimlerinde başarılı olamayan polisler, sonraki girişimlerinde de aynı zorluğu yaşadılar. Karakolda ve şubede direnişçilerin karşılaştıkları tavır ise "bunlar siyasi, bunlar TAYAD'lı, bunlar örgüt üyesi..." sözleriyle ifade edilen "suçlu" muamelesiydi.

Başta GOPKAD, DEMKAD ve TAYAD olmak üzere çeşitli demokratik kitle örgütlerinin destek ve dayanışma göstermesi, işçi arkadaşlarının sahip çıkması ve destek için memurların bile katıldığı yemek boykotu yapmaları, çıkışta yolu kesip slogan atmaları... direnişin gücünü artırdı.

Direnişin bir parçası olarak başlayan açlık grevi 7 gün sürdü.

Direniş, işten atılmaları ve keyfi uygulamalara, 1 Mayıs gibi meşru demokratik haklara karşı saldırıları teşhir etmede başarılı, iyi bir örnek sundu. •

"İŞÇİLER SENDİKA YÖNETİMLERİNE" LİKAT-İŞ'TE YÖNETİME DEVİRİMCİ İŞÇİLER GELDİ

Ülkemizde var olan sendikalar (birkaç istisna dışında) bir sınıf ve kitle sendikasında olması gereken özelliklerden uzaktır. Bunun önemli nedenlerinden biri olarak işçi kitlesinin bilinç ve eğitim düzeyinin düşüklüğü karşımızda dururken, diğer bir önemli faktör de var olan örgütölüklerdeki önderlik sorunudur. Bugün emekçi yığınlar "sarı"yla bile edilemeyen TÜRK-İŞ'in uzlaşmacı, teslimiyetçi çizgisini parçalamak zorunluluğuyla karşı karşıyalar.

Sendika yönetimlerinin içine düştükleri bu ataletsizliğin aşılması için öncelikle işçiler arasında sorgulayıcı ve dinamik ilişkilerin yerleştirilmesi, işkollarındaki ilerici unsurların sendika yönetimlerinde bulunması, en azından

yönetimi etkilemeye yönelik çalışmaların yürütülmesi sağlanmalıdır.

Bu doğrultuda atılan pratik adımların, sonuç alıcı kılındığı sendikalardan biri LİKAT-İŞ'tir.

LİKAT-İŞ Genel Merkezi, Kasım ayı içerisinde yaptığı genel kurulla bir yönetim değişikliğine sahne oldu.

Koltukta bulunduğu sürece neredeyse işverenin amigolugunu yapan işbirlikçi yönetim, özellikle şubelerde gerçekleştirilen yoğun çabalarla "koltuğunu" bırakmak zorunda kaldı.

"İşçi örgütlerinde, aktif mücadele kararlılığında olan işçiler bulunmalıdır" yaklaşımıyla hareket eden devrimci demokrat işçiler, statükocu yönetimin teşhirinden işe başlayarak ve somuta denk düşen politikalarla hareket edip, geniş bir alana yayılmış liman işçileri arasında, iş-kolunun sorunlarını samimiyetle ele alarak kısa ve uzun vadeli hedeflerini tabana benimsetebilmiştir.

Sonuçta tüm yönetim kurulu üyeleri bu ileri unsurlardan oluşmuş, sınıf ve kitle sendikacılığına giden yolda önemli bir adım atılmıştır. Yeni yönetim kurulu üyelerine savaşımının bundan sonraki bölümünde de başarılar diliyoruz. •

Y.ÇÖZÜM ANKARA BÜROSU

BASTAŞ VE PHILIPS İŞÇİLERİ HAKLI İSTEMLERİNİ ALMAKTA KARARLI

Giderek ivmesi yükselen toplumsal muhalefet içinde yer alan işçi sınıfı şu süreçte ekonomik yanı ağır basan eylemlilikleri gündeme getirmektedir.

Bastaş ve Philips işçileri ek zam, ayakkabı parasının sözleşmede belirlenenin üzerinde yeniden saptanması, işçiler arasında ayrıma yönelik uygulanan gruplandırmanın yeniden düzenlenmesi, uzak bölgelere servis konulması talepleriyle bir dizi eylemlilik geliştirilmişlerdir.

Temel haklarını elde edebilmenin ancak mücadeleyle olabileceğinin bilinciyle hareket eden Bastaş ve Philips işçilerinin ortak ve kararlı katılımıyla uyarı niteliğindeki, mesailere gelmeme, yemek boykotu, ardından 1 günlük vizite eylemi işvereni telaşlandırmış, olumlu yaklaşır gibi gözükerek oyalama taktiğine başvurmuştur.

Eylemliliklerin, üretimin yoğun olduğu şu günlerde, zamanlama olarak üretimden gelen gücün iyi değerlendirilerek yaşama geçirilmesi işçiler içerisindeki öncü kesimin uyanık ve sınıf bilinciyle hareket etmesinden gelmektedir. Bastaş ve Philips işçileri zaman avantajlarını ve üretimden gelen güçlerini en iyi şekilde eylemliliğe yansıtmakta kararlı olup haklarını alıncaya kadar mücadeleden yana olacaktırlar. •

Y.ÇÖZÜM KOCAELİ BÜROSU

PETROL OFİSİ MADENİ YAĞ TESİSLERİNDE ZEHİRLENME VE BİR ÖLÜM

Tüpraş işçisi Arif ALPAK'tan sonra 21 Ekim'de Mustafa AKGÜN adlı işçinin yolda fenalâşarak ölmesi üzerine işçiler 3 gün yemekhaneye gitmemişlerdir. İşveren ve yöneticilerin ölüm olayının zehirlenme ile ilgili olmadığını söylemesi üzerine ailesi cenazeyi otopsiye göndermiştir.

30 Ekim 1989 günü ise fabrikada 150 kişiyle başlayan ve 3-4 gün içinde işyerindeki tüm işçileri kaplayan zehirlenme olayı sonucunda hastaneye kaldırılan işçilerin çoğunda ishal, baş ağrısı, mide bulantısı, mide kanaması, kusma, enfarktüs gibi rahatsızlıklar belirlenmiş, bunun üzerine personel 23 Kasım'da topluca viziteye çıkmıştır. İşçiler 14 senedir yemek kaplarının değişmediğini, Afrika'da bile bu illikliğ olmadığını belirtmişlerdir.

Bu gelişmeler karşısında sendika tepkisiz kalırken, haberin yerel basında çıkmasını tepkiyle(!) karşılamıştır. •

Y.ÇÖZÜM KOCAELİ BÜROSU

GENEL MADEN-İŞ YÖNETİMİ GENÇLEŞTİ

40 binin üzerinde üyesi bulunan Genel Maden İşçileri Sendikası (GMİS) 3. Olağan Genel Kurulu 16-19 Kasım tarihleri arasında yapıldı. Tabandaki işçilerin bazı bölgelerde, "büyük pörçük" de olsa koydukları ortak tavır yer yer etkisini gösterdi. Genel kurulda Genel Başkan Şemsi Denizer, Teşkilatlanma Sekreteri Ali Akgün ve Genel Başkan Yardımcısı Selahattin Ataman rakipsiz olarak seçime girerlerken, son Türk-İş Kongresinde Türk - Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek'in listesinden aday olan Genel Sekreter Bahattin Gezer'in yerine Merkez Şube Başkanı Erdem Ercan Seçildi. Genel Başkan yardımcılarında Yakup Kayabaşı'nın yerine Şenol Yazıcıoğlu seçilirken, Amasra Şube Başkanı Sabri Cebecik eğitim sekreterliğine seçildi. Seçimlerde yerini koruyan tek kişi, iki muhalefet adayı arasından sıyrılan Mali Sekreter Hasan Yaman oldu.

7 şubeden oluşan ve Türk-İş'e 17 delege gönderen GMİS'in bu dönemdeki kongresine işçiler büyük duyarlılık gösterirken, delege seçimleri ile başlayan çekişme genel kurula kadar sürdü. Şube ve genel merkez yöneticilerinin büyük bir çoğunluğunun demokrat eğilimli insanlardan oluşmasında, tabandaki zorlamanın etkisi oldu.

Genel kurula konuşmacı olarak katılan SHP Genel Sekreteri Deniz Baykal, DYP Milletvekili Güneş Müftüoğlu ve Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, klasik konuşmalarının dışına çıkmaz-poen, Yılmaz'ın, "Tazminatlarımızı kesmeye kalkarlarsa yollara dökülürüz" sözüne delegeler, "Dönmek yok ha!" diye karşılık verdiler.

Genel kurulda konuşan delegeler, kendilerinin ekonomik-demokratik haklarını alabilecekleri bir yönetim istediklerini ifade ederek, can güvenliği ve işçi sağlığı gibi konuların sık sık vurguladılar. Haklarını birlik ve beraberlik içinde, örgütlü ve sürekli bir mücadele ile kazanabileceklerini vurgulayan delegeler, Türkiye'de gelişen işçi hareketinin kendileri

için de bir örnek olduğunu, Netaş, Migros ve Demir-Çelik grevlerini örnek göstererek hakların nasıl kazanılabileceğini söylediler. Özellikle demokrasi ve 12 Eylül faşist cuntası ile çalınan hakların yeniden kazanımı mücadelesinde hemen herkes ortak görüş belirtirken, sendika yöneticileri de delegelerle aynı görüşleri paylaştıklarını belirttiler. Genel Başkan Şemsi Denizer 1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak alanlarda ve salonlarda kutlanması gerektiğini vurgulayarak, "Demokrasiye gelecek her türlü tehlikeye karşı mücadeleye hazır olduğumuzu, bu yola baş koyduğumuzu vurgulamak istiyorum." dedi.

12 Eylül'ün yüzde yüz başarılı olduğu tek olayın bütün kanunları, anayasayı, insan hak ve hürriyetlerini, demokrasinin bütün kurum ve kuruluşlarını sermaye sınıfı lehine çevirmesi olduğunu söyleyen Teşkilatlanma Sekreteri Ali Akgün de demokratik sınıf ve kitle sendikacılığını savunarak 1 Mayıs'ı işçi bayramı olarak kutlayacaklarını açıkladı.

DEVİRİMCİ SENDİKAL ÇALIŞMA

GMİS'in 3. Olağan Genel Kurulu geçmiş dönemler gözönüne alındığında, ilerisi için oldukça umut verici oldu. Havza'da bugüne kadar sermaye sınıfına beş bine yakın kurban veren kömür işçisinin örgütlü gücünü oluşturacak gerçek bir sendika için atılan adımları her geçen gün biraz daha güçlendirip hızlandırmak gerekmektedir.

Havza genelinde bağımsız çalışma yürütebilecek bir yapılanmaya ulaşamayan devrimci işçiler şubeler bazında taban çalışmalarını hızlandırarak delege seçimlerine müdahalede (yeterli olmasa da) bulunurken, geleceğin temellerini atmış oldular. Şimdi yapılacak olan tek şey, toplu sözleşme dönemini de göz önünde bulundurarak, güncel sorunlara sahip çıkıp taban çalışmasının hızlandırılması, mevcut sendika yönetiminin olumlu adımlar atmaya zorlanması ve alternatif örgütlenmenin hayata geçirilmesidir. •

MADEN İŞÇİSİ DİRENDİ

Sendikayı seçim heyecanının sarıdığı son günlerde Türkiye Taş-Kömürü Kurumu'nun işveren temsilcileri bazı oldu bitililerle işçileri köşeye sıkıştırmaya çalıştılar ve gereken tepkiyi de anında gördüler. İşçilerin tepkisi üzerine de sendikacıları araya koyarak işçilerle uzlaşmanın yollarını aradılar.

İlk olay Kilimli ocak ağzının kapatılarak Karadon bölgesine taşınması sırasında yaşandı. Yıllardır Kilimli bölümünde çalışan binlerce işçi burada toplanıp tertip yapılarak ocağa giriyordu ve bu çevrede mesken edinerek yaşamlarını sürdürüyorlardı. Yeni düzenlemeye göre, işçiler ulaşım nedeniyle daha erken evlerinden ayrılacak ve daha çok yorulacaklardı. Öte yandan, bunun üretimin düşmesine neden olacağı da açıktı. Ama işverenin gözünde Kilimli işçisinin yeri başkaydı. Çünkü onlar 12 Eylül günlerinde bile, en küçük hak gasplarında topluca hareket ederek ocağa girmiyor, ocak girişlerini işgal ediyor ve kendi sorunlarını kendileri çözüyorlardı.

Kilimli bölümü işçileri bu yaptırım karşısında da direndiler ve ocağa inmediler. Karadon'a taşınmanın güçlüklerini anlattılar. İşveren sendikayı devreye sokarak işçilerle anlaştı. İşletmenin araçlarıyla işçileri getirip götürmeye razı oldu.

İkinci olay da Çaydamar bölümünde ki ocaklarda yaşandı. Kısa bir süre önce iki arkadaşlarının göçükte kalarak hayatlarını kaybetmeleri nedeniyle gergin durumda olan işçiler, daha önce toz oranının yüksekliği nedeniyle kapatılan ocağa girmek istemediler ve diğer ocaklardaki emniyet tedbirlerinin yetersizliğini öne sürerek işbaşı yapmadılar.

İşveren işçileri kendisi ikna edemeyince yine sendikacıları devreye soktu ve işçiler yumuşatılarak tekrar işbaşı yapmaları sağlandı.

Zonguldak'ta maden ocaklarında yaşanan olaylar her geçen gün işçileri birbirlerine daha da kaynaştırmaktadır. İşçilerin birliği sağlandığında daha büyük sorunların da rahatlıkla aşılabileceği ve üretimden gelen gücün devrimci perspektif doğrultusunda kullanılmasıyla insanca bir yaşamın sağlanabileceği de net bir şekilde kavranmaktadır. •

**Y. ÇÖZÜM OKURU
MADEN İŞÇİLERİ**

ÇÖZÜM 69

GÜLTEPE'DE COŞKU DORUKTAYDI

**ANKARA TAYAD
GENELKURULUNU
YAPTI**

Yıllar sonra Gültepe'de kitlelere hitap eden örgütlü bir dostluk ve dayanışma gece-si düzenlendi. 12 Eylül faşizminin azgın saldırılarından payını fazlasıyla alan, Gültepe'nin geçmişi anti-faşist mücadelede bir direniş mevsizi olarak tanınır.

Gültepe 70'li yıllarda resmi ve sivil faşistlerin yoğun baskı ve terörüne hedef olmuş, halk sindirilmeye çalışılmıştır. Halkın yanında, onların sesi-nefesi olan devrimciler resmi ve sivil faşistlere gereken cevabı vermişlerdir. Gelişen süreçte 12 Eylül faşizmiyle, baskıya-yoğun saldırıya maruz kalan Gültepe halkı da bu baskılardan olumsuz şekilde etkilenmiş, emperyalizmin yoz kültürünün dayatmaları karşısında gerilemiştir.

12 Eylül faşizminin yoğun baskısının bıraktığı izlere rağmen, demokrat, ilerici potansiyelin oldukça yoğun olduğu Gültepe'de bu potansiyeli açığa çıkarmak gerekiyordu. Varolan devrimci-demokratik birikim demokratik bir kitle örgütlenmesi ihtiyacını dayatıyordu. Gültepe Kültür Araştırma Derneği bu amaçla bir girişim oldu.

Biz GÜL-KAD (Gültepe Kültür Araştırma Derneği) girişimcileri olarak ilk adım olması amacıyla GÜLTEPE HALKIYLA DOSTLUK VE DAYANIŞMA GECE'Sİ düzenledik.

7.7.1989 günü yapmayı planladığımız gecemiz emniyet müdürlüğünün keyfi tutumuyla engellendi. Asıl amaç, Gültepe halkının, mücadeleciler direniş mevsizlerine çekilmesini engellemek ve devrimci potansiyeli hareketsiz kılmaktı. Yılmadı. Tekrar başvurduk. 4.8.1989 tarihine gece

için izin aldığımızda kararlılığımız meyvesini vermişti.

Hemen gecemizin propagandasına giriştik. Afişler hazırlandı, pankartlar asıldı. Gültepe halkı dayanışma gecesine davet edildi. Tüm çalışmalar büyük bir coşkuyla yürütüldü. Astığımız afiş ve pankartların faşistler tarafından sabotaja uğradığını öğrendiğimizde de yılmadık. Yeniden, yeniden astık. Faşistlerin boy gösterileri de kararlılığımızı kıramadı.

Tüm bu olumsuzluklara rağmen gecemiz yoğun bir kitle katılımıyla coşkuyla geçti.

Demokrasi mücadelesinde şehit düşenlerin -anısına saygı duruşuyla başlayan demokratik kitle örgütlerinden gelen mesajların okunmasıyla devam eden geceye A.Kadir Güllüşüm, AKAD'lı dostlar ve halk oyunları ekiplerinin oyunları coşku kattı.

"GÜLTEPE KÜLTÜR ARAŞTIRMA VE YAYGINLAŞTIRMA DERNEĞİ" girişimcilerince hazırlanıp sahnelenen mizansen Gültepe'nin tarihini, anti-faşist mücadeledeki gelişimini ele alıp işledi.

Son olarak GRUP YORUM, coşkuları doruğa taşıdı.

GRUP YORUM'un kitleleri kucaklayan ezgilerine vurulmak istenen zincir bir kez de Gültepe'de kırıldı.

Ve YORUM'un türküleriyle türküler söylenip halaylara duruldu.

Gecemiz Gültepe halkıyla bütünleşmemizin ve demokrasi mücadelesindeki kararlılığımızın bir göstergesi olarak son buldu.

GÜL-KAD Girişimcileri

AYAD Ankara Şubesi Altındağ Kültür Merkezi'nde 9 Temmuz '89 Pazar günü 1.Olağan Genel Kurulunu yaptı. Geniş bir izleyici kitesinin bulunduğu kurulda, devrim şehitleri anısına saygı duruşunun ardından YK adına yapılan konuşmada derneğin 5 aylık süre içindeki çalışmaları dile getirildi.

Kongreye konuşmacı olarak TAYAD Genel Merkezi'nden Fahri Başkan Mustafa ER-YÜKSEL, ATO İnsan Hakları Komisyonu'ndan Dr. Turhan TEMUÇİN ve büromuzdan A.Berdan KERİMGİLLER katılırken, ayrıca Ziraatçılar Derneği Ankara Şube Başkanı Mustafa BEYKOYLÜ ile ÇGD Genel Sekreteri Rahmi YILDIRIM da başarı ve kutlama mesajı sundular.

Yapılan seçimde oybirliğiyle sunulan liste seçildi. Yönetim Kurulu Nuran ASKERİ, Sadet TOKSOY, Seher TOKSOY, Ali OKÇUN ve Menekşe ARSLAN'dan oluştu.

Kongre sonrası alınan kararlar doğrultusunda hemen çalışmalara başlayan yeni YK ilk iş olarak Bartın, Erzincan, Eskişehir ve Gaziantep cezaevlerini ziyaret ederek siyasi tutsakların sorunları tespit edildi.

**Yeni Çözüm
Ankara Bürosu**

ÖRGÜTLÜ İLERLEYİŞİMİZİN TÜRKÜLERİNİ HEP BİR AĞIZDAN SÖYLEMEYE

27 Ekim'de Kartal'da, Kartal Halk Dayanışma Derneği'nin katkılarıyla düzenlenmek istenen gece, devrimci mücadele-nin yükselişinin egemen güçleri nasıl ra-hatsız ettiğinin, nasıl çaresizleştirdiğinin göstergesi oldu.

Önümüzde bir dağ gibi yükseltelen bürokratik engeller ısrarlı çabalarımızla aşılınca sıra tehditlere geldi. Gece tertip komitesini yıldırma-yacaklarını anlayan bu kez de gecenin yapılacağı salo-nun sahibine yöneltildi tehditler ve salon kapatıldı. Ama gecemizi yapmakta kararlıydık. Çabalarımız devam etti. 10 Kasım'da yapmak üzere aldığımız bildirimi, gecenin başlamasına 10 dakika kala yapılan "keyfiyet bildirimi" ile geçersiz kılındı. Gece 18 Kasım'a ertelen-di. Bu arada baskılar da sürüyordu. Ge-3 ile ilgili pankartlar ve duyurular polis aralından toplanıyor, tehditler durmak bilmiyordu. Buna yanıtımız ise "keyfiye-te izin vermeyeceğiz, geceyi her koşulla yapacağız" oldu. Gecenin yapılma-acağının gösteren bildirimi almayı red-etmemiz üzerine Cahit BAYAR imza-sıyla olağanüstü yetki kullanıldı.

18 Kasım'da Kadıköy yakası tam bir üvenlik çemberine alınmıştı. Güvenlik önlemleri Kadıköy'deki Kartal minibüs luraklarına kadar uzanmıştı.

Devrimci sol güçlerin keyfi engelle-leler karşısında sessiz kalmayacağını bilen polisin acizliğinin ifadesiydi bu güç gösterisi. Ancak bu da fayda verme-di. Tertip komitesinin gecenin keyfi ola-rak engellenmesine ilişkin açıklaması-nın ardından kitle yürüyüşe geçti. 12 Eylül sonrası süreçte Kartal'da ilk kez böyle bir gösteri düzenleniyordu. "Kartal'da Keyfi Baskılara Son", "Baskılar Bizleri Yıldırılmaz", "Kahrolsun Faşizm Yaşasın Mücadelemiz" sloganlarıyla Kartal Meydanı'na kadar yürüyordu yüzlerce insan. Kitlenin coşkusu ve kararlılığının karşısında şaşkınlığa düşen polis mü-dahale edemiyordu. Yürüyüş bitip kitle dağıtılmaya başladığında ise harekete geçiyor ve önceden tespit eniği bazı ar-kadaşları yerlerde sürükleyerek, döve-rek gözaltına alıyordu.

Gözaltına alınanlar önce Kartal Emni-yet Amirliği'ne, sonra siyasi şubeye gö-türüldüler. Gösteri sırasındaki kararlılık gözaltı süresince de devam etti. Gerek poliste, gerekse mahkemede eylemin ve sloganların meşruluğu savunuldu. Keyfi gözaltıyı ve işkenceyi protesto için açlık grevine başlandı.

Her türlü çabasına karşın geri adım atırmayı başaramayan polis, bu kez de kaba dayığı, yaptırımları ve daha üst düzeyde tehditleri gündeme getiriyor-du. Siyasi Şube Müdür Muavini Murat ERTAN: "Evlerinizi, dolaştığınız yerleri biliyoruz. İstese-k sizi her an kaçırıp öldü-rebiliriz. Kimse de bilmez" diyebilecek kadar tahammülsüzleşiyordu. Latin Amerika'da kayıplara karışan onca in-

san akıllarda hep. Öyle ya, bunların da, Latin Amerika'daki işkencecilerin de öğ-retmenleri aynı. Yöntemlerdeki benzerlik şaşırtıcı olmaz bu yüzden. Bugün tehdit olan yarın koşullar kızıştığında so-mut gerçeklik olabilir elbette. Ama bu tehdit de hak ettiği yanıtı aldı gözaltın-daki arkadaşlarımızdan.

Bir gün sonra serbest bırakılan gözal-tılar bir basın toplantısı düzenlediler ve raporlarıyla birlikte savcılığa suç duyuru-sunda bulundular.

Kartal Emniyet Amirliği'nin keyfiyeti bu kadarla da kalmadı. Siyasi şubeden gelme Kartal Emniyet Amiri, yasalarla ancak valiliğe bırakılan denek arama iz-ni verme yetkisini kendisi kullanmaya kalktı. Bu keyfiyet de kabullenilmedi ve arama yaptırılmadı.

Devrimci sol güçlerin mücadelesi Kartal'da da giderek yükselmeye de-vam edecektir. Hiçbir baskı ve keyfiyet bu gelişimin önünü tıkayamayacaktır. Zafere örgütlü ilerleyişimizin türkülerini hep bir ağızdan söylemeye ve düşma-nın suratına bir tokat gibi patlatmaya ka-rarlıyız. •

AKAD KONGRESİ

12 Eylül sadece devrimcileri işkencelerden geçirip zindanlara atmadı, sadece dağlarda, sokaklarda devrimcileri katletmedi, sadece emekçi halkımızın mevzilerini kapatıp onları örgütsüzlüğe mahkum etmedi. Bütün bunların yanında her türlü iletişim araçları ve kurumlarıyla emekçi halkımıza bireyciliği, yozlaşu, ahlaksızlığı, apolitikleşmeyi, şükürçülüğü, lümpenliği, aşırı tüketim hırsını, örgütlü mücadeleye düşmanlığı, devrimcilere küfretmeyi, Marksizmin Leninizmin artık miladını doldurduğunu sürekli şıngıladı. Bu konuda genel olarak başarılı olduğu, hatta sol saflarda da sivil toplumculuk, örgütlülüğe düşmanlık, sosyalist demokrasi vb. Şeklinde taraftar bulduğu da bir gerçektir. Bu gidişe dur demek gerekiyordu. Düzenin bu etkilerine karşı direnme hattı yaratmak gerekiyordu. İşte bu zorunluluğun sonucu doğdu AKAD. Düzenin bu tür mekanizmalarına karşı başlattığı savaş her gün daha bir yükselerek sürüyor, sürececek de...

Bu savaşın tabii ki bedelleri vardı. AKAD sudan gerekçelerle kapatıldı, üyeleri gözaltına alındı, aylarca tutuklu bırakıldı. Ama AKAD mücadelesinden bir an bile taviz vermedi.

AKAD'ın mücadelesinden çekinen oligarşi 6 ay hiçbir gerekçe göstermeden tüzük onayını bekletti. Bütün yaptırımlara rağmen tüzük onayını alan AKAD 19.11.1989 Pazar günü, Örnektepe Madımak Düğün Salonunda 1. Olağan Genel Kurulunu AKAD'a Devrimci sol güçlere yakışır bir şekilde gerçekleştirdi.

Çoğunluğun sağlanmasıyla başlayan genel kurul, divan seçimi, faaliyet raporunun okunmasının arkasından verilen arada AKAD'lı üyelerin saz ve türkü söyleşileriyle, şiir okumalarıyla sürdü. Aradan sonra yeni yönetim kurulu seçimlerine geçildi. Aday olarak sunulan tek liste devrimci sol güçlere yaraşır bir şekilde oybirliğiyle kabul edildi.

Seçimi yine türküler izledi, davul-zurna eşliğinde halaylar çekildi. Tek bir vücut, tek bir yürek, tek bir ses oldu AKAD, AKAD'lılar.

BASKI VE YASAKLAR YÜKSELEN MÜCADELEMİZLE AŞILACAK

İnsan hakları, demokrasi gibi kavramların egemenlerce çok kullanıldığı bir süreç yaşanıyor. Her düzeyden çok sayıda yetkili her men her gün bu konularda toplantılara katılıyorlar, demeçler veriyorlar, Sahne de demokrasicilik oyunu sergilenirken, perde arkasında baskıcılık ve keyfiyet hüküm sürüyor.

4 Kasım-17 Aralık tarihleri arasında sürdürmek üzere bir kampanya programladık. HAYDİ İNSAN HAKLARI İÇİN MÜCADELEYE KAMPANYASI adını verdiğimiz bu kampanya süresince panel-den geceye, dia ve film gösterilerine, fotoğraf sergilerine, mitinge dek birçok etkinlikte bulunmak üzere yoğun bir çalışma dönemine girdik. Ama ne yazık ki, kampanya kapsamında gerçekleştirmek istediğimiz tüm etkinliklerimiz "alışlagelen" gerekçelerle engellendi. Önce "İnsan ve Korku" isimli panelimiz, ardından da "YaşamaK Sevginin, Sabn ve Emegin Direncidir" isimli "İNSAN"ı konu alan fotoğraf sergimiz yasaklar duvarına çarptı. Bu arada yayın hayatına başlayan bültenimizle ilgili çalışmaları sürdürmek üzere açtığımız bülten büromuz da baskılardan payını aldı. Önümüzde çıkarılan bir yığın sorunu sabırla aş-

mamıza rağmen, yine de kilit vuruldu bülten büromuzun kapısına. Yettiği yere kadar yasaları, yetmediği yerde keyfiyeti kullandılar bu amaç için.

Son dönemde daha da yoğunlaşan baskıların tek hedefi TAYAD değil elbet. Baskılardan en çok pay alanların başında TAYAD geliyorsa da baskılar genelde tüm demokratik kuruluş ve kişileri hedefliyor. Dernek kapatmaktan gözaltına, hatta tutuklamalara kadar uzanan bu baskılar yumağı demokrasi güçlerini faaiyetsizliğe mahkum etmeyi ve giderek düzenle uzlaştırmayı amaçlıyor.

İktidarın maddi zeminini yitiren, adeta temelsiz bir evde oturan devlet kurumları acizliklerini, tahammülsüzlüklerini bu biçimde ifade ediyorlar. Gazetelere şöyle bir göz attığımızda hemen her gün yasaklanan bir miting, panel, gece, vb. haberiyle karşılaşırız. Bununla da yetinilmiyor. Gözaltı ve tutuklamalar da gündeme getiriliyor. Son olarak genel sekreterimiz Zeynep GÜNGÖRMEZ bir gece yansı evinden apar topar alınarak siyasi şubeye götürülüyor. Günlük basında, aynı keyfiyet koşullarında ve aynı biçimde gözaltına alınanlarla birlikte anarşist-terörist olarak lanse edildiklerini görüyoruz. Ardından

da 24 saat içinde serbest bırakılıyorlar bu "azılı teröristler"!

Bizleri faaiyetsizliğe itmeyi önüne amaç olarak koyan bu baskılar zinciri karşısında sessiz kalamazdı elbette. Bir yandan yasaklanan faaliyetlerimizle ilgili idare mahkemesine ayrı ayrı üç dava açarken, diğer yandan da bu baskıların zincirinin ana halkasını elinde tutanlardan Vali Yardımcısı Necati Develioğlu ile görüştük.

Odasına girip geliş nedenimizi açıklamamızla birlikte, anlam veremediğimiz bir tepkiyle karşılaştık. "Daha neler yapacaksınız, her yerde sizin beyanatlarınız, partilerin bile yapmadığını yapıyorsunuz. NATO'yu siz idare ediyorsunuz. Mitterand bir, siz iki" sözleri vali yardımcısının niyetini ve niteliğini belgeliyordu.

İnsan hakları savunucusu olduğunu iddia eden siyasi iktidarın bir temsilcisi, Necati Develioğlu'nun demokratiği buydu işte.

Bu görüşmenin ardından, 26 Kasım 1989 tarihinde, İstanbul Tabip Odası'nda yapılması düşünülen "Dünyada Ve Türkiye'de İnsan Hakları" konulu panel için başvuruda bulunuldu. Ancak bir kez daha "yaptırmayız" keyfiyetini bulduk karşımızda. Panel başvurusunu yapan tertip komitesi, aynı gün ve saatte, aynı yerde keyfi engellemeyi protesto etmek ve gerek gelenleri, gerekse kamuoyunu bilgilendirmek üzere bir basın toplantısı düzenledi. Ancak bir kez daha polisin müdahalesi gündeme geldi. Polisin açıklama yapılmasını engelleme çabaları boşa çıkartılarak basın toplantısı tamamlandı ve topluca yürüyüşe geçildi. Polis yine oradaydı ama kitlenin kararlılığı karşısında müdahale etmeye cesaret edemedi. "Baskılar Bizleri Yıldırılmaz", "Keyfi Yasaklara Son" sloganlarıyla Hürriyet Gazetesi önüne kadar yürüyen kitle buradan düzenli bir şekilde dağıldı.

Faaiyetsizliğe mahkum ederek kitlelerden tecrit etme politikası aktif mücadele çizgimizle boşa çıkarılacaktır. Meş' ruluğumuzdan aldığımız güçle yasaklar zincirini aşacağız.

Süreç demokrasi güçlerinden yana evriliyor. Baskılar yılgınlığı değil, daha kararlı, daha azimli mücadeleyi getirecek. Baskıların sökmeyeceği, giderek ivmelenecek mücadeleyle bir kez daha kanıtlanacak.

**TAYAD
Tutuklu ve Hükümlü Aileleri
Yardımlaşma Derneği**

BUNDAN SONRA BÖYLE

Demokrasi mücadelesi ivmeleniyor. Bununla orantılı örgütlülük ve kitlesel-leşmede de ileri adımlar atılıyor. Egemenleri huzursuz eden, rahat vermeyen bu gelişim, onları karşı önlemler almanın hesaplarına itiyor ve daha da saldırganlaştırıyor.

Özellikle 1 Mayıs Alanı'nda ve Zeytinburnu'nda karşısında bulduğu militan kitle çizgisinin endişesi onları tüm kitle faaliyetlerini engellemeye itti. Aylardan bu yana -nasıl gözlerinden kaçtığını kendilerinin de bilmediği bir-iki örnek dışında- miting, panel, sergi, gece, vb. hiçbir faaliyete izin vermeme politikası güdüyorlar. Israrlı başvurular, kararlı, azimli çabalar hep keyfiyet çengeline asılıp kalıyor.

Ancak bunun hep böyle gitmeyeceği bilinmeli. Başvuru-engel-yeniden başvuru-engel kısır döngüsü bir yerden parçalanacaktır. Nitekim bunun ilk göstergeleri ne sahibiz. 18 Kasım'da Kartal'da, 26 Kasım'da Çağaloğlu'nda gece ve panel çalışmalarının yasaklanmasına tavırsız kalmayan yüzlerce insan, bu faaliyetlerin yapılacağı salonların önünden sloganlarını haykırarak yürüdüler. Yapılamayan gecenin, panelin coşkusunu, kararlılığını sokaklara taşıdılar.

Sormak gerek keyfiyet sahiplerine: Amacınız bu coşkuyu, kararlılığı engellemek değil miydi? Engellemediğinizi, engelleyemeyeceğinizi göremiyor musunuz hala? Göremiyorsanız bundan sonra da göstermeye devam edecek kitleler ve keyfiyet çengelinizi söküp atacaktırlar. İzin vermekten ürktüğünüz her şeyi, hatta daha fazlasını size rağmen, baskınıza, jopunuza, gözaltılarınıza rağmen gerçekleştirecekler.

Yasaklarınız ve keyfiyetiniz sonucta kitleleri değil, sizleri vuracak.

ŞAMANDIRA 1. HALK ŞENLİĞİ: TÜRKÜDÜR, HALAYDIR, KAVGADIR BİZİM MÜCADELEMİZ

1Ekim 1989. Samandıra'da bir canlılık, bir hareketlilik var. Gecekonducularda sanki bir bayram veya düğün havası esiyor. Öğlen, kadınlar düğünüklerini, emekçiler en temiz elbiselerini giymişlerdi. SKDD (Şamandıra Kültür Dayanışma Demeği)'nin ön kısmındaki geniş alan düğün yeri gibi hazırlanmış, Dernek binasının bir kenarına, sarı bir bez üzerine "Halkla Bütünleşmiş Mücadele Geleneğimizdir" yazılı pankart asılı. Diğer taraftaki bez pankart üzerinde ise "Şamandıra . Halk Şenliği" yazılı.

Evet, o gün SKDD'nin önu 7'den

70'e halkın katılımıyla miting alanına dönüşmüştü.

Şenlik, devrim şehitleri için saygı duruşuyla başladı. SKDD adına Başkan Ercan KARTAL bir konuşma yaptı: işçiler, köylüler, gençler, emekçi halkımız!.. 12 Eylül zindanlarında direniş manifestoları yaratan siyasi tutsaklar, bir yandan kendi siyasi kimlik ve insanlık onurlarını korumak için zulüm ile çarpışırken, diğer taraftan emekçi halkımızı harekete geçirmek için mesaj oluyordu direnişleri...

"SKDD halkın sorunlarının soyut lafızlarla değil, bizzat halkın içinde, halkla bütünleşerek çözümleneceği anlayışını

Şamandıra halkının gecekondu direnişlerinde, gecekondu yıkımlarını protestolarda, faşist mafyaya karşı gecekondu halkının can güvenliğini sağlamada, hayat pahalılığını protesto gösterilerinde yaşama geçirdi. Halkın acil, somut sorunlarına sahip çıktı. Gecekonducularda yükselen mücadeleyi devrimci mücadelelerin bir parçası olarak kabul etti ve şekillendirmeye çalıştı. Faşist arsa mafyasının tehditleri, kurşunları da SKDD'nin demokratik öncülük ettiği Şamandıra halkı tarafından geri püskürtülmüştür..." diyordu.

Tüm halkın, halkoyunları ekibiyle birlikte çektiği halaylar nice olaylarda ve mücadelelerde kader birliği yapmış bir halkın kardeşlik ve neşeyle düğümlemiş bir gösterisiydi ki coşkuyu doruğa tımandırdı. Altı yaşlarındaki küçük kardeşimizin dili döndüğünce söylediği 1 Mayıs Marşı ve sloganlar, mücadelenin her yaşta insanı etkilediğini sergiliyordu. Kadıköy ve Ümraniye Kültür Araştırma ve Dayanışma derneklerinin koro ve halkoyunları ekiplerinin gösterileri de şenliği zenginleştirdi.

1.Şamandıra Halk Şenliği devrimci mücadelenin yüreklerde biriktirdiği coşkuyla, halkla bütünleşerek son buldu.

Y.ÇÖZÜM GEBZE BÜROSU

BASIN AÇIKLAMASI

Samandıra'da halkımızın demokrasi mücadelesini yükseltmesi egemen sınıflar saldırganlaştırmıştır. Halkımızın en sıradan ekonomik-demokratik haklarına bile sahip çıkması egemen güçlerin saldırılarını beraberinde getirmiştir. Şamandıra köyüne alelacele bir karakol kurulması bunun en açık ifadesidir. SKDD'nin içinde olduğu emekçi halkımızın demokrasi mücadelesini bastırmak için Okulun karakol yapılması egemen sınıfların saldırı planının bir halkasıdır. Soruyoruz: Düne kadar halkın can güvenliğini tehdit eden faşist arsa mafyasına karşı neden kılınızı kıpırdatmadınız? Samandıra'da Yunus ŞANLI ve Metin TOPAL adlı iki emekçi alçakça katledilirken, gecekonducular kurşunlanırken, emekçiler sokak ortalarında dövülürken, ıssız köşelerde işkenceye çekilirken, emekçi halkın can güvenliği isteyen sayfalar dolusu imzalarla başvuruları, saldırılarla ilgili dilekçeleri, suç duyuruları ellerinize verilirken nerelerdediniz? Bırakın can güvenliğini talebine sahip çıkmayı, saldırıların bir halkası durumunda değil miydiniz? Size suç duyurularıyla gelen emekçilere işkence yapmadınız mı?

Ama ne zaman ki devrimciler halkın can güvenliğini talebine sahip çıktı, emekçilerin ekonomik-demokratik sorunlarını çözmede yol gösterdi, onları örgütledi, ne zaman ki faşist arsa mafyasını dağıttı, işte b zaman birden ortaya çıktınız. Hem de çocukların sınıf yetersizliğinden okula kayıt yaptıramadığı, öğrencilerin sıralarda beşer kişi okuduğu, 1700 ÖĞRENCİNİN 4 SINIFTA ÖĞRENİM GÖRDÜĞÜ BİR BÖLGEDE OKULU KARAKOL YAPTINIZ. Yavuz hırsız misali, çocukların okuluna el koydunuz. Bir acele-niz vardı sanki. Yalnızca biraz fazla onarım isteyen köy binasını onarıp karakol olarak kullanmadınız, koskocaman okul binasını acele bir şekilde griye boyayarak karakola çevirdiniz. Karakolun açılmasıyla birlikte saldırılarınızı SKDD'ye yönelttiniz. Karakol Komutanı (daha önceleri Samandıralılara yapmış olduğu işkenceler doktor raporlarıyla belgelenmiştir) Astsubay FİKRET emekçi halkımıza yönelik tehditlerini günden güne arttırmaktadır. İşkenceci astsubay derneğimizi yasadışı göstermeye çalışarak emekçi halkımıza "Demeğe gitmeyeceksiniz, demeğe niye gidiyorsunuz? Sizi Paşakapı Cezaevi'ne göndereceğim, sizi şişleteceğim" vb. tehditlerde bulunmaktadır. Sık sık keyfi kahve baskınları düzenlemektedir. Kahve baskınlarında özellikle dernek kurucularından birine rastladığında, kimlik kontrolünün dışına çıkarak, arkadaşlarımızın ceplerini boşaltarak arama yapmaktadır. Egemen sınıflar ve onların uşakları tarafından SKDD'ye yönelik tüm oyunları boşa çıkaracağız.

SKDD ve Samandıralı emekçilerin yükselttiği demokrasi mücadelesini boğmaya gücünüz yetmeyecektir. Baskılar, tehditler bizleri yıldırmayacaktır,

*Samandıra'da okulun karakol yapılmasını onaylayan kokuşmuş, çürümüş düzenin temsilcilerini, SKDD üyelerine yönelik saldırı-ları, tehditleri protesto ediyor, gelişen olaylar karşısında sessiz kalmayacağımızı belirtmek istiyoruz. • **SAMANDIRA KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ SKPD Bşk. Ercan KARTAL***

İŞKENCE İDDİASININ KARŞILIĞI: "POLİS YUMRUĞU"

Geçtiğimiz Ekim ayında Siirt'in Kozluk ilçesinde yaşanan bir süreci, insanlar üzerindeki baskının ne denli pervasız olduğuna örnek oluşturma bakımından aktarmak istiyorum.

Kozluk Usesi'nde son sınıfta öğrenim gören öğrenciler sınıflarında asılı panoya iki cümle yazdılar: "Biz genciz; geçmişin mirasçıları değil, geleceğin sahipleriyiz," ve "Başarılı olmak için özgür olmak gerekir,"

Bir süre sonra, sınıfın hiçbir dersine girmeyen stajyer öğretmen Muzaffer ÇAYA (Muzaffer ÇAYAgenci-faşist niteli-

ğiyle tanınan bir öğretmendir ve bu niteliği, Batman Anadolu Lisesi'ne tayiniyle ödüllendirilmiştir!) panoyu indirerek "siyasi faaliyet yapıyor" iddiasıyla okul idaresine götürüyor. Okul idaresi ise bu iddiayı reddederek panoyu tekrar öğrencilere teslim ediyor.

Öğrencilerin panoyu tekrar asmalarını hazmedemeyen "milliyetçi" öğretmen Muzaffer ÇAYA hisimla sınıfa dalarak panoyu parçalayıp çöpe atıyor. İtiraz eden öğrencilere ağza alınmayacak küfür ve hakaretlerle, ve tokatla karşılık veriyor. "Sizler teröristsiniz, sizler bu vatanı bölmeye çalışan vatan hainlerisi-

niz." vb. laflarla hakaretlerini sürdürüyor. Öğretmenin bu kadar ileri gitmesine sessiz kalamayan öğrenciler de zorunlu fiili müdahalede bulunarak onu susturuyorlar... Zaten amacı böyle bir provokasyon yaratmak olan öğretmen soluğu poliste alıyor.

Sonuç; beş lise öğrencisi ile birlikte Van 100. Yıl Üniversitesi'nden bir öğrenci, Urfa'da öğretmenlik yapan bir kişi, bir yüksekokul mezunu ve iki kişi daha "olayla ilgileri görüldüğünden" gözaltına alındı. Siirt Emniyet Amirliğinde yoğun işkence ile geçen 15 günden sonra savcılığa, ardından mahkemeye çıkarılanlar (iki kişi hariç) tutuklandılar. Öğretmen dövme ile ilgisi olmayan bir gerekçeyle, yasadışı örgüt üyesi olmak suçlamasıyla...

Birileri, başarı ile özgürlüğün ilişkisini koymaya çalıştılar...

Başka birileri de, onlarla yasadışı örgütlerin ilişkisini koyuverdiler.

Bir kez daha anlaşıldı ki, "gencim" demek bile cezaevine kapatılmayı getirebiliyor. Ancak bu ilk kez yaşanmıyor. Daha önce de benzer örneklerle karşılaşıldı, karşılaşılabilecek... Fakat bir gün gelecek, "geleceğin sahipleriyiz" diyenler sa yesinde KARŞILAŞILMAYACAK.

Bu gelişmeler içinde asıl dikkat çekici nokta, ifade alma sırasında Siirt Cumhuriyet Savcısının takındığı tutum. Yargıda bağımsızlığın teminatı olması gereken bu "kabadayı", emniyette işkence gördüğünü söyleyen bir öğrencinin üzerine yürüyerek ağır küfürler sarfederek yumruk atabiliyor, savcılık makamını ye-ni bir işkence tezgahına çevirebiliyor.

İşkencenin hayali senaryoları kabul ettirmek için sıkça başvurulmuş bir yöntem olduğunu sağır sultan bile biliyor artık. Fakat Siirt Cumhuriyet Savcısı (da-ha pek çok meslektaş gibi) bu gerçeğin işkence gören biri tarafından dile getirilmesini kabul edemiyor.

Ülkemizde savcılarının pek çoğu, polis-le "yakın" işbirliği içerisinde. Siyasi iktidar yargı temsilcilerini de kendi yor. Toplumsal muhalefeti durdurabilmek için her yöntemi kullanmaktan çekinmeyen oligarşi, savcılar ve hakimler kendi lehine birer baskı unsuru olarak kullanıyor.

Ancak bir başka gerçeklik de var. Karşılaştığı engelleri birer birer aşan, oynanan oyunları birer birer bozan emekçi halk güçlerini bu tür taktiklerle duramayacaktır.

**Siirt Kozluk'tan
Bir Y.Çözüm Okurları**

BİR "BİLİM ADAMI" ÖRNEĞİ: PROF. DR. ARİF ÇAĞLAR

Fırat Üniversitesi'nde çalışan işçiler, Rektör Arif ÇAĞLAR tarafından haklarının gasp edildiğini, çalışma şartlarının asal olmayan şekilde zorlaştırıldığını açıkladılar. 7 Kasım '89 günü Elazığ SHP il binasında SHP İl Başkanı Av. Sinan ÖZTÜRK ile birlikte sorunlarını basına ve kamuoyuna açıklayan 30 kadar işçi, şu anda 480 işçinin yasal olmayan şartlarda ve şekilde çalıştırıldığını belirttiler.

Rektör Arif ÇAĞLAR üniversiteyi kendi çıkarları doğrultusunda istediği şekilde yönetiyor. Gerici Koop-İş sendika ağalarında da destek buluyor.

Daha önce kadrolu ve bütün sosyal haklara sahip olarak çalışan işçiler artık sigartasız, sosyal güvencesiz ve kadroları iptal edilerek götürü usulünde çalıştırılmaya, bazı kadrolu daimi işçiler işlerinden çıkartılmaya başlandı.

İşçiler, daha önce düzenli olarak yıllık ve haftalık izinlerini kullanabildikleri halde, bu uygulamaya başlanıldığında beri yıllık izinleri verilmediği gibi, haftalık izin günlerinde de zorunlu olarak çalıştırıldıklarını, fazla mesai ücretlerinin verilmediğini, bu hakları talep edenlere de kapı gösterildiğini belirttiler.

Rektör derebeyi olmaya ant içmiş. Okulu öğrenciler için kışlaya çevirdiği de gözler önünde. Koridorlarda, rektörün özel talimatı gereği, öğrenciden çok sivil polis bulunuyor.

Rektör, okulda herhangi bir sorun oldu mu veya olacağını sezdi mi, muhakkak yurtdışında bir seyahattedir. Üniversite fonunda para kalmadı deyip işçilerin tüm sosyal haklarını askıya alan "sayın" ÇAĞLAR, gece, balo, yurtdışı seyahatleri gibi eğlencelere milyonlarca lirayı harcayabilmekte, para bulabilmekteyken, topu topu ayda bir-iki milyon tutacak işçi ödeneklerini ödemeye para bulamıyor.

Üniversitede yemeklerin kurtlu ve sağlıksız olmasını protesto eden bir grup öğrenciyi, okula yığdığı polis ile tehdit etti. Evet, bir profesör, kurtlu ve sağlığa uygun çıkmayan yemekleri yemeleri için öğrencileri polis ile tehdit etmekte, bunu da bilim adamı sıfatıyla yapmaktadır. Yazık, bizim ülkemizde işte bu bilim adamlarına teslim edilmiş!..

Ama Rektör Arif ÇAĞLAR şahsında, bütün gerici-faşist sözde bilim adamı sıfatlı öğretim görevlilerine bir şey hatırlatılmalı. Biz de bir söz vardır, bu dönem MIHLİ DEĞİL ÇARKLIDIR. Bugün "bilim adamı" (!) sıfatıyla halka yaptıklarını, bir gün halkın sizden soracağını da unutmamalısınız.

ELAZIĞ Y. ÇÖZÜM BÜROSU

ESKİŞEHİR'DE STATÜLER YIKILIYOR

Yükselen mücadele, yalan, demagoji ve işkenceyle örülen perdeyi oligarşinin yüzünden çekip alıyor. Gerçek yüzü ortaya çıkan oligarşi ise azgınca saldırıyor. Pervasızca, sudan gerekçelerle operasyonlar düzenliyor. İnsanların cezaevinde bulunan dostlarını ziyaret etmeleri dahi işkenceli operasyonlara, tutuklanmalara neden olabiliyor. Olaylar, Eskişehir'den Ankara'ya, Merkez Kapalı Cezaevi'ndeki tutuklu yakınlarını görmeye giden dört kişinin gözaltına alınması ile başladı. Gözaltına alınanlar PKK zanlısı olarak işkence tezgahından geçirilmiş, bunun yanı sıra 12 kişi daha hiçbir gerekçe gösterilmeden gözaltına alınmış, bunlardan altısı serbest bırakılırken diğerleri tutuklanmıştır. Bu gelişmeler karşısında reformist-opportunizist anlayışların tüm statükocu dayatmalarına karşın (eylemin okul sınırları içinde, ağlama duvarı haline gelen rektörlük önünde yapılması! dayatmalar), DEV-GENÇ alınması gereken tavrı aldı. Faşizmin yoğunlaşan baskılarını, keyfi gözaltıları protesto etmek, gerekçelerini öğrenmek için valiliğe gidildi. Valinin görüşmeye gelmemesi üzerine DEV-GENÇ 15 kişi ile vilayet önünde oturma eylemi yaptı. Bunun üzerine vali görüşmeyi kabul etti fakat bu görüşmeden bir sonuç alınamadı. Gözaltındaki insanların akıbeti bu kez Emniyet İ. Şube Müdürü A.Gaffar OKAN'dan soruldu, Bu görüşmeden de bir yanıt alınmadı. Bunun üzerine aynı yerde tekrar oturma eylemi başladı. Gelişmelerden rahatsız olan oligarşinin temsilcileri insanların üzerine, çevredeki halkın nefret dolu bakışları önünde, polisleri vahşice saldırtılar. Gözaltıyla birlikte, Emniyet Müdürü Atilla AYTEK yaptığı basın açıklamalarıyla saldırıyı sürdürdü. İn-

sanların "yasadışı örgüt üyesi oldukları" demâgojisiyle saldırılarını meşrulaştırmaya çalıştı. Fakat kirliliği geçmişini aklamaya çalışan AYTEK'in yalanlarına artık kimse inanmıyordu.

Oturma eyleminde gözaltına alınanlarla daha önce alınan diğer altı kişi Eskişehir Merkez Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunuyorlar. Cezaevinde de baskılar sürmüştü, tecritte, sağlıksız koşullarla, havalandırmaya dahi çıkarılmamaya karşılaşmışlardır. Fakat onlar, savundukları anlayış ve sahip oldukları değerlerle cezaevinde de mücadeleyi sürdürdüler. İnsanlık dışı koşulları protesto

etmek için açlık grevi yapıldı.

Konya DGM'ye sevk edilen sözde "yasadışı örgüt üyesi" bu insanların dosyasına Konya DGM'den gelen yanıt görevsizlik kararı oldu. 18 Kasım'da Eskişehir'deki ilgililerin eline geçmiş olmasına karşın, karar uygulanmıyor ve insanların tutukluluğu devam ediyordu.

Bütün bu keyfi uygulamalara karşın Eskişehir DEV-GENÇ'in mücadelesi sürecektir. Hiçbir baskı, zulüm, tehdit ve keyfi uygulama mücadelenin hızlı gelişiminin önünde engel olamayacaktır. •

Y.ÇÖZÜM ESKİŞEHİR BÜROSU

Bayram Kaya, bu yazısı elimize geçtikten birkaç gün sonra, sayısını kendisinin de unuttuğu gözaltılardan birine daha uğradı ve tutuklandı. Tehditleri çare sayanlar umutlanmasınlar. Umdukları boşa çıkacak.

EĞİT-DER ANKARA ŞUBESİ'NİN GENEL KURULUNDA İCAZETÇİ POLİTİKALAR YARIŞTI

11 .11.1989 günü Eğitim-Der Ankara Şubesi İbirinci Olağan Genel Kurulu yapıldı. Çalışan öğretmenin seyirci konumunda kaldığı, seçme seçilme hakkının olmadığı bu genel kurulda, güncel öğretmen sorunlarından uzak ve Eğitim-Der çalışmalarına aktif katılım göstermeyen insanlar yeni yönetimi belirlediler. Genel kurula gelinceye kadar, çalışan öğretmenin asil üyelik hakkı başta olmak üzere, Eğitim-Der'in kitleleşmesi ve demokrasi mücadelesindeki yerini alması doğrultusunda ciddi bir çabaya girmeyen eski yönetim kurulu üyeleri, bu zamana kadar birbirlerinden farklı şeyler yapmadıkları halde iki ayrı liste halinde seçime katıldılar. (Son ana kadar ortak liste 'pazarlıkları' yapılmış, anlaşılamayınca liste sayısı iki olmuştur.) Şimdiye kadar reformistlerin icazetçi politikalarına destek olan (yönetimi paylaşıyorlardı) ve kendisine Dev-Öğretmen diyenler yönetimde safdışı kaldılar. Böylece reformistler bu alandaki ustalıklarını bir kez daha göstermiş oldular.

Genel kurul sırasında, 'Demokrasi Mücadelesinde Devrimci Öğretmenler' herhangi bir listeden taraf olmadılar. Kötünün iyisini seçmek anlamına gelecek böylesi bir yaklaşım bizim tavrımız olamazdı. D.M.D.Ö. dağıttıkları bildiride, odağında öğretmenin olacağı bir Eğitim-Der örgütlülüğünün gerekliliğine işaret ettiler. Bildiride tüm kamu çalışanlarının, grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkını kendi özgüçüyle alması gerektiği belirtildi. Ayrıca, yeni yönetimin her zamanki icazetçi politikasını devam ettireceğine (seçimden önce böyle bir yargıya varmak güç değildi ve her iki liste için de geçerliydi) değinildikten sonra, D. M. D. Ö, bundan böyle uzlaşmacı, statükocu anlayışların karşısında, Eğitim-Der'in demokrasi mücadelesinde bir mevzisi olması için çalışacaklarını vurguladılar.

GERÇEK ÖĞRETMENLERİN KATILAMADIĞI EĞİT-DER KONGRESİ

Kongreler mücadele ivmesinin yükseltildiği, canlılığın, hareketin sağlandığı zaman birimleridir. Bu günlerde somut pratik adımlar atılması doğrultusunda kararlar alınır, mücadele güçleri sınanır. Mücadelenin temel hedefi egemen güçlere karşıdır. Kendi içlerindeki iç mücadele de örgütsel gücün sağlamlaştırılması, haklı taleplerine birlikte sahip çıkılması doğrultusunda ilkeler, programlar yaratılıp meşrulaştırılması olarak değerlendirilir.

Eğit-Der İstanbul Şubesi Kongresini değerlendirirken bu anlayışın uzağında kaldığını gözlemliyoruz. Kongre öncesi oluşturulan platform daha başında olumsuzluklarla doluydu. Öncelikle tüm gruplar bu platforma çekilememişti. Mevcut grupların da uzun süre bir arada bulunması mümkün görülüyordu, buna rağmen, içinde olumsuzlukları taşısa da, 7 ayrı görüşle başlayan platform programını bu görüşlerin işbirliği ile tamamladı. Sıra yönetimde temsile geldiğinde ise anlaşmazlıklar kendini gösteriyordu. Başından itibaren "Biz programda anlaşsaksak yönetimde olmasak da olur" diyen ve sayısal anlamda hiçbir gücü olmayanlar yönetimde temsilde ısrar ederek gerçek niyetlerini ortaya koydular. Platform toplantılarında küçük grupları kendine siper eden ve "bize karşı olmayı" gelenek haline getiren DÖ grubu da bu isteklere çanak tutarak örgütsüzlüğünü ve ilkesizliğini burada da ortaya koymuş oldu. Böylece ne olursa olsun yönetim olalım anlayışını hakim kılmaya çalışıyordu.

Kitle örgütlerinde elbetteki yönetimde temsil hakkı önemlidir. Ancak hiçbir örgütlenmede, "olmayan bir

güç" yönetimin birinci kademesinde yer alınamaz. Bunun aksini savunmak ve ona destek vermek ilkesizliktir, faydacılıktır. Demokratik merkeziyetçiliği, iç işleyişi kavrayamamaktır.

Yönetim için platformda sayısal güçler ortaya döküldüğünde, yönetimin beş kişilik kurulunda bizim için üçte iki temsil koşulları doğdu. Bu bizim yönetimde çoğunluk tartışmalarında savunduğumuz temsil sistemiydi. Bunun dışında kalan güçlere de, güçleri oranında -denetleme, yedekler ve delegelerde- yer alabileceklerini söyleyerek heterojen yapılanmadaki oluşumun nasıl olması gerektiğini ortaya koyduk. Bu anlayışımız özellikle kabul edilmedi. Temsil edilme görüşmeleri kongre salonuna ve seçim anına kadar taşındı. Divana üç ayrı adayın katılıp BD grubunun divanı almasından sonra panrge kapılan DÖ, ne olursa olsun mutlaka yönetimi almalı anlayışından hareketle, yeniden ittifak teklifiyle bizi ilkesiz birliklerin içine çekmeye çalıştı. Bu konudaki ilkel tavrımızın devam ettiğini görünce, bu kez de bizimle birlikte hareket eden Ö.G grubuna yönetimde 2 temsil hakkı önerdi. Ö.G grubu tartışmasız dün "beraber olamayız" dediği yere koşu koşu giderken ilkesizliğin bariz bir örneğini veriyordu. Öte yandan divanı alan BD ise kendi gücünü abartmanın sonucunu seçimi kaybederek gördü. Bizim açımızdan seçimi tek başımıza alırız diye bir sorun yoktu. Yalnız başımıza seçime gittiğimizde yönetimde temsil edilemeyeceğimizin bilincindeydik. Ama devrimci ilkelerden de taviz verilemezdi.

Ne pahasına olursa olsun, illa da

yönetimde olalım mantığı yerine ilkel tutumumuzla öğretmenlerin uzun vadeli kalıcı çıkarlarını hedefledik. Bu bizim devrimci sorumluluğumuzun vazgeçilmez sonucudur. Bizim için yanlış olan, yönetimde temsil edilmemek değil, salon içinde, düşüncelerimizi uygulayamamak kongreye gerçek havasını verememek olmuştur.

Niçin kongreye, anlayışımızın atmosferini hakim kılamadık?

Temsil görüşmelerinde yeterince dayatmacı olmadık. Görüşmeleri kendimiz açısından da kongre salonuna taşınmasına göz yumduk. Ve bunun sonucu görüşmelerle boğulduk. Tüm enerjimizi bu yanlış yolda harcadık. Öyle algılamadığımız halde diğerleri gibi kongreyi -subjektif niyetimiz o olmasa da- objektif olarak sadece seçim olarak gördük.

Orada verdiğimiz ve öğretmenlerin mücadele zenginliklerine sahip çıkıp yaşatılmasını istediğimiz 24 Aralık'ın "Öğretmenlerin Birlik, Mücadele Ve Dayanışma Günü" olarak kabul edilip karar altına alınarak, genel merkezde tüzük değişikliği yapılmasını isteyen Önergemizin kabulü bile o günü eksikliğimizi hafifletemez.

Biz, kongrelerin salt seçim alanı olarak değil, mücadele ivmesinin yükseltildiği, canlılığın, hareketin sağlandığı yerler olarak değerlendirmesinin doğruluğuna inanıyoruz. Bu anlamda Eğit-Der İst. Şb. 1. Olağan Kurulu bir ders, bir deneydir.

Son olarak şunu belirtelim; Eğit-Der çalışan öğretmenlerin olmalıdır. Bunu her zaman söyledik. Ve bundan sonra da daha güçlü söyleyeceğiz. Ta ki Eğit-Der kongreleri çalışan öğretmenlerin kongreleri oluncaya dek. Yönetimlerin çalışan öğretmenlerin sesi olması gerekir-ken öğretmenlikle organik ilişkisi olmayanların sesi oluyor. Tabanın sesi yönetimde de olmalı. Ama maalesef çalışan öğretmenlerin (fahri üye) seçtiği, onayladığı asil üyelerden değil, öğretmenlikle ilgisi olmayanların -eskilerin vs.- seçtiklerinden yönetimler oluşturuluyor. Bu konuda yasalar öne sürülse de yasalar hiçbir şekilde yönetimlerde tabanın (fahri üye olarak çalışan öğ-

"SENDİKAL HAKLAR KURULTAYI"

Eğit-Der Genel Merkez'inin organize ettiği "Sendikal Haklar Kurultayı" bilindiği gibi 22.23.24 Eylül günleri Ankara'da yapıldı. Reformist - uzlaşmacı çizginin kendi tekelinde yapmak istediği kurultaya Demokrasi Mücadelesinde Öğretmenler ve demokrasi mücadelesinde diğer kamu çalışanları örgütlü bir şekilde katılmışlardı. Demokrasi güçleri, kurultay boyunca kendi programlarına uygun tavırlarıyla kurultaya katılan devrimci - demokrat eğitim emekçilerinin sempatisini ve desteğini kazanmıştı.

Kurultayın ardından çeşitli dergilerde çıkan yazılar bu gerçeği yansıtmaktan oldukça uzak olduğu gibi, bir dergide de mesnetsiz eleştiriye dönüşüyor. Tüm bunlar oportünistlerin klasik mantığından ayrı değil. Her yerde olduğu gibi burada da rahatlıkla gerçekleri bir yana itip, kendilerini baş köşeye koymasını bilmişlerdir.

Değerlendirme ile ilgili ilk yazı İşçilerin Sesi Dergisi'nde çıktı. Dergideki yazıda kurultay şöyle değerlendiriliyor: "Eğit-Der Kurultayı öğretmenlerin ve diğer kamu çalışanlarının sendikal haklarının alınması ile ilgili temel iki farklı anlayışın açıkça ortaya çıkmasına neden oldu. Bu anlayışlardan biri icazetli - uzlaşmacı sendika hakkının elde edilmesini siyasi partilere ve hükümetle uzlaşmada ve AT'ye girmede arayan (esas olarak) anlayış. Diğer anlayış ise öğretmenlerin mücadele geleneğine sahip çıkıp

retmenlerin) sesini yansıtmayı engelleyemez. Bunların yöntemleri vardır. Eğitim - Der kongrelerinden çıkan "resmi yönetimler yerine hızla çalışan öğretmenlerden oluşacak", "fiili" yönetimler oluşturulmalıdır. Ancak böylelikle Eğitim-Der öğretmenlerin sesi olacaktır. •

Eğit-Der Çalışan Öğretmenlerin Olmalıdır.

"Demokrasi Mücadelesinde Öğretmenler"

dersler olarak ve öğretmenlerin ve kitlelerin örgütlü, kitlesel özgücünün yasal ve meşru yollardan mücadele alanlarına çekilerek haklarını söke söke alınacağı inancı." Yazının bu değerlendirmesini orada olan herkes biliyor ve biz de bu değerlendirmeye katılıyoruz. Fakat nedense yazının bütününde icazetçi-uzlaşmacı anlayışa karşı hakların söke söke alınacağı anlayışını kurultaya kimlerin taşıdığı bir türlü belirtilmiyor. Belki sizler de bizimle birlikte "böyle olmalıydı" diyebilirsiniz. Ama bu yetmiyor, önemli olan düşündüklerimizi örgütlü bir şekilde hayata geçirmek, geçirecek güce sahip olmak. Ne var ki bazıları bunu yaparken, (DMO ve kamu çalışanları) bazıları desteklemek noktasında kaldı. Gerçekleri yazı diliyle çarpıtmaya çalışmak size bir şey kazandırmaz.

Diğer bir değerlendirme de Yeni Demokrasi Dergisi'nin 27. sayısında İzmir'den yurtsever devrimci-demokrat öğretmenler imzasıyla (*) "Bir kurultayın ardından" diye başlayan yazıdır. Bu yazıda gerçekler İzmirli öğretmenlerin istediği gibi yansıtılmıştır. Bir yandan kurultaydaki gelişmelere "gerici - revizyonist engellere karşı kurultayda devrimci - demokrat öğretmenler demokrasi mücadelesinin gereklerini yerine getirmek için ellerinden gelen çabayı göstermişlerdir" deyip çabayı gösteren örgütlü güç yadsınırken gelişmelere karşı gereken tavrı alanlar ise "oraya gelen tek tek devrimci demokratlar" olarak gösterilmiştir. İzmirli öğretmenler DMO adına konuşma yapan arkadaşımızı "eylem birlikleri konusunda çekingen" davranmakla suçluyorlar. Arkadaşlara soruyoruz, kurultaya gelen sizin deyiminizle tek tek devrimci - demokratlarsa, yeni bir örgütlülüğün temsilcileri değilse, siz kime eylem birliği öneriyorsunuz? Yazının başından sonuna kadar DMO adını kullanmaktan kaçanların, biz "birlik" önerdik, onlar "Mücadelenin değil, grup çıkarlarını ön planda tuttular" demesinin ciddiyetini kavramak bizce mümkün değil. Ayrıca bir eylem birliği yapılmak isteniyorsa, bu ayak üstü olmaz. Sizler böyle yapıyor olabilirsiniz ama

bizce olmaz. Biz ilkelerimiz ışığında ilkeli birliklerden yanayız. Eğer bu konuda gücümüz varsa biz her zaman (ihbarcı Aydınlik çevresi dışında) herkesle ittifaktan yanayız.

Emek Dünyası'nda çıkan kurultay değerlendirmesi de diğer iki dergide çıkan değerlendirmeden pek farklı değil. Bilinçli olarak bu dergide kurultaydaki devrimci tavrı görmezlikten geliniyor... "İstanbul öğretmenlerine konuşma hakkı bilinçli olarak verilmedi" diyerek bu hakkı kararlı tavırlarıyla alanlar yadsınıyor.

Kurultay değerlendirmesi adı altında üç dergide de çıkan yazıların ortak yanı kurultaya damgasını vuran örgütlü gücün DMO ve tüm kamu çalışanlarının varlığını yadsımadır.

Üç dergiye şunları soruyoruz?

Kurultayın açılışında, saygı duruşunda sol yumruklarını havaya kaldırarak kimliklerini saklamadan devrimci tavrın gereğini yapanlar kimler?

Bakanın konuşmasında "Sendikal Hakımız Engellenemez", "Sendika Haklarımızı Söke Söke Alınız" sloganlarını atanlar kimler?

1 Mayıs kaçkını M. Ceylan'ın konuşması sırasında "1 Mayıs Kaçkını Ceylan", "Mehmetler ölmez" sloganlarıyla kaçak Ceylan'ın laflarını ağızına tıkayan kimler?

DMO ve Demokrasi Mücadelesinde Çalışanlar olarak bildiri dağıtan, kürsüye çıkıp bildirilerini okuyan "Kahrolsun Faşizm, Yaşasın Mücadeleniz" sloganlarını başlatanlar kim, kimin temsilcileri?

Siz bunları biliyorsunuz! Ama bir türlü söylemiyorsunuz. Biz söyleyelim. Demokrasi Mücadelesinde Devrimci Sol Güçler. Düşüncelerini pratiklerinde yansıtan devrimci radikal mücadelenin temsilcileri. Sizler ne kadar gerçeklerin üzerini kapatmaya çalışsanız da, biz pratiğimizle hep onun üzerinde yer alacağız. Güneşi balçıkla sıvayamazsınız. •

(*) Yeni Demokrasi'ye gönderilen aynı yazıdan bizim elimizde de var. Y. D. işine gelen yeri yazıp, devamında da uzun olduğu, hepsini yayınlamayacağı notuyla birlikte işine gelmeyen yerleri çıkarmıştır.

Düzeltilme

Kurultay değerlendirilmesi yazımızda (Y.Çözüm Kasım '89) "M.Ceylan'ın kürsüden indirilmesi" şu şekilde düzeltilmelidir: "Kitlenin giderek yükselen sloganlı protestolarıyla kürsüde zorla kalamayan M.Ceylan'ın konuşması 'Mehmetler Ölmez' sloganıyla etkisizleştirildi ve bitirildi"

Siyasi iktidarın terör politikası 1 Aralık'ta İ. Ü. Basın Yayın Yüksek okulu'nda farklı bir nitelik kazandı. Oligarşi yıllar sonra sivil faşist hareketi yeniden devreye sokmanın zamanlamasını yapmaya çalışırken, aslında kendi aczini sergiliyordu. Toplumsal muhalefetin önemli bir odağı olan üniversitelerde polis-idare işbirliğine sivil faşist terör halkası da ekleniyor. Böylece üniformalı terör yerini sivil faşist örgütlenmeyle bütünleştiriyordu. İ.Ü.B.Y.Y.O.'yu basan silahlı faşistler devrimcilere saldırdıktan sonra ana binanın önünde forum yapıyor, sonra da ellerini kollarını sallaya sallaya yeni saldırıların planlarını yapmak üzere sırı kadem basıyorlardı!.. Hem de onca Çevik Kuvvet polisinin gözleri önünde... 1 Aralık '89 bu planların devreye sokulduğu, sivil faşist saldırıların bizzat siyasal iktidarca meşrulaştırılmaya çalışıldığı bir gün olmalıydı... Ancak Ankara+siyasi şube patantli hesap üniversiteye uymadı. Oligarşinin terör politikasını dilediğince hayata geçirmesine izin verilemezdi, verilmedi de. Faşist saldırı üniversite gençliğinin militan tavrıyla karşılaştı. Kitlesele direniş geleneğine yeni bir halka daha eklenerek okul işgal edildi. Uzlaşmaz militan kitle mücadelesi demokratik mevzilerimizi koruyabilmenin tek alternatifiydi. 14 Nisan'ların, 28 Nisan'ların, 1 Mayıs'ların ruhu taşınmıştı 1 Aralık'a. Faşist saldırı geri tepmişti. Şimdi yeni saldırılara izin verilmemeli, militan ruh gelenekselleştirilmeli, direniş bir türkû olmalıydı. Dev-Genç bu anlayışla hareket etmiş, 'tavrı direniş yükseltmek' demişti. Oportünizm yine pragmatizme soyunmuş, üniversite gençliğinin 4 Aralık'ta ana binada toplanmış 3000 kişilik tepkisini heba etmiştir. 3000 kişilik kitle tepkisinin, faşizme olan kini, öfkeyi haykırması önerisine kulak tıkanılmış, 1 Aralık'ın üzerine yeni basamaklar eklenmesinin var gücü önüne geçilmiştir. Zarar sınıflar mücadelesinedir; zarar özerk demokratik üniversite mücadelesinedir; zarar faşizme karşı yükseltilmesi gereken mücadeledir; zarar direnişedir... Mücadeleyi geriye çeken faydacı hesaplar bir kenara bırakılmalı, faşizme karşı verilen mücadeleyi ileriye götürecek tavrırlara engel değil, destek olunmalıdır. 1 Aralık hepimizin, tüm üniversitelilerin direnişidir. 1 Aralık basit hesaplara alet edilmemeli, çözümün faşizme karşı mücadeleyi yükseltmek olduğu herkesçe kavranmalıdır.

ÇÖZÜM 78

ŞANLI 1 ARALIK DİRENİŞÇİLERİNE SELAM OLSUN

14-28 Nisan, 1 Mayıs direnişlerini yaratan devrimci mili tan ruhun 1 Aralık'ta yeniden şahlanışına selam ol-sun!..

Arkadaşlar,

Öğrenci gençlik 12 Eylül faşizminin üniversiteler üzerindeki baskı ve terör politikalarına karşı 14 Nisan '87'de başlattığı kitlesele direniş geleneğine 1 Aralık'ta yeni bir halka daha ekleyerek mücadelesini yükseltmeye devam ediyor...

1 Aralık direniş, oligarşinin yıllardır üniversitelerde polis-idare işbirliği ile sürdürdüğü terör politikalarına üçüncü bir odak daha eklemek için sivil faşist hareketi de devreye sokma doğrultusunda geliştirmeye çalıştığı kademeli planına indirilen güçlü bir tokattır.

1 Aralık direniş, oligarşinin üniversiteler üzerinde oynadığı ye-ni oyunlara daha başlar başlamaz 'dur' diyen, 'artık atacağın her adımda öğrenci gençliği de hesaba katmalısın' diyen bir haykırıdır.

1 Aralık direniş, tüm kamuoyunun dikkatlerini üniversiteler üzerinde oynanmak istenen yeni oyunlar üzerine çekmeyi başarmış, polis-idare ve sivil faşist işbirliğini gözler önüne sermiş, "polis üniversitelerden çekiliyor" aldatmacasının yerle bir etmiştir.

1 Aralık direnişinin önemini kavrayabilmek için öncelikle ülkemizde hüküm süren sürekli faşizm gerçeğini anlamak gerekiyor... Sürekli faşizmin hüküm sürdüğü ülkemizde egemen sınıflar, özellikle üniversiteler gibi demokratik potansiyelin yüksek olduğu alanlarda kitleleri pasifize etmek için terör odaklarına ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle yıllardır üniversitelerde çeşitli biçimlerde kurumlaştırman terör odakları, oligarşinin politikaları doğrultusunda özellikle öğrenci gençliğe yönelik baskı ve terör uygulamaktadır. 12 Eylül öncesinde sivil faşist-polis işbirliğinde ifadesini bulan terör odakları, 12 Eylül'den sonra üniformalı biçime bürünmüş, 12 Eylül'ün sivilleşmesiyle ise polis-idare işbirliği biçimine dönüşmüştür. İşte bugün oligarşi öğrenci gençliğin mücadelesi karşısında bu biçimi de değiştirmek veya daha doğru bir deyişle yeni terör odaklarıyla takviye etmek zorunda kalmıştır. Öğrenci gençliğin polis-idare işbirliğine karşı yürüttüğü uzun soluklu mücadele, özellikle 1 Mayıs direnişlerinden sonra polisin üniversitelerdeki varlığını tamamen gayrı-meşru duruma düşün-

Haziran Yayınevi tarafından çıkarılan Devrimci Sol Davası Savunması olan Haklıyız Kazanacağız adlı kitabın düzeltmelerini yayınlıyoruz.			
SAYFA	SATIR	YANLIŞ	DOĞRU
49	son iki satır	Nazilerin "gece ve sis" emimamelerindeki katlinden,	Nazilerin "gece ve sis" emimamelerindeki esaslarla çalışan cun- ta binlerce yurtseverin kaybolmasından, işkencede katlinden,
97	33	müfredat programlarının	edim programlarının
188	33/34	yeni yanıtlar yöntemine, "al gülüm ver gülüm" ilkesine dayanması gerekir.	yeni yanıtlar yöntemine dayanması gerek. "Al gülüm ver gülüm" ilkesine dayanması gerek
196	27	CIA'nın örgütü	CIA'nın örgütü
251	4	sömürü yöntemine	sömürü yöntemine
488/489	son st/1 -2st.	Marksist-Leninist düşüncenin savunucusu örgütümüz DEVRİMCİ SOL ile diğer sol örgütlerin, Marksist-Leninist çizgisi netleşen THKP-C'yi; günümüzde bizimle farklılıklarını,	Marksist-Leninist çizgisi netleşen THKP-C'yi;günümüzde Marksist-Leninist düşüncenin savunucusu örgütümüz DEVRİMCİ SOL ile diğer sol örgütleri, bizimle farklılıklarını,
505	40	ilk bağımsızlık savaşını	ilk bağımsızlık savaşından birini
539	37	iradenin yolunu	iradenin rolünü
556	11	fasist terörün vavdidi	fasist terörün vavdidi
560	5	bitmesi	bitmemesi
600	38	"ararlandmıslardır	vamanmıslardır
622	10	avni kalemde birleştirilmez	avni kefeve kovuo cözme
629	32	hareketleri	hakaretleri
700	16	Spartaküs'ü aslanların önüne atanların	Spartaküs'ü çarınha gerenlerin
709	1	Marks'ın Felsefenin Sefaleti' ndeki su sözleri	Marks'ın su sözleri
709	3	ebesidir"	ebesidir" (Marks)
709	10	(Sol Yavınları, 1979.Syf.186)	(Felsefenin Sefaleti, Sol Yavınları, 1979. syf.186)
737	6	gündeme getirdiği	gündeme getirmedği
743	39	voluzluk,	vozluk,
748	37	görüştür	görüştür
755	39	temel tanımlamasını	genel tanımlamasını
768	21	gündeme gelmesi	gündeme gelmemesi
808	31	bir sarf kılıcı	bir kılıc
810	1	sefaletimiz de sürer"	sefahatimiz da sürer"
821	boş	9. maddeden sonra atlama olmuş. 10. madde yazılmadan başlığa geçilmiş. 10. madde eklenecek.	10) Küçük üretici, zanaatkarlar ve esnafların, kooperatif vb. kollektif birlikler içinde örgütlenmeleri teşvik edilecek ve desteklenecektir.
829	25	on yılların	vüzyılların
840	15	üzerindeki hakçı	üzerinde ilhakçı
841	23/24	yaşamaya başlamıştır	savınmaya başlamıştır
847	26	Kürdistan'ın ilcelerindeki	Kürdistan'daki ilcelere dağılmış
847	34	Kürdistan'ın ilcelerini	Kürdistan'daki ilceleri
862	3	Kürt beylikleri	Türk beylikleri
863	38/39	26 tane kurulur	kurulur.
867	6/7	Bu, bir yönetimin ilerici, gericiğinin tumusolüdür.	— (Bu cümle tamamen çıkacak)
882	6	Çünkü Osmanlı Devleti, kapitalist sömürgeciğin ilk biçimlerini yaşamamış ve feodal sömürgecilik devralmamıştır	Çünkü Osmanlı Devleti, kapitalist gelişmenin daha ilk birikimlerine sahip olmadan yarı-sömürgeleşti. Dolayısıyla Portekiz ve ispanya gibi tekel öncesi dönemde kapitalist sömürgeciğin ilk biçimlerini yaşamamış ve feodal dönemden sömürgecilik devralmamıştır.
885	11	bir başka deyişle kendi pazarına sahip çıkmak isteyen ulusal burjuvaziye karşı savaşımı olarak gerçekleşti.	bir başka deyişle kendi pazarına sahip çıkmak isteyen ulus?" burjuvazinin bu pazarı bir sömürge alanı olarak korumak iste-yen egemen burjuvaziye karşı" savaşımı olarak gerçekleşti.
899	23	halk devrimi, birbiri içine geçmiş iki halka benzeri; Türk işçi, köylü	halk devrimi, Türk işçi, köylü
914	18/19	hatalarının, yanlışlarının	hatalarının
914	23	Basta milliyetçilik tabanında hareket etmesi olmak üzere, pratikte düştüğü hatalı ve yanlış yaklaşımlar bizim elestiri noktamız olusturur	Yanlış gördüğümüz bu yaklaşımları bizim eleştiri noktamız oluşturunur.
914	son st.	"bölücülerle işbirliği"	"bölücülük" ve "bölücülerle işbirliği"
930	20	bir kez lanetlemek	bin kez lanetlemek
932	5	yanlış ve hatalarını	hatalarını
946	33/34	sol sekler bir çizginin iktidarında, sosyalizmin,	sol sekte bir çizginin yönetiminde, halk iktidarının,
946	34/35	dönüştürülebileceğinin	dönüshebileceğinin
954	7	kisi kültürünü	kisi kültürü
968	35	DÜBCEK kliğini;	DÜBCEK kliğinin tasfiyesini ve
968	35/36	"Davanısma" vı tasfiye etmek için.	"Davanısma"nın tasfiyesi için.
987	15	GORBACOV'un	GRAMSCİ'nin
1011	14	Kamil Saman'ın	Kamil SEMUN'un
1069	15/16	işkencenin bulgularını saptamak olanaktıdır.	işkencenin bulgularını saptamak, 20 yıl önceki bir elektrik verme işkencesini bile saotamak olanaktıdır.
1073	31	halklarına	haklarına
1085	29	Değil insanlara.	Değil sanıklara.
1095	9/10	yarğıcıların dayattığı	yarğıcıların dağıttığı
1103	18	Cemil ÇUHA	Cemil ÇULHA
1109	16	Halil KARABULUT	Halit KARABULUT
1114/1115	8	Nihat TUMAKIN'dan başlayarak İsmet TUNCAY'ıya kadar olan 38 polis ismi yanlışlıkla "Ankara 2.Şube 1. Kısım ve Diğer Şubelerden İşkenceciler" bölümünde yer almış. "DAL Grubu"na mensup bu işkencecilerin isimleri, sayfa 1113 satır 13'teki Necdet ALGÜL'den sonra gelecek.	BO Ş
1118	20	Nejat TAŞ	Neşet TAŞ
1119	4	Alper ERTURAN'IN isminden sonra bir isim atlanmış, eklenecek	Ahmet ÖZDEN: Antalya İl J.Kom.da görevli astsubay
1123	30	"Abdulkadir DAVARCIIOGLU	BnbAbdulkadir DAVARCIIOGLU
1123	32	Erdoğan SAVAŞER'nden sonra bir isim atlanmış, eklenecek	Dumuş AKSEN: L.Ordu ve 1st. SYNT. Adli Müşaviri.
1124	38	-Hak.YzbAkerim CANTURK: Üye	-Hak.YzbAkerim CANTURK: Üye (Bnb. rütbesiyle 1st. SYNT. Ad-ü Müsavirliğine atandı)
1144	9/10/11/12/13	Saffet Ankan BEDUK: Emniyet Genel Müdürü, Ankara Valisi işkencecileri koruyan rapor hazırlayan doktor Prof.Dr. Şemsi GÖK-Faşist ceza yasalarının hazırlayıcılarından	Saffet Ankan BEDUK: Emniyet Genel Müdürü, Ankara Valisi Prof.Dr.Şemsi GÖK: işkencecileri koruyan rapor hazırlayan dok-tor Prof.Dr.Sulhi DÖNMEZER:Faşist ceza yasalarının hazırlayıcıları-ndan
1151	boş	Şiirin sahibi dizgi yanlışlığı sonucu yazılmamış, eklenecek.	(Hasan Hüseyin)
içindekiler Bölüm 17 K mad-	20	Büyük Sermaye Sahipleri	Büyük Toprak Sahipleri

ÜNİVERSİTELERDE POLİS İŞGALİ İFLAS EDİYOR
OLİGARŞİ SİYİL FAŞİSTLERİ DEVREYE SOKUYOR
BU AÇIK BİR İŞARETTİR
FAŞİSTLERİN GÖSTERDİĞİ TABANCA GELECEĞİ GÖSTERİYOR
UYARIYORUZ: DEVRİMCİLER, ANTI-FAŞİSTLER BU HESABIN DA
SOKMEYECEĞİNİ GÖSTERECEKLERDİR

